TUDOR POPESCU
COLECȚIA CUTEZĂTORII
ultima aventură

TUDOR POPESCU

ULTIMA AVENTURĂ

TUDOR POPESCU

ultima aventură

1 9 5 7

EDITURA TINERETULUI

Coperta de **D. Negrea**

Planetă de nou scriitor

Apărea acum vreo treizeci de ani, scos de maestrul Tudor Arghezi, un mic ziar literar, „Bilete de Papagal", imitat după aceea, ca și condeiul lui genial, în toată țara. Subsemnatul, ca secretar de redacție, cum se spunea pe atunci, avea și el pentru cercetarea colaboratorilor mai tineri și chiar începători, un „Șoricel Alb". Cu sau fără știrea Marelui Papagal trăgea, distribuia ades cîte o planetă. Cîțiva din scriitorii cu nume ai zilelor noastre își mai amintesc poate de acel Șoricel Alb care le-a prevestit norocul și talentul. Ba unii care s-au lăsat de scris și au intrat în alte îndeletniciri, mai păstrează „planeta" în buzunarul dinăuntru al hainei, ca un act de identitate.

Ce alt puteam face, spre a vorbi de noul autor al lucrării de față, de cît să mă trag iar în cămăruța Șoricelului Alb de odinioară, departe de propriile mele hîrțoage, și să-i pun manuscrisul lui Tudor Popescu sub botișor ?

L-a adulmecat cu sațiu, l-a pipăit îndelung cu mustăcioarele-i cam lungi și a tras următoarea planetă, pe care o transcriu întocmai :

Tudor Popescu, ești neîndoielnic un scriitor dacă ai putut să te înțepenești în scaun și n-ai fugit de la masa de tortură ca să așterni o furnicăraie de litere mărunte pe întinderea a trei sute cincizeci de pagini, ba cu plăcere vădită, precum se ghicește din aruncătura frazei, îndrăzneață. Marea majoritate a inșilor, uneori și a cărturarilor

de meserie, gîfîie la scrierea unei cărți poștale pe care o duc pînă la capăt în sudori.

Ți-ai ales personajele din lumea celor dezorientați de împrejurări și chiar de propria lor simțire și fantezie, încît a trebuit să înfrîngi acea prefăcătorie a libertății care-și închipuie că poate ține locul atitudinii firești. Și ai izbutit în asemenea măsură, că am uitat cu desăvîrșire pe scriitor și am trăit numai în mijlocul acelor călători pe apă și în junglă. Niciunul din acei derbedei nu seamănă unul cu celălalt, nici ca înfățișare, nici ca suflet, deși toți poartă veșmîntul fizic și moral al timpului și împrejurărilor care i-a înhămat, la acel destin ciudat.

N-ai umblat după senzaționalul ieftin de care s-a folosit din totdeauna pleava de scriitori ai tuturor veacurilor trecute și al căror succes editorial se datora în primul rînd lipsei de cultură a cititorilor, simplismului lor sufletesc. Cine va răsfoi această carte de întîmplări neobișnuite, nu se va putea rupe de ea cu ușurință, pentru că va fi prins de neobișnuitele destine ale eroilor, pe care-i va simți autentici, căci răspund celor mai autentice din propriile noastre trăiri.

Curiozitatea pe care izbutești s-o stîrnești în chip atît de firesc și cu atîta vigoare nu rămîne pustie, o făgăduială înșelătoare, ca acele rumene gogoși, bine umflate, și care, mușcate cu poftă, dezamăgesc prin vastul lor vid. De-a lungul evenimentelor cititorul învață pe nesimțite lucruri la care nu s-a gîndit niciodată, uimit că a putut trăi atîta vreme fără să le cunoască, ele alcătuind înfățișările cele mai stranii ale unora din îndeletnicirile omenești, ale plantelor și viețuitoarelor planetei noastre. Într-un gen de literatură care a trăit mai mult — ba mai trăiește și azi — din minciuni gogonate, dumneata ne aduci la cunoștință niște adevăruri mai uluitoare și mai încîntătoare ca cele mai grozave minciuni.

Nu vreau să spun de loc că ai ticluit o carte de învățătură — ar însemna s-o compromit, într-atît cărțile de învățătură obișnuite au pierdut în ochii copiilor și tineretului orice haz. Din pricina pedagogiei ca profesie serioa-

să, profesorii cu ochelari au fabricat niște manuale atît de serioase, că de cele mai multe ori nu le înțeleg decît ei. Tînărul care învață n-are însă mintea și sufletul profesorului care a învățat de mult. Cărți zămislite cu și pentru mintea învățăceilor încă nu s-au zămislit de pedagogii noștri, încît — de nevoie — au trebuit să intervie cîțiva scriitori de literatură, atît de preferați, de iubiți de tinerii cititori. Cine nu știe că Jules Verne a scris cele mai citite manuale de fizică și geografie ? Nu de mult am dat de o carte de astro-fizică și fizică a planetei noastre, scrisă de romancierul sovietic Lev Cassil.

Dumneata, Tudore Popescu, mergi pe urma acestor vrednici înaintași, învățîndu-ne cu haz și fantezie, lucruri minunate și adevărate.

M-a încîntat îndeosebi și m-a uimit voioșia eroilor care în împrejurările cele mai grele, unele învecinate cu moartea, știu să-și elibereze gîndirea cu o glumă și sfărîmă cămașa de forță a panicei cu o farsă, uneori foarte folositoare.

Și m-a dat gata — ca să vorbesc și eu în limbajul personajelor care uneori se iau la bătaie și din prietenie — marele adevăr pe care l-ai scos în lumină, că nici o adversitate a soartei nu poate doborî pe cel care ține pururi aprinse nobilele făclii călăuzitoare ale prieteniei, ale cinstei, ale dreptății, ale iubirii : Adevăr pe care nu-l rostești dumneata, pe care ni-l arată mereu extraordinarele fapte din povestirea dumitale.

Ceea ce nu înseamnă că dumneata, Tudore Popescu, nou scriitor, n-ai însuși de învățat încă pentru desăvîrșirea acestui ciudat meșteșug al scrisului, care nu se prea învață de la meșteri, cît de la propria experiență, căci scriitorul pînă la urmă trebuie să lucreze cu uneltele făurite numai de el, deosebite de ale tuturor celorlalți.

Totuși sînt cîteva lipsuri în scrisul tinerilor, lipsuri care pot fi ușor înlăturate. Așa, bunăoară, fii atent ca expresia să devie mai sobră, mai sprintenă sau mai lină, după nevoie, dar epurată de grăsimea rîncedă a unor adjective de prisos.

înlătură neologismele care sînt uneori niște fandoseli și vei izbuti, prin învățarea temeinică a limbii populare, ceea ce va ajuta și la înlăturarea acelor fraze care par traduse din limbă străină, ca și a locurilor comune („la un moment dat", „de fapt" etc.)

Și acum spune drept: cîte geamantane ai umplut cu manuscrise nepublicate, ca să ajungi la istorisirea cu haz, la arhitectura atît de bine cumpănită, la crearea atîtor personaje vii care alcătuiesc această întîie a dumitale carte?

F. Aderca

Partea I

SAO PAULO

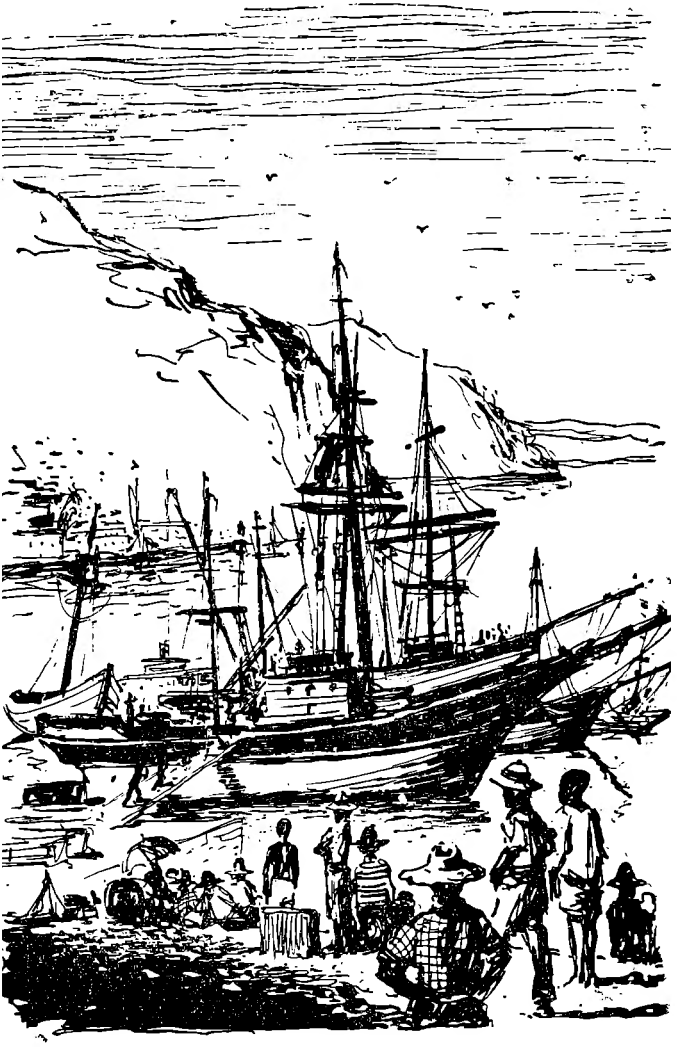

De curînd am răsfoit un vraf de hîrtii pe care l-am primit de la tatăl meu cu puţin înainte să ne părăsească pentru odihna de totdeauna.

— Ia-le, mi-a spus el. Să ştii că le am de la tata, care şi el le avea de la tata tatei, om umblat, care nu şi-a petrecut tinereţea păzind gura sobei.

Uitasem de promisiunea pe care i-am făcut-o, de a cerceta hîrtiile primite, lăsîndu-le mulţi ani într-un fund de sertar.

Iată însă că întîmplarea mă împinse într-o zi către ele, şi din curiozitate, mă apucai să le frunzăresc. La început am răsfoit plictisit o serie de acte vechi de familie, acte de moştenire, chitanţe, tot felul de procuri, declaraţii, împuterniciri, rămase din generaţie în generaţie, pe care mă gîndeam să le arunc în flacăra sobei, unul cîte unul, aşa cum se procedează în asemenea împrejurări. Mi-a atras atenţia un sul de hîrtie foarte vechi, legat pe mijloc cu o panglică albastră, decolorată de vreme, pe care am observat scrisul ascuţit al străbunicului meu. Acest strămoş a fost figura cea mai interesantă pe care a dat-o familia noastră ; om despre care mi se povestise multe lucruri ciudate, dar pe care le puneam în seama legendei, necrezînd aproape nimic din tot ce auzeam. Paginile găsite mi-au confirmat însă pe deplin că poveştile auzite erau încă mult mai puţin decît fusese realitatea însăşi. Ajuns la ultima pagină, mi-am ridicat privirea către tabloul de deasupra capului meu şi am privit figura mustăcioasă, gravă, sigură de ea, şi ochii adînci ai

străbunicului, care mă priveau și mă îndemnau, parcă, să cred fiecare cuvînt din tot ce am citit.

Fragmentul de viață mi s-a părut așa de interesant, încît m-am apucat să-l transcriu, convins că și alții vor învăța din el, ca și mine, să iubească libertatea și onoarea.

Iată ce era scris în hîrtiile străbunicului, pe care setea de aventură îl dusese pînă în îndepărtata Americă de Sud, tocmai pe timpul cînd oamenii albi descoperiseră un nou mijloc de îmbogățire, în această parte a lumii. Din sulul păstrat lipseau multe pagini interesante, care povesteau călătoriile străbunicului pînă cînd să ajungă aici. Paginile de deasupra sulului erau însă așa de șterse de vreme, încît osteneala mea de a restabili textul a rămas fără rezultat. De aceea am să transcriu numai ce se poate citi curgător.

. . . . . .

. . . . . .

Pentru că în mine stăruie prejudecata că un roman trebuie să debuteze printr-o observație interesantă, voi începe prin a afirma că experiența m-a învățat că adesea — dacă nu de cele mai multe ori — se întîmplă ca „împrejurarea" și nu „vocația" să-ți determine întreg cursul vieții. Cel puțin, cu mine, așa s-au petrecut lucrurile. Împrejurarea, numai ea a făcut din mine un „om umblat", un „explorator" dacă vreți, pentru că vocația, construcția mea sufletească și fizică nu lăsau de loc să se vadă că va fi ceva de capul meu. Și nici nu s-ar fi ales nimic, dacă împrejurarea n-ar fi făcut să trăiesc întîmplări așa de interesante încît să le găsesc demne să rămînă scrise.

Dar dacă tot trebuie să mă prezint, vă mărturisesc că am fost un om obișnuit, unul dintre aceia care toată viața nu reușesc să facă nimic prin care să fie remarcat de cei din jur. Copil fiind — îmi aduc precis aminte — niciodată nu s-a exprimat la adresa mea acel „o să ajungă departe" prin care vîrstnicii obișnuiesc să aprecieze calitățile tinerilor. Nu s-a spus,

cu toate că împrejurarea a vrut ca eu să fiu acela care să ajung mai „departe“ decît toți ceilalți. Nu înseamnă că am ajuns și mai „sus“, dar asta e altceva.

La școală învățam atît cît credeam că-i de ajuns ca să nu-mi supăr mama (ea suferea mai mult din această pricină), așa că la sfîrșitul anului, dacă grăbit voiai să mă găsești pe lista promovaților, era mai bine să începi de jos.

Pentru cei care ne învățau eram un elev care trebuia ascultat, urechiat, învățat alături de ceilalți, fără să fie convinși că astea toate mă vor schimba într-un fel, cu atît mai puțin să mă facă mai deștept.

Așa, cu destulă răbdare din partea mea și a lor, au trecut anii și, fără nici o vină din partea mea, dar și fără nici un merit, m-am trezit băiat mare.

Aș fi rămas și de acum înainte un om fără „scop“, cum fusesem și pînă la vîrsta asta, dacă întîmplarea nu mi-ar fi aruncat sub ochi o carte de călătorii. Iată-mi de a doua zi destinul hotărît. Tot din ziua aceea am început a mă deosebi de ceilalți „mijlocași“, care au rămas mai departe fără „scop“, în timp ce eu făcusem rost de unul. Ei aveau să mai aștepte întîmplarea.

De atunci nu mă vedeam decît călătorind, descoperind lumi noi, potolindu-mi curiozitatea care mă chinuia, colindînd oraș după oraș, țară după țară, continent după continent.

Evenimentele s-au petrecut cam așa :

În orele de istorie mă gîndeam la o călătorie, în cele de matematică mă gîndeam tot la o călătorie, în cele de naturale tot la o călătorie.

Rezultatul e ușor de bănuit : la sfîrșitul anului, mama, obișnuită să mă caute pe listă de jos în sus, a dat de mine de la prima aruncătură de ochi, eram ultimul... și repetent.

Așa am plecat în lume.

. . . . . .

. . . . . .

Acestea erau primele pagini ale teancului de hîrtii pe care l-am găsit. Nu pot să-mi exprim regretul că neglijența mea a făcut să se piardă sute de pagini, în care, cu stilul său caracteristic, strămoșul meu istorisea peripețiile călătoriei lui în lungul și latul pămîntului. Am găsit numai paginile în care se povestea ultima și probabil cea mea teribilă întîmplare din cîte a pățit, și care a determinat întoarcerea lui în țară. De la început, tonul povestirii a făcut să nu-mi dau seama că de data asta ne istorisea ceva dureros. Dar iată aceste ultime pagini.

. . . . . .

Sus pînzele!

Colindasem cea mai mare parte din Europa și Asia Mică. Ieri mă gîndeam că sînt plecat de acasă de mai bine de zece ani. Socoteam dacă sînt mai deștept și am ajuns la concluzia că sînt mai... umblat. Dar curios, această neplăcută constatare n-a făcut din mine un desperat. Ba, dimpotrivă, mi-am păstrat buna dispoziție, de altfel, singurul bun pe care îl am. De aceea nici nu mă tem de hoți. În viața mea nu mi-am pierdut decît urma și atunci din motive pe care socotesc că nu-i bine, pentru numele meu, să le mai afle și posteritatea.

De două zile sînt venit în Spania, această țară de praf și onoare, în care mă simt destul de bine. Stomacul meu, însă, îmi șoptește după fiecare masă pe care o sar: „Băiatule, fă-ți un rost!"

Îmi cere să fac ceea ce se face cel mai greu în această țară. Dar n-am desperat, cu atît mai mult cu cît n-am de gînd să rămîn aici, cu rost sau fără. Aștept numai o corabie bună care să mă transporte în America de Sud. S-a descoperit acolo o meserie tocmai bună pentru vîntură-lume, nefericiții din dragoste și doritorii de avere. Mergem să „mulgem" copaci. Parcă eu n-am rîs?

Dar iată, lumea toată nu vorbește pe aici decît de cauciuc. Hevea, hevea, auzi în jurul tău, mai des pronunțat decît chiar cuvîntul sărăcie, și asta, în Spania, este cu totul nefiresc. Toți spun că ar fi foarte ușor. Te-narmezi cu un cuțit puțin întors la cap, tai coaja, și aștepți să-și dea copacul duhul în oala ta. Apoi, mai

departe, către o nouă crimă. Şi cine nu vrea astăzi să omoare, fără să-l tragă cineva la răspundere? Fie şi copaci...

M-am dus în port şi m-am apropiat de baraca tapetată cu desene, înfăţişînd arbori de hevea. În jurul ei, mai mulţi alţii de teapa mea, după ce puseseră degetul pe foaia de angajament, oftau cîntece vesele, pentru a-şi face curaj. La ghişeu era un tînăr destul de simpatic, spaniol sută la sută, după figură, port şi semeţie. Îmi plăcu de la început, pentru că era foarte bine făcut. Am observat că întotdeauna îmi plac, chiar de la prima vedere, cei care par solizi.

— Ei amigo — mi se adresă el, de parcă făcusem împreună înconjurul lumii — vrei să ajungi şi tu un seringhero [1]?

Seringhero se numesc toţi aceşti mulgători de copaci de care pomeneam şi în rîndul cărora aveam onoarea să intru. Prietenia lui nu mă miră şi nici nu mă indispuse. După ce colinzi zece ani, te poţi împrieteni într-o clipă şi cu dracul. Mai ales dacă merge cu tine în America de Sud.

— Desigur, amigo, confirmai eu. Vreau să plec chiar mîine cu butoiul acela de Sao Paulo.

Sao Paulo era o hodoroagă de corabie, mai apropiată de forma unui butoi decît de a unei bărci. Armatorii găsiseră că e încă bună să ne treacă dincolo. Marfă nu mai putea transporta cu ea pentru că era periculos, dar pe noi...

— O, minunat! explodă bunul meu prieten.

Vedeţi că-l numesc bunul meu prieten, şi vă rog să mă credeţi, fără nici o strîngere de inimă. Aşa se leagă prieteniile pe veci. Spaniolii, ştiu eu, pot să-ţi rămînă prieteni sinceri douăzeci de ani, chiar dacă au stat de vorbă cu tine numai două minute. De aceea, Pedro, aşa se numeşte amicul meu, se repezi la mine şi-mi scutură mîna cît putu de tare. Dar muntele ăsta

[1] Vine de la portughezul seringa, care înseamnă arbore de cauciuc. (n. a.).

n-ar fi de mirare să poată şi mai tare, cu toate că era să-mi smulgă braţul.

— Amigo — mi se adresă el — ştii să joci zaruri? Dar să bei? Dar fetiţele îţi plac?

Felul cum mi-a vorbit, m-a făcut să-mi aduc aminte de Ivan Turbincă la porţile iadului, de care îmi povestise bunica în copilărie.

„Ei, da, ăsta este omul care-mi trebuie mie", am gîndit eu, fericit că am găsit tocmai ce căutam.

— Amigo, văd că ai strîns în tine toate virtuţile pămîntului. Să ştii că rămînem prieteni pe veci, mă arătai eu entuziasmat de noua mea cunoştinţă.

Şi el părea la fel de mulţumit de prietenia noastră.

— Bravo, explodă el, şi-mi cîrpi un pumn în spate de trebui să mă forţez să rămîn tare, nu de alta, dar să nu vadă de la început cu cine are de-a face.

M-a luat de mînă şi m-a plimbat dintr-un bodegon [1] în altul, bînd din ce în ce mai mult, povestindu-mi aventuri pe care presupunea că le-a avut, cîntînd cîntece vesele; iar spre ziuă, probabil răzbit totuşi de băutură, şi-a adus aminte că-i nefericit, şi a început să-mi povestească, destul de încîlcit, o poveste de dragoste pe care n-o credeam, dar nici n-o înţelegeam.

În zori, după ce ne-am pupat de mai multe ori, aşa cum stă bine unor prieteni buni, ne-am despărţit, dîndu-ne întîlnire pentru a doua zi, în port, la ora cînd Sao Paulo îşi ridica ancora.

Palosul, dacă nu-i frumos, e cel puţin celebru. Plecam pe urma lui Columb. Toţi locuitorii acestui oraş vorbesc despre Columb ca şi cînd s-ar trage în linie directă chiar din spiţa lui.

Sao Paulo îşi legăna pupa leneşă, ca o dansatoare bătrînă şi grasă care mai mult simulează dansul decît îl dansează. Era încărcată pînă la refuz.

După ce îngrămădi sub covertă vacile pe care le

---

[1] Bodegon — cîrciumă cu reputaţie proastă; speluncă. (n. a.).

transporta spre noul continent, şeful echipajului începu să ne numere şi pe noi. În transportul ăsta eram numai douăzeci şi cinci.

Pedro veni în ultima clipă, după ce pînzele fuseseră ridicate. „El comandante del barco" aştepta numai o suflare de vînt ca să strige: „sus ancora !"

Dar vîntul căzuse complet, aşa că noi nu ne puturăm urni; stam şi priveam pînzele lăsate ca nişte rufe întinse pe frînghie. Spre seară începu să sufle un vînt dinspre uscat, însufleţind pînzele.

Plecam !

Zgomotul lanţului ancorei îmi provocă o stare sufletească ciudată, pe care n-o mai încercasem de mult. Pentru prima dată regret pămîntul. Stau rezemat de parapet şi privesc mulţimea care îşi ia adio de la noi. Pe mine nu mă salută nimeni, ca de obicei. Pedro se apropie de locul unde stau, făcînd incontinuu cu mîna. Sînt surprins să văd că de pe mal îi răspunde o frumoasă andaluză cu ochi de căprioară. Nu mi-ar fi trecut niciodată prin minte că Pedro ar putea să iubească, şi acum, după mutra pe care o făcea, eram sigur.

— Cine-i porumbiţa, Pedro ? nu mă putui abţine să-l întreb.

— Cum cine-i ? făcu el mirat, de parcă mi-o prezentase de o mie de ani. E Juana, logodnica mea. Ne despărţim pentru doi ani. Fă-i cu mîna !

M-am apucat şi eu să fac cu mîna, numai aşa, ca să fac ceva.

— E frumoasă Juana, Pedro.

— Te cred, răspunse Pedro categoric, agitînd şi mai puternic batista.

Ne-am depărtat bine, dar Pedro îi făcea mai departe cu mîna, fără să obosească, deşi toţi cei din jur renunţaseră. E îndrăgostit Pedro al meu; şi încă prins bine.

De departe, fata răspunde şi ea semnelor lui. Nu m-am putut abţine şi l-am întrebat cine este bărbatul de lîngă ea — parcă un cunoscut — dar care nu se

ostenea să ridice măcar o dată mîna în semn de salut.

— Cine e ? făcu Pedro, mirat fără motiv ca şi mai înainte. E rivalul meu. Duşmanul meu, don Alonso, cel mai mare negustor de ceai din Palos. O iubeşte ca şi mine şi vrea s-o ia de nevastă. Dar ea mă aşteaptă pe mine, auzi tu ? Mă aşteaptă doi ani. Dacă n-am să strîng avere în acest timp, se mărită. N-o să aibă ce face. Ştii, banii mei i-am lăsat ei. O să-i ajungă un timp ; dar cît ?

Pedro îmi povesteşte toate astea cu aerul cel mai firesc posibil.

— Bine — i-am reproşat eu — dar tu cum de-l rabzi ?

— Îl rabd ! He ! Am vrut să-l omor, dar Juana mi-a spus că nu-i frumos, pentru că don Alonso întreţine toată familia, fără nici o obligaţie din partea ei, decît speranţa pentru mai tîrziu. Şi dacă fac avere, nu i-am suflat-o ? I-am suflat-o ! Ascultă-mă pe mine ! În doi ani mă întorc cineva. Am să storc pentru asta jumătate din junglă.

Pedro a încetat să mai agite mîna. De pe mal nu se mai deosebeşte nimic.

— Eşti însurat ? mă întrebă el pe neaşteptate.

— Nu.

— De ce nu te-ai însurat ? Ştii, nu-i rău de loc. Cînd mă întorc, chiar a doua zi, o iau pe Juana de nevastă. Ah, ce mai nevastă o să fie ! Păcat că n-o cunoşti şi tu...

Privesc uimit la acest copil de treizeci de ani.

Sao Paulo a fixat cîrma direct către apus. Luna ieşi grăbită să ne privească. Cred şi eu, de Sao Paulo şi luna putea să rîdă, aşa arăta de caraghios. Aş putea s-o compar cu o doamnă bătrînă şi urîtă care a păstrat ifosele care o prinseseră odată. Acum era o rablă pe care nu se încumetau mulţi să se îmbarce.

Am stat mult timp lîngă Pedro, fără să vorbim ceva, fiecare cu gîndurile lui.

Într-un tîrziu, Pedro se trezi :

— Ei, hai, amigo. Hai să ne culcăm. Uite, eu îmi

pun pătura aici, la pupa, pe dunetă [1]. În cabină e prea cald.

M-am instalat lîngă el.

Cerul este înalt şi mi se pare rece în seara asta. Un cer rece ca niciodată.

Toată noaptea, prima noapte pe Sao Paulo, m-am gîndit, nu ştiu de ce, că era bine dacă puteam să rămîn agăţat pe undeva, aşa cum de multe ori am încercat. Păcat că rădăcinile mele n-au fost stropite de oameni ci, dimpotrivă, tăiate. Ei, ducă-se dracului, ia să alung gîndurile triste! La urma urmei, poate că asta e soarta mea, să umblu mereu, să colind mereu. Omul nu face întotdeauna ce vrea, şi asta pentru că cei din jur nu vor să ia pe unii oameni în serios. Mai ales cînd n-au franci în buzunar. Uite, eu n-am reuşit niciodată să conving pe careva că e ceva de capul meu, că aş putea să fac şi altceva decît să hoinăresc. Şi cine mă crede? „Cum, om serios şi fără parale?"

Mă tot foiesc pe locul meu, caut să alung gîndurile astea care nu-mi plac, pentru că am auzit că brăzdează faţa, şi eu nu vreau să arăt altfel decît sînt. Dar tot n-am scăpat de ele.

Pînă tîrziu m-am tot gîndit ca un caraghios că „aş fi putut să fiu un om serios".

Aş fi putut...

---

[1] Dunetă — puntea de deasupra pupei. (n. a.).

În larg

Încă de a doua zi, din zori, plictiseala ne-a luat la sînul ei uscat. Nu aveam decît o grijă, să ne ferim de soare ; nu aveam decît un scop, să ne săturăm la masă. N-a descoperit nimeni pe vas un „altceva" care să mai merite atenţia noastră. Lenea, dulcea lene, veni iar printre noi, ne mîngîie pleoapele, ne întinse cît eram de lungi de-a latul punţii. Şi cel puţin dacă am putea juca zaruri, dar aşa, şi asta trebuie s-o facem ferindu-ne. Cei puşi să ne supravegheze pretind prea mare caniotă, aşa că, de multe ori, chiar ne ascundem.

După trei zile, zece din cei douăzeci şi cinci de seringhero pierduseră cîştigul pe viitorii doi ani de muncă. Noroc că nimeni nu crede în achitarea datoriilor : nici cel care cîştigă, nici cel care pierde. Doar banii de la noi, ăştia da, se duc dintr-un buzunar într-altul — mereu aceeaşi sumă — după cum într-o zi avem unul sau altul noroc. Alţi bani nu mai sînt. Iar cîştigătorul ce să facă altceva cu ei, decît să aştepte să-i piardă a doua zi ?

Pedro este singurul care nu joacă. Nu suferă jocul cu zarurile. Poate că naivul Pedro a început să strîngă bani pentru nuntă. Bine că nu ştiu şi ceilalţi. Ce-ar mai rîde ! Ar rîde mai ales Nino, namila, şi cu siguranţă c-am asista la o păruială de toată frumuseţea. Mie nu mi-ar place să se întîmple aşa ceva, mai ales pentru că, în calitate de prieten al lui Pedro, ar trebui să scot şi eu cuţitul. Şi la mine, doamne fereşte !

inima este așa de aproape de coaste, că întotdeauna, cînd pot, mă feresc de asemenea joacă.

Pedro este un prieten foarte bun, pentru că ieri, cînd m-a văzut jucînd zaruri, mi-a tras un picior în partea pe care n-o pot scrie aici, încît deodată Sao Paulo a început să plutească printre stele.

— Vino-ncoace! mi-a spus el. Dacă te mai prind jucînd, să știi că-ți rup trei coaste.

Pedro ăsta în fiecare zi îmi făcea cîte o surpriză. Poftim acum — doamne, dumnezeule! făcea pe omul cumsecade. Sînt sigur că asta n-a făcut-o decît ca să aibă prilejul să-mi ardă un picior. Dar prietenia lui mă ferește de atîtea alte picioare, încît merită să-l primesc pe al lui fără supărare.

Norocul meu că pe Pedro nu-l chinuia trei minute același sentiment. M-a luat imediat de mînă și mi-a spus cu aerul cel mai dulce posibil:

— Știi, amigo, măgarii ăștia n-au ce face și se apucă de zaruri. Dar eu am ce să fac. Doar nu traversez prima dată oceanul. De mîine prindem rechini.

M-am uitat la el așa de nedumerit, încît mi-a strigat vesel:

— Amigo, te uiți la mine așa de tîmpit, că nu știu precis cît vom mai putea fi prieteni.

— Bine Pedro — i-am zis eu, ofensat de data asta — să văd dacă am să mai vreau și eu să rămînem prieteni. Să nu crezi că prietenia noastră mi-a adus ceva în buzunare. Și dacă totuși vom rămîne prieteni, vreau să ne înțelegem de la început în condiții. Mai întîi te rog ca pe viitor să-mi dai sfaturile altfel decît cu piciorul. Asta, să știi, e foarte important. În al doilea rînd, te rog să mă sfătuiești numai atunci cînd am să-ți cer eu părerea. Nu înțeleg de ce-mi dai sfaturi pe care eu nu le pretind. Și, în fine, cînd ne îmbătăm, să nu mă mai săruți și să nu ne mai luăm adio pînă în zori.

Pedro a rîs puternic, mi-a jurat că va respecta tot ce-i cer, m-a bătut protector pe umăr, mi-a jurat iar că sînt cel mai bun amic pe care l-a avut cîndva și

cel mai bun om posibil din lume, m-a apucat elegant de-o mînă, m-a poftit să trec spre cabină şi, cînd am fost la un metru în faţa lui, mi-a tras un picior de m-am dus de-a berbeleacul pînă în pragul cambuzei. Apoi, hohotind ca de cea mai bună glumă pe care o făcuse cîndva, se depărtă.

Ei, dar numai cine nu mă cunoaşte procedează aşa cu mine. Furia mi-a pus lacăt la judecată, mi-a legat frica şi m-a făcut să sar în picioare ca un leu, apucînd la întîmplare ce-am găsit mai aproape. Pedro rîdea cu spatele la mine, n-a observat nimic, aşa că m-am putut repezi nestingherit şi să-l pocnesc în moalele capului.

Uimire ! Pedro, uriaşul Pedro, poate să leşine şi el, pentru că deodată l-am văzut cum se îndoaie la picioarele mele. Şi pentru că furia se împrăştiase, frica a început să poarte discuţii aspre cu mine.

— Amigo — mă încurajă unul, privindu-l — aruncă-te mai bine din gabie [1], cel puţin mori uşor. Rechinii te vor scăpa de el.

Mai aiurit decît Pedro, care zăcea leşinat, am reuşit totuşi să mă duc să iau o găleată de apă şi să i-o torn în cap. Îşi reveni repede.

— Oho, amigo — îmi spuse el, cînd s-a dumerit ce i s-a întîmplat — dar ştii că loveşti bine ! Frumoasă lovitură ! M-a dat gata dintr-o dată. Ei, ştii ? Meriţi să fim prieteni. Bate laba !...

---

[1] Gabie — platformă înconjurată de o balustradă în vîrful catargului. (n. a.).

Botezul mării

Bun băiat era Pedro. Din cîte am observat eu, spaniolii au nevoie să-şi schimbe starea sufletească la fiecare zece minute. Şi dacă nu pot, devin nefericiţi; bineînţeles, tot pentru zece minute. La începutul unei discuţii spaniolul poate să-ţi declare că e cel mai fericit om din lume, poate apoi să te compătimească pentru o nefericire de a ta, îşi poate aduce aminte de un necaz de-al lui, se întristează, suferă şi în minutul opt încearcă să se sinucidă din... desperare.

Aşa era şi Pedro. După ce i-am înţeles firea, am fost nedespărţiţi.

De a doua zi ne-am pregătit uneltele pentru pescuit. Pedro adusese cu el undiţe cu două şi trei cîrlige şi acum stam amîndoi pe dunetă şi matiseam funiile cu care le legam. Pedro era foarte preocupat de această treabă, în schimb pe mine mă plictisea rău de tot. În asemenea momente mă uitam la mare ca la o fiinţă, încercam să-i înţeleg zbuciumul, încercam să mă înţeleg. De cele mai multe ori mă comparam cu ea, la fel de fără căpătîi, la fel de nestatornic, la fel de înşelător în liniştea mea. Parcă prin zbuciumul ei voia să ne facă să înţelegem ceva, o durere, o pasiune, un vis. Rămîneam aşa pînă seara, cînd marea înfiorată de razele lunei, se ondula voluptos. De la picioarele noastre, o pîrtie de aur se întindea pînă la lună, invitîndu-ne parcă să pornim într-acolo. Şi care nu s-ar duce? Nebunul de Pedro ar pleca să caute aur pentru frumoasa Juana. Fericit om acest Pedro, care are pentru cine să strîngă aurul!

Probabil că arătam tare rău cînd gîndeam așa, pentru că Pedro, parcă înțelegîndu-mă, nu mă lăsa de loc în pace:

— Hei, ține bine! striga el, trăgînd puternic funia pe care o matisea.

Simțeam că Pedro smucește de ea numai așa, ca să mă scoată din gînduri, și nu din nevoia de-a împleti mai strîns. Dar imediat, din nou mă fura oceanul. Îmi plăcea să privesc cercul regulat al orizontului, parcă tras cu un compas. Dacă cerul și marea s-ar uni acolo, așa cum se vede, ne-am duce toți și ne-am urca sus. Toți ne-am duce. Și imediat mă întrebam de ce vreau să tot fug din locul în care mă aflu. Eram ca o sămînță stearpă care nu dă rădăcină și nu se prinde nicăieri. Vîntul o ia și-o duce la întîmplare; iată, acum în America.

★

La orizont pămîntul a început să crească, se ridică de parcă ar dospi. Sînt nori negri, repezi, nedoriți cînd ești pe mare. Furtuna e ascunsă în spatele lor, vrea să te ia prin surprindere. În văzduh totul e amorțit. Pînzele au căzut, nici o adiere nu le ondulează măcar.

Mare — ah, femeie ce ești! E așa de lucie și blîndă că ne cutremură de spaimă.

Pedro, ca trezit din somn, se uită repede la pînze, apoi la orizont și dă supărat din cap.

— Hei amigo, va trebui să le ajutăm.

Aproape în aceeași clipă, comandantul strigă în cornet:

— La pînze! Luați terțarola[1]!

Pedro fu primul care sări. Ca o pisică se cățără pe sarturile[2] artimonului[3] pînă pe verga[4] a treia. Mă

[1] A lua terțarola — a micșora suprafața pînzelor. (n. a.).

[2] Sart — scară de funie pe care se urcă la pînze. (n. a.).

[3] Artimonul — catargul de la pupa al unui vas cu trei catarge. (n. a.).

[4] Verga — bara transversală pe catarg de care sînt prinse pînzele. (n. a.).

luai după el mai înainte să mă gîndesc că mi-e frică. A fost pentru prima dată în viaţa mea cînd am mers pe ţapapie [1].

Pedro desfăcea pînza cu o grabă suspectă. Lîngă el, la fel de grăbit, îi ajutam s-o strîngă pe vergă. Pe toate catargele, pe toate vergile, oamenii mişunau ca nişte omizi, lucrînd febril, cu spaimă, parcă bătuţi din spate. Nimic nu se mişcase în jur, dar ei trăiau deja spaima furtunii. Fugeau pe ţapapii mai repede decît mi-aş fi putut eu vreodată închipui că se poate fugi. După ce comandantul privi atent orizontul, ne ordonă să strîngem pînzele de tot. Cu aceeaşi grabă l-am ascultat. Parcă şi eu presimţeam că are să se întîmple ceva deosebit. N-am lăsat decît focurile [2] şi randa [3] pentru a ne ajuta în timpul furtunii.

Eram cel mai puţin priceput dintre toţi aceia care mişunau între cer şi covertă, aşa că nu m-am mirat de loc cînd am văzut că am rămas ultimul.

— Hei, tu de colo, ce dracul cauţi sus ? mă întrebă comandantul, privind desigur îndemînarea mea.

Mă grăbii şi mai mult, deşi, fără prea mult folos. Eram foarte supărat de nepriceperea mea.

— Pedro — strigă comandantul la amicul meu — ajută-i nătărăului ăluia să termine treaba !

Pedro, într-adevăr, terminase ce avea de făcut.

— Hai, nătărăule, să-ţi ajut, şi veni lîngă mine, punînd mîna pe velă.

După ce le lăsam, pînzele lui Sao Paulo nu erau prinse de vergi prin curele, aşa cum sînt de obicei la alte vase, ci înfăşurate în nişte plase. Mare noroc că Sao Paulo era altfel decît erau toate celelalte vase. Veţi vedea de ce.

Deodată, de undeva din străfunduri, pe sub Sao Paulo trecu un murmur prevestitor de nenorocire. Apoi

[1] Ţapapie — parîmă prinsă de vergi pe care se merge pentru a se strînge pînzele. (n. a.).

[2] Foc — velă triunghiulară din prova prinsă de bompres. (n. a.).

[3] Randa — velă triunghiulară prinsă de ghiu. (n. a.).

murmurul se schimbă în geamăt, în scrîşnet, de parcă forţe uriaşe se luptau să scape din strînsoarea apelor şi să ţîşnească la suprafaţă, să ne arunce cu ură de prima stîncă. Scrîşnetul acela ne îngheţă. Cu ultimile forţe marea îl stăpînea, dar nu pentru mult timp. În faţa noastră, din adîncuri, un val ţîşni triumfător, eliberat. Apoi încă unul şi încă unul, ca nişte nebuni periculoşi scăpaţi dintr-un ospiciu. Ne izbi puternic, cu sete, duşmănos. Sao Paulo gemu neputincios, ridicîndu-se greoi deasupra lor, luptînd desperat să ne ţină la pieptul ei.

Furtuna se dezlănţui.

M-am trezit rămas acolo, sus, la zeci de picioare[1] deasupra punţii. Cine nu m-ar crede că nu mă simţeam tocmai în apele mele? Chiar de loc. Grăbit să ajung cît mai repede, am făcut un pas greşit şi deodată picioarele mele căutară în zadar ceva solid de care să se sprijine.

— Pedro! Ajutor!

Era singurul care mai putea face ceva pentru mine. Aproape alergă pe ţapapie şi dintr-o smucitură îmi aruncă picioarele în plasa în care ar fi trebut să stea pînza pe care o strînsesem.

— Ţine-te bine! mă îndemnă el, speriat.

Mă ţineam, desigur, frica adăogîndu-mi forţe încă o dată pe cît aveam.

Cu o mînă trase marginea plasei şi strigă iar:

— Dă-ţi drumul la mîini!

La început am crezut că nu aud bine, dar cînd Pedro a repetat invitaţia, m-am gîndit serios că spaima a lăsat urme adînci în capul prietenului meu.

— De ce stai? se enervă el, cînd eu, aşa cum era şi firesc, mă hotăram greu să-mi desprind mîinile de vergă. Ştiam precis că sub mine sînt cel puţin patruzeci de picioare.

— Hai odată! urlă fioros Pedro.

Şi l-am ascultat.

[1] Un picior — 30,48 cm. (n. a.).

Tocmai voiam să văd pînă la cîte ajung să număr pînă ce fundul meu va încerca trăinicia punţii. Spre nedumerirea mea, am simţit însă că plutesc între cer şi apă. Pedro avusese dreptate. Rămăsesem în plasa pînzei mele. Grijuliu, el trecu două curele peste mine. Apoi am văzut cum se vîră şi el în plasa celei de a doua pînze, de pe aceeaşi vergă.

— Ei, amigo — îmi strigă el — acum să vedem dacă ştii să te dai în leagăn. Jos nu mai ajungeai tu.

Într-adevăr, cred că de frică aş fi căzut de la primii paşi.

Natura, duşmănindu-ne, se înverşuna împotriva noastră. Norii veniră grăbiţi şi aruncară pe noi picături mari, grele ca de plumb. Vîntul se repezi în cele două pînze care nu putură fi coborîte şi, smulgîndu-le dintr-o dată, le duse pe ocean ca pe două batiste scăpate din mînă.

Furtuna ne arunca dintr-o parte în alta, în unghi de 45°, cu o viteză care ne ameţea. Sao Paulo se apleca pînă cînd valurile ajungeau să ne scuipe cu spumă de furie, duşmănos, apoi ne ridica sus, în nori, în bătaia nemiloasă a ploii.

Cînd nu reuşea, furtuna se retrăgea o clipă să-şi adune forţele şi din nou, cu mai mare putere, se repezea icnind în coastele corăbiei. După ce mă împăcai cu gîndul morţii, socotind, ca şi în alte împrejurări, că şi asta trebuie să se întîmple odată, mă limpezii.

Deodată, fără nici o explicaţie, îmi veni să ţip, să urlu, să-i fac rîcă mării dezlănţuite şi neputincioase. Mi se părea extraordinară această încordare dintre om şi natură.

— Noi vom învinge, noi ! urlam eu.

Dar ţipetele mele erau învăluite de vuetul care acoperea totul.

Cînd catargul se apropie, din nou, ameninţător, de apă, ridicai mîna şi lovii creasta ascuţită care mă cerea. Da, da, vedeam cum mă vrea şi asta a făcut să mă apuce un fel de nebunie.

— N-ai să poţi ! N-ai să poţi, sălbaticule, să înfrîngi sălbaticul din mine.

Apoi mă apucă un rîs isteric, un rîs cu urlete. Era o pasiune în această luptă şi o dorinţă nebună să învinging. Să învingi natura dezlănţuită, să stai pe spinarea ei, să te scuture cu toată puterea şi să nu te poată înghiţi. Atunci am înţeles ce tari eram. Acest gînd mă făcu să hohotesc iar, ca un nebun.

— Nu poate !... Nu poate să facă nimic, Pedro ! Aici e mîna omului ! Ha, ha, ha, ha !...

Pedro poate că nu înţelegea tot ce spuneam eu, pentru că se uita la mine tare ciudat.

— Nu poate, Pedro ! Nu poate ! Ha, ha, ha, ha, ha ! Vezi tu cum se zbate ? Şi asta pentru că nu poate.

Din toate părţile, cît vedeam cu ochii, valurile veneau ameninţătoare, ca nişte ostaşi curajoşi, se repezeau în coastele vasului, dîndu-şi duhul. Răbufnirile lor scurte, ca nişte opinteli, gemetele corăbiei care simţea probabil c-o părăsesc puterile, mugetele animalelor din cală, înnebunite de groază, ţipetele oamenilor care cu ultimele puteri ţineau cîte o parîmă sau pregăteau bărcile de salvare pentru orice eventualitate, toate aceste zgomote de iad m-au făcut să văd ce va trăi sufletul meu după ce va scăpa din strînsoarea coastelor.

Căpitanul urla ordine pe care mateloţii nu ştiau cum să le îndeplinească, nu le mai înţelegeau, umblau de colo-colo, bezmetici, de parcă cineva i-ar fi răsucit în loc timp de o oră şi apoi, beţi de ameţeală, le-ar fi dat drumul să umble capii de la pupa la prova.

Din clipă în clipă, aşteptam ca Sao Paulo să-şi desfacă oasele, să se dea învinsă, să ne dea valurilor, care ne cereau cu înverşunare. Fiecare încheietură îi trosnea dureros, amintind vîrsta ei înaintată. Mă gîndeam că Sao Paulo ar fi trebuit să stea obosită, ascunsă într-un port, nu să lupte ca în tinereţe cu duşmănia valurilor. Dar, se vede treaba, corăbiile au soarta oamenilor, nu sînt lăsate în pace decît atunci cînd se risipesc în neant, cînd moartea le despică

şi lor scîndură de scîndură. Ne temeam toţi că vom asista la înmormîntarea ei şi, desigur, nu numai la a ei.

După cîteva ore de zbucium, eram epuizat. Puterile m-au părăsit, capul îmi vuia mai tare decît valurile care loveau coasta lui Sao Paulo. Groaza a pus stăpînire pe mine. Am dat un ţipăt de spaimă şi am simţit cum leşin. Am rămas acolo, ca un pachet bătut de furtună într-o parte şi alta.

★

Cînd mi-am revenit, în jur era linişte. Am deschis ochii încet, strecurîndu-mi privirea pe furiş, ca să-mi dau mai întîi seama unde sînt.

„Desigur — mi-am zis eu fericit — în iad nu poate fi atîta linişte. Dar unde sînt atunci? În rai, acolo da, aşa trebuie să fie, dar ce caut eu aici? Hotărît, nu sînt nici în rai. Trebuie că sînt agăţat pe Sao Paulo".

M-am uitat în jur. Am privit ridurile mării îmbătrînite de zbucium. Unde s-or fi ascuns valurile acelea care se înălţau pînă la mine? S-au dus la fund şi de acolo ne pîndesc. N-au decît să aştepte, Sao Paulo a fost mai tare decît ele.

De lîngă mine, Pedro mă salută în felul lui:

— Hei, amigo — strigă el vesel — de ce arăţi aşa rău? Ţi-am spus să nu mai pierzi nopţile. Iată, chefurile te-au făcut să ai culoarea unui ou de găină.

Eram amîndoi uzi pînă la piele, dar vii.

— Ştii amigo — vorbi iar Pedro — am fericirea să te anunţ că eşti viu, că nu plutim undeva în nirvana, şi, deci, te poţi mişca, poţi să te dai jos din plasa în care ai stat ca o scrumbie...

Pedro rîse vesel, descurcîndu-se din plasa în care atîrnase. Mi-a făcut semn să-l imit, dar niciunul din membrele mele nu ascultă rugăminţile capului meu aiurit.

Sao Paulo arăta ca o femeie despletită, cu părul căzut pe ochi, ciufulită, lăţoasă, ca după o noapte de

dragoste. Pe punte, umbrele celor care au fost zac cu faţa la soare, se usucă. Acum, dacă s-ar întoarce acum furtuna, ar face ce ar vrea cu noi. Cine să-i mai ţină piept? Pe punte, pe dunetă, pe teugă [1], numai oameni aruncaţi parcă de-o mînă capricioasă şi apoi împietriţi în poziţia în care au căzut.

Comandantul apăru în gabie şi ordonă porţie dublă de băutură. Asta parcă i-a mai însufleţit puţin.

Pedro revenise la tonul lui obişnuit. Se plimba printre mateloţi sau seringhero şi le vorbea:

— Amigo — spunea unuia ud pînă la piele — fii atent, mi se pare că ţi s-a udat un pic cămaşa.

Dacă altul era epuizat, distrus, căzut într-un colţ, gata să-l părăsească duhul, Pedro se apropia de el vesel:

— Ei, băiatule, de ce arăţi aşa bine, dragul meu? Mi se pare că ai cîştigat azi la zaruri.

Şi culmea, el zîmbea, ca de pe altă lume, neputînd să facă efortul de a spune ceva.

Pentru mine asta a fost cea mai mare furtună pe care am trăit-o. Am să notez în carnetul meu locul unde era să scăpăm de povara sufletelor:

Meridianul 52°30' vest de Greenwich
Paralela 26°45' nord de Ecuator.

Cine trece prin acest loc s-ar putea, multă vreme, să ne găsească frica împietrită, plutind pe valuri, dacă n-o fi luat-o şi pe ea curentul, aşa cum ne duce pe noi.

[1] Teugă — partea de deasupra provei. (n. a.).

Gînduri negre

Eu stam mai departe în plasă, fără să-mi treacă prin minte să cobor. În asemenea momente de deprimare — mi se întîmplă şi mie — descopeream în mine predispoziţii pentru filozofie. Şi acum, suspendat aici, ca un nou Socrate, mi-a venit gustul filozofiei, amar ca o chinină, bineînţeles, că altfel nu văd cum ar fi fost. Dacă în momentele astea aş picta viaţa, n-aş avea nevoie decît de violet.

Dar să vedeţi cum, încet-încet, nu-mi mai plăcea nimic la mine. Aşa sînt eu, cînd mă iubesc prea tare, şi atunci pun mare preţ pe pielea mea — aşa pîrlită de soare cum e — cînd dimpotrivă, nu dau pe ea doi bani şi, ducă-se dracului, nici nu-mi trebuie.

În asemenea momente, regretele, care nu ştiu unde stăteau pînă atunci ascunse, se repezeau pe capul meu — bietul meu cap — şi boceau nemulţumiri.

Nici nu vă închipuiţi cîte fleacuri putea să-mi reproşeze. Şi mai ales să vedeţi cum le explicam eu...

De data asta nu-mi plăcea numele pe care îl purtam. Şi doar îl purtam de o bucată bună de vreme. Abia acum observam că nu spune nimic, că nu era legat de el o particulă care să-i schimbe rezonanţa. Cu siguranţă, numele mi-a fost principala piedică în viaţă. Ghinionul meu a început în clipa în care popa m-a îndesat, orăcăind, în cazan. Ce barbarie, să dai unui om un nume fără să-i ceri părerea! Un nume, frumos sau urît, îl porţi fără nici o vină, ca oricare altă meteahnă din naştere. Cu siguranţă, n-aş fi rămas aici, atîrnat în vîrful catargului, dacă aş fi purtat

un nume care să fie ca o carte de vizită, unul din acelea care abia rostit frînge spinările, holbează ochii, ciuleşte urechile, trezeşte în cei din jur dorinţa de a-ţi fi pe plac. Un aşa nume e mai tare ca un baston.

Dar aşa ? Ionescu ! Poftim !

Spune unui spaniol că te cheamă Ionescu. Ionescu şi atît. Nici „von" nu ştiu cum, nici „de" nu ştiu unde, nici nimic. Ionescu gol goluţ, de parcă mi l-aş fi luat de la baie, fără nimic pe el. Ce să însemne pentru un spaniol, care are douăzeci de nume, unul după altul — tot să alegi — de te ameţeşte cînd ţi se prezintă. Eu nici acum n-am înţeles cum de a rămas Pedro un seringhero. Pe el îl cheamă de fapt Pedro Alvarez Marina de Ajero... şi încă vreo cîteva pe care nu le-am reţinut.

Şi cel puţin dacă natura ar fi încercat să compenseze într-un fel acest defect capital. Dar zgîrcită cum o ştim, n-a vrut să se manifeste în mine într-un fel deosebit.

Aş fi putut, de exemplu, să fiu frumos. Dar aşa, nici prea frumos, nici prea urît, parcă fizicul a ţinut să se conformeze spiritului. Am fost construit cu prudenţă, fără elan, de loc lucrat cu grijă. Pe figura mea, diferitele părţi care o alcătuiesc parcă sînt împrumutate de la mai multe mutre. Puse toate la un loc, pe acelaşi cap, au alcătuit o figură la care niciodată nu te poţi uita, rămînînd serios.

Nasul dacă nu-i mai lung decît al altora, a ieşit în schimb de două ori mai lat. Urechile, din dorinţa de a-mi asigura, probabil, un auz perfect, au crescut cu jumătate mai mult decît aş fi dorit eu. Ei, şi cu un aşa nas şi cu o aşa pereche de urechi cine ar putea să te mai mintă că eşti frumos ?

De aceea, cu femeile am fost prudent, pentru că la toate aceste metehne mai am două : bunul simţ şi sentimentul dreptăţii, care au crescut în mine ca două chisturi enorme, din care probabil o să mi se tragă şi sfîrşitul.

Bunul simţ m-a făcut să nu fiu prea pătimaş, dar

nici de gheață n-am putut să rămîn. Vreau să spun prin asta că nu mi-am pierdut vremea adulmecînd urmele femeilor, dar nici „ia-mi doamne", știu precis că n-am zis niciodată.

Am spus doar că sînt drept. Ah, dreptatea asta ! Nu știu de ce unii oameni sînt sortiți să n-aibă nimic bun în ei. Multă bătaie de cap și... la tălpi am pătimit din cauza acestui înspăimîntător defect pe care societatea noastră îl pedepsește — și bine face — mai rău decît hoția, crima și alte mici neajunsuri ale spiritului omenesc.

După ce v-am făcut părtași acestor destăinuiri, cred că n-o să mai mire pe nimeni vorbele unui fost prieten, care-mi spunea într-o noapte, după ce ne luptasem ca niște eroi cu aproape cinci sticle :

— Din cîte văd eu — încheie el discuția — n-ai făcut nimic în viață. Carte n-ai învățat, o meserie nu cunoști, avere nici urmă, iar militar, singurul loc unde ai fi putut să faci ceva, nu vrei să fii. Rău, băiatule, rău! Așa, fără căpătîi cum ești, n-ai decît o salvare, să te faci scriitor.

Poftim, idee de om beat !

Și cum ce-i mai rău pe lume se prinde cel mai ușor de capul meu, am și început de a doua zi să-mi scriu păţaniile pe care le petrec, singurul bun care sper să rămînă după mine.

Dar, iată, gloria este tot așa de departe de mine cît sînt eu de ea. Asta, după cum vedeți, nu mă oprește să fiu „la înălțime". Dimpotrivă, stau cocoțat aici în vîrful catargului și stropesc cu disprețul meu suveran piticii care se mișcă pe teugă, pe dunetă, la tribord [1], la babord [2]. Spre mirarea mea, se plimbă nepăsători, își văd de treabă sau de ameteală, fără să se sinchisească de disprețul care plouă pe ei din vîrful catargului. Probabil pentru că de acolo, de sus, nu puteau vedea mutra mea acră, cu colțurile buzelor trase în jos, în așa

[1] Tribord — partea dreaptă a vasului. (n. a.).
[2] Babord — partea stîngă a vasului. (n. a.).

fel încît gura mea — semn al supremului dispreț — părea o jumătate de arc. Pedro se oprise lîngă Vicente, un andaluz clăpăug, burtos, cu brațele enorm de lungi.

— Uite, Vicente, privește ce pește ciudat s-a prins în plasa noastră în timpul furtunii — spuse el, arătîndu-mă pe mine.

— E un pește zburător, Pedro, completă burtosul Vicente, rîzînd așa de tare, că întreg echipajul îl auzi.

Și pentru că toți îl vedeau cu mîna întinsă, și-au ridicat privirile și m-au văzut atîrnînd în colivia mea de plasă.

— O ! Iată ce captură frumoasă am făcut — spuse unul.

— Știți ce — propuse un altul — haideți să vedem dacă are icre. Sînt sigur că are icre negre, arată ca un morun, nu vedeți ?

Dar eu, supărat, nu aveam de gînd să primesc nici o glumă în momentul acela. De aceea îi răspunsei nătărăului așa cum merita :

— Scoate-mi pantalonii, Camillo, și ai să găsești cîte vrei.

Și de jos urcă spre mine un cor de hohote de rîs, care nu-mi conveneau de loc. Dacă aș fi avut ceva la îndemînă, cu siguranță aș fi aruncat în ei, și vai de capetele lor.

— Lăsați-l în pace, strigă Pedro, acoperindu-le vocile. El nu mai are nici suflet și voi căutați icre. Nu mai are nimic în el. Uite, sufletul lui plutește undeva, pe mare.

Hohotele izbucniră și mai puternice. „Ah, Pedro, tot tu nu mă lași în pace". Avea o limbă ascuțită acest Pedro, că era mai bine să nu te iei la ocări cu el. Nici chiar unei femei nu i-aș fi dat sfatul să se certe cu el.

Vă dați seama ce cumplit am suferit în acele clipe. Orgoliul meu călcat în picioare de toți acei derbedei care, în lipsă de ceva mai bun, își băteau joc de mine ! Tot sîngele mi s-a urcat în obraz și simțeam că dacă în clipa aceea nu voi găsi să le fac sau să le spun ceva,

voi crăpa în mii de bucățele, sau mă voi arunca de acolo în capetele lor seci. Dar mă salvai.

— Ce spui Pedro — țipai la el — că n-am nimic în mine? Te înșeli, feciorul meu. Primește în capul tău tîmpit dovada că mai am ceva.

Și o ploaie caldă începu să-i stropească.

Într-o clipă nu mai era niciunul dedesubt. Dar rîdeau în continuare, găsind că făcusem o glumă bună.

De aici, însă, s-a născut o ceartă care avea să mă coste destul de mult mai tîrziu.

N-am găsit nimerit să amintesc pînă aici că odată cu noi, din Palos, plecaseră și vreo douăzeci de militari, care mergeau în aceeași regiune cu noi, avînd ca misiune — așa se auzea — să întărească paza unei colonii înaintate și mereu amenințată de băștinași. Aceștia păreau că țin să nu se amestece printre noi, așa că nu luau parte nici la șotiile noastre, nici la jocurile noastre de zaruri. Nu știam precis dacă rezerva lor se datorează mîndriei de a fi militari, uniformei pe care o purtau sau ordinului ofițerului care îi conducea și care avea o mutră pe care aș fi pălmuit-o de cîte ori trecea pe lîngă mine. Era un individ mărunțel, uscat, cu pielea boțită în jurul ochilor lui mici și surprinzător de depărtați de rădăcina nasului. Era foarte crăcănat, așa că nimeni nu-l cunoștea decît sub numele de Crăcănel, nume pe care, desigur, dacă l-ar fi auzit din gura cuiva, nu i-ar fi fost ușor acestuia. Urîțenia adăugase mult la mîndria lui, pentru că senor Penni era de o mîndrie care surprindea chiar și pe un spaniol. Și spaniolii știu foarte bine ce-i mîndria.

Toți cei de pe vas preferau să n-aibă discuții cu el. Era irascibil și iute la mînie, lăsînd impresia că tot timpul se gîndește la funcția importantă pe care o are.

Cum spun, trăia retras, ignorat de noi, civilii, respectat, din teamă, de subalternii lui.

Și tocmai cu el mi-a fost dat să mă iau în colț.

Fără să știu că pe sub mine avea să treacă senor Penni, stropeam înainte, încîntat de rolul meu de sfînt Ilie dătător de ploaie. Grăbit ca întotdeauna, senor

Penni n-a observat — sau dacă a observat, nu l-a interesat — că oamenii din jurul lui fac haz. Erau civili și pentru el parcă nu existau... Iar civilii, care de mult doreau o pățanie pentru senor Penni, au tăcut ca peștele cînd acesta, grav și important, a intrat sub duș.

Și senor Penni a fost botezat pentru a doua oară, de data aceasta chiar de trimisul cerului. Oricine își poate închipui ce s-a petrecut în sufletul lui mîndru. Cu atît mai mult cu cît botezul avusese loc cu asistență. Și ce asistență... În jurul lui numai „golani" care se țineau cu mîinile de burtă, băteau tălpile de punte sau dădeau din mîini, de parcă s-ar fi sufocat sau se înecau.

Probabil că pentru senor Penni a început a doua furtună. Totul se învîrti în jurul lui, un întuneric dens îi astupă ochii și îi fu imposibil să se mai miște un pas. Dar asta numai pentru o clipă pentru că, dezmeticindu-se, scoase un muget fioros și se repezi cu sabia scoasă pe sarturile aflate lîngă el. Cei care pînă atunci rîseseră cu poftă amuțiră, de parcă li se încleștaseră fălcile. Gluma se îngroșa. Noroc că senor Penni era cavalerist și că în viața lui nu urcase pe sarturi. Și cine nu știe că nu-i chiar ușor să te urci pe ele în cizme cu pinteni, îmbrăcat ca la paradă și cu sabia scoasă din teacă ?

Sarturile au început să tremure, să amenințe să se răstoarne, mai ales acum, după furtună, cînd erau slăbite și ude. Dar senor Penni avea destulă mînie în el și erau toate șansele să nu i se risipească pînă să ajungă la mine. Primul gînd care mi-a venit a fost acela care i-ar fi venit oricăruia dintre noi în aceeași situație. Mă descurcai grăbit din plasă și mă grăbii către marginea vergii de care fusesem agățat. Între timp, cu fiecare pas, senor Penni arunca la adresa mea vorbe frumoase pe care niciunul dintre noi nu le-ar fi bănuit că se găsesc în vocabularul ales și demn al lui senor Penni. Dar erau, și acesta le manevra și combina cu deosebită îndemînare, așa că mă făcea de două parale. Dacă aș fi fugit, cu siguranță că începea o urmărire din catarg în catarg, care nu știu cum s-ar fi terminat pînă la

urmă, cu toate că eu aveam mai multă îndemînare decît el să umblu pe ţapapie sau să mă descurc în sarturi şi straiuri. Dar Pedro, care pînă atunci rîsese de mine, sări să mă ajute cu sfatul lui, fără să ţină cont că aceasta îl face şi pe el duşmanul lui senor Penni. Urlă la mine:

— Taie sartul! Taie sartul, dacă mai înaintează!

Grozav cap are Pedro! Urletul lui fusese auzit, desigur, şi de senor Penni, care pentru o clipă se opri. Era doar suspendat între cer şi covertă...

Dar numai o clipă se gîndi, pentru că începu imediat să urce. In desperarea mea găsii că lucrul cel mai bun pe care îl am de făcut este să-l ascult pe Pedro. Scosei cuţitul şi tăiai prima funie a scării. Deodată, senor Penni se răsuci în aer şi atîrnă numai în mîini deasupra celorlalţi.

— O tai şi pe a doua, îl ameninţai eu, cînd văzui că vrea să urce în mîini pînă sus.

Glasul îmi suna probabil destul de categoric. Iar cînd a văzut că lama cuţitului meu se apropie hotărîtă de parîmă, s-a oprit. Îi venea destul de greu s-o ia înapoi, dar se hotărî, bineînţeles urlînd la adresa mea tot felul de înjurături şi ameninţări.

Comandantul, auzind că pe punte se întîmplă ceva deosebit, apăru în uşa comenzii.

— Hei, ce se petrece acolo?

Dar nu răspunse nimeni, nici chiar senor Penni care, înjurînd, dispăru în cabina lui.

— Ce faci acolo? mă întrebă el, cînd mă zări. Ai înnebunit de umbli fără rost pe vergi? Ei, ăsta-i nebun de-a binelea, spuse el hotărît, cînd observă cuţitul din mîna mea şi straiul tăiat.

— Nu-i nebun, senor comandant, interveni Pedro, gata să-mi ia apărarea ca întotdeauna. S-a apărat de senor Penni, care a vrut să-l omoare.

— Dar ce s-a întîmplat?

— Nimic grav. L-a botezat, şi senor Penni, socotind că al doilea botez e de prisos, s-a supărat. Dar el n-are nici o vină, senor comandant.

— Să vă ia dracu'! făcu el plictisit. Nu v-a ajuns furtuna? Să vii imediat în cabina mea, mi se adresă el.

Mă dădui jos și mă dusei în cabina lui.

Comandantul era un bărbat care scăpase de tinerețe, dar nu se hotăra pentru o altă vîrstă, oscilînd încă. Era un „băiat" de treabă, după cum ne spuneau subalternii lui. Un foarte bun marinar, iubit și stimat pentru acest motiv. Își comanda oamenii cu înțelegere și de aceea părea mai ascultat decît mulți alții care voiau să fie aspri.

Mărturisesc că mă duceam la el cu inima strînsă. Ceea ce făcusem era puțin obișnuit și senor Penni avea, într-un fel, motiv să fie supărat pe mine. Mai ales cu felul lui de a fi...

Am bătut la ușa comandantului și, cu șapca în mînă, am intrat. Era nervos. Se plimba în spatele biroului său. Cred că nu atît isprava mea îl supărase, cît furtuna din care abia ieșisem și care adusese destule pagube vasului. Toți comandanții sînt supărați după ce ies din furtună și-și privesc corabia jumulită de valurile furioase. Și într-adevăr, din cabina lui, Sao Paulo se vedea jalnic. Nu erau ridicate decît focurile și randa, rămase așa din timpul furtunii. Comandantul tocmai dăduse ordin să se ridice ancora de furtună, care ținuse Sao Paulo cu prova în val.

Plecam.

După ce dădu această dispoziție — tot plimbîndu-se — mi se adresă mie, dar fără să mă privească.

— Ce s-a întîmplat acolo sus?

Nu prea știam cum să încep. Eram și eu destul de mîndru și n-aș fi vrut să spun nici despre mine lucruri care l-ar fi făcut pe comandant să zîmbească.

— Ei, de ce taci? și-și ridică întrebător sprînceana.

Atunci i-am povestit totul. M-am antrenat cu atît mai mult cu cît, pe măsură ce povesteam, chipul comandantului se înseninа, terminînd prin a rîde de-a binelea. Găsi întîmplarea mai ales amuzantă. Mie îmi plăcu și mai mult bărbatul acesta înțelegător, care

avea atîta spirit încît să guste o păţanie ca asta. Mă bucuram mai ales că reţinea din întîmplare numai latura ei comică.

— Ha, ha, ha — rîse el — şi ce-a făcut senor Penni? Tot grav, tot grav?

Va să zică şi el remarcase că senor Penni e cam caraghios. Desigur, senor Penni era un caraghios pentru toată lumea, numai pentru el nu.

I-am povestit cît am putut mai hazliu, mai adăugînd de la mine chiar, numai să-i placă.

— Şi-ai tăiat straiul? întrebă tot rîzînd comandantul.

— L-am tăiat, senor comandant, recunoscui eu. Dar am să-l matisesc tot eu, şi cît mai repede.

— Şi l-ai fi tăiat şi pe al doilea? se interesă el, curios.

— L-aş fi tăiat, senor comandant. Le matiseam pe amîndouă.

— Bine, măi — strigă el — dar eşti nebun de-a binelea! Dacă ar fi căzut de acolo, ce se mai alegea din senor Penni?

Iată singurul gînd care nu-mi trecuse pînă atunci prin cap şi de aceea rămăsei mut, fără să ştiu ce să răspund.

— Ştii ce — îmi spuse comandantul — trebuie totuşi să vă împăcaţi. Nu-mi place să am pe vasul meu oameni care se duşmănesc. Nu vreau ca peste noapte să dispară unul dintre voi.

Am admis fără multe nazuri. Vă mărturisesc că, de fapt, mă simţeam vinovat.

Comandantul chemă un om şi-l trimise după senor Penni.

Pînă cînd veni acesta, el nu-mi mai vorbi; se plimba, zîmbind vag. Poate îşi întocmea frazele prin care să mă scuze în faţa lui senor Penni?

Iată-l intrînd pe uşă.

Primul lui gest a fost acela de a duce mîna la spadă. Eu, ca din întîmplare, mă plasai în spatele unui scaun, gata să-l ridic în chip de armă de apărare.

La nevoie m-aş fi ascuns în spatele comandantului. Dar senor Penni îşi stăpîni primul gest, dîndu-şi seama unde se află. Stătu încremenit şi ţeapăn după ce salută scurt pe comandant. Era aşa de ţeapăn, încît puteai să crezi că în loc de măduvă avea în şira spinării un baston.

— Vă rog luaţi loc, senor, îl invită grav comandantul.

— Mulţumesc, răspunse Penni, rămînînd însă nemişcat lîngă uşă.

Mă gîndeam cum de poate comandantul să rămînă aşa de grav. Dar parcă eu?

— Senor — începu el — mi s-a adus la cunoştinţă insulta gravă pe care aţi suferit-o din partea acestui puchinos de seringhero.

Senor Penni tresări demn, mişcînd nervos vîrful nasului. Dar se stăpîni, vrînd să asculte pînă la sfîrşit pe comandant. De altfel, aşa era şi firesc.

— Socotesc insulta pe care aţi primit-o deosebit de gravă, personal fiind gata să vă dau orice satisfacţie pe care aţi dori-o.

„Ce dracu, — gîndii eu — nu cumva acest zurbagiu de comandant vrea să ne pună să ne batem? Ce tot îndrugă aici de satisfacţie?"

Mărturisesc că deodată mi se păru că gluma se cam îngroaşă. Senor Penni făcu un gest din care am dedus uşor că era gata să ceară satisfacţie, şi încă într-un mod în care mie mi-ar fi convenit foarte puţin. Dar comandantul continuă:

— Prima mea dorinţă a fost să dau o pedeapsă exemplară acestui netrebnic, să fie de altfel şi exemplu pentru toţi aceia care vor mai îndrăzni să nu fie atenţi de acum înainte. Spun atenţi senor, pentru că, aşa cum cred că socotiţi şi dumneavoastră, va trebui să pedepsim mai întîi lipsa de atenţie a acestui netrebnic. Şi o voi pedepsi aspru. Intenţia, adică ceea ce ar fi trebuit să pedepsim „foarte" aspru, s-ar părea că a lipsit cu totul din acest gest.

„Aha, deştept comandantul, ştiu că o aduce bine".

— Dar neatenţia trebuie şi ea pedepsită, cum vă spuneam.

Senor Penni sta încurcat neştiind unde voia să ajungă comandantul.

— Pentru aceasta aş fi dispus să aprob un duel, dacă nu — şi la asta cred că şi dumneavoastră v-aţi gîndit — între dumneavoastră şi el — făcu un gest de dispreţ către mine — nu ar exista deosebirea pe care socotesc că ar fi de prisos să o mai amintesc. Socotind că un duel cu acest netrebnic ar fi pentru dumneavoastră o a doua insultă, am ales calea cea mai onorabilă, aceea de a-l pune să vă ceară scuze în modul cel mai respectuos posibil, iar după aceea, să-i dau o pedeapsă de bord exemplară.

Şi înainte să mai aştepte reacţia lui Penni, mi se adresă mie, cu glasul cel mai aspru pe care îl putea avea :

— Şi acum, aşa cum se cuvine, cere scuze.

Nu ştiu dacă Penni a priceput jocul abil al comandantului, dar a stat nemişcat pînă cînd am bîiguit eu nişte scuze din care reieşea că n-am ştiut cine este sub mine şi că eu, furios pe ceilalţi, îi pedepseam astfel. După ce am terminat, fără să scoată o vorbă, Penni l-a salutat pe comandant şi s-a întors să plece.

Atunci, de jos, de pe punte, se ridică pînă la noi un urlet înspăimîntător.

— Fugiţi ! Fugiţi ! ... A turbat !

Sărind într-o clipă la marginea punţii superioare, am văzut pe covertă o panică de nedescris.

— A turbat ! A turbat !

Un om înnebunit de groază urla fugind şi încercînd să se agaţe de ceva. Se urcă pe un maldăr de parîme şi, făcînd un salt, se agăţă de ghiu[1]. Cei de pe punte, o clipă dezorientaţi, nu ştiau încotro să fugă, de unde venea primejdia, cine turbase.

[1] Ghiu — verga de jos a arborelui mare, prinsă numai la cap de acesta. (n. a.).

În aceeaşi clipă, ţîşni pe punte una din vacile pe care le îmbarcasem. Cu bale la gură, mugind înfricoşător, şi alergînd furioasă de colo-colo, ea căuta pe cineva asupra căruia să se repeadă.

Ţipînd, oamenii fugeau care încotro pentru a se ascunde. Uşile cabinelor se închiseră brusc. Celor care ajungeau înăuntru le era frică să mai deschidă celor rămaşi afară, care, după ce se opinteau de cîteva ori în uşă, o rupeau la fugă, căutînd scăpare pe sarturi, pe straiuri, pe bompres [2], în vîrful etravei.

Cînd dădu cu ochii de valuri, animalul urlă şi mai amarnic, mai furios se repezi.

Prima victimă fu bătrînul Marino, un italian stabilit în Spania, care traversa prima dată oceanul şi care avea un puternic rău de mare. Slăbit şi de ani, se feri mai încet decît ceilalţi. Cînd se văzu urmărit, bătrînul sări să se agaţe de o parîmă care se ivi deasupra capului său, dar coarnele animalului îi străpunseră talpa piciorului. De durere dădu un urlet şi mîinile lui slabe scăpară parîma. Căzu jos şi cînd încercă să se ridice, cornul vitei îi străpunse coşul pieptului, ridicîndu-l ca pe un fulg şi aruncîndu-l peste copastie.

— O armă ! ţipă comandantul în urma mea, dispărînd în cabină.

Peste puţin, trase cîteva gloanţe în animalul care, lovit, se lungea, mugind, pe punte. El a fost singurul om care şi-a revenit din spaima care cuprinsese întreg echipajul. Totul nu durase decît cîteva minute.

Cei dinăuntru, după ce au auzit arma şi şi-au dat seama că animalul a fost răpus, au început să apară.

— Staţi acolo ! strigă comandantul la ei. Să iasă afară cîţiva oameni încălţaţi.

Cînd aceştia au apărut, comandantul le-a ordonat să spele bine puntea.

---

[2] Bompres — verga din prova care iese în afara vasului. (n. a.).

Nici un om nu fusese în contact cu animalul, pentru că mîncarea li-se arunca de sus. Celelalte vaci din aceeaşi boxă au fost şi ele împuşcate.

Pedro strigă la noi:

— Unde e Marino?

De-abia atunci ne-am adus aminte de bătrîn.

— Cine l-a văzut pe Marino? strigă din nou Pedro în liniştea care se lăsase pe covertă.

— De el îmi arde mie acum? se răsti Nino, călcînd atent pe punte, semn că se ferea să umble pe locul care i se părea infectat. Întreabă de sufletul lui, care trebuie să fie undeva la fund, sau în burta vreunui rechin.

— Dar trebuie să-l căutăm.

— N-avem nici o şansă să-l mai găsim. Şi, nu uita că e mai bine aşa. Ce am face pe punte cu un om care ar turba, cu siguranţă? spuse comandantul.

— Atunci îl lăsăm aşa? întrebă Pedro, parcă nevenindu-i să creadă că se poate renunţa la un om cu atîta uşurinţă.

Ceilalţi îşi vedeau de acum de treburile lor, se uitau miraţi la Pedro care se zbătea ca un cîine furios.

Cînd a văzut că nimeni nu face nimic, că fiecare se bucura pentru pielea lui scăpată teafără, Pedro se uită la ei mînios şi plecă spre locul nostru, pe dunetă.

— Mă, Alec — îmi spuse, cînd mă dusei lîngă el — prea ţinem toţi la pielea noastră. Dacă vrei să omori o cioară, ai văzut, toate ţipă, fac gălăgie, te înjură. Numai noi... Dracul să mai ştie.

Pedro suferea pentru Marino.

La vînat

Ne apropiem de tropice. Fiecare por de pe pielea noastră s-a transformat într-un izvor. Transpirația țîșnește din noi, se strînge în broboane mari, alunecă pe nas, pe gît pe frunte, gîdilîndu-ne enervant. Cu toții sîntem cuprinși de o toropeală bolnăvicioasă, care ne dă de gîndit. Asta un timp, pentru că după aceea nici nu mai gîndim. Creierul, încins și el, refuză să mai funcționeze. De sus, soarele se înverșunează să ne transforme în fripturile pe care le visam cu toții în nopțile mai răcoroase. Mare lucru dacă după atîta prăjeală nu vom fi tentați să ne luăm vecinul pe farfurie.

În această stare, toate se uită repede, pentru că repede vrei să le uiți. N-ai decît grija de a nu face, de a nu gîndi și de a nu simți nimic.

Singurul om care se mișcă de colo-colo, enervîndu-ne, este Pedro; matisește toată ziua niște funii la capul cărora înnoadă mereu cîrlige. De cînd am plecat din Palos are această îndeletnicire. Cu siguranță, Pedro va strînge pe covertă toți rechinii oceanului. L-am lăsa în pace dacă n-ar veni din cînd în cînd să ne ceară să-i ajutăm. Cei mai mulți îi întorc spatele, cînd îi plictisește, dar eu trebuie să fac eforturi să-l ajut.

Culcușul ni-l aveam tot pe dunetă. Imediat sub noi marea se auzea pălmuind corabia. De multe ori, întins cu burta pe coverta încinsă, priveam rîvnind valurile pe care le bănuiam reci și plăcute. Observasem de aici, de la postul meu, zecile de nuanțe de verde

și albastru pe care le căpăta oceanul din zori și pînă seara. Admiram apele de un verde limpede, lucios, din răsărit, eram atent să văd cum o dată cu razele perpendiculare ale soarelui își schimbau nuanța pînă la transparent, mă cutremuram cînd, negre, oglindeau în ele stelele cerului de deasupra. Noaptea, marea arăta ca un gînd urît, pînă cînd luna venea și înviora totul argintînd darnic crestele valurilor, trezind în noi gînduri de care încercam să scăpăm. Aerul era înăbușitor, toți respiram de parcă aruncam din noi flăcări.

Balaurii de pe Sao Paulo!

Noroc cu Pedro care, descurcăreț cum e, s-a tocmit cu cambuzierul și a făcut rost de cîteva prelate pe care le-a înfipt în vîrful unor pari, făcînd din dunetă un refugiu răcoros. Briza mării, dacă scăpai de înțepăturile razelor de soare, te dezmierda plăcut, înviorîndu-te. Cînd nu aveam vînt, rămîneam așa o zi, două, duși mai departe numai de curentul apei, pînă cînd se isca o pală care boltea pînzele.

Comandantul ne lăsa în pace, nu ne spunea nimic, mai ales de cînd ne-am arătat așa de folositori în timpul furtunii. Eu, ce să mai spun, de cînd cu pățania mea cu senor Penni, așa îl îndrăgisem pe comandant, că o vorbă să fi spus și ajungeam matelot, uitînd ca în multe alte împrejurări, într-o clipă, meseria bănoasă de seringhero. Dar căpitanul avea destule puș-lamale pe covertă, nu mai avea nevoie de încă una. Chiar dacă ultima avea pretenții de om serios și chiar dacă, adesea, reușea să nu se dezmintă.

— Ascultă Alec — mi se adresă a doua zi Pedro — cred că e cazul să ne încercăm norocul la rechini.

Imi spunea Alec, deși nu acesta era numele meu. Mi-a fost imposibil să-l dezvăț, pentru că, spunea el, avusese un prieten bun care purta acest nume și care murise într-o împrejurare tragică. În amintirea lui primii noul meu nume. Numai de n-ar purta ghinion...

— Bine, Pedro — răspunsei eu indolent — primul pe care îl văd am să întind mîna să-l aduc pe dunetă.

— Du-te dracului, vorbesc serios, se înfurie el. Dacă nu eşti serios, să ştii că mă asociez cu altul. Mai sînt oameni pe punte.

Dacă am văzut că se înfurie, am sărit de pe locul meu şi l-am prins de braţ.

— Hai, Pedro, hai ! Repede ! Vreau un rechin. Ce să fac ? Să-mi vîr coada în apă ?

Şi era să mă duc chiar eu în căutarea rechinilor, care cu siguranţă că nu m-ar fi lăsat să aştept prea mult. Cine n-a auzit despre politeţa exagerată a rechinilor, a căror punctualitate rivalizează cu aceea a unui îndrăgostit ? Norocul meu că ştiu să dispar repede, iar Pedro, greoi cum e, n-o să mă ajungă niciodată. Îmi făcea mare plăcere să-l necăjesc. Aveam să-i plătesc atîtea poliţe doar, dintre care, una cel puţin, destul de mare.

Repezindu-se după mine, Pedro s-a împiedicat de cîţiva mateloţi care spălau puntea. Pe neaşteptate, smulse unuia găleata din mîini, şi o vărsă pe mine. Dar nu numai pe mine. Pedro alungă lenea din toţi cei care aveau norocul să fie pe aproape. Scăpaţi de lenea care i-a părăsit speriată, se luară cu toţii după el. Găleţile cu apă au curs în capul lui Pedro. Încetîncet, toţi eram prinşi în acest joc de-a spălatul. Mult timp ne-am stropit, găsind că acesta este un joc minunat pentru nişte oameni care trebuie să stea cîteva săptămîni în pîntecele lui Sao Paulo. Plictiseala, desigur, ne schimbase pe toţi, ne apropiase mult de vîrsta copilăriei.

După ce ne-am potolit, ne-am scos tricourile de pe noi, le-am întins la soare, am adăugat corabiei pînze cu care ne aşteptam să sară înainte ca un cal nărăvaş scos primăvara din grajd. Dar Sao Paulo, lenevită şi ea, nu se sinchisea de aripile peticite pe care i le adăugasem. Numai pe noi ne deranjau găurile din spinare, glumind pe seama lor.

In alte zile, cînd vîntul ne gonea de la spate, scoica de Sao Paulo sălta așa de nărăvaș, că sufletul meu bun își aduse aminte — din cauza tangajului — de torturile iadului. Și m-am pus pe fapte bune. Toată ziua, din hrana stomacului meu, împărțeam o parte cu peștii care cerșeau în jurul nostru.

Faptă creștinească!

Pedro se învîrtea în asemenea situație în jurul meu, asigurîndu-mă că locul în rai îmi este păstrat. Vă dați seama ce bine îmi făceau vorbele lui promițătoare. Raiului era, într-adevăr, ultima țintă a călătoriei mele. Dar Pedro insista așa de mult să-mi aducă aminte, că nu scăpam de el decît apucînd ceva și amenințîndu-l. Într-o zi, tot glumind, era să se încaiere cu Camillo, un tip uscat și rău, care dacă era potolit de cînd am plecat din Palos, era din cauza răului de mare pe care îl avea. Umbla încins cu un brîu roșu, pe care îl strîngea pînă se sufoca, încercînd astfel să scape de crampele din pîntec. Cred că acesta, dacă nu ar fi fost amețit de tangaj, ar fi scos într-o clipă cuțitul, și mare minune dacă n-aș fi avut ocazia să văd culoarea ficatului lui Pedro. Așa, se înfruntară numai din priviri, amînînd probabil, amîndoi răfuiala pentru ziua în care vor simți sub picioare pămîntul solid. În orice caz, dacă nu se astîmpără, nu-l văd bine pe caraghiosul de Camillo, mai ales dacă va face prostia să nu-l atace pe la spate pe Pedro.

O mare parte din timp, Pedro o petrecea lîngă mine, pe dunetă, adăpostit de prelata ridicată de el. Stătea lungit cu fața în sus, zîmbind vag nu știu cui. Știam în schimb precis la ce se gîndea. Dacă gîndurile omului s-ar putea transforma în obiectul la care gîndește, i-aș sparge capul lui Pedro și de acolo cu siguranță ar curge numai bucăți de aur. Sau te pomenești că ar curge o zeamă lipicioasă, urîtă, care s-ar întări, transformîndu-se în cauciuc? Dar seara, cînd Pedro privea cum îi fac stelele cu ochiul, atunci eram sigur că din capul lui ar fi ieșit, întrupată, frumoasa andaluză cu ochi de cărbune, pe care o lăsasem pe malul din

Paios. Şi atunci mă înduioşam, îl priveam pe Pedro cu bunătate şi înţelegere, îmi părea rău că, în loc să stea acolo, lîngă ea, era aici, lîngă mine, făcîndu-mi sau suportîndu-mi şotii.

Ei, sărmane Zeus, ce apare din capul tău ?

Pedro era aşa de adîncit în asemenea clipe, şi aşa de liniştit şi departe de noi, că ar fi fost o crimă să-l atingi cu un singur cuvînt. Îl respectam acum, pentru că dragostea era singurul sentiment pe care îl respectam eu.

Într-o zi, în timp ce zîmbea la fel de enigmatic, l-am văzut pe Pedro sărind în picioare.

— Rechinii ! îmi spuse el, arătînd cu mîna un peşte obişnuit de culoarea argintului, încins cu o dungă albastră, care zburda vesel în jurul corabiei. M-am uitat la el nedumerit. Nu văzusem rechini, dar, oricum, peştişorul ăsta de argint nu putea să sperie aşa cum speria cuvîntul rechin.

— Pilotul ! A venit pilotul !

Pedro se agita bucuros.

— Stai liniştit, începui eu împăciuitor, neştiind bine ce se petrece cu el.

— Hai, repede, să pregătim cîrligele !

Şi dispăru de lîngă mine, repezindu-se în cambuză. M-am mai uitat o dată la peştişorul pe care Pedro îl lua drept un fioros rechin. Zău, s-a întîmplat ceva cu Pedro ! A fost azi cam cald.

Peştişorul venea după noi, zbenguindu-se.

Dar s-a întîmplat un fapt care avea să-mi dea de gîndit. Doi delfini, care se jucaseră probabil la prova, se apropiau de locul unde stăteam eu. Spre uimirea mea, în momentul în care au dat cu ochii de peştişor, au luat-o pur şi simplu la fugă, dacă se poate spune aşa ceva despre un peşte. Nu înţelegeam de ce s-au speriat cînd au dat cu ochii de el. Erau de multe ori mai mari, şi nu-mi puteam imagina o luptă care să se termine în favoarea lui. Dar delfinii au fugit !...

Pedro se repezi afară din cambuză, încercînd să lege cît mai repede, la capătul unei sfori, o bucată de carne sîngerîndă, din viţelul pe care numai cu cîteva ore mai înainte îl tăiase bucătarul. Era un viţel născut pe corabie.

După ce a legat carnea, Pedro a aruncat-o în apă, în apropierea rechinului său. Şi peştişorul a început să sară, să fie aşa de interesat de gustul cărnii pe care o simţea în apropiere, că se zbătea de parcă ar fi fost pus de viu pe plită. Apoi, deodată, făcînd cale întoarsă, dispăru. M-a pufnit rîsul.

— Vezi, Pedro — i-am spus eu — rechinul tău s-a speriat de gustul cărnii. Cumsecade rechin dacă refuză o bucată de carne care nici măcar nu este pusă într-un cîrlig.

Pedro, preocupat, nu se prea sinchisi de vorbele mele răutăcioase.

— Ăsta a fost pilotul. Acum s-a dus să aducă rechinii. Nu ştii că trăiesc în prietenie?

— Rechinii prieteni cu ăsta? Dacă aş fi rechin, aş începe cu el...

— Numai că ei nu sînt aşa de proşti ca tine — mi-o reteză el scurt — aşa că preferă să trăiască în înţelegere cu acest cumsecade peştişor, care umblă în toate părţile şi le anunţă prada. Acum trebuie să apară şi ei, zoriţi desigur de pilotul care se va alege pînă la urmă cu rămăşiţele marelui ospăţ.

Am aşteptat. Într-adevăr, peste puţin timp, două spinări de rechini au lucit în soare. Am fost primul care le-am zărit.

— Priveşte, Pedro — i-am atras atenţia.

— Dă-mi cîrligul!

Pedro a legat cîrligul de o bucată de parîmă metalică, lungă de cinci, şase picioare, apoi a prelungit-o cu parîmă obişnuită de manila. Bucata de parîmă metalică trebuia să ajungă în dreptul dinţilor rechinului. Era un sistem original de cîrlig. Grăbit, a legat cel de al doilea capăt de parapet. În cîrlig a pus bucata de carne pregătită, apoi l-a aruncat în apă.

— Du-te şi roagă-l pe căpitan să ne dea o armă.
— Crezi că vrea ?
— E un tip cumsecade. Du-te de-i cere !

Comandantul era şi el dispus să vîneze, aşa că s-a întors imediat cu mine.

Lacom, unul dintre rechini, s-a repezit să înghită cîrligul. Smucitura a fost aşa de puternică, încît am crezut că Sao Paulo s-a oprit în loc, surprinsă şi speriată. Parapetul se arcui şi, cu un pîrîit sec, cedă. Coarda întinsă brusc îmi reteză picioarele, aruncîndu-mă pe spate. Am rămas o clipă buimăcit, apoi mi-am făcut repede cruce cu limba-n gură, mulţumind cerului că nu călăresc pe spinarea rechinului, care, dezlănţuind o putere neaşteptată, se zvîrcolea sub noi. Norocul meu a fost că Pedro, prudent cum e, nu lăsase funia prinsă numai de parapet, ci îi dăduse cîteva volte la babaua din pupa. Oricîtă forţă ar fi dezlănţuit rechinul, pe aceasta din urmă n-o mai putea rupe.

Comandantul, la început surprins şi el de reacţia neaşteptată, îşi reveni şi, ducînd arma la ochi, trase. Glonţul atinse rechinul către coadă, deoarece tocmai atunci acesta, făcînd un salt năpraznic, lovi partea de sus a cîrmei. Şi cum Sao Paulo era un butoi vechi şi putred, sări din cîrma ei prima scîndură, care se desprinse din cercurile de fier.

— Dă drumul la funie — strigă comandantul, înspăimîntat de neprevăzuta întîmplare.

— Slăbeşte funia — striga şi Pedro la mine, singurul care nu aveam un rol precis în această vînătoare.

M-am repezit şi am slăbit-o. Rechinul a rămas cîţiva metri mai în urmă ocolind astfel o eventuală lovitură în cîrma lui Sao Paulo. Încă nu se întîmplase nimic grav, dar prudenţa se impunea. Sao Paulo avea o cîrmă dublă, destul de solidă în tinereţea ei, dar care trebuia menajată acum.

Am aşteptat un timp să se liniştească. Priveam un pic speriaţi namila neagră, lungă de vreo cincişase metri, care se lăsa tîrîtă în urma noastră. Ne-am aprins cîte o ţigară.

— Trebuie să fim mai prudenți — ne spuse comandantul. Cred că cel mai bine ar fi să-l lăsăm un timp să se liniștească. Așa voi putea să-l iau mai sigur la ochi.

— Împușcați-l în cap, crezu Pedro nimerit să-l sfătuiască.

Apoi mi se adresă mie, care îmi frecam locul pe unde mă secerase parîma.

— Și tu, Alec, așa faci mereu cînd te bucuri, te trîntești cu fundul de covertă ?

— Du-te dracului !

— Cînd l-oi vedea sus, fii atent cum te bucuri, Alec. Vreau să-ți spun un secret, am observat că rechinul ăsta are și colți. Cît despre tăria lor, nu-i bine s-o încerci cu pielea, să știi. Sînt niște colți minunați, din care ai putea să-ți faci un splendid șirag de mărgele.

— Pe care am să-l fac cadou de nuntă unei andaluze cu ochi de ciută.

Dar Pedro parcă nu mă auzise. Privea atent spinarea neagră, care ne urma fără voie.

Comandantul duse arma din nou la ochi și trase. O zvîrcolire formidabilă îi urmă.

— Ura ! strigă Pedro. Drept în ochi, senor comandant. Drept în ochi !

Arma mai răsună de cîteva ori, trimițîndu-și gloanțele în pielea rechinului.

Acesta, parcă împăcat cu situația în care se afla, nu mai reacționa în nici un fel.

— Cred că-l putem ridica, aprecie comandantul.

— Îl ridicăm, senor comandant.

Pedro luă capătul liber al funiei și-l prinse la vinciul din pupa. După ce dădu cîteva roate, se apropie de baba și o desfăcu. Apoi, încet-încet, începu să învîrtească manivela. Pe nesimțite monstrul părăsi apa fără să facă o singură mișcare. Eram convins că viața se scursese din el odată cu dîrele de sînge care rămăseseră în urmă. Așa, liniștit, a ajuns pînă la punte, admirat de întreg echipajul care venise să asiste la ridicarea lui.

Şi atunci, soarta a ţinut să-mi dea satisfacţia pe care mi-o da de cîte ori Pedro îşi rîdea de mine. În momentul în care Pedro, întocmai unui luptător antic, şi-a pus triumfător piciorul pe spinarea animalului, şi tocmai cînd, cu pieptul bombat, voia să spună cîteva cuvinte frumoase la adresa lui, o coadă năpraznică îl aruncă de-a buşilea pînă la rădăcina trinchetului mare[1], unde rămase nemişcat cîteva secunde. Cei din apropierea rechinului, care aveau deja pregătite topoarele pentru a-l spinteca, se repeziră şi cărară cîte lovituri au putut în capul negru şi fioros. Cînd făcură din el o masă de carne, oase şi sînge, se opriră.

Pedro, dezmeticit, în fine, se apropie de grup, ţinîndu-se cu mîna de ceafă şi scîncind caraghios. Am fost primul care am rîs cu poftă.

— O, Pedro, te rog să mă ierţi, bunul meu amic, dar am uitat să te anunţ că rechinul are şi o coadă. Şi rechinul, ştii, bunul meu amic, mişcă din coadă de cîte ori simte în apropiere cîte un nătărău care e gata s-o primească pe fund.

Pedro rîse şi el, fără să-şi lase mîna de la ceafă.

Cînd a văzut ce ajunsese rechinul său, se supără.

— Mi-aţi distrus rechinul, nătărăilor !

— Ei, Pedro — spuse un matelot — ai un rechin frumos, de ce te superi ? Doar nu voiai să-l duci în tîrg.

Şi plin de admiraţie privi masa de carne ciopîrţită.

— Un rechin care te iubeşte, Pedro, ca pe propriul lui copil de care s-a despărţit fugind după tine, adăugai eu, după ce mă asigurai că sînt plasat sigur în spatele comandantului.

---

[1] **Trinchetul mare — catargul din mijloc. (n. a.).**

Haiti miroase bine

A doua zi, în zori, Sao Paulo, gătită cu toate pînzele, juca nărăvaşă pe glodurile valurilor. Cu toate acestea, înaintam destul de greu. Curenţii erau aşa de puternici, de parcă înaintam în susul unui rîu. Apoi am schimbat cîrma către sud-vest, luînd cap-compas Haiti. Aveam de lăsat aici o încărcătură necunoscută nouă, probabil destul de importantă, din moment ce ne abăteam atît de mult din drumul nostru. Şi cel puţin dacă ar fi însemnat şi pentru noi o bucurie această neaşteptată escală. Dar comandantul ne-a anunţat că nu vom acosta în Haiti, ci vom trimite numai o barcă pînă la mal. Noi vom rămîne să tînjim pe corabie după raiul care nu va fi mai departe de noi de două, trei mile. Ştie el comandantul de ce nu vrea să acosteze. Cred că n-ar mai rămîne pe punte nici un seringhero, şi mare minune dacă n-ar şterge-o şi jumătate din acei bravi ostaşi pe care îi păzea cu atîta străşnicie senor Penni.

Cine nu ştie că numai un nătărău n-ar rămîne aici?

Haiti a apărut în faţa ochilor noştri lacomi cînd noaptea trecea de cart, schimbînd ziua. Un parfum puternic veni pînă la noi, parcă numai să ne aţîţe.

Un cuptor de pîine lîngă o gloată de flămînzi.

Miresmele florei necunoscute veneau pînă la nasurile noastre, aţîţîndu-ne, ducîndu-ne pînă în pragul nebuniei. Pe unul, care nu s-a mai putut stăpîni, l-am văzut sărind în apă şi dispărînd către mal. Stam şi

aşteptam să vedem ce se petrece. Nimeni nu sufla un cuvînt. Am urmărit cum se depărtează şi... îngroziţi, am văzut o spinare neagră apropiindu-se de el. Am început să urlăm, încercînd să-l facem să se întoarcă, deşi ne dădeam seama că e pierdut. Ne-a auzit. Braţele lui au început să lovească apa mai repede. Cînd şi-a dat însă şi el seama că e de prisos, a început să strige şi s-a oprit. Eu am luat de la cineva o lunetă, să pot privi mai bine. Am văzut cum înotătorul se întoarce, cu ochii bulbucaţi de spaimă, către rechin. Iată-i faţă-n faţă. Rechinul se năpusti cu gura căscată fioros. Într-o clipă omul îşi vîrî braţul, cît era de lung, pînă în fundul gurii căscate. Efectul n-a fost însă acela pe care l-a aşteptat desperatul. O zmucitură nervoasă a rechinului i-a rupt braţul cu uşurinţa cu care rupi un vreasc. Gura s-a căscat din nou ameninţătoare. Un urlet scurt ne-a vestit sfîrşitul aceluia care voise să ajungă în rai.

Am rămas îngroziţi, simţind cum din nasurile noastre se împrăştie parfumul care ne chema insistent.

„După ce voi mulge copaci şi voi strînge parale din gros, aici voi veni să stau. La urma urmei, de ce nu mi-ar sta şi mie bine în rai?" m-am gîndit.

Toată noaptea am privit luminile care se vedeau pe insulă. Unii dintre noi pretindeau că aud şi muzică. In urechile lor cînta aşa de puternic dorinţa, încît, mai convinşi decît ceilalţi, au început să danseze. Făceau nişte mişcări nefireşti, născocite pe loc, potrivite la o melodie care răsuna numai în urechile lor. Noi, ceilalţi, făcusem roată în jurul lor, rîzînd ca nişte besmetici. Aşa am petrecut aproape toată noaptea, distraţi de ghitarele din capetele noastre înfierbîntate de dorinţă.

In zori, cînd obosiţi şi plictisiţi abia apucasem să ne lungim care încotro, comandantul strigă comenzile de plecare.

— Sus pînzele! comandă el, privindu-ne întinşi în toate părţile, parcă risipiţi intenţionat.

Nici nu ştiam cînd se întorsese barca. Peste cîteva minute Sao Paulo pornea, ajutată de briză. Am luat direcţia sud-est, pe care am ţinut-o mereu. Un vînt potrivnic, ridicat numai la cîteva ore de la plecare, făcea să înaintăm greu, mergînd în volte. Ne apropiam de Ecuator.

„Asociația Pentrū Creșterea Rechinilor Din Para"

Intr-o seară, pe la nouă, gurile Amazonului au apărut înaintea noastră. Ajungeam în portul pe care îl găseam pe hartă sub numele de Belem, dar pe care mulți nu-l cunoșteau decît de Para, după numele regiunii al cărei capitală este.

Toți simțim în noi o bucurie pe care cu greu ne-o stăpînim. Vrem să răzbunăm săptămînile din pîntecul lui Sao Paulo. Oamenii strînși în grupuri fac planuri pentru uscat.

Umede planuri!

Pentru toți Belem nu este decît un șir nesfîrșit de bodegon-uri. Nasurile noastre simt de aici, de la trei mile, mirosul alcoolului, și iată-i seringhero parcă s-au și îmbătat numai la gîndul petrecerii care ne așteaptă. Altfel de ce și-ar da picioare și ghionți și de ce s-ar înjura prietenește?

Oceanul creștea, așa că ne-a fost destul de ușor să intrăm în port. Niciodată Sao Paulo n-a fost acostată cu graba cu care a acostat-o acum; marinarii, seringheros, ostași, toți am tras măcar de o funie, numai s-o vedem odată liniștită și prinsă în ancoră. Și n-a fost de loc ușor, pentru că aici curenții sînt așa de puternici, încît cele două ancore pe care le-am lăsat cedau încă. In fine, făcîndu-i-se milă de noi, s-a oprit. Comandantul, după ce ne-a avertizat că nu rămînem aici decît pînă a doua zi, ne-a dat liber. Pedro a venit la mine și mi-a spus:

— Amigo, hai să-ți arăt Para! Straşnic oraș!

Ştiam eu ce înseamnă la el „straşnic".

— Prin el curge numai cauciuc şi aguardiente[1], mă informă Pedro.

Şi pentru că de cauciuc aveam să ne săturăm, toţi ne-am interesat, desigur, de cea de a doua latură a oraşului. La pofta noastră se mai adăugase un calcul elementar şi precis: ce vom face cu banii după ce urcăm Amazonul? Nimic! După ce pleci din Belem şi vrei să cumperi ceva, cine nu ştie că trebuie să ai pentru schimb tutun, tafia sau făina de manioc? Numai cu asemenea marfă se face aici avere. Banii noştri vor ajunge în pădure nişte obiecte de împodobit, de pus în nas sau în urechi, şi aşa doar să mai luăm ceva pe ei. Altă valoare n-au, decît pentru noi, pentru aceia care sperăm să ne întoarcem iar în împărăţia lor.

Ne-am schimbat paralele în reişi[1] şi, fără să mai avem timp să privim oraşul — care arăta ca orice alt orăşel de zece-douăsprezece mii de suflete — am pornit spre centru. Nu venisem aici să văd case sau străzi. Despre străzi ştiu numai atît — şi asta am văzut abia spre ziuă — că nu sînt tocmai largi, un om beat n-are loc să oscileze, se izbeşte cînd de un zid, cînd de altul. Oraş construit de iezuiţi, se vede bine că nu le-a trecut prin cap că odată şi odată se va bea aici şi aguardiente, că nu va fi locuit numai de feţe smerite. „Primul oraş pe care-l voi construi — am gîndit eu, numărîndu-mi cucuiele — va avea străzi late de cel puţin şaizeci de picioare, vorba aceea, să bea omul fără frică". Pînă atunci vom bea în oraşul iezuiţilor (oraşul a fost întemeiat în 1650 de iezuiţi, dîndu-i-se numele de Santa-Maria de Bethleem).

Ne-am simţit bine de la început. Am găsit aici tocmai ce ne trebuia. Pentru că se apropiase sezonul secetos, sezonul pentru muls hevea, din toate părţile regiunii Para, din nord de Amazon şi chiar de pe-

[1] Aguardiente — ţuică. (n. a.).

[1] Reis — monedă braziliană. (n. a.).

ste ocean, se strînseseră aici seringheros, în drum spre pădure. „In fiecare an — mi-a şoptit unul, veţi vedea cînd şi în ce împrejurare — vin aici aproape zece mii de oameni pentru hevea".

Bodegon-urile gemeau de oameni fără căpătîi, care pierdeau aici o zi, două pînă se hotărau să se avînte în pădure.

Pedro cunoscu oraşul nu privindu-l şi auzindu-l, cum se întîmplă unora, ci cu nasul, lăsîndu-se condus de el pînă la primul local. Cînd a ajuns în dreptul lui, fără să scoată măcar o vorbă, a făcut la dreapta un unghi de 90° şi s-a mistuit după uşa pe care, pictată, o femeie de culoare dansa ispititor. Şi cum noi nu văzusem timp de mai multe săptămîni, decît în închipuire, asemenea dansatoare, ne-am dus întinşi înăuntru. De la uşă te izbea un miros înţepător de alcool şi sudoare, care, trebuie să mărturisesc, ne plăcu.

Pedro făcu un pas dincolo de uşă şi-şi aruncă privirea pe deasupra capetelor ciufulite care ne priveau. După ce-i cîntări pe îndelete, se apropie de masa care socoti că-i convine cel mai mult. Felul lui de a fi îi ajută să se împrietenească repede cu oameni tocmai buni pentru chef.

Prieteniile se leagă şi aici — ca în oricare alt port al lumii — fără nici o dificultate. Eşti primit cu braţele deschise, dacă vii cu ştiri extraordinare, cei care te primesc fiind dornici de veşti. Ei se obligă tacit să cumpere tot ce le vinzi, numai să aibă cu ce umple timpul dintre două înghiţituri.

Uitînd de mine, Pedro a strîns pe lîngă el vreo şase indivizi, reprezentanţii tuturor raselor de pe pămînt — bine că am scăpat, la urma urmei, să-l ascult — şi le povesteşte aventuri de care eu rîd pe înfundate, ascunzîndu-mă în spatele lui.

Ştiu că se pricepe la tăiat Pedro al meu!

Nu i-a ascultat decît cîteva minute, pînă i-a cumpărat, că după aceea şi-a dat drumul. Toţi îl ascultau cu ochii holbaţi şi gurile căscate.

Dar, cînd era el mai în vervă, de masa noastră se apropie un personaj ciudat, care voia să pară aşa, pentru a atrage atenţia celor din jur. Hainele lui rupte aminteau o hartă veche, soioasă, îmbinare nefericită de petice. Părul rar îi cădea pleşuv peste obrazul nebărbierit.

Amicii lui Pedro l-au chemat zgomotos, fericiţi că au ocazia să-l vadă.

— Hei, Marino! Aici sîntem! strigă la el unul, făcîndu-i cu mîna.

Acesta se apropie repede, tîrîndu-şi piciorul anchilozat, la fel de bucuros ca aceia care-l chemaseră.

In loc de salut, el se opri în dreptul mesei, întinse mîna şi ne arătă o bilă roşie de mărimea unei nuci. Apoi, scuturînd mîna, făcu să dispară bila. După aceea ne întrebă din ochi unde e, rîzînd satisfăcut de mutrele noastre blegi. Scutură mîna şi bila apăru din nou. Apoi trei, apoi patru. După fiecare tremurătură, care aducea între degete o nouă bilă, el striga : hop!

Continuă mult timp să facă tot felul de boscării, fără să scoată o vorbă, fără să întrebe ceva. Intre numere golea însă cîte un pahar, pe care apoi, repede, cei din jur îl umpleau. Aceasta era plata, desigur.

Văzînd că la mine are cea mai mare priză, tăbărî pe capul meu, „lucrînd" numai pentru mine şmecheriile lui. Mi-a scos bani din nas, ţigări din buzunare, ouă din gură. Hop! striga el, şi din gura mea ieşea un ou de porumbel, apoi unul de bibilică, apoi unul de găină.

Toate acestea nu făceau decît să pregătească surpriza cea mare, care m-a făcut să sar de pe scaun, înspăimîntat. Mai întîi m-a privit fix, făcîndu-mă să-l privesc şi eu la fel. Cînd s-a convins că-l privesc atent, şi-a dus mîna în dreptul ochilor şi... cînd a luat-o jos m-am trezit în faţa unui monstru chior, care mă privea numai cu un ochi, pentru că în locul celuilalt avea acum un ou de porumbel, care-i dădea o înfăţişare înspăimîntătoare.

— Hop! strigă el.

Cînd a deschis pumnul, am văzut ochiul în palmă. Cei din jur, care cunoştea probabil numărul, au făcut mare haz de sperietura mea.

N-am înţeles niciodată cum de a putut să-şi pună aşa de repede oul de porumbel în locul ochiului de sticlă. Toţi l-au aplaudat ca pe un mare artist, iar el ne-a mulţumit tot ca un mare artist, aplecînd uşor capul, într-o reverenţă caraghioasă.

— Şi acum, ceva nou, anunţă el.

Din buzunar scoase o ţigară pe care o trecu prin faţa noastră ca să ne convingem că n-are nimic deosebit. Apoi şi-o puse în gură, trăgînd din ea, vrînd astfel să arate că n-o poate fuma pentru că nu-i aprinsă. Unul dintre noi se oferi să i-o aprindă, dar el refuză, făcîndu-ne atenţi la ceea ce avea să urmeze. Luă un pahar de pe masă şi, spre mirarea noastră, vîrî vîrful ţigării în vin. Se produse o mică explozie şi ţigara luă foc. Apoi, triumfător, începu să fumeze, suflînd fumul pe la nasurile noastre. Acest număr căpătă cele mai multe aplauze. Toţi voiau să ştie cum a făcut, dar el nu era dispus să dea explicaţii. Desfăcu numai tabachera şi, arătîndu-ne preţul cu ajutorul degetelor ne îndemnă să cumpărăm. Pedro scoase repede punga şi cumpără una.

— Se aprinde ? mai întrebă el o dată, pentru a se asigura că şi a lui e bună.

— Se poate !

Scamatorul îi întinse un pahar de vin, îndemnîndu-l să încerce, dar Pedro refuză, convins. Îşi vîrî ţigara în buzunar, alături de celelalte.

După ce scamatorul trecu la altă masă, pentru a repeta boscăriile cu care ne uimise, se încinseră tot felul de discuţii, fiecare povestind cîte ceva grozav, care li se întîmplase lor, sau auzise de la cineva că s-a întîmplat. Dar mai ales li se întîmplase lor.

Pedro se apucă din nou la turnat gogoşi şi le înfierbîntă capetele. Nu voia de loc Pedro al meu să se lase mai prejos decît ei. Se hotărî să-i bage la cofă.

— Asta n-a fost nimic — i-o tăie el unuia care povestise ceva aproape obişnuit — să vezi ce-am făcut eu, chiar acum, cînd veneam încoace.

Pedro se instală mai bine în scaun, aruncă pe gît conţinutul unui pahar şi, după ce-i mai cercetă o dată pe rînd, începu să taie :

— A fost o chestie de care o să se vorbească multă vreme, cînd s-o afla, îi anunţă el de la început că vor asculta ceva grozav. Închipuiţi-vă că am aruncat cîrligele şi, fără nici o exagerare — aici Pedro se jură pe luleaua lui — am prins deodată trei rechini.

Eu, în spatele lui, pufnii de rîs.

Pedro împinse în ochii ascultătorilor trei degete, parcă să-i facă mai bine să înţeleagă. Degetele lui trecură pe lîngă nasurile celor şase ascultători, de parcă aceştia ar fi avut de mirosit ceva.

— Formidabil ! Se minună sincer un omuleţ uscat, care-şi trăgea mereu nasul, cu ochii scînteind de alcool şi de poveste.

Se vedea că trăia fiecare cuvînt al lui Pedro.

— Chiar trei ? întrebă un altul, mai mult ca să spună şi el ceva, pentru că de crezut, credea tot ce auzea.

Văzînd că există cît de cît dubiu, Pedro se întoarse către mine.

— Alec — mă strigă el cît putu de tare, deşi eram la numai un pas în spatele lui — spune tu, cîţi rechini am prins eu ? Să spună el, dacă nu mă credeţi — mă arătă el ca pe un martor drept.

Şi din nou sufletul meu se încărcă de un păcat pe care nu-l simţeam al meu.

— Păi, Pedro — mă codii eu puţin — dacă îl punem şi pe cel mai mic... au fost trei.

— Ce, mai mic ? se oţări Pedro la mine. Poţi să numeşti un rechin mai mic numai pentru că avea o palmă mai puţin ? Eşti un prost, Alec, şi-mi pare rău că beau la masă cu un nătărău ca tine. Ce con-

tează o palmă cînd el avea mai bine de treizeci de picioare ! Spune tu, avea sau nu treizeci de picioare ?

Asta era prea mult ! Mi se păruse normal să spun că a prins trei în loc de unul, dar să recunosc că avea treizeci de picioare un rechin de cincisprezece, nu concepeam de loc. Pedro mă înfuria. Nu înţelegeam de altfel de ce simţea nevoia să mă tot ia martor al minciunilor lui.

— Spune, cîte picioare avea ? se încruntă el.

Cînd am văzut că se înfurie, şi Pedro e rău la băutură, mă învoii şi la minciuna asta.

— Ştiu eu, Pedro... Dacă-l socoteşti de la cap la coadă, poate avea şi treizeci. Tu ştii că eu nu mă prea pricep la lungimi. Dar, dacă tu l-ai măsurat...

— Du-te dracului ! îmi spuse el supărat, însoţindu-şi vorbele cu un gest de mare dispreţ.

Apoi, ca şi cînd eu n-aş fi existat, se întoarse către ceilalţi şi începu să le povestească, foarte serios, cum cei trei rechini trăgeau aşa de puternic, încît Sao Paulo a început să meargă de-a-ndaratelea, deşi un vînt destul de puternic umfla pînzele înainte.

— Ascultaţi-mă pe mine — încheie el — dacă eram deştept să arunc cîrligele la prova, cred că ne trăgea aşa de repede, că în zece zile treceam oceanul.

Toţi îl priveau cu respiraţia tăiată.

Luînd mărturisirea lui ca absolut sigură, fiecare a început să completeze după posibilităţile fanteziei lui.

Unul se gîndi foarte serios că ar fi bine dacă ar avea fiecare vas cîte trei-patru rechini înhămaţi, care să tragă ca la căruţă.

Altul propuse nişte hamuri speciale pentru rechini, pe care le desenă pe masă cu degetul înmuiat în vin.

— Aşa trebuie făcute, încheie el sentenţios.

Altul spuse că actuala formă de corabie nu va mai corespunde, deoarece nu are comanda aşezată chiar pe teugă, în care comandantul să stea ca un adevărat vizitiu şi să mîne rechinii. El dovedi fără posibili-

tate de tăgadă că viitoarele corăbii vor fi astfel construite, încît comanda va fi prinsă chiar de etravă[1].

— Iar comandanţii se vor numi vizitii, anunţă el revoluţia pe care o va suferi navigaţia.

Alţii, dimpotrivă, erau de părere că nu comandantul trebuie să se transforme în vizitiu, ci un om special, un fel de grăjdar, care va avea grijă să cîrmească după indicaţiile şi calculele comandantului.

— Atunci cine să mai calculeze drumul, dacă comandantul mînă rechinii ? întrebă el.

Intrebare foarte grea pentru cealaltă tabără.

Şi cînd capetele au început să clocotească, unul lansă bomba cea mare, mărturisind că el ar face o creşcătorie de rechini pe care să-i vîndă, îmblînziţi gata, căpitanilor de corabie !

— Aş avea cîştig bun, vă spun eu.

Toţi au tăcut o clipă, de uimire şi admiraţie...

Pedro fu acela care îşi reveni primul şi calculă cam cît mînîncă un rechin pînă să ajungă la vîrsta cînd să tragă la ham. Apoi socoti cam cît ar costa un rechin dresat şi dacă e convenabil pentru un comandant să-l cumpere. Trebuia să se ştie de la început dacă rentează. Cunoştinţele lor de matematică, puţin cam sumare, au fost puse la grea încercare în seara aceea. Cu degetele întinse, cu frunţile transpirate, cu creierele încordate, calculau, calculau, calculau. Masa va trebui, desigur, trasă la rîndea, pentru că toată era numai cifre, adunări şi scăderi. Rentează, au socotit ei.

Un altul se gîndi cum ar trebui amenajat un bazin în care să crească rechini. Şi-au dat repede seama că şi asta este foarte important, şi au pornit să facă planuri.

În fine, omuleţul uscat, după ce simţi şi el că-i arde capul de atîtea planuri, intră în vorbă şi le propuse foarte pe scurt să înfiinţeze ei o astfel de creşcătorie, cu banii pe care îi vor strînge în acest sezon.

---

[1] Etravă — **partea curbă din faţă care stă în prelungirea chilei. (n. a.).**

— Vă spun eu, Miguel, că putem face.

Toţi au sărit în sus, fericiţi de ideia bătrînului, pupîndu-l zgomotos. Pedro a fost primul şi de data asta. Bine că nu fac şi eu parte din asociaţie ; iar mă săruta. Şi-au strîns iar mîinile, s-au felicitat, au jurat să păstreze cel mai strict secret pînă la sfîrşitul sezonului, cînd se vor întîlni în Belem şi vor pune totul la cale. Secretul trebuia neapărat păstrat, cu atît mai mult cu cît acum, jumătate din local se uita la ei, rîzînd de planurile lor mari. Apoi au calculat cota-parte pe care o va da fiecare, cît la sută va primi, ce cîştiguri vor realiza încă în primul an. Dar mai lipseau ceva bani.

— Să-l luăm şi pe amicul tău, propuse unul, arătîndu-mă cu degetul.

— Ce ? se înfurie Pedro. Pe ăsta ? Mai bine ies din asociaţie. Sau eu, sau el ! strigă, lovind cu pumnul în masă şi făcînd pe supăratul.

Dacă l-au văzut aşa de categoric, au renunţat uşor la mine, cu atît mai mult cu cît asociaţia nu putea rămîne fără preşedinte.

Pedro a fost ales în unanimitate preşedintele „Asociaţiei Pentru Creşterea Rechinilor Din Para".

Pedro a fost acela care a susţinut ca în titlu şi „pentru" şi „din" să fie scris cu literă mare. Aşa, ca să se ştie. Au aprobat. Toate vor fi scrise cu litere mari.

Ei, de acum ştiu că aveau motiv să bea. Pînă la înfiinţare, băutul mai lîncezise, băutorii fiind atraşi de poveşti, dar acum toţi doreau să sărbătorească aşa cum trebuie viitorul lor strălucit. Pedro, mulţumit de el, şi radiind de băutura pe care o dăduse peste cap şi de funcţia pe care o deţinea — „preşedinte" — se uita la mine superior, cu dispreţ, ca şi cînd ar fi vrut să-mi spună :

„Ţi-am făcut-o, ai rămas un biet pîrlit, în timp ce eu sînt „preşedinte".

Au băut atîta, încît l-am văzut din nou pe Pedro răzbit.

In zori, planurile erau întocmite pînă în cele mai mici detalii: parcelatul bazinelor crescătoriei a fost terminat, hrana cea mai nimerită a fost găsită, metodele cele mai bune de dresare au fost admise. Se calculase chiar cam cîţi rechini trebuiau fiecărei corăbii pe care o cunoşteam şi cîte parale vor economisi, dacă ar traversa oceanul numai în douăzeci de zile. Toate aceste calcule erau aşa de strălucite, încît era imposibil să nu fii entuziasmat. Succesul era asigurat, oamenii ciocneau paharele, goleau oalele.

Eu stăteam ca trăsnit, ascultîndu-i. Grozavi sînt spaniolii ăştia! Mai ales cînd beau. Sînt gata să se entuziasmeze şi de un cucui. Şi scena asta mă făcea să mă gîndesc la multe alte lucruri, nu întotdeauna vesele. Pînă la urmă m-am dispus şi eu, furat de veselia lor. Stăteam de vorbă cu un franţuz care mă informase despre seringheros. Şi pentru că în asemenea împrejurări nu vorbeşti decît despre tine, s-a apucat să-mi povestească de unde e, ce-a făcut, ce are de gînd să mai facă. Era din Paris, de unde a trebuit să fugă pentru că îl „pizmuia" — nu ştia de ce — poliţia. Venise aici să scape de „invidia" ei şi să găsească linişte pentru sufletul său zbuciumat. Era un individ cu care n-aş fi vrut să mă cert niciodată, mai ales fără să fie Pedro lîngă mine. Pedro, ştiu eu, m-a dat afară din asociaţie, dar dacă cineva ar sări la mine, n-ar ezita o clipă să scoată cuţitul din cizmă. Acum discutam destul de calm cu acest Pierre şi, cu această ocazie, constatai fericit că am mai îndreptat o meteahnă a caracterului meu: aceea de a contrazice. Tot ce afirma acesta era chiar aşa cum gîndeam şi eu, mai ales după ce l-am simţit beat. Astfel că discuţia noastră mergea aşa de bine, încît Pierre — ce manie au toţi! — mă luă şi el pe după gît şi-mi jură că sînt un om cumsecade. Foarte cumsecade! Poate cel mai cumsecade băiat pe care îl întîlnise el.

Bine că n-are mania pupatului, ca Pedro.

Apoi mă rugă să rămîn în Belem, să lucrăm pe plantaţiile din apropiere. Amîndoi vom strînge parale frumoase.

Nu mărturisea, desigur, că spre sfîrşitul sezonului m-aş fi trezit într-o dimineaţă cu buzunarele goale şi fără bunul Pierre în apropierea mea. Astea sînt lucruri care nu se spun, trebuie să le înveţi pe pielea ta. Or eu, slavă domnului, de zece ani ocolesc surprize ca asta. I-am promis, totuşi, că am să mă mai gîndesc, că nu-i pot da un răspuns sigur, pentru că am auzit că în interior, pe malurile lui Rio Jurua s-ar cîştiga mai bine. Asta era de fapt şi adevărul. El mi-a jurat iar că sezonul trecut a cîştigat pînă la o sută treizeci de franci pe zi, lucru de care eu mă cam îndoiam.

Dar pînă la urmă l-am crezut. Cum să nu-l cred? E o prostie să te îndoieşti de vorbele unui om care a băut o sticlă de whisky. E o crimă să nu-l crezi pe Pierre după ce a golit două. Şi de ce să-l contrazic? Face să strici un chef numai de dragul adevărului? Dar cîţi nu renunţă la adevăr chiar cînd nu fac chef?... despre asta nici să nu mai vorbim...

Şi tot gîndind aşa, poate şi din cauza băuturii, am început să înţeleg unele lucruri care pînă atunci păreau de nepriceput pentru mine. L-am înţeles mai întîi pe amicul meu Pedro şi mi-a părut rău că nu i-am dat această mică satisfacţie, pe care o aşteaptă un om beat; să fie crezut. În sinea mea, m-am pocăit sincer. Da, am fost nedrept cu Pedro, cu bunul meu amic Pedro. Şi am simţit dorinţa imperioasă de a îndrepta totul. Dacă băusem...

Am mai dat un pahar pe gît şi m-am apropiat de urechea lui, cu toate că tot ce aveam să-i spun îi strigam destul de tare. Nu ştiu de ce îmi intrase în cap că Pedro a surzit.

— Pedro, bunul meu amic... începui eu să mă tîngui la urechea lui, pocăit.

— Ce vrei? se trezi el din delirul preşidenţiei. Ţi-am spus că pe tine nu te luăm în asociaţie, crezu el că

preîntîmpină intenţiile mele. Cu toate că am fost prieteni, părerea asta nu mi-o mai schimb.

„Am fost prieteni". Ei, asta nu-mi plăcea de loc. Nu credeam să-l aud vreodată vorbindu-mi aşa. Dar...

— Ascultă Pedro, nici nu vreau să intru în asociaţia voastră, mă dezvinovăţii eu, puţin insultat că mă putea bănui capabil de asemenea tertipuri. Vreau numai să îndrept o neghiobie de care mă simt vinovat.

— Lasă-mă-n pace!

Pedro nu se arăta dispus să ducă discuţii cu mine. Numai că voiam neapărat să-l conving de ceva. Trebuia să-i spun că m-am căit, că am greşit. De aceea insistam.

— Ai dreptate, bunul meu prieten. Are dreptate, mă adresai eu şi celorlalţi. Tot ce v-a spus este aşa de adevărat, cum e adevărat că eu sînt beat ca un măgar. Să credeţi fiecare cuvînt pe care vi l-a spus.

Pedro se uita la mine, neştiind ce să creadă, şi asta a trezit şi mai mult în mine dorinţa de a mă dezvinovăţi.

— De cîrlige, ştiu precis, mi-am adus aminte, erau prinşi patru rechini. Adu-ţi aminte Pedro — îl rugai eu — erau patru. De aceea aveau atîta putere. Şi ce spuneai tu de treizeci de picioare? Eşti băut, dragul meu; cel mai mic avea precis treizeci şi cinci. Asta ştiu acum aşa de exact, de parcă îl am în faţa mea. Uite, de colo, pînă colo, nu sînt mai mult de treizeci şi cinci de picioare?

Dacă Pedro era mirat, ceilalţi socotiră în schimb că m-au ghicit.

— E şmecher, sări uscatul Miguel. Nu-l primim în asociaţie. Prea mulţi, de unde atîta cîştig? Pînă acum a făcut pe nebunul şi acum...

Se speriase că pierde din cîştig, tocmai acum cînd găsiseră, cu chiu cu vai, făcînd cu toţii plănuite economii în tot sezonul, suma întreagă.

— Doar n-am să îmblînzesc toţi rechinii oceanului ca să-i ajungă şi lui, sări un altul, văzîndu-şi şi el, probabil, punga în primejdie.

Numai Pedro păru că pînă la urmă m-a priceput. Un prieten te înțelege întotdeauna. Mi-a pus hotărît mîna pe umăr și m-a împins înapoi, în scaun.

— Stai jos, Alec, te-ai îmbătat, îmi spuse el liniștit. Stai jos.

— Ce, vrei să-l primești și pe el? sări iar bătrînul. Nu primesc! Sau eu, sau el.

Incepu să facă un scandal de parcă îi băgase cineva mîna în buzunar. După ce-l privi un timp, Pedro socoti că e mai bine să-l potolească. Dar el nimic, țipa cît îl ținea gura, gesticula, înjura, ca un om jecmănit.

— Du-te dracului! se enervă Pedro, cînd văzu că n-o mai scoate la capăt cu el. Nu vezi că nu vrea să intre în asociație? N-are nevoie.

— Lasă că știu eu. Cunosc eu deștepți d-ăștia.

— Ce deștepți? se burzului Pedro. Unde vezi tu deștepți? Ține-ți gura, îți spun!

Dar bătrînul o ținea într-una, parcă nici nu-i vorbea lui. Se și vedea jefuit, uitînd că, de fapt, ideia îmblînzirii rechinilor era a lui Pedro.

— Nu mai vreau, nu mai vreau! striga cît îl ținea gura. Asta-i adevărată hoție. La banii mei mai bagi și alți părtași. Hoțule! îi strigă el lui Pedro.

Țipetele omulețului îi convinse pînă la urmă și pe ceilalți.

— Așa-i, președinte — interveni un altul, mai temperat — de ce mai bagi unul peste cîștigul nostru?

— Ești nebun? strigă Pedro.

— Ce nebun? urlă bătrînelul, trăgîndu-și mai puternic nasul. Care nebun? Asta-i pungășie curată! De unde ai venit așa șmecher? Abia ai picat în Belem și vrei să ne tragi pe sfoară. Dar n-o să-ți meargă!

Tot localul se uita la masa noastră. Patronul nu știu de unde a răsărit că, într-o clipă, n-a mai rămas pe masa noastră nici o sticlă, nici o farfurie. Mi-a plăcut că, discret, nu s-a amestecat într-o discuție care nu-l privea. Negustor cu experiență.

Infuriat, Pedro luă un pahar de pe o masă vecină şi-l deşertă pe mutra omuleţului care, respirînd în acel moment, se înecă tuşind gros şi holbînd ochii. Făcea o mutră aşa de caraghioasă, că Pedro începu să rîdă, cum avea obiceiul după o ispravă ca asta. Dar rîsul se topi pe buzele lui.

Bătrînelul sări pe masă, dîndu-i un picior în piept şi răsturnîndu-l pe spate, cu scaun cu tot.

De acum e foarte greu să mai ţin o ordine în povestire. Bătaia s-a desfăşurat normal, obişnuit, după toate regulile ei, noi neomiţînd niciuna. De acolo, de jos, Pedro a zvîrlit scaunul drept în capul vecinului său, greşind ţinta. Aşa, conflictul a ajuns mondial. Eu, pentru că mă ştiau că voi sări să-l apăr, mă pomenii cu un pumn în ceafă, care mi-a făcut de altfel foarte bine, pentru că m-a trezit complet, putînd astfel să-mi folosesc forţele în totalitatea lor.

A fost o bătaie frumoasă... dacă stau să mă gîndesc bine. Mai ales după ce am stat pe Sao Paulo ca nişte sfinţi într-o ramă. Cei şase se angajaseră să ne vie de hac, şi ar fi reuşit dacă franţuzul, acela „invidiat" de poliţie, n-ar fi sărit alături de noi cu competenţa pe care i-o dădea obîrşia sa de cetăţean al Senei. Numai aşa i-am răzbit. Cum sînt darnic, am împărţit pumni şi scaune în dreapta şi-n stînga, fără să aleg, fără privilegii, cu dreptate pentru toţi. Dar tot pe nealese primeam şi eu. Era, după cum vedeţi, un schimb fără pretenţii, fără amabilităţi, ca între amici de băutură.

Am continuat aşa multă vreme.

Nici nu ştiu cînd ne-am trezit cu toţii în stradă. Aici da, aveam spaţiu. Pedro, cu puterea lui, se învîrtea printre „colaboratorii" şi „subalternii" lui de la „Asociaţia Pentru Creşterea Rechinilor Din Para", dărîmînd tot cîte doi-trei dintr-un pumn sau picior.

Energic preşedinte!

Franţuzul, şi el fericit că se ivise o aşa ocazie frumoasă de încăierare, ne dădea ajutor temeinic. Am constatat, cu această ocazie, că era un om pe care

puteai să te bizui. N-aş fi crezut niciodată că poate să pună atîta zel într-o treabă. Muncea bietul Pierre de parcă, din toate astea, ar fi cîştigat ceva în pungă, nu vînătăi pe nas. Dar pasiunea e pasiune!

Bătaia s-ar fi întins încă mult, dacă n-am fi auzit fluierele acelora care păzeau liniştea şi sănătatea oamenilor. Şi de data aceasta picau prost, ca întotdeauna.

Ca printr-o vrajă, cei şase „asociaţi" au dispărut în noapte. Franţuzul s-a topit şi el, lăsînd ca urmă numai şapca. Eu şi Pedro, înţelegînd că aveam toate şansele să nu ne mai întîlnim a doua zi pe Sao Paulo, ne-am luat repede de după gît şi am început să cîntăm cîntece vesele, depărtîndu-ne ca doi cheflii paşnici. Chiar fără să vrem, ne bălăbăneam destul, aşa că nu ne era greu să părem ceea ce eram de fapt.

E interesant că tot cîntînd, am uitat că n-o făceam decît pentru a scăpa de urmăritori, urlînd mai departe, fericiţi, pînă la vas. Asta ne-a scutit pe amîndoi de explicaţii. Pedro nu mai avea timp să mă întrebe de ce am intervenit prosteşte în afacerea lui, iar eu nu aveam prilejul să-l întreb de ce n-a vrut să mă primească de la început în asociaţie. Amîndoi ne ştiam vinovaţi dar... prieteni.

Sao Paulo era ancorată ceva mai sus de port, aşa că o parte din drum o făceam pe marginea pădurii. Peste puţin, prima rază de soare avea să ţîşnească din mare, să ne lumineze drumul. Mergeam pe malul apei liniştite. Din toate părţile se auzeau urletele răguşite şi dogite ale maimuţelor, aşa de puternice, încît, dacă am fi rămas pe vas, cu siguranţă că n-am fi putut dormi.

Se fugăresc din creangă în creangă, din copac în copac, aşteaptă să apară soarele pe care să-l salute cu strigăte deşănţate. Sînt vesele, vin pînă aproape de noi, se uită de multe ori ca la nişte semeni, şi bine fac. Cu toate că nu cunosc ultimele teorii în legătură cu strămoşii noştri, se uită la noi de parcă ar presimţi ceva. Pedro, bălăbănindu-se rău, încearcă să-mi

arate o maimuță din care crede că s-a tras neamul lui. Probabil, neavînd nici ele ce să facă, s-au luat după noi, urmărindu-ne, rîzînd de doi cheflii. Așa, cu escortă, am ajuns în locul unde Sao Paulo aștepta în ancoră. A fost o călătorie plăcută, în care sarcina mea era să-l opresc pe Pedro să se tot certe și să se scuipe cu maimuțele. Dar Pedro de loc ; se oprea, se strîmba, arunca ceva după ele, scotea sunete pe limba maimuțelor, pe care apoi mi le traducea și mie, jurînd că au spus chiar așa cum îmi traducea el.

— Uite, Alec — îmi zicea el — am să spun maimuțoiului ăla să se ducă la dracu, și ai să vezi cum se supără. Știi, maimuțoii nu vor să se ducă la dracul. Nu știu de ce.

Și Pedro scotea din gît niște sunete care ar fi putut la urma urmei să însemne și „du-te dracului". Numai că maimuțoiul — nimerise unul tîmpit — își uitase limba așa că nu înțelegea insulta lui Pedro.

Uitasem și noi lupta din care abia ieșisem. Numai că eu, lipsit de tact cum mă știu, nu m-am putut abține și, cînd am ajuns aproape de vas, i-am spus lui Pedro :

— Dragul meu, acum sînt sigur că ești cel mai bun prieten pe care-l am. Nu mi-aș fi închipuit niciodată că ești gata să renunți la strălucita situație de „președinte" al „Asociației Pentru Creșterea Rechinilor Din Para", scrise toate cu literă mare, numai de dragul cojocului meu.

Dar m-am mai convins și că nu știam cînd să-mi aleg momentul în care să rîd de Pedro. Cu o mișcare de picior bruscă, Pedro întoarse schela pe care voiam să mă refugiez, răsturnîndu-mă grămadă în apă. Ca de obicei, s-a pornit pe rîs.

Apa era mai caldă decît aerul de afară. Ud și plin de nămol, m-am scos cu greu din apa repede. Și în timp ce rîdeam unul de altul, am observat un om ciudat care stătea rezemat de parapet și ne privea. Nici măcar nu rîdea de noi și doar era de rîs tot ce făceam. Dintr-o dată mi-a devenit antipatic. M-a ener-

vat la el totul : nasul prea lung, ochii prea dispreţuitori, gura coborîtă ironic, aerul lui superior cu care ne privea.

— Hei, tu de colo — strigai la el — ce te zgîieşti aşa ? Cel puţin dacă ai putea să rîzi. De ce nu rîzi, mă ?

Toate astea le spuneam în timp ce luptam voinicește să scap din sosul de nămol negru în care intrasem ajutat de Pedro.

Dar individul se uita la noi cu dispreţ.

— Pedro, cine-i mutra care se chiorăşte la noi ? îl întrebai pe Pedro, în speranţa că el îl cunoştea.

— O pasăre de noapte, cred. Poate vrea să-şi mute cuibul pe Sao Paulo. Aşa e ? îl întrebă el.

Dar individul nu cheltui nici o vorbă cu noi, socotînd probabil că nu facem atîta preţ.

— Hei, cine eşti ? mai întrebai eu o dată.

— Derbedeilor ! Golanilor ! Pungaşilor ! scuipă el pe noi cu o repeziciune care ne dezorientă. Aşa vorbiţi voi cu mine ? Nu vă e ruşine ? Derbedeilor ! Golanilor ! Pungaşilor !

— Eeee ! făcu Pedro surprins, dar ştii să fii amabil, drăguţă. Norocul tău că pentru astăzi mi-am făcut porţia. Mare noroc ai.

— Cine eşti ? o ţineam eu într-una, ca un caraghios, de parcă asta m-ar fi interesat foarte mult.

— Ai să afli tu mîine, derbedeule ! golanule ! pungaşule !

Şi pînă să mai apuc să deschid gura, omul meu ne întoarse spatele şi dispăru în cabină.

Am rămas cu Pedro să ne uităm unul la altul.

— Ce-i cu ăsta, Pedro ?!

— Ce-i cu ăsta, Alec ?!

După ce i-am promis amîndoi o chelfăneală zdravănă pe a doua zi — acest gînd ne-a mai uşurat — ne-am dus la locul nostru de pe dunetă. M-am răstignit cu faţa la stele. Noaptea era înfiorător de liniştită. Totul părea împietrit.

Pedro a căutat ceva într-o desagă de-a lui şi a văzut că cineva îi cotrobăise în ea.

— Ce-o fi căutat la mine, Alec ?

— Sărăcie, Pedro.

— Numai de-ar fi furat-o. Dar dacă a căutat altceva ?

— Nu văd ce.

— Îi iau eu mîine la întrebări.

Pedro se trînti şi el greoi alături de mine.

Am urmărit pînă tîrziu rotogoalele de fum pe care le lăsa Pedro şi care se urcau ca nişte cercuri perfecte, pînă le pierdeam din ochi. Aşa se urcau, probabil, pînă în nori. La Ecuator nopţile sînt atît de liniştite, că-ţi asculţi gîndurile.

Profesorul

N-am putut să dormim aproape de loc. Pe mine m-a trezit o puternică durere de cap pricinuită se vede de băutura şi de loviturile pe care le primisem în „discuţia" avută. Pe unde puneam mîna — numai ridicături, de parcă bietul meu cap ar fi rodit peste noapte, adunînd sub piele o recoltă serioasă de alune. Cele mai mici erau, desigur, provenite din ciocnirea mea cu zidurile caselor, în timp ce mă întorceam cu Pedro spre corabie. Cînd am deschis ochii, Pedro făcea acelaşi lucru, rîzînd amuzat de cîte ori găsea o boabă deosebită.

— Ei, Alec — mi-a spus el, cînd a văzut că m-am trezit — ia pune mîna aici. Zdravăn, aşa ? Ăsta îl am de la bătrîn. E singurul pe care l-am simţit cînd mi l-a făcut.

Şi în timp ce noi ne socoteam cucuiele, figura antipatică care ne primise cu înjurături cîteva ore mai înainte apăru în pragul cabinei sale. Acum, pe lumină, era la fel de caraghios ca la lumina lunii. Eu şi Pedro am uitat promisiunea pe care i-o făcusem noaptea. Nu-i vorbă, mai înainte ca noi să apucăm să-i spunem ceva, ni se adresă el :

— Hei, voi de colo, ia veniţi încoace !

Nici eu, nici Pedro nu ne-am grăbit să ne apropiem. Ne-am privit numai miraţi, deranjaţi din plăcuta noastră îndeletnicire.

— Nu veniţi ?... Ei, golani mîndri...

Se apropie el de noi, cu un aer nemulţumit. Asta le întrecea pe toate.

Pedro se gîndi că e bine să-i spună ceva şi întrebă ironic :

— Ce doriţi, excelenţă ? făcu el, privindu-l chiorîş. Parcă ne-aţi vorbit.

— Derbedeule ! Golanule ! Pungaşule ! porniră iar vorbele lui, ca dintr-o armă — îţi permiţi să fi obraznic cu mine ?

Mă aşteptam ca Pedro să sară la el şi într-o clipă să-l văd pe bătrîn zburînd peste bord, dar culmea, Pedro izbucni în rîs şi rîdea cu atîta poftă, că Sao Paulo se cutremura.

— Ha, ha, ha, vezi ce caraghios e ? mă întrebă el printre hohote. Il vezi ? Ho, ho, ho, ho...

Şi eu vedeam că-i caraghios, dar mă abţineam încă. Nu-mi venea să-i rîd în nas, ca Pedro.

In acest timp, bătrînelul scotea din el aceeaşi serie de cuvinte, dar, spre surprinderea mea, din ce în ce mai puţin pornit.

— Derbedeule ! Golanule ! Pungaşule ! Cum îndrăzneşti ? Am să-ţi dau un picior în spate, derbedeule ! Golanule ! Pungaşule !

Şi într-adevăr, omuleţul se apropie de Pedro şi-i trase cîteva picioare exact acolo unde i le promisese. Pedro, rîzînd mai departe ca un apucat, se tîra de-a buşilea, fugind de piciorul care-l tot pocnea, dar, se vede treaba, fără să-l doară.

A mai repetat bătrînul de foarte multe ori formula : „Derbedeule ! Golanule ! Pungaşule !" pînă ce Pedro a reuşit să se potolească, să fie serios, desigur, mai mult din cauza crampelor la stomac. Din cînd în cînd izbucnea iar, parcă numai să-l înfurie pe omuleţul care striga de fiecare dată : „Derbedeule ! Golanule ! Pungaşule !"

Scena mă amuza, aşa că, nemaiputînd să mă abţin, am tras şi eu o porţie serioasă de rîs. După ce ne-am potolit toţi trei, noi de rîs, iar bătrînul din înjurături, Pedro l-a întrebat :

— Îmi închipui, senor, că nu pentru a mă insulta şi a-mi da şuturi m-aţi chemat la dumneavoastră.

— Derbedeule, nu vrei să fii serios ? Păcat de tine că eşti băiat cumsecade.

— Iată, senor, o laudă pe care n-am mai auzit-o de multă vreme. Ba, chiar, mi se pare că sînteţi primul care vă înşelaţi în halul ăsta.

— Nu înţelegi să taci o dată, să nu mai trăncăneşti ?

Dar Pedro nu se lăsă intimidat şi continuă :

— Vreau să ştiu, totuşi, senor, dacă aţi constatat că sînt cumsecade... cu piciorul, pentru că altfel nu văd cum...

— Puşlama ! Pungaş ! strigă omuleţul — ai noroc că eşti deştept şi chiar omul de care am nevoie, că altfel... Vrei să intri în serviciul meu ?

Amîndoi am rămas năuci. Asta era prea mult ca să putem pricepe dintr-o dată. Văzînd că stăm şi ne holbăm unul la altul, omuleţul crezu probabil că şi-a greşit oamenii.

— Ascultă, nu sînteţi voi nătărăii de azi noapte ? Nu eşti tu prostul care ai căzut în apă ? mi se adresă el mie. Nu eşti tu deşteptul care i-ai răsucit schela ? se adresă lui Pedro.

— Noi sîntem, senor, răspunse Pedro, destul de surprins.

— Eu sînt, senor, cel care a căzut în apă, răspunsei şi eu. Cu toate astea...

— Eraţi amîndoi beţi ca nişte catîri, mă întrerupse el. Şi mai ales caraghioşi. Dar asta vă priveşte. Spuneţi-mi dacă vreţi să intraţi în serviciul meu. Nu-mi place să discut prea mult cînd îmi tocmesc oamenii.

Pedro a fost primul care şi-a revenit din surpriză, începînd discuţia aşa cum avea obiceiul :

— Şi mă rog, senor, ce am avea de făcut altceva în afară să primim picioare în spate ? Cred că asta ne interesează, nu ? E bine să ştii ce ai de făcut.

— Mă priveşte numai pe mine ce voi face cu voi. Tu poţi să mă întrebi de preţ, iar eu, după ce te voi plăti, pot să fac ce vreau cu tine. Am nevoie de doi

golani zdraveni, cu care să colind selva[1]. Mă privește ce caut. Pentru asta vă dau cincizeci de franci pe zi. Atîta pot. Cu toate că recunosc că nu-i o sumă prea mare, sper totuși să vă iau.

— Și v-aș mai ruga să-mi răspundeți — insistă Pedro — de ce ne-ați ales tocmai pe noi. Sînt atîția care ar fi gata să vă slujească pentru cincizeci de franci.

În fine, Pedro găsise o întrebare la care avea dreptul să primească răspuns.

— Mda — făcu omulețul — la întrebarea asta pot să-ți răspund. Vă prefer pe voi pentru că dintre toți acești golani sînteți singurii cu care nu mi-ar fi frică să înserez în pădure.

După acest răspuns categoric, omulețul tăcu, privindu-ne întrebător. Lui Pedro îi plăcu mult felul de a vorbi al bătrînului, așa că l-am văzut cum devine amabil și serios.

— Într-adevăr, ați ales bine, se învoi Pedro. Nu mai aveți nici un alt motiv?

— Ba da. Mușchii tăi... Nu vezi că ești ca un taur? Ia privește, și îi pipăi brațele vînjoase.

— Și asta cred că e adevărat, dar senor, ar trebui să vă sperie și mai mult. Dacă mușchii ăștia îmi vor folosi să mă scap de dumneavoastră? Nu sînt un motiv care să vă facă, dimpotrivă, să mă ocoliți?

— Tu n-ai să faci așa ceva.

— De ce?

— Mai întîi pentru că vorbești așa cum vorbești.

— Și apoi?

— Apoi pentru că te-am văzut în ziua în care l-am pierdut pe Marino.

— Cînd a turbat vaca?

— Da.

— Erați și dumneavoastră acolo?

— Te-am văzut de sus. Ai fost singurul care ai încercat să faci ceva pentru el.

---

[1] Selva — pădure mare. (n. a.).

— Dar n-am făcut, senor.

— Pentru că n-ai putut. Dar în timp ce toţi ceilalţi se bucurau că şi-au scăpat pielea, tu ţi-ai adus aminte de el. Un om care poate să omoare un altul, nu face aşa ceva. Nino, da, ar face, dar pe el nu l-aş angaja.

— Nici eu nu v-aş sfătui, senor.

— Ei, acceptaţi?

Pedro îl privi pe bătrîn, interesat.

— Vă mulţumesc, senor — îi spuse el — şi vă asigur că mi-aţi vorbit aşa de sincer, încît mă faceţi într-adevăr să regret că nu vă pot servi. În schimb, aş fi fericit să vă pot fi de folos în diferite împrejurări, atîta timp cît întîmplarea ne ţine aproape unul de celălalt. Şi prietenul meu cred că are acelaşi răspuns pentru dumneavoastră.

Avea Pedro obiceiul prost de a vorbi în numele meu.

— E ultimul vostru cuvînt?

— Ultimul, senor.

— Bine... Vă dau timp să vă mai gîndiţi. Dacă vreunul dintre voi se răsgîndeşte, să vină să-mi spună. Şi eu vă promit să vă ajut de cîte ori se va ivi ocazia.

— Ne vom gîndi şi noi, senor.

— Sînt dispus chiar să vă fac mărturisirea că mi-aţi plăcut şi că aş fi încercat să fac din voi oameni, în sensul că am fi colaborat şi după această călătorie. Eu sînt profesor. Acasă sînt directorul unei mari grădini botanice. Aş fi făcut din voi specialişti în floră tropicală. Amîndoi v-aţi fi găsit astfel un rost. Dacă nu vreţi, eu nu insist. Am să încerc totuşi să vă bag cîte ceva în cap. Nu-i exclus ca, odată întorşi, să mă trezesc că veniţi să-mi cereţi să lucraţi la mine.

Spunînd acestea, bătrînelul ne întoarse spatele şi plecă.

Îl priveam amîndoi cum se îndepărtează. Mic, slăbuţ, mergea aducîndu-şi picioarele crăcănate de parcă tot ocolea să calce unde călca de fapt. Bastonul — o nuieluşă elegantă cu capăt de fildeş — lovea rar puntea, deoarece se folosea de ea mai mult ca de o

baghetă cu care se juca, decît ca să-l ajute la mers. Pedro se uita după el aproape înduioşat.

— E simpatic bătrînelul, spuse. Aş vrea să-l ajut.

— Şi mie îmi este la fel de simpatic, mărturisii eu.

Acestea sînt singurele mărturii pe care le fac foarte repede, pentru că ştiu bine că nu mă costă nimic.

— Sînt curios să ştiu ce-l aduce aici. Cînd eşti directorul unei mari grădini botanice, nu pleci să faci plimbări prin locuri în care poţi să-ţi laşi foarte uşor pielea, socoti Pedro.

— Bătrînelul se plimbă, fără doar şi poate, cu un scop — presupusei. După cum vezi, însă, nu vrea să spună nimic din ce are de gînd.

— Care scop ?

— Asta ar trebui să aflăm de acum înainte, dacă o să ne intereseze, bineînţeles.

— Cred că ne interesează. Mi-ar place să lucrez într-o asemenea grădină cînd mă voi întoarce.

L-am privit surprins :

— Ce s-a întîmplat cu tine, Pedro, de ţi-ai micşorat în aşa hal pretenţiile ? Ai uitat că te întorci acasă încărcat de aur ? Că ai să fi un om bogat ?

Dar Pedro nu mi-a mai răspuns nimic. Cine ştie ce s-a petrecut în fiinţa lui ciudată. Poate nu crede, cu tăria pe care o arată, că se întoarce bogat ? E adevărat că armata de fluieră-vînt pe care am întîlnit-o aici, în Belem, mi-a dat şi mie de gîndit. La urma urmei, de ce nu se îmbogăţesc aceştia ? Poate că nu sînt aşa de convinşi că trebuie să facă avere, aşa cum sîntem noi, eu şi Pedro, care sîntem gata să facem orice, să renunţăm la totul, chiar să devenim oameni cumsecade, numai să ne întoarcem înapoi cu ceva stare.

Cum stam noi aşa lungiţi, Pedro pritocind probabil aceleaşi gînduri ca şi mine, numai ce văd că se apropie de noi un individ uscat şi deşirat. Purta pe cap o pălărie mare, iar în jurul gîtului, pentru a opri transpiraţia, un batic albastru înnodat într-o parte. Se apropia degajat, cu mîinile în buzunare, bălăbănindu-se de pe

un picior pe altul, ca pe niște picioroange. Îmi dădeam seama că, deși uscat, avea mușchii din fibră tare. Nu știu de ce observ acest lucru mai întîi, cînd fac o nouă cunoștință. Aici, pentru că mereu te poți încăiera cu cineva, e bine de cîte ori faci o nouă cunoștință s-o evaluezi, să-ți calculezi șansele, pentru eventualitatea că pupăturile și vorbele dulci se vor transforma în pumni și înjurături. Aici se bat oamenii și pentru aerul pe care-l respiră.

De aproape individul părea și mai lung, așa cum îl priveam noi de la rădăcină. După ce s-a mai bălăbănit puțin pe loc, mestecîndu-și cuvintele mai înainte să ni le adreseze, se opri în sfîrșit. Îi vorbi lui Pedro :

— Ascultă, tu ești Pedro Alvarez ?...

Pedro se uită la el amuzat deodată, așa cum este el cu o clipă înainte să-și repeadă pumnul. Tăcu privindu-l chiorîș, cu creturile din jurul ochilor adunate într-un zîmbet ironic. Apoi se întoarse brusc cu spatele la individ, rugîndu-mă pe mine să continui discuția cu el.

— Alec, ia vezi tu, ce vrea ăsta ?

Își puse capul pe braț și începu să respire ca și cînd deodată ar fi adormit buștean.

— Întreabă-l, Alec, ce vrea ! mă îndemnă el din nou, între două sforăituri.

— Ce doriți, senor ? îl întrebai eu politicos, dar pornit, pentru că-l știam pe Pedro aproape.

Dar individul nu părea nici el să se sperie prea mult de indiferența lui Pedro și a mea. Sta calm, cu mîinile tot îndesate în buzunare, și aștepta.

— Am întrebat dacă el este Pedro Alvarez...

Și cînd voiam tocmai să-i răspund, Pedro interveni din nou :

— Doriți cumva, senor, să mă invitați la o serată și nu știți pe ce nume să completați cartea mea de vizită ?

— Ascultă — răspunse lunganul tot calm — nu-mi arde de glume. E mai bine și pentru tine să știu cum **te cheamă.**

— De ce, mă rog ? insistă Pedro. Vreţi să ştiţi cum să completaţi registrul noilor născuţi ? Nu te obosi, amigo, am mai mult de trei zile, aşa că figurez în altă parte.

— Bine, Pedro Alvarez, să nu regreţi cuvintele astea. Acum ştiu precis că tu eşti. S-ar putea să ne mai întîlnim, şi atunci ai să-ţi dai seama că nu ştii să te porţi cu un om care-ţi vorbeşte frumos. Salutare !

Bălăbănindu-se iar de pe un picior pe altul, ne întoarse spatele şi plecă.

Am fost aşa de surprinşi, şi eu şi Pedro, că ne-am uitat după el fără să mai schiţăm măcar un gest să-l reţinem.

— Ce-o mai fi şi cu ăsta ? l-am întrebat eu pe Pedro. De unde a apărut ?

— Ştiu eu ? O fi şi el directorul unei grădini botanice, mai ştii ?

Am rîs amîndoi amuzaţi, pentru că ne-am adus aminte de bătrînul care abia ne părăsise.

— Hotărît lucru, Pedro, astăzi e ziua surprizelor. Hai să mergem, că ne mai trezim cu cine ştie cine lîngă noi, poate cu trimisul Papei de la Roma.

Pedro îl urmărea încă pe necunoscut. Cînd ajunse în dreptul unei bărci din care proprietarul ei scotea apa, am auzit cum acesta îl saluta pe lunganul nostru :

— Salutare, Mario, ce cauţi pe aici ?

Lunganul ridică mîna în semn de salut şi trecu fără să-i răspundă.

— Ascultă Alec — mă întrebă Pedro — tu ai mai văzut acest individ pe puntea lui Sao Paulo ?

— Niciodată. Pot să jur că n-a trecut oceanul o dată cu noi.

— Aş da cincizeci de franci să ştiu ce-a vrut de la mine.

— De ce nu l-ai întrebat ?

— Să-l întreb ? N-ai văzut cum mi-a vorbit ? Bine că m-am abţinut să nu-i fac şi o baie.

Atunci mi-am adus aminte de traista lui Pedro cotrobăită.

— Ascultă Pedro, dacă ăsta a umblat în traista ta ?

— El ? Ştiu eu ! Ce să caute ?

— Nu ştiu, dar nu vezi că se interesează de tine ?

— Vom vedea noi ce-l doare. Dacă-l mai vezi pe aici, să-mi spui.

— Scîrboasă mutră. N-aş vrea să am niciodată de-a face cu el.

— Cine te obligă ?

— Nimeni, e adevărat, dar nu vezi că ne dă tîrcoale ? Nu-mi plac oamenii de teapa lui. Te poţi aştepta la orice.

— Să încerce să facă ceva, îl cuminţesc eu.

Şi Pedro se uită iar, lung, în direcţia în care dispăruse lunganul. Privirea lui nu prevestea nimic bun pentru el.

Partea a II-a

PE AMAZON

Prima lecție

În fine, profitînd de apele care creșteau, Sao Paulo s-a desprins iar de uscat, împinsă înainte mai mult de curenți decît de vînt. Treceam prin țesătura imensă de canaluri, bălți, prundișuri cuprinse între brațele Amazonului. Zeci și zeci de mile nu vezi decît îmbinarea aceasta surprinzătoare de apă și uscat, încît totul pare un covor lucrat de un țesător cînd genial, cînd absurd. Pe terenurile acestea crește planta căutată acum cu pasiune, hevea. Nu știu ce să privesc mai întîi. Totul este nou pentru mine. Natura gigantă de aici, de la tropice, m-a uluit. Pămîntul e aici așa de gras, are în el atîta viață, că o pulsează cu putere în fiecare plantă, umflînd-o, dîndu-i proporții uriașe.

Pe maluri, pădurea ne uimește prin înălțimea arborilor, toți de zeci și zeci de picioare. Țărmurile sînt bordate de ierburi care ajung pînă la opt sau zece picioare, în care mi-ar fi frică să intru, pentru că în ele, la rădăcina lor, mișună mii de animale flămînde, gata să te muște. Ici-colo, cîte o colibă ne arată o așezare de seringhero, veniți acum, în sezonul cauciucului, sau care stau aici tot timpul anului.

Pe aici, fiecare locuitor, indian, seringhero sau pescar are o barcă ce-i servește ca mijloc de locomoție. De aceea, în drumul nostru, întîlnim la fiecare pas un pescar sau un seringhero. Ne surprinde mai ales culoarea roșie-cărămizie a pînzelor de la luntrele lor, pe care le zărim de la mari distanțe. Pedro mă lămurește că sînt vopsite așa mai întîi ca să reziste la umezeală,

şi apoi ca să se îndesească pînza şi astfel să opună mai multă rezistenţă vîntului.

Stăm toţi şi admirăm priveliştile nebănuite care se desfăşoară înaintea ochilor noştri.

De pe mal caiarara face gălăgie, cînd ne apropiem de scorburile în care îşi are ea cuiburile. Zburînd roată şi ţipînd, anunţă junglei apropierea nedoriţilor. Cu cît ne apropiem de ele, cu atît ies mai multe din scorburile copacilor îngropaţi pe jumătate de mîlul din care scot braţe negre, desperate, spre lumină. Aceste păsări păzesc ca nişte grăniceri hotarul dincolo de care începe pădurea. Lîngă noi, profesorul, căruia îi ziceam „bătrînul", priveşte şi el cu ochi mari.

Mişcă nervos din nas, semn că-l interesează tot ce vede. Din cînd în cînd îl auzeam şoptind :

— Binecuvîntate locuri ! Tot ce vrei, tot ce vrei ! Raiul ! Numai minunăţii !

Eu şi Pedro ne dădeam ghionturi de cîte ori bătrînul bombănea cîte ceva, căzut în admiraţie.

— Ah, dacă am avea toate astea în Spania !

Şi cînd ne aşteptam mai puţin, bătrînul se adresă lui Pedro :

— Ascultă, Pedro, ştii tu cui trebuie să-i mulţumim că sîntem astăzi aici ?

După ce gîndi o clipă, Pedro răspunse cu siguranţa care-l caracterizează.

— Ştiu senor — răspunse el serios — sărăciei mele şi ochilor lui Juana. Poate dumneavoastră să datoraţi altcuiva plăcerea de a fi aici.

— Nătărăule ! Te întrebam dacă ştii cui îi datorăm *cu toţii* recunoştinţă pentru că sîntem aici.

— Asta, senor, vă mărturisesc că nu ştiu, cu toate că-mi pare foarte rău — păru Pedro dezamăgit de ignoranţa lui.

— Ei bine, Pedro, primul căruia trebuie să-i închinăm recunoştinţa noastră şi în faţa memoriei căruia trebuie să ne dezvelim capul, este Columb. Da, da, Pedro, el a fost primul care în 1498 a ajuns în delta

Orenocului, punînd piciorul în această Americă de Sud de la care aştepţi tu acum avere.

— Bine senor, în rugăciunea mea de seară, alături de Juana, îl voi pomeni şi pe el — spuse Pedro, pornit pe glume şi dorind vizibil să-l necăjească.

Imi făcu semn cu cotul, amintindu-mi astfel că-i pregăteşte ceva bătrînului.

Dar bătrînul nu observă nimic :

— Aşa, nătărăule, să-l pomeneşti. E singura faptă bună pe care o poţi face într-o zi. Dar ştii tu care a fost primul om care a ajuns la estuarul Amazonului ?

— Senor, vă rog să mi-l spuneţi dumneavoastră, ca să nu uit să mă închin şi pentru sufletul lui.

Eu începusem să chicotesc, dar bătrînul îl luă pe Pedro de mînecă şi-i spuse :

— Cel de-al doilea care merită să fie pomenit, Pedro, este Yanes Pinzon, care în 1500 a ajuns pînă la rîul pe care navigăm noi acum. A fost primul european care a văzut apa tulbure a Amazonului.

— Bine senor, voi avea grijă şi de sufletul lui, îl asigură Pedro, mucalit.

— După ei. Pedro, mulţi au vrut să se îmbogăţească sau să cunoască aceste locuri. In 1544 Orellana ajunge şi el la gura Amazonului, fără să reuşească să străbată prea mult în adîncul continentului. Mai tîrziu, mult mai tîrziu, Texeira trece prin aceste locuri, ajungînd pînă la Rio Nepo.

— Mă voi ruga şi pentru sufletele lor, senor, se auzi Pedro pios, pornit pe rugăciuni.

Dar bătrînul nu-l luă în seamă, fiind convins, probabil, că tot ce spune el nu poate fi decît interesant.

— După el, la Condamine este acela care în 1743 trece de-a lungul Amazonului, împins de dorinţa de a cunoaşte locuri pe care nici un alt picior nu le mai călcase. Iar puţin după aceea s-au avîntat pe acest continent Humboldt şi Bompland, oameni despre care este imposibil să nu fi auzit chiar şi tu. In fine, Alcide d'Orbigny jertfeşte opt ani din viaţa lui — între 1826 - 1833 — şi străbate locurile din inima acestui continent minu-

nat şi sălbatic. Pe urmele lui mergem noi acum. Iar eu, poate chiar din cauza lui sînt aici. De atunci...

Dar bătrînul nu mai putu continua.

— Vă rog, senor, să terminaţi această impresionantă listă pentru că, sărmanul de mine, va trebui să-mi fac rugăciunea de seară pînă dimineaţa, fără să reuşesc să termin pomelnicul pentru care va trebui să cer iertare cerului. Pentru restul să se mai roage şi Alec...

De data asta nu mai putu termina Pedro, pentru că bătrînul, ne mai suportînd lipsa lui de interes, îl pocni acolo unde îi promitea mereu să-l pocnească.

— Nătărăule ! strigă bătrînul după el.

Am observat că de cînd ne vorbise, bătrînul nu ne mai făcea golani, derbedei, pungaşi, ci nătărăi.

Eu, ca să-l ajut pe Pedro în opera de exasperare a bătrînului, luai o mutră supusă şi ipocrită şi-i spusei :

— Lăsaţi senor, mă rog eu pentru restul....

Şi-a trebuit s-o şterg şi eu.

Aşa a luat sfîrşit prima lecţie pe care a primit-o Pedro ca viitor botanist şi specialist în floră tropicală.

Bătrînul are o taină

Seara, Sao Paulo a acostat. Mergea destul de grijuliu, fiecare dîndu-ne seama că e un act de curaj să înaintăm în susul rîului pe spinarea ei.

După ce liniştea se aşternu grea pe puntea vasului, eu şi Pedro ne-am dus la locul nostru, plictisiţi şi extenuaţi de o zi călduroasă din cale afară. La umbră, termometrul arăta 45°, de parcă natura toată suferea de friguri.

Cînd aproape să adormim, atenţia ne-a fost atrasă de două umbre care se furişau pe punte, încercînd să ajungă pînă la schelă.

— Ce să fie cu umbrele astea, Pedro? îi dădui eu cot, arătîndu-i pe aceia care se furişau.

— Au ceva la ei? mă întrebă Pedro, frecîndu-şi ochii somnoroşi.

— Nimic.

— Atunci, dă-i dracului!

— Dar de ce se furişează?

— Treaba lor. Ce, îţi lipseşte cumvra vreun colier?

Eu nu m-am putut abţine şi am strigat totuşi la ei.

— Hei, voi de colo, cine sînteţi?

Dacă le-aş fi strigat „staţi că trag" şi tot n-ar fi rupt-o la fugă aşa cum au fugit cînd i-am întrebat ce-i cu ei. Pînă să ne desmeticim, erau departe, fugind, pe malul apei. S-au pierdut în noapte.

Cînd i-a văzut fugind aşa, Pedro a început să fie şi el curios.

— Ai văzut de unde au ieşit? mă întrebă el.

— Cred că de undeva din apropierea camerei bătrînului naturalist, dacă nu chiar de la el.

— Hai să vedem.

Dintr-un salt, Pedro a fost în picioare, grăbind spre camera bătrînului. După ce a ciocănit de cîteva ori fără să primească vreun răspuns, Pedro a împins uşa, care s-a deschis uşor, neopunînd nici o rezistenţă. Dar ceea ce am văzut ne-a făcut să rămînem o clipă pironiţi în uşă.

Trîntit jos, cu o rană la cap, bătrînul zăcea aproape mort, dacă nu mort de-a binelea. Dintr-o privire am înţeles că nu s-a dat nici o luptă, şi că bătrînul primise o singură lovitură, probabil pe la spate. Cabina, în schimb, era răvăşită pînă în cele mai ascunse unghere. Cineva răscolise peste tot căutînd probabil bani, sau vreun document oarecare.

Pedro se aşează în genunchi lîngă bătrîn, încercînd să-l readucă la viaţă. După cîteva mişcări fără rezultat, am dat pe masă de o sticluţă cu amoniac pe care o plimbai pe la nasul profesorului. Inima îi bătea slab, iar rana, deşi adîncă, nu părea mortală. Într-adevăr, bătrînul îşi reveni repede, holbînd ochii de surpriză. Apoi, cînd mintea i-a ajuns toată înapoi în cap, se smuci din braţele noastre şi, împleticindu-se, se duse la pat unde scotoci într-o cutie ce părea a servi pentru păstrat în ea ţigările. După ce o scotoci cu înfrigurare, descompus de furie, bătrînul gemu :

— Banditii !... Mi-au furat documentul !...

Apoi, dîndu-şi deodată seama că locul nostru nu era acolo, se repezi la noi, strigînd :

— Cum aţi ajuns aici ? Voi m-aţi prădat !

Pedro încercă să-l lămurească de ce şi cum am ajuns în cabina lui. Dar îşi dădu singur seama că nu puteam fi noi hoţii, şi se linişti.

— Aveţi dreptate — ne spuse el — într-o fracţiune de secundă l-am observat pe unul dintre ei. În aceeaşi clipă, însă, m-a lovit.

— Au fugit în junglă, senor.

— Banditii ! Pungaşii ! Derbedeii !...

Cînd Pedro vru să iasă afară să dea alarma, bătrînul îl prinse de mînă şi-l opri. Efortul îl făcu aproape să-şi piardă iar echilibrul.

— Stai, Pedro ! Nimeni nu ne-ar mai putea fi de nici un folos. Unde să-i căutăm ?

Bătrînul vorbea greu, pansîndu-şi mereu rana cu o batistă. Se aşeză pe un scaun şi îşi luă capul în mîini.

— Aveţi dreptate, senor. Ce credeţi că ar fi mai bine să facem ? Sîntem amîndoi gata să vă ajutăm, i-am spus eu.

— Cred că pot conta pe cuvîntul vostru şi de aceea am să vă spun despre ce este vorba. Staţi jos. Vă spun pentru că am neapărată nevoie de ajutor. Fără voi nu ştiu dacă aş putea să duc la bun sfîrşit ceea ce mi-am propus.

Am făcut, eu şi Pedro, puţină ordine, cît să ne putem aşeza, şi am aşteptat ca bătrînul să înceapă povestirea.

— N-am să vă spun totul, de la început, pentru că o serie de fapte nu vă privesc pe voi. Veţi afla însă ceea ce este strict necesar, pentru a înţelege de ce m-au atacat bandiţii.

Bătrînul se duse din nou la cutia pe care o scotocise mai înainte şi scoase o scrisoare, obişnuită în aparenţă.

— Iată, scrisoarea asta m-a adus pe aceste meleaguri. Despre ea am să vă povestesc.

După ce o despături cu grijă, o ţinu între două degete şi ne povesti cele ce urmează :

— Vă spuneam încă azi că ultimul care a făcut cea mai îndrăzneaţă călătorie în această regiune a fost Alcide d'Orbigny, care aproape opt ani a străbătut acest continent în lung şi-n lat. În tot acest timp a strîns un material imens privind viaţa acestui colţ de lume. Vă întrebaţi, desigur, ce legătură există între călătoriile lui şi documentul meu. Veţi înţelege imediat. Cînd în 1833 d'Orbigny a socotit că e timpul să se întoarcă acasă, unul dintre aceia care-l întovărăşiseră în călătoriile sale s-a despărţit de el, ră-

mînînd încă în regiunea izvorului lui Rio Jurua. Nu știu precis cît timp a mai rămas aici. Știu numai că un an mai tîrziu ajunsese în Belem, unde, sleit de friguri, și-a dat duhul trei zile de la sosire. A trăit numai atît cît să trimită unui frate de-al lui o scrisoare, aceasta pe care o vedeți în mîna mea, și o hartă a regiunii pe unde umblase. Spun că trei zile după ce a expediat această scrisoare, moare aici, neștiut de nimeni, și ocolit de gloria care avea să-l acopere pe d'Orbigny. A fost repede uitat. Fratele lui a primit însă scrisoarea și harta pe care acesta i le trimisese și în care îi dezvăluia că în regiunea explorată de el a descoperit o plantă, probabil din aceeași specie cu hevea, dar care dă o cantitate de suc mult mai mare și de mai bună calitate decît aceasta. Bucuria lui de a fi descoperit această plantă a fost umbrită de împrejurarea că nu putea lua cu el nici un exemplar pe care să-l replanteze în altă regiune, să poată astfel trage foloase de pe urma descoperirii făcute. Mai trebuie adăugată împrejurarea nefavorabilă că a găsit planta respectivă sădită pe locurile unui trib de băștinași care o socoteau sfîntă și care l-au asigurat că în toată jungla nu va găsi decît acele trei exemplare, din care pretindeau ei că se trag. Toți indienii ar fi luptat pînă la unul pentru a apăra fiecare frunză a copacului sfînt, pe care ei îl crestau la anumite sărbători, făcînd din sucul închegat niște bile cu care își împodobeau colibele și care, credeau ei, îi păzeau de spiritele rele ale pădurii.

Într-adevăr, oricît a mai umblat prin junglă, nu a mai găsit un alt exemplar din planta descrisă de el. Fratele lui mi-a oferit scrisoarea cu toate datele pe care vi le-am spus, inclusiv o hartă care ar fi trebuit să mă conducă acolo. Lui, negustor pașnic, nu i-a trecut niciodată prin cap să pornească pe urmele hărții. Cunoscîndu-mă însă pe mine, a socotit și pe bună dreptate, că eu voi pleca să descopăr planta care nu putea decît să mă intereseze.

Bătrînul făcu o pauză, strîngînd scrisoarea din care, de fapt, nici nu ne citise.

— Banditii pe care i-ati văzut fugind au ştiut probabil ce-i cu mine, m-au urmărit încă din Spania, iar acum li s-a ivit prilejul să-mi fure harta şi să meargă înaintea mea acolo. Nu ne rămîne decît să facem totul pentru a intra din nou în posesia ei. Acestea sînt faptele care cred că vă face să înţelegeţi importanţa documentului furat. Dacă doriţi să-mi fiţi de folos, sînt dispus să vă iau cu mine, să vă socotesc asociaţii mei. Trebuie să vă mărturisesc că dacă vom reuşi, vom avea pe lîngă satisfacţii morale şi satisfacţii materiale.

Pentru că nu ştiam ce să răspund, am aşteptat să vorbească mai întîi Pedro.

— Senor — spuse el — nu cred că voi putea abandona scopul pentru care am venit aici, pentru a mă angaja să caut planta de care îmi vorbiţi. Luată şi replantată, ea nu mi-ar aduce nici un cîştig în timpul scurt în care vreau eu să strîng ceva parale.

— După cîte înţeleg eu, motivul care te-a adus aici este averea.

— Da, senor. Dar n-am timp mult de aşteptat. Eu vreau să strîng avere repede, aşa cum doresc toţi cei care sînt aici. Or, copacul dumneavoastră...

— Cred că te înşeli. Ţine cont că dacă vom reuşi să aducem în lumea civilizată această plantă deosebită, vom fi acoperiţi de glorie.

— Gloria nu se mănîncă, senor.

— Dar bani aduce. N-am de gînd să păstrez numai pentru mine acest secret. Lumea ştiinţifică trebuie să-l cunoască. Probabil că vom putea vinde un puete la nişte preţuri pe care nici nu le bănuieşti.

Profesorul ne plimba pe la nas sorţi de izbîndă care ne ispiteau. Păcat însă că nu era prea convingător. Dar nici să respingem propunerea nu mi se părea un lucru deştept. Să ne asigurăm în mai multe locuri, nu strică. Probabil că aşa gîndea şi Pedro, pentru că l-am auzit spunîndu-i :

— Senor, tot ce spuneți dumneavoastră e interesant. Vom vedea ce-i de făcut, după ce ne vom vedea acolo.

— Unde acolo ?

— Vedeți, senor — drumurile noastre sînt aceleași pînă aproape la izvoarele lui Rio Jurua.

— E adevărat că drumul meu trece prin colonia către care vă îndreptați voi.

— Vom profita că avem același drum, încercînd să-i ajungem din urmă.

— Vreți ?

— Primim, senor. Dacă vom reuși să le luăm harta, vom vedea ce-i de făcut. S-ar putea să vă însoțim pînă la sfîrșit, mai ales dacă nu vom face nimic cu sucul nostru.

Bătrînul se înveseli ca prin farmec :

— Cu siguranță, mă veți însoți. Averea, așa cum vreți voi să faceți, nu se face prea ușor ! Veți vedea.

— Să vedem numai cum îi vom ajunge, senor. Fără doar și poate că ei se grăbesc să ajungă acolo înaintea noastră și de aceea cred că acuma sînt instalați în bărci și grăbesc în susul apei.

— Dacă ar fi așa — se tîngui bătrînul — nu cred că-i mai putem ajunge cîndva. Sao Paulo abia se mișcă, înaintează prudent, ocolește drumul, de teamă să nu se împotmolească. Dacă au o luntre bună, la care să vîslească trei oameni zdraveni, merg de două ori mai repede ca noi.

Si eu și Pedro eram de aceeași părere, că nu-i mai puteam ajunge, dacă rămîneam pe puntea lui Sao Paulo. În același timp ne gîndeam că, părăsind-o, ne expuneam la multe neplăceri, pe care acum ne-ar fi fost imposibil să le prevedem. Pădurea are surprize pentru orice om.

Dar și cauciucul de care ne vorbise bătrînul era o ispită care ne putea ușor arunca în brațele neprevăzutului.

Am așteptat să vorbească Pedro ; la urma urmei, el era mai grăbit decît mine. Pe mine nu mă aștepta nici

o căprioară dincolo de ocean. Într-adevăr, el se hotărî mai repede decît mă aşteptam.

— Va trebui să ne facem rost de o luntre de la un estansiero, să-i punem o pînză bună şi să pornim după ei. Dacă nu, să găsim un uba [1] şi să ne cioplim noi una.

Sao Paulo trecuse pe lîngă multe conace ale acestor estansiero — proprietari de pămînt înstăriţi — pe care le zăream ici şi colo, la mari depărtări unele de altele, tronînd în mijlocul pămînturilor acaparate.

Ne-am hotărît ca a doua zi să părăsim Sao Paulo şi să urcăm mai departe pe cont propriu. Bătrînul părea că s-a mai liniştit, după ce i-am promis ajutorul nostru.

— Sînteţi băieţi buni, ne asigură el. Băieţi buni. Acum, dacă am luat această hotărîre, să mergem să ne pregătim.

Ne-a chemat în cabina lui, dîndu-ne fiecăruia aproape tot ce ne trebuia pentru călătorie. Ne-am bucurat mai puţin de vasele în care vom putea fierbe broaştele ţestoase şi peştele sărat, decît de cartuşierele şi armele pe care ni le-a încredinţat. Am pregătit apoi un butoiaş cu băutură şi o serie de alte lucruri de care vom avea nevoie. După ce totul a fost gata, am spus noapte bună bătrînului şi ne-am dus la locul nostru pe dunetă. Pedro părea că se mai gîndeşte încă la hotărîrea pe care singur o luase.

— Ce părere ai despre povestea bătrînului? mă întrebă el, după un timp.

— Ştiu eu, Pedro? Cred că e adevărată de la primul pînă la ultimul cuvînt. Numai că nu văd care ar fi cîştigul nostru. Partea noastră s-ar putea să nu fie mai mare decît dacă am fi fost membri ai Asociaţiei Pentru Creşterea Rechinilor Din Para. Deşi s-ar putea şi invers.

---

[1] **Uba — trunchi de arbore care serveşte la construirea luntrelor. O luntre din uba poate transporta pînă la şaisprezece oameni.**

Pedro rămase pe gînduri, şi îmi dădeam seama că e de aceeaşi părere cu mine.

— Cu toate astea — spuse el — vreau să-l ajutăm. Nu pot să ştiu ce va ieşi pînă la urmă, dar mă ispiteşte. Şi apoi, cred că e bine să avem prieten pe directorul unei grădini botanice. Dacă într-o zi mă trezesc pe acolo specialist în floră tropicală ?

N-am mai zis nimic. Aşa era Pedro, se apuca de o mie de lucruri, numai să se asigure că strînge avere. Dar pentru că el era aşa, ar fi trebuit să mă supăr mai întîi pe Juana, nu pe bunul meu prieten, pe bietul meu compadre [1]. Şi, dacă mă gîndeam bine, nici eu nu eram altfel.

Tîrziu, aproape în zori, am adormit. Atmosfera caldă, umedă, ne înăbuşea. Jungla pompa către noi valuri de aburi calzi, care nu lăsa să se zvînte transpiraţia de pe noi. Nopţile, pentru mine, sînt aproape de nesuportat, îmi dau o stare nervoasă care-mi goneşte somnul şi mă face să mă plimb de colo-colo, fumînd.

[1] Compadre — aşa se numesc prietenii între ei. (n. a.).

Primire caldă

În fiecare zi, în amurg, cînd ne hotăram să ne oprim, abia ne puteam dezlipi degetele amorțite de pe vîsle. Pedro sărea primul pe uscat, ne trăgea aproape de mal, apoi sărea caraghios pentru a-și dezmorți picioarele. Singur popasul ne producea o mare bucurie. De obicei căutam un loc bun de acostat, un mal lin, de pe care s-o putem șterge ușor, în caz de pericol. Pentru noapte căutam, dacă erau, un *sumauma* — numele îl știm de la bătrîn — un arbore ale cărui rădăcini se prelungesc sus pe trunchi, ieșite în afară ca niște scînduri. Între aceste palete ne făceam un culcuș foarte bun, datorită și perilor mătăsoși pe care îi are acest copac și pe care îi smulgem, făcîndu-i grămadă, în chip de pernă. Dacă găseam prin apropiere și un boinasu — un palmier cu frunzele pînă la 14 picioare — aveam un popas deosebit de plăcut. Cînd se întîmpla ca ciclul ploilor [1] să fie noaptea, acest acoperiș era indispensabil.

Oasele noastre trosneau ostenite cînd ne întindeam pe așternut, de multe ori, așa de obosiți, încît nu ne mai ardea să mîncăm. Ne mulțumeam cu cîteva maracuja sau caju, fiind bucuroși să dormim mai întîi.

---

[1] La ecuator plouă zilnic la ore fixe, în serii de cîte opt zile, fiecare serie avînd aceeași oră (de exemplu ora 13 sau 16 sau altă oră). Adesea plouă noaptea, niciodată dimineața. Ora precisă a ploii face ca oamenii să-și dea întîlnirile în funcție de ea. Para-ja — după ploaie, își spun cei care vor să se întîlnească.

Toţi trei arătam îngrozitor, „ca nişte schelete cu barbă", cum spunea Pedro.

Trecusem de confluenţa lui Rio Purus cu Amazonul, fără să ştim precis cît timp ne-a trebuit pentru aceasta. Nici nu ne interesa. De altfel, nu era singurul lucru care nu ne mai interesa. Toţi trei eram stăpîniţi de o singură idee, să dăm de urma hoţilor care furaseră bătrînului harta. Din cînd în cînd am găsit urme care ne arătau că sînt înaintea noastră. Am găsit de mai multe ori, pe mal, urme de foc. De cîteva săptămîni eram mai atenţi, pentru că urmele găsite erau din ce în ce mai proaspete. Cred că ne aflam la cel mult o zi în urma lor.

Cei dinaintea noastră mergeau aşa de repede, încît ne gîndeam că poate ştiu că-i urmărim. Am început să fim mai prudenţi, unul dintre noi avînd sarcina de a scruta incontinuu malurile şi zarea. Bătrînul era din ce în ce mai tăcut. Privea încordat în jur, această preocupare ne mai lăsîndu-i vreme pentru a discuta cu noi. Observasem chiar că ocolea orice discuţie care privea expediţia noastră.

— Cred că bătrînul a pierdut speranţa să-i mai ajungem, — îmi spuse Pedro în dimineaţa în care trecusem de Rio Purus.

— Parcă eu mai am ?

După vreo trei zile am avut prima mare bucurie, care era primul semn că ne-am ajuns oamenii. Bătrînul a zărit pe mal urmele unui foc de sub cenuşa căruia jarul mai scînteia încă.

— Sînt aproape ! ne strigă el, înviorat.

Am găsit lîngă foc un coni cu urme de tafia. Coni se numeşte aici jumătate de calabaza [1], din coaja căruia se fac nişte vase, care se întrebuinţează la mai multe lucruri. Cu ele se măsoară făina de tafia, din ele se bea ca dintr-o ceaşcă, din ele se mănîncă, folosindu-se ca farfurii.

Aveam, în fine, dovada că i-am ajuns. Pedro prinse

[1] Calabaza — dovleac — tărtăcuţă. (n. a.).

curaj şi buna lui dispoziţie apăru. S-a întors cu faţa în cele patru zări, trăgînd puternic aer pe nas, apoi ne-a jurat că-i miroase a bandit. Şi pentru că bucuria nu era de loc mică, Pedro ne distră încă multă vreme cu tot felul de giumbuşlucuri caraghioase. Am rîs grozav de cînd l-am văzut mergînd în patru labe, mirosind urmele şi lătrînd în direcţia în care presupunea că au fugit hoţii, aşa cum ar face un copoi. Cîinele Pedro ne asigură că, după mirosul său, cei urmăriţi nu sînt înaintea noastră decît cu două-trei ore, cel mult.

Bucuria ne-a fost curmată de zgomotul slab, ca o părere, care se strecura pînă la noi. Am stat un timp şi l-am ascultat atenţi.

— E o chemare la luptă, ne avertiză bătrînul.

— M-ar interesa să ştiu dacă eu sînt acela care am onoarea să fiu salutat aşa, se întrebă Pedro.

— Să sperăm că această plăcere e rezervată celor dinaintea noastră, am zis eu.

— N-ar fi de loc bine pentru noi. Odată cu ei ar dispărea şi harta noastră, se nelinişti bătrînul.

Ne-am dat seama că bătrînul are dreptate.

— Mergem acolo, spuse Pedro hotărît, arătînd cu mîna în direcţia de unde venea zgomotul.

— Să fim prudenţi ! ne opri bătrînul de la o acţiune necugetată. Trebuie să vedem pentru cine se bat tobele. Dacă nu ne interesează, ne vedem de drum.

— Pentru asta va trebui să mergem acolo, insistă Pedro.

— Cred că cel mai bun lucru pe care îl avem de făcut este să mai înaintăm ceva cu barca şi după aceea să coborîm. Ar fi un bun prilej să observăm ce se mai întîmplă.

Am fost de acord că cel mai bine ar fi să ne urcăm iar în luntre.

După o jumătate de oră, am ajuns într-un loc pe care l-am socotit noi cel mai bun pentru spionat. În partea aceea, Amazonul se revărsa pe kilometri în-

tregi. Pe maluri se întindea pădurea numită igapo[1]. Apa printre arbori are un metru, doi şi miroase puternic a stătut. Copacii, ceva mai rari decît în pădurea de pămînt tare, lasă o barcă să se strecoare cu greu în interiorul ei. Cînd pătrunzi într-o astfel de pădure, te simţi înfiorat de semiîntunericul care dăinuie aici, în tot timpul zilei. Deasupra noastră un acoperiş de frunze de nepătruns ne împiedică să ne dăm seama unde-i soarele. Apa grasă plescăie surprinzător în tăcerea din jur. Pedro, foarte atent, stă în faţa luntrei, cîrmind-o într-acolo unde se zăreşte un loc prin care să ne strecurăm. Am ales acest punct pentru că aici nu putem fi atacaţi. Atmosfera sumbră nu-i înviorată decît de nuferii enormi care plutesc deasupra apei. Frunzele sale, cu marginile îndoîte, ajung pînă la circumferinţa unei roţi, semănînd cu nişte tăvi aruncate pe apă. Pedro, cu mîinile în apă, apucă rădăcinile şi trage barca înainte, lipsindu-se astfel de serviciul vîslei, foarte greu de mînuit aici. Deodată Pedro tresare şi scoate mîna afară din apă. De mîna lui atîrnă două lipitori enorme, pe care cu greu le îndepărtăm. Privind mai atent, am observat că apa este plină de aceste lighioane greţoase.

Copacii, sătui de apă, s-au înălţat şi ei pe rădăcinile lor, stînd astfel deasupra apei. Se numesc arbori picioroange, pentru că rădăcinile lor ies din pămînt pînă deasupra apei, astfel că tulpina începe de la oarecare înălţime. Este neînchipuit de greu să ne strecurăm printre aceste perdele de rădăcini, care se ridică în faţa noastră ca un zid. Adesea, ca să putem înainta, trebuie mai întîi să tăiem drum prin această plasă deasă. Pedro, atent, taie în toate părţile tot ceea ce ne-ar putea împiedica. Abia acum preţuim acel hacha[2] pe care ni l-a încredinţat bătrînul încă la plecarea noastră de pe Sao Paulo.

---

[1] Igapo — pădure inundată ani în şir. (n. a.).
[2] Hacha — un fel de secure. (n. a.).

După aproape două ore de luptă cu pădurea, am ajuns la mal. Am legat bine barca şi am înaintat către tobele care se auzeau acum foarte puternic.

— Cred că ceilalţi sînt în mîinile indienilor, ne spuse bătrînul. Pe noi în nici un caz nu ne-au văzut.

Şi parcă pentru a adeveri părerea bătrînului, un fîşîit slab ne întoarse capetele spre dreapta. Dar nimic nu se mişca. Oricît am încercat noi să descoperim ceva într-acolo, n-a fost chip. Am înaintat privind fix în direcţia aceea, ţinînd armele gata de foc. Eu eram aşa de încordat încît, de mai multe ori, mi-a fost frică să nu apăs trăgaciul fără să vreau. N-am stat însă mult în această stare pentru că indienii, parcă ştiind chinul meu, se repeziră deodată asupra noastră, din toate părţile, ca nişte duhuri rele, pentru că numai duhurile rele se pot apropia de cineva în liniştea în care s-au apropiat ei. Bineînţeles s-au repezit asupra noastră exact din partea opusă decît aceea spre care ne holbam noi. Din toate părţile au început să pice în capetele noastre duhuri înarmate care, pînă să ne lămurim ce-i cu noi, ne-au legat fedeleş. Mi-am dat seama că nu sînt chiar spirite abia cînd am primit unul în cap, care m-a ameţit. Un spirit de elefant şi tot n-ar fi cîntărit atîta... Apoi vag, ca prin vis, ajungeau la urechile mele ţipetele scurte prin care se încurajau.

După aceea s-a făcut tăcere, plăcuta tăcere de care avea atîta nevoie sufletul meu strivit de greutatea celui care-mi căzuse în cap.

Cînd m-am trezit, eram toţi trei legaţi într-o colibă. Pedro se zbătea furios. Mi-am revenit imediat. M-am uitat speriat la Pedro, care se zbătea aşa de violent, încît eu şi profesorul am încercat să-l liniştim. Cred că puterea lui impresionase şi pe sălbatici, pentru că se uitau la el destul de speriaţi. Nu îndrăzneau să se apropie măcar de uşa colibei. De obicei, cînd un băştinaş este încolţit, face orice pentru a scăpa, dar pînă în clipa în care este prins. După aceea, parcă împăcat cu soarta, se linişteşte, tînguindu-se doar. Or,

scena furioasă la care asistau îi înspăimînta. Dar nici noi nu eram liniştiţi. Mi se părea că, aşa cum se spune, Pedro scăpase caii.

— Spune-i ceva, mă îndemnă bătrînul.

Mă gîndeam eu mai de mult, dar nu-mi venea nimic în minte. Să-i spun că vom scăpa? Asta s-ar putea să-l înfurie şi mai mult. Să-i spun că e o plăcere să mori în frigarea lor? Nici asta nu cred că l-ar fi potolit. Trăgea aşa de tare de legături, încît alunecase la vale cu piele cu tot. Mi-a fost teamă să nu-şi scoată pielea de pe braţe, aşa cum scoţi o mănuşă, şi să scape cu mîna numai ciolane.

Sălbaticii priveau muţi. Unul dintre ei a spus apoi ceva, iar ceilalţi, îngroziţi, au rupt-o la fugă, scoţînd sunete scurte, speriate. Într-o clipă nu mai aveam nici un băştinaş în jurul nostru. Cred că s-au speriat că în Pedro a intrat vreun duh rău.

Dar cîteodată sînt şi eu inspirat. Ştiam că trebuie să fac ceva decisiv pentru Pedro, care, sau să-l înnebunească de-a binelea, sau să-l potolească. De aceea am strigat odată la el, cît am putut de tare:

— Pedro! Pedro!

El s-a oprit, crezînd că am păţit ceva, că sînt atacat. Pedro se dovedea prieten bun chiar cînd turba de furie. Se opri şi aşteptă să-i spun ceva. Privea în jurul meu şi, nevăzînd pe nimeni, se uită iar la mine, întrebător. Eu îl priveam cu o mutră cît mai speriată.

— Ce-i? strigă el, cînd văzu că-l privesc ca un tîmpit, fără să-i spun ceva, după ce cu o clipă mai înainte urlasem ca scos din minţi.

— Pedro! făcui eu, acuma ştiu de ce te zbaţi ca un zăpăcit.

— ???

— Vrei să-şi dea ăştia seama că ai muşchii prea tari şi nu eşti bun de pus la frigare. Vrei să le arăţi că o să-şi rupă dinţii în carnea ta cu fibra ca parîma. Dar eu? Prieten eşti tu?

Pedro mă privi un moment năuc, nu pricepea, apoi se dumiri şi, înţelegînd probabil ce-i cu mine, se lăsă

turtă la rădăcina buşteanului de care era legat. Şi începu Pedro al meu să rîdă, de credeam că abia acum se rup legăturile de pe el. Reuşisem !

— Măi Alec, zău, tu nu eşti sănătos la cap, îmi strigă el printre hohote.

— Bine, Pedro, bine că eşti tu, mă bucurai eu.

Dar atenţia ne-a fost atrasă de sunetele de tobă care se apropiau din ce în ce. Nu erau sunetele războinice cu care făcusem cunoştinţă, ci cu totul altceva. Lipseau şi acele scurte chiuituri cu care se apropiau războinicii.

Prin deschizătura colibei am văzut un spectacol care ne-a făcut să privim muţi către liziera pădurii. Era impresionant şi comic în acelaşi timp.

Cam douăzeci de băştinaşi, îngrozitor de împopoţonaţi, băteau în lemnele agăţate de gît, mergînd în spatele Marelui Vraci, învesmîntat din cap şi pînă în creştet cu frunze de palmier, şi care părea un muşuroi de termită înaintînd către noi. Cred că privea prin nişte deschizături foarte mici, pe care noi nu le observasem. Nu ştiam precis unde îi este faţa, pentru că se învîrtea în jurul lui, fiind pe toate părţile la fel. De-a dreapta şi de-a stînga lui, ca două ziduri, dansau cîte zece luptători, făcînd tot felul de gesturi, cu care, am dedus, alungau ceva. Ce altceva puteau alunga decît spiritul rău cuibărit în Pedro ?

— Ascultă, Pedro, ştii ce-ţi fac ăştia acum ? Cei care dansează ?

— Mie ? întrebă el mirat, neştiind că furia lui speriase paznicii.

— Chiar ţie.

— Ce-mi fac ?

— Alungă din tine spiritul rău.

— Din mine ?

— Ce, te faci că nu ştii ? Am văzut eu mai de mult că ai ceva străin în tine, dar nu m-am încumetat să-ţi spun. Şi nici nu aveam cum să-l alung. Dar pentru că ei ştiu să facă treaba asta, sînt bine veniţi.

— Eşti nebun, Alec ? Spune-mi despre ce este vorba.

— Cînd te zbăteai furios, paznicii noştri au luat-o la fugă, înspăimîntaţi. Cu siguranţă că au crezut că s-au cuibărit în tine duhuri rele.

— Şi ce au de gînd să-mi facă ?

— Nu vezi ? Te scapă de ele. Cei douăzeci de războinici care ameninţă cu arcul le vor goni, cu siguranţă.

— Dar aia ce dracul e ?

Pedro vorbea de o statuetă de pămînt, care înfăţişa un şarpe încolăcit şi care apăruse în mîinile Marelui Vraci. Acesta scoase braţele afară prin nişte crăpături ale costumului.

Aşa, dansînd, au ajuns pînă la uşa cortului, unde au tăcut. Înăuntru nu s-a încumetat decît Marele Vraci.

Pedro sta şi se uita la el, amuzat. Cînd acesta l-a văzut aşa liniştit, a rămas, şi el, o clipă, descumpănit ; dar imediat şi-a dat seama că tocmai dansul, tobele şi strigătele lui alungaseră duhul, aşa că avea toate motivele să fie mulţumit. Se dădu la o parte din uşă, după ce pusese şarpele pe capul lui Pedro, şi-l arătă celorlalţi blînd ca un miel.

Cei de afară explodară în strigăte vesele, traseră cu arcurile în sus, începură să bată asurzitor din tobe.

— Pedro, i-am spus eu — i-ai făcut un atît de mare serviciu amicului nostru, Marele Vraci, că ar putea să-ţi dea drumul în semn de recunoştinţă.

După ce a mai bolborosit cîteva cuvinte, Marele Vraci a dat semnalul de înapoiere. Mai întîi şi-a luat, bineînţeles, şarpele producător de minuni. Cel mai interesat dintre noi, la toate acestea, fusese profesorul.

— Ei Pedro, dacă ştiam că pot să te scap de duhuri aşa de uşor, de mult nu te-aş mai fi lăsat să te chinui, dragul meu, îi mărturisii eu.

— Vezi, şi să mai spui că-mi eşti prieten !

Dar surpriza cea mare am avut-o abia după aceea, cînd, împins din spate, în coliba noastră fu împrîn-

cită vechea noastră cunoştinţă, lunganul care se interesa de numele lui Pedro.

— Ei, dar avem musafiri, băieţi ! Avem onoarea să vă salutăm, senor.

Pedro a fost şi el foarte mulţumit să-l vadă, aşa că l-a primit cu multă bunăvoinţă.

— Mi se pare că aţi venit după mine, să mă întrebaţi cum mă cheamă, îi spuse el. Ei, vezi unde te poate duce curiozitatea ?

— Dumneavoastră aţi venit să vă scoateţi „duhul", sau sufletul ? l-am întrebat eu curios.

Omul ne privi încruntat, fără să scoată un cuvînt. Mi s-a părut c-a tresărit cînd a dat cu ochii de bătrîn. Acesta însă nu-i vedea faţa, fiind orbit de lumina care intra pe uşa din spatele lunganului. Abia după ce l-au legat de stîlpul pregătit pentru el, l-am auzit pe bătrînd strigînd :

— El e ! Banditule ! Criminalule ! Derbedeule ! Ăsta este, ăsta este !

Nu ne trebuiau explicaţii în plus. Bătrînul recunoscuse în el pe acela care îl pocnise în noaptea de pe Sao Paulo. Cu această ocazie l-am auzit din nou pe bătrîn ţipînd caraghios :

— Derbedeule ! Banditule ! Criminalule !

— Va să zică, ăsta-i omul nostru ?! se lumină Pedro, de-a dreptul fericit.

— El, el ! Derbedeul ! Banditul ! Criminalul ! Îl cunosc foarte bine. L-am văzut în oglindă în clipa în care m-a lovit. L-am văzut.

Şi furios, bătrînul se întoarse către el :

— Îţi arăt eu ţie ! Să-mi dai imediat harta ! Derbedeule ! Banditule ! Criminalule ! Imediat să mi-o dai ! Pedro, nu-i aşa că trebuie să mi-o dea ?

— Ce-i după el ? Dă-i imediat harta, îi spuse Pedro, de parcă ăla n-ar fi avut nimic altceva de făcut decît să-l asculte.

— Proastă friptură au găsit indienii ăştia. După ce vor mînca o scîrnăvie ca tine, se vor strica toţi la stomac — mă simţii eu dator să-i spun ceva.

Dar individului parcă-i crăpaseră timpanele, nici nu se uita la noi. Mă impresiona calmul lui.

După un timp, gîndindu-mă mai bine, mi-am dat seama că acest calm trebuie să însemne ceva. De aceea l-am întrebat pe Pedro:

— Ascultă, Pedro, nu crezi că individul aşteaptă ceva? Prea e liniştit.

După ce se gîndi un timp, îmi dădu şi el dreptate.

— Cred că se aşteaptă să fie salvat de ceilalţi. Dacă nu i-o fi prins pe toţi trei.

— Nu cred. I-ar fi adus aici.

— Ai dreptate.

— Îţi dai seama că n-o să fie tocmai uşor pentru noi, dacă ne-o ia înainte.

— O, bineînţeles! N-o să ezite nici o clipă să ne pocnească pe toţi trei în moalele capului. Ei, amigo — se adresă el banditului — dacă te salvează oamenii tăi, ce ai de gînd să faci?

Pentru prima dată vorbele noastre îi trecură dincolo de timpane, trezind interes în căpăţîna lui lungă şi caraghioasă.

— Fiţi siguri că e mai bine pentru voi să nu fiu salvat înaintea voastră.

— O, nu mă îndoiesc. Îmi place sinceritatea ta. De aceea te anunţ că acum, cînd voi scăpa, în loc să-ţi crăp capul, am să te las în frigarea băştinaşilor. Dacă asta ţi se pare cumva că ar fi mai avantajos pentru tine.

Dar individul zîmbi ironic cînd Pedro spuse: „acum cînd voi scăpa" şi privirea lui alunecă pe fibrele groase care îl legau pe Pedro de stîlp.

— Eu am să-ţi crăp capul, insistă lunganul, pentru a nu da loc la confuzii, probabil.

— E foarte bine, senor, că ne-am spus intenţiile. Rămîne numai să vedem cine va avea ocazia să facă treaba asta.

Mă gîndeam că lunganul este un om al dracului, periculos şi de loc lipsit de curaj.

— Să ştii, Pedro, că ăsta n-a glumit de multe ori în viaţa lui. Trebuie să facem ceva. Dacă ne apucă noaptea aici, vin cei doi şi-l scapă.

— Asta în nici un caz. Dacă nu scap eu, nu scapă nici el.

— De ce ?

— Foarte simplu. Cînd se întunecă, ne apucăm să ţipăm. Paznicii noştri vor veni să vadă ce-i cu noi. Cînd ei sînt aici, cei doi nu se pot apropia.

Soluţia lui Pedro mă mai linişti puţin, cu toate că reuşita întreprinderii nu era sigură.

Ploaia începu pe neaşteptate, aşa cum se întîmplă la ecuator. Stropii mari loveau frunzele, făcînd un zgomot asurzitor. O răpăială ca într-o zi de vară în Bărăgan. Pe jos s-au adunat imediat bălţi, clocotind parcă. Aburii se ridicau din pămîntul cald, sătul de apă, care refuza să mai înghită măcar o picătură. În junglă, în timpul ploii, te impresionează, aproape te sperie, zgomotul acesta al picăturilor care lovesc frunzele. Tot ce e vietate se adăposteşte, caută să se ferească de furia apei. Timp de o oră apa cade din cer, grăbită, în picături mari. Apoi, deodată, aşa cum a început, se opreşte. Soarele apare sclipitor, usucă totul în cîteva minute.

Pedro asculta ploaia gînditor. De cîte ori ploua, Pedro o asculta într-un fel deosebit. Cred că-i plăcea. Poate că ploaia îi evoca ceva apropiat lui, ceva de care se bucura că-şi poate aduce aminte.

O şuviţă de apă, parcă ştiind că lui Pedro îi face plăcere, începu să curgă chiar în capul lui, făcîndu-l să tresară.

— Trebuie să ne reparăm acoperişul, Pedro, glumii eu cam amar.

Dar pentru Pedro această apă fu un prilej de mare bucurie.

— Alec ! strigă el. Sîntem salvaţi !

Şi fără să mai spună un cuvînt, l-am văzut cum începe să sară, să se smucească într-un chip cam nefiresc, pentru că se vedea că nu încerca să rupă le-

gătura ce-l ținea de stîlp. După ce se zbătu un timp fără rezultat, Pedro înjură furios:

— La dracu'! Spune-mi, Alec, cum să-mi scot tabachera?

Pedro avea o cutie de tablă în care își ținea tutunul, pe care o purta în buzunarul de sus al bluzei. N-am înțeles în primul moment de ce are nevoie de tutun, dar n-am insistat. În schimb, mi-a venit ideea cea mai bună pentru a-i scoate cutia din buzunar.

— Întinde-te, l-am îndemnat eu.

Cînd s-a apropiat, m-am aplecat pînă în dreptul buzunarului său și cu dinții l-am descheiat, rupînd nasturele. Apoi, tot cu gura, am tras din buzunar tabachera.

— Acum, întinde-te și dă-mi-o în mînă.

L-am ascultat. Cu mîinile la spate, Pedro deschise cutia, scoțînd din ea o țigară de care eu uitasem. Dar în clipa în care am văzut-o, mi-am dat seama ce vrea să facă, și doar că n-am țipat de bucurie.

— Aia, Pedro, aia! îl dirijam eu.

Era țigara scamatorului din Belem, aceea pe care o aprinsese în paharul de vin.

— Ia-o, Alec! mi-o întinse el.

M-am aplecat și am apucat-o cu gura.

— Aici, aici — îmi arătă el șuvoiul de apă care curgea din tavan, chiar lîngă noi.

M-am apropiat prudent, ca să nu ud țigara decît în vîrf. Trebuia s-o atingă numai o picătură. În contactul cu apa se produse o mică explozie și țigara era aprinsă.

— Trage! Trage mereu! striga Pedro încordat, de teamă să nu se stingă.

În cîteva clipe dispuneam de foc.

— Arde-mi legăturile — șopti Pedro — îndreptîndu-se cît putu de mult cu spatele către mine.

Trăgînd mereu din țigară, înecîndu-mă, înspăimîntat la gîndul că s-ar putea stinge, s-au s-o scap jos, am reușit să ard aproape în întregime legăturile de la mîinile lui Pedro.

— Cred că poţi să le rupi, i-am şoptit eu.

— Bine. Destul. N-am nevoie să le rup acum.

Am fumat mai departe ţigara, făcînd haz de Pedro că n-are şi el una. Lunganul, care ne întorsese spatele, n-a observat nimic, crezînd că lupta se duce pentru o ţigară. De aceea am insistat şi noi, Pedro cerîndu-mi un fum, eu refuzîndu-l. Bătrînul ţopăia pur şi simplu de bucurie.

— Pedro, dragul meu băiat, eşti un geniu! O, ce băiat isteţ eşti tu, Pedro!

Şi revenind la interesele noastre:

— Să nu uiţi harta, Pedro. Cred că-i la banditul ăsta. El e căpetenia, cu siguranţă.

Ne plăcea şi nouă gîndul că vom găsi aşa de repede harta pe care o căutam.

Întunericul acoperi totul într-o clipă. În colibă nu ne puteam observa la trei picioare.

— Pedro, e timpul, îi şoptii.

— Să fii sănătos, îmi răspunse el, bătîndu-mă uşor pe spate.

— Ura! Pedro era liber. Am simţit lama cuţitului său cum se strecura pe sub mîinile mele, şi strînsoarea slăbi. Apoi mi-a dat mie cuţitul, să-i tai legăturile bătrînului.

Iată-ne liberi!

Abia acum trebuia să fim prudenţi. Mai întîi trebuia adus la tăcere lunganul, care cu siguranţă, ar fi făcut orice pentru a ne pune beţe în roate. Pedro era cel mai nimerit să-l facă să tacă.

— Nu uita harta, insistă la urechea lui bătrînul.

Tiptil, Pedro s-a apropiat de el şi, deodată, i-a lipit cuţitul de gît, astupîndu-i şi gura, să nu ţipe.

— Dacă scoţi cel mai mic sunet!...

Lunganul stătea ca un motan mîngîiat.

— Ascultă — îi spuse Pedro — n-am timp de pierdut. Dacă scoţi imediat harta, te las în viaţă, dacă nu... Şi tot am s-o iau. Hai, repede.

Lunganul ăsta ştia întotdeauna ce are de făcut. Fără să ezite o clipă, îi spuse unde o are şi noi o găsim.

sirăm acolo. Eu, care l-am căutat, m-am bucrat cînd în spate am dat şi de un revolver.

— Eşti un băiat de cuvînt, îl aprecie Pedro.

După ce ne pregătirăm de ducă, Pedro îşi luă la revedere de la el.

— Adio, amigo ! Îmi pare rău că trebuie să te las, dar ce să fac !

Şi mai înainte ca să ne dăm seama, un pumn sec lovi bărbia lunganului. Capul acestuia sări într-o parte, şi Pedro îl bătu uşor pe obraz, parcă mîngîindu-l. Apoi ne spuse hotărît :

— Ei, la drum ! O să tacă pînă cînd ne îndepărtăm de aici, Altfel ar fi făcut gălăgie.

Am înaintat cît am putut de repede, în direcţia fluviului. Acolo era salvarea. Din cînd în cînd trăgeam cu urechea, ne aşteptam să dăm cu ochii de ceilalţi doi, care erau liberi. Eu ţineam pistolul gata să trag.

Era pentru prima dată cînd înnoptam în mijlocul pădurii. Teama ne cuceri uşor, pe măsură ce înaintam. În scurt timp, toţi trei eram îngroziţi de ceea ce se petrecea în jurul nostru. De la marginea ei, jungla nu era fioroasă ca acum, cînd eram în ea. Ţipetele înalte care ne ridica părul în cap, sforăiturile joase ale animalelor mari de pradă, cîntecele plăcute ale tucanilor, chiţcăitul unei jivine necunoscute, şoptitul vietăţilor din ierburi, sunetele şuierătoare, guturale, la care se adăugau toate celelalte zgomote care mişunau pe lîngă noi, ne ţineau într-o permanentă alarmă, ne întindeau nervii pînă la refuz. Fiecare aşteptam să plesnească ceva în noi, să leşinăm, sau să terminăm să mai suflăm chiar înainte ca unul din aceste sunete să se repeadă flămînde asupra noastră, să ne strîngă gîtlejul. Pentru acela care se pierde prima dată în pădure, sunetul este cel mai mare duşman al lui, cu el are de luptat mai mult decît cu animalele care îl scot. În jurul tău se ciripeşte, se buhăieşte, se bîzîie, se fluieră, se orăcăie, se schiaună, se

sforăie, se grohăie, se mormăie, se chiţcăie, se scînceşte, se rage, se răcneşte, încît, îngrozit, stai ca un arc întins, mîinile te dor încordate pe cuţit sau pe patul pistolului, ochii te înţeapă de atîta încordare, pentru că ai dori să vezi în noapte, să descoperi la timp primejdiile care îţi dau tîrcoale cîntînd, lătrînd, brăhnind, şuierînd, zbîrnîind, mugind fiecare în felul lor, dar toate fioroase.

Din cînd în cînd, la o distanţă oarecare, lucesc în depărtare două picături de jar, aprinse de foame, de parcă cineva ar sufla incontinuu în ele. Vrei să nu te vadă, rămîi înlemnit pe loc, nu mişti un pas, nu faci un gest, nu scoţi un sunet, nu ai nevoie să mai respiri, de parcă întreg organismul nu mai are nevoie de aer, ci de siguranţă. Spaima îţi paralizează fiecare celulă, amorţesc şi ele, şi astfel poţi să stai aşa o clipă, un minut, un an, pietrificat. Priveşti fix cărbunii care te privesc, ţi-e teamă ca şi cărbunii tăi, înainte să se stingă, să nu mai sclipească o dată, fatal, numai ca să atragă primejdia spre ei. Ai vrea să ai ochii morţi, de piatră. ca o statuie. Inchizi ochii şi priveşti pe furiş primejdia.

Dar iată, un zgomot surd a făcut ca atenţia jarului care te privea să fie atrasă de ceva viu, să nu se mai uite la piatra care eşti. Viaţa începe să urce în tine încet, te cucereşte centimetru cu centimetru, de parcă corpul tău ar soarbe-o ca pe o sevă din pămîntul gras pe care stai. Eşti o biată gîză, cea mai puţin capabilă şi înarmată dintre toate, pentru că acum arma ta principală, raţiunea, nu te poate ajuta în nici un fel, eşti redus la dimensiunile mediului în care eşti, te foloseşti numai de simţurile tale — bietele tale simţuri, mai puţin perfecte decît ale oricărei gîze de aici — şi de instinctul tău de conservare, la fel de puternic ca al lor, dar neputincios. Raţiunea nu face decît să te încurce, mai bine n-ai avea-o, fără ea n-ai gîndi atît la primejdie, ţi-ar fi mai puţin frică, ai reacţiona mai bine, te-ai apăra cu mai mult folos. Aşa, te

uiți în jur, privești natura asta creiată pentru uriași, te simți o furnică scăpată într-o pădure bătrînă de brazi.

Ceilalți stau ca și tine, gîndesc probabil ceea ce gîndești și tu, n-ai cum să le spui ceva, n-au cum să-ți spună ceva, pentru că mai înainte să audă timpanele noastre groase, aud foițele subțiri din urechile animalelor carnivore, care sforăie cu sunete de bas, la cîteva picioare de tine.

Dar deodată totul tace în jurul tău. Parcă tot ce este viață a plecat departe, sau a încetat să mai existe. De data asta rămîi pe loc, tot speriat, nu știi dacă nu cumva toată jungla s-a vorbit să-ți întindă o cursă. Ți-e la fel de frică. De ce atîta liniște? Cum să scoți cea mai șoptită silabă? Un șopotit pare acum un urlet înspăimîntător, mai puternic decît toate acelea pe care le-ai auzit pînă atunci. Și cum poți să te apuci să urli în mijlocul pădurii?

Tîrziu, după ce te-ai obișnuit cu liniștea — cu care te-ai împăcat la fel de greu ca și cu zgomotul — respiri, faci un pas, privești în jurul tău, fără să te mai sperii de trosnetul vertebrelor tale care îți susțin capul, și care se destind și ele, scîncind de încordare. Coardele tale vocale se învoiesc, în sfîrșit, să vibreze ușor, imperceptibil aproape, sunetul se naște mai mult pe buze decît în gît. Te sfătuiești în șoaptă, cu gura în urechea vecinului, apoi el îți gîdilă timpanul cu buzele tremurînde, mai mult de spaimă. Ți se pare că nu poți vorbi decît așa, vîrît în urechea vecinului. Tot ce spui trebuie să fie un secret pentru pădurea care tot ce aude țipă mai departe, o dată, de două ori, de trei ori, anunțîndu-și vietățile.

M-am apropiat de urechea lui Pedro și l-am întrebat ce-i de făcut. Dar se vede că Pedro, de spaimă prea mare, rămăsese așa cum îl cunoșteam.

— Știi ce, Alec — îmi șopti el — din cinci simțuri nu mai am intact decît mirosul, rămas probabil ca să-mi dau seama cît de frică mi-a fost.

Dar nu-mi ardea de loc de glume. Mă temeam să nu ne găsim deodată faţă în faţă cu prietenii amicului din colibă, şi numai bine n-ar fi fost de noi.

— Ascultă, Pedro — îi răspunsei eu în acel şoptit-urlat — să ştii că tu, cînd ai să crăpi, ai să rămîi cu gura căscată, pentru că ai să-ţi spui în capul tău o glumă tîmpită de care ai să rîzi singur.

— Şi crezi că nu e bine să mori aşa ?

— Mai bine spune-mi cum să-i găsim pe ceilalţi ?

— Foarte simplu, Alec, vezi că trebuie să fie împietriţi pe aici, pe undeva, prin apropiere.

— Dar unde ? Cum să dau de statuile lor ?

— Cum ? După miros, dragul meu, parcă ei cum m-ar descoperi pe mine ?

Cu Pedro nu se putea discuta serios nici în faţa judecăţii de apoi. M-am sfătuit apoi cu bătrînul ce ar fi mai bine să facem şi încotro s-o luăm.

— Trebuie să ajungem la luntre, fu el de părere.

Inaintarăm cu deosebită atenţie în direcţia în care presupuneam că vom găsi luntrea noastră. Tîrziu, am găsit marginea pădurii inundate şi am mers pe malul ei.

Nu vorbeam nimic, ne înţelegeam numai din semne şi nici unul nu voia să se uite în spate, de parcă eram urmăriţi de iele. Cel mai grăbit să se vadă în barcă era profesorul, care doar că nu ţipă de bucurie, cînd văzu piroga săltînd uşor în razele lunii.

— Am ajuns ! şopti el, fără să întoarcă privirea. Acolo, în dreapta. Vedeţi cum luceşte oala ?

Intr-adevăr, la o distanţă de cîteva zeci de metri, oala lui Pedro, în care ne fierbeam mîncarea, strălucea ca un far pentru noi. Ne-am îndreptat într-acolo.

— Vedeţi, am făcut bine c-am lăsat oala aprinsă — glumi Pedro — altfel n-am fi ştiut încotro să ne îndreptăm.

Numai că nouă nu ne ardea de glume, aşa că Pedro se mulţumi să rîdă singur, pe înfundate. Eu şi bătrînul socoteam în mintea noastră bafta pe care

o avusesem, ajungînd amîndoi la concluzia că în seara aceea nu ne culcăm fără să ne facem rugăciunea.

Luntrea ne aştepta.

Abia după ce ne-am repezit grăbiţi în ea şi după ce am văzut-o desprinzîndu-se de la mal, am răsuflat uşuraţi.

Prima noastră grijă a fost să dispărem din locul acela. Înaintam greu, cu toate că jungla era destul de rară aici şi luna ne lumina binevoitoare calea. Se ridica mereu în faţa noastră zidul rădăcinilor aeriene şi al lianelor, care parcă voiau să cădem în braţele băştinaşilor. Dar, pentru că ne îndepărtam totuşi de la locul periculos, eram mulţumiţi.

Iată, însă, soarta a socotit că ziua aceea n-a fost destul de neplăcută pentru noi. Ne mai rezerva o surpriză.

Pedro, lungit pe burtă, tăia o ţesătură de liane, ca să ne putem strecura cu luntrea într-un loc deschis, de unde am fi putut ieşi destul de uşor la firul Amazonului. Aşteptam liniştit să termine, cînd, dinspre mal, stîrnit probabil de zgomotul pe care îl făceam, un monstru se desprinse şi înaintă, înotînd, spre noi. Privii atent, să nu mă înşel şi să-i alarmez pe ceilalţi degeaba. Era însă sigur, o spinare înainta către noi, luminată de lună.

— Priveşte ! îi spusei eu bătrînului, trăgîndu-l de mînecă.

— Unde ?

— Acolo ! Vezi spinarea aceea ?

Mai bine nu-i atrăgeam atenţia, pentru că bătrînul se sperie rău ; era gata să scufunde piroga.

— Să fugim ! urlă el, băgînd spaima şi în noi.

Animalul înota destul de repede, aşa cam cît o pirogă mînată de oameni pricepuţi. De aceea, pînă să ne dumirim noi, ajunsese numai la cîţiva paşi.

— Sări, Pedro, strigă profesorul, arătînd că toată speranţa lui era în Pedro, care avea la el şi revolverul şi cuţitul cu care tăia.

Dar bietul Pedro a fost luat aşa pe neaşteptate, că în momentul în care s-a întors şi a văzut namila fioroasă, a sărit în picioare. Echilibrul bărcii noastre, şi aşa destul de nestabil din cauza profesorului, care se retrăgea fricos, s-a stricat brusc, iar Pedro se văzu zburînd prin aer şi poposind în apă, la cel mult cinci picioare de botul animalului care se apropia.

Şi vrînd probabil să-i arate intenţiile sale paşnice, cînd încercase să-şi restabilească echilibrul el azvîrlise cuţitul.

De asemenea, zvîcnitura căzăturii lui împinse barca înainte, depărtînd-o. Asta spre spaima noastră, pentru că vîslele căzură şi ele în apă, aşa că nu-i mai puteam sări în ajutor în nici un fel. Şi cine nu ştie că cel mai repede ajutor îl dăm cu gura? Nu ne costă nimic şi nici zilele noastre nu scad, aşa că mă grăbii şi eu să-l ajut în acest fel.

— Fugi, Pedro! urlai eu la el, de prisos de altfel, vă daţi seama, pentru că Pedro tocmai asta făcea, neaşteptînd sfatul meu.

Priveam îngroziţi cum distanţa dintre el şi animal se micşora, cu toate că Pedro se apuca desperat cu mîinile de liane, trăgîndu-se astfel înainte. Dar nămolul de la fund îl oprea în loc, îi prindea picioarele. Ochii lui căutau în sus, doreau o liană sau chiar o coadă de şarpe, de care să se agaţe şi să iasă din apă. Cred că şi-a dorit şi aripi bietul Pedro în momentul acela; dar aripile, ca multe altele, le căpătăm cînd nu le meritäm şi oftăm după ele cînd ne trebuie. Peste cîteva momente, cînd monstrul va strînge gura, Pedro va avea desigur aripi, dar cine ar putea să jure că nu-s de prisos? Numai că Pedro nu prea avea timp pentru filozofat, pentru că, vedeam eu, se cam grăbea către noi. Cînd distanţa dintre ei a fost atît de mică, încît animalul trebuia să deschidă numai gura, pentru a ne lipsi de cel mai preţios prieten, am închis ochii îngrozit, acoperindu-i cu palmele tremurînde.

Într-o fracțiune de secundă l-am văzut pe profesor făcînd gestul lui cunoscut, cînd își căuta nervos ochelarii...

Am așteptat cu mîinile la ochi — nu știu cît — să aud ultimul urlet al lui Pedro. De groază transpirasem, inima zvîcnea în piept parcă să-l spargă, picioarele îmi bîțîiau. Dar, spre uimirea mea, în loc de urletul din urmă, auzii vocea profesorului care striga:

— Stai pe loc, Pedro! Nu te mișca! Nu-ți face nimic, e un carpincho.

Îmi venea să cred că bîtrînul se cam dogise, dacă-i dădea asemenea sfat. Nu știam dacă și Pedro era nebun să-l asculte.

Atunci am îndrăznit și eu să deschid ochii.

Pedro, înghețat de spaimă, privea cu ochi ficși la noi. Eu rămăsesem la fel de nemișcat. Și pot să jur că nu din lașitate, dar nu știam ce să fac. Capul meu de mai multe ori mi-a făcut bucata în asemenea situații. Se oprea. Numai bătrînul, cu ochelarii atîrnînd pe nas, părea mai liniștit ca la început.

— Nu-ți fie frică, Pedro, îl încurajă el.

Mă gîndeam ce bine trebuie să se simtă Pedro, mirosit pe la spate de un monstru necunoscut, pe care trebuia să-l ia pe garanție, încrezîndu-se în cuvîntul bătrînului, și băgat în apă pînă mai sus de brîu.

— E un carpincho, îi trăgea profesorul într-una, de parcă asta ar fi trebuit să-l liniștească. Un porc de mare, care nu-ți face nimic. Hai, vino la noi, ce stai așa?

Pedro era, într-adevăr, cam țeapăn, dar, la acest îndemn, se urni din loc și înaintă. După ce-l însoți puțin, carpincho socoti că ne-a speriat deajuns, așa că se întoarse, arătîndu-ne fundul sclipind la lună.

Cînd Pedro simți că nu mai e nimeni în spatele lui, aproape zbură pînă la noi. L-am tras în barcă și am simțit cum Pedro se face deodată moale.

— A leșinat — constată bătrînul — și-i cîrpi cîteva palme zdravene.

Pedro murise, dar pe jumătate.

I-am dat şi eu ajutor — cîteva palme — pentru că ăsta era singurul ajutor medical la care mă pricepeam.

— I-a fost frică al naibii băiatului, spuse profesorul, clătinînd din cap.

— Cred şi eu. Îţi închipui că-i plăcut să te laşi mirosit de un monstru?

Pedro îşi reveni repede şi avu de suportat încă multă vreme chinul de a-i scoate lipitorile, care se prinseseră cu nemiluita de el. Pînă şi pe cisme se lipiseră.

Încet, încet, Pedro s-a înzdrăvenit. Vîsleam numai eu şi profesorul, lăsîndu-l pe el să stea liniştit.

Am profitat de întunericul nopţii şi ne-am strecurat nevăzuţi prin dreptul sălaşului băştinaşilor. Vîsleam pe nerăsuflate. Bătrînul, sufocîndu-se aproape, nu înţelegea să mă lase numai pe mine. Frica îi dăduse puteri pe care nici nu le-aş fi bănuit la el.

— A doua oară nu mai scăpăm, gemu el, înfigînd adînc lopata în apă.

După un timp, ca după o meditaţie adîncă, răsturnat cu faţa în sus vorbind ca de pe altă lume, Pedro mă strigă cu voce moale:

— Alec, ştii tu de ce nu mi-a făcut nimic monstrul?

— De ce, Pedro? întrebai eu, curios să ştiu rodul reflecţiilor lui.

— Cred că m-a mirosit, Alec, şi nu i-am plăcut. Ce noroc că mi-a fost aşa de tare frică!

Toţi trei am făcut haz, simţindu-ne scăpaţi. Am răsuflat adînc, adînc de tot, potolindu-mi nervii zdruncinaţi.

Cînd am socotit că sîntem destul de departe, ne-am căutat un loc bun de acostat. Îl găsirăm destul de uşor, pentru că în regiunea aceea malurile sînt înalte, formînd adăposturi sigure. După ce ne aranjarăm un culcuş şi ne ospătarăm bine, somnul, cu toată căl-

dura insuportabilă, ne dădu tîrcoale. Bătrînul, emoţionat încă, ne luă pe după gît, mulţumindu-ne:

— Băieţii mei isteţi, ce m-aş fi făcut fără voi?

Pentru că niciunul nu ştiam ce s-ar fi făcut, am tăcut pioşi, ascultînd mai departe vorbele de laudă, adresate mai ales lui Pedro.

— Tu, Pedro, eşti un om şi jumătate!

— Lăsaţi, de acum ştiu ce avem de făcut, pentru a ocoli situaţii d-astea. Ne-au luat pe nepregătite, dar de acum mă voi duce eu la ei.

— Poate vrei să ne lipseşti de prietenia ta, Pedro, m-am arătat eu alarmat.

— Ba de loc! Va trebui numai să-mi spui dacă îmi stă bine în rol de purtător de zeu. Ia vezi.

Şi Pedro se plimbă ţeapăn în jurul nostru.

— Lămureşte-mă.

— Aşteaptă pînă mîine.

N-am insistat să-mi spună despre ce este vorba, pentru că de la Pedro nu afli nimic, dacă nu vrea el să ştii.

— Spuneţi-mi, senor — se adresă el profesorului, pentru a abate discuţia — ce-i carpincho ăsta? Să ştiu şi eu cine mi-a dat cea mai mare spaimă din viaţa mea.

— Vezi, Pedro — rîse profesorul — poţi să fii foarte necăjit, pentru că cel mai tare te-a speriat cel mai paşnic animal al junglei. Carpincho, acest porc de mare, este un animal blînd, care se hrăneşte cu iarbă şi plante acvatice. Dacă ai fi avut iataganul la tine, l-ai fi pocnit în cap, fără ca bietul animal să-ţi facă ceva. S-ar putea să fi fost îmblînzit şi să aparţină tribului de care am scăpat. După cum ai văzut, n-a venit la tine decît să te cunoască.

— Al dracului mai înoată de repede, spuse el, gîndindu-se la repeziciunea cu care s-a trezit cu animalul lîngă el.

— Înoată aşa de repede pentru că degetele picioarelor sale sînt prinse între ele, formînd o palmă, ca

la piciorul gîştei. Aşa se explică de ce corpul său greoi spinteca uşor apa.

Nici nu-şi termină profesorul explicaţiile, că Pedro şi sforăia, călătorind în lumea viselor. Parcă era un făcut. De cîte ori primea o lecţie, Pedro trebuia să păţească ceva. Acum adormise.

Bătrînul ridică din umeri şi zîmbi îngăduitor. Pedro era băiat bun, chiar dacă adormea la lecţie.

Un caiman se prezintă

A doua zi începu foarte plăcut pentru mine. Nu-i vorbă, era cît pe ce să nu mai înceapă de loc, dacă Pedro n-ar fi fost lîngă mine. In somn am auzit strigătul lui desperat:

— Alec! Sări, Alec!

Cînd am deschis ochii, am rămas paralizat în faţa unei guri enorme, care se căsca ameninţătoare la numai cîteva picioare de mine. Am rămas aşa, buimac, fără să schiţez măcar un gest de apărare. Ochii holbaţi ai caimanului[1] mă fixau, ezitînd parcă să se repeadă. Nu ştiu cît am rămas aşa, faţă-n faţă, parcă ne hipnotizam unul pe altul. Şi, trebuie să spun, el era mai tare.

— Sări, Alec! urlă Pedro, răguşit.

Uşor de zis, dar ochii mei au rămas paralizaţi, privind colţii de fierăstrău care, dintr-o mişcare, mi-ar fi frînt oasele, mai uşor decît frîng eu un picior de broască. Şi eu frîng foarte uşor un picior de broască.

Animalul greoi se tîrî încă un pas, rămînîndu-i numai unul, pînă să-şi strîngă fălcile. Atunci, ca aruncat de-un resort, Pedro sări pînă lîngă mine şi, mai înainte să-mi dau seama ce se întîmplă, apucă animalul dintr-o parte şi c-o zmucitură scurtă, îl răsturnă cu faţa-n sus, chiar pe picioarele mele. Greutatea mă făcu să trag instinctiv picioarele, sărind de lîngă el. M-am răsturnat de cîteva ori, îndepărtîndu-mă.

Dacă şi Pedro m-ar fi ajutat numai cu gura...

[1] Caiman — specie de crocodil. (n. a.).

Pericolul trecuse. Stam alături de el și priveam crocodilul care se zbătea, nereușind să se mai întoarcă. Furios, Pedro sări cu picioarele pe pîntecele său alb, ca pe o saltea. Pentru prima dată mi-am dat seama că nu sînt o fire chiar așa miloasă cum credeam eu. Mai ales că doream al naibii să sar și eu și să mă răzbun. Numai că picioarele mele nu voiau.

— Să-l împușcăm, Pedro, fui eu de părere, socotind că asta se poate face cu mai multă ușurință.

— Nu vom face decît să atragem atenția asupra noastră — ne povățui profesorul. Să fim liniștiți.

Un timp, Pedro aruncă pietre în gura care se căsca amenințătoare. Singur profesorul nu participa la joaca noastră, el fiind preocupat de lucruri grave. Prima lui grijă a fost să privească harta căpătată în ajun, pentru a vedea ce avem de făcut.

— La dracu'! l-am auzit blestemînd, bătînd furios aerul cu mîna. La dracu'! Banditul! Criminalul! Derbedeul!

Eu și Pedro ne-am privit neștiind ce-l supără așa de rău pe bătrîn. Pedro îmi făcu din ochi, rîzînd de el, pentru că noi rîdeam de cîte ori îl auzeam strigînd: Banditul! Derbedeul! Criminalul!

— Priviți! Priviți! strigă el la noi, arătîndu-ne harta. Banditul! Criminalul! Derbedeul! Acum știu de ce ne-a dat-o așa de ușor. Ne-a tras pe sfoară ca pe niște boboci.

Privind harta, ne-am dat ușor seama că fusesem într-adevăr trași pe sfoară, pentru că, în mîinile noastre nu aveam decît o treime din hartă, aceea care arăta cursul inferior al lui Jurua, pînă aproape de locul unde trebuia să ajungem noi, eu și Pedro. Restul lipsea, harta fiind ruptă și împărțită între cei trei pungași.

— Ce facem acum? se întrebă tare bătrînul, privind peticul de hartă care nu ne putea folosi prea mult.

— Facem noi rost și de restul, spuse hotărît Pedro.

Hotărîrea cu care vorbi el ne mai liniști. Pedro

avea darul de a te face să crezi în vorbele lui, cînd le rostea răspicat. Şi acum le rosti mai răspicat ca întotdeauna.

— Îi aşteptăm aici. Cu siguranţă, nu sînt înaintea noastră. Dacă vom şti să ne ascundem bine, îi vînăm chiar de pe mal. Mă apuc să fac o ascunzătoare. Tufişul de colo e foarte bun, pentru aşa ceva.

— Nu uita, Pedro, că nu avem la noi decît pistolul pe care l-am luat de la banditul acela. Sînt sigur că ei au mult mai multe arme, cu care să ne răpună. Şi mai ales, să nu crezi că de acum vor merge legaţi la ochi. Pînă aici n-au ştiut că sîntem aşa de aproape în urma lor şi nu s-au păzit. Te asigur, însă, că de acuma dorm cu mîna pe trăgaci.

— Ce putem face altceva ? se interesă Pedro.

— Trebuie să fim şireţi. In luptă deschisă vor fi mai tari decît noi. Nu uitaţi că ei sînt trei, şi înarmaţi, în timp ce noi — numai doi, şi un singur pistol. Eu aproape nu contez într-o astfel de luptă, recunoscu deschis bătrînul.

— La urma urmei, noi discutăm fără să ştim dacă au mai scăpat sau nu.

— N-ar fi de loc convenabil pentru noi să moară acolo.

Celelalte două părţi ale hărţii sînt la ei, judecă bătrînul.

— Eu am un plan foarte bun, spusei. Indiferent dacă va scăpa unul sau toţi trei, este sigur că vor încerca să ajungă la locul indicat de hartă. Or, ca să ajungă acolo, va trebui să treacă neapărat pe drumul punctat pe bucata de hartă pe care o avem noi, adică să treacă prin colonia către care ne îndreptăm. Cred că ar fi mult mai bine să ne vedem de drum şi să ajungem acolo înaintea lor. Peste puţin vom urca pe Rio Jurua. Dacă profităm de sezonul secetos, vom ajunge mult mai repede şi mai sigur. Ajunşi acolo, vom vedea ce-i de făcut.

Au acceptat şi ei planul meu, socotind că astfel ne apropiem de ţinta călătoriei noastre.

— Vom înainta cît putem de repede — ne spuse bătrînul — dar trebuie să fim cu ochii în patru. Foarte uşor putem încăpea pe mîinile unui trib de băştinaşi, şi a doua oară nu ştiu dacă vom mai putea fuma. Ţin să vă spun că, după informaţiile pe care le am din scrisoarea de care v-am vorbit, în prezent ne aflăm într-o regiune în care toate triburile sînt antropofage. Scrisoarea atrăgea serios atenţia acelora care se încumetau să ajungă pînă aici.

Uitaţi-vă, harta arată şi ea loc periculos. Intrăm într-o regiune în care nu putem fi preţuiţi decît într-un singur fel, ca mîncare.

— In fine, preţuit! strigai eu, fericit că mi-am descoperit valoarea.

— Eu vă repet că o nouă întîlnire cu aceştia nu mă ispiteşte de loc, ne spuse bătrînul.

— Nici pe mine — îl asigură Pedro — dar asta nu înseamnă că nu mai putem înainta.

— Nici eu n-am spus asta. Trebuie numai să fim deosebit de prudenţi. Pînă trecem această regiune. Ştii, Pedro, că de data asta nu mai avem ţigări pe care să le fumăm. Dacă vom încăpea pe mîna lor, acolo rămînem.

— Ah! dacă ştiam, îi cumpăram tot pachetul, se tîngui Pedro. Sau măcar două ţigări.

— Pentru că n-ai făcut-o, să ne ferim de plăcerea de a ne întîlni cu ei, repetă bătrînul.

— Ba, dimpotrivă, numai că ne vom întîlni în condiţiile în care vreau eu. Veţi vedea arma cu care ne vom apăra, armă cu care toată jungla va sta la picioarele mele. Să nu se pună ei cu Pedro Alvarez. Pentru asta va trebui neapărat să pierdem puţin timp.

— Ca să-ţi confecţionezi arma? întrebai eu ironic, trăgîndu-l pe bătrîn de mînecă.

— Chiar de aceea, îmi răspunse Pedro, lăsîndu-ne uimiţi. Nu-mi trebuie decît două, trei ore.

Spunînd acestea, se duse şi scoase un glonţ pe care mi-l dădu. Îmi mai arătă nişte ornamente de plumb, cu care era împodobit patul pistolului.

— Ascultă, Alec, să scoţi toate aceste fleacuri şi să le topeşti în tabacherea mea. Pune şi plumbul cartuşului. Eu am să fac între timp forma de care avem nevoie.

— Pentru ce-ţi trebuie?

— Fă ce-ţi cer eu şi ai să vezi!

N-am mai scos nimic de la el.

— Pe dumneavoastră vă rog să-mi tăiaţi o creangă de grosimea mîinii mele.

Bătrînul se îndepărtă, fără să ceară vreo lămurire. Asta înseamnă că avea în Pedro o încredere deplină.

După ce a făcut o formă din pămînt, pe care a lucrat-o foarte atent, Pedro a pus-o la soare să se usuce.

Între timp am aţîţat focul, punînd deasupra tabachera cu plumb. Cînd s-a topit, Pedro a turnat plumbul în formă.

— A ieşit minunată, Alec, îmi spuse el, satisfăcut. Să văd şi eu ce indian mai îndrăzneşte să se apropie de mine, acum cînd am această bucăţică de plumb. O bucată de plumb vie!

M-am uitat la el cu foarte multă neîncredere, aşa că Pedro n-a scăpat nici de data asta ocazia.

— Tare pari deştept, Alec, cînd te uiţi aşa. Parcă tocmai ai picat din lună.

— Iar tu din balamuc, dacă crezi că sperii jungla cu bucăţele de plumb.

— Vedem noi.

Pedro era ocupat, n-a mai discutat nimic în plus. Cînd bătrînul i-a adus lemnul cerut, Pedro s-a apucat să cioplească din el o figură de monstru, impunătoare şi îngrozitoare la înfăţişare. Vă închipuiţi cum arăta o statuetă lucrată de el. Cuţitul lui, care tăiase odată foarte bine, acum îl împiedica şi el să-şi arate talentul de sculptor. De aceea, tot ce a putut face a fost o arătare cu urechi clăpăuge, nas ascuţit şi o gură care se deschidea de la o ureche la cealaltă. In cap i-a făcut cîteva găuri, ca şi la mijloc.

— Astea sînt pentru aerisire? mă interesai eu, arătîndu-i găurile capului.

— Du-te mai bine şi împuşcă un papagal, mă sfătui el, superior, neluînd în seamă vorbele mele.

I-am împuşcat un papagal.

Pedro a smuls cîteva pene, pe care le-a înfipt apoi în capul monstrului, gătindu-l. Tot din pene i-a confecţionat şi partea de jos a veşmintelor. Cînd totul a fost gata, i-a prins la picioare forma de plumb pe care o turnase.

— Vrei să sperii duhurile rele din tine? Cred că e singurul lucru pentru care ar fi bun monstrul tău.

Pedro mă lăsă fără răspuns, fiind preocupat să „probeze" jucăria... Am început să rîd în hohote cînd am văzut pentru ce s-a muncit Pedro. Făcuse un „hopa Mitică" din acelea care se vînd prin bîlciuri, numai că era mult mai grosolan şi urît.

— Pedro, zău, n-am ştiut că duci pînă-ntr-atîta dorul distracţiilor. Dacă ştiam, îţi luam din Belem cîteva jucării, să nu te mai ostenești să le faci tu.

Pedro, însă, se juca fericit cu jucăria de care părea încîntat.

— Hop la! striga el, dînd un bobîrnac arătării, care revenea repede în poziţia de la început.

Bătrînul s-a amuzat şi el, dar nu ceru nici o explicaţie.

— Să mergem, decise Pedro, după ce se plictisi de joacă.

— Intr-adevăr, Pedro, eşti înarmat pînă-n dinţi. De aceea nu îndrăzneşte nici un băştinaş să se apropie. Dacă nu mă crezi, pot să-ţi şi dovedesc că s-au speriat toţi.

Şi, ducîndu-mă ceva mai departe de ei, strigai spre pădure:

— Hei, antropofagi! Apropiaţi-vă, dacă vă dă mîna! Pedro, ţine monstrul mai la vedere, îl sfătui eu. Hai, nu veniţi? Vă e frică? Intr-adevăr, Pedro, nici urmă de antropofag. Toţi au fugit îngroziţi. Teribilă armă!

A doua lecție

S-au scurs multe zile de la pățania cu crocodilul. Sîntem foarte aproape de Rio Jurua și înaintăm grăbiți. Astăzi, însă, am avut prima mare surpriză cînd, pe mal, am observat un foc ce abia pîlpîia. Pînă atunci crezusem că sîntem înaintea celor pe care îi căutam, dar aveam dovada că ne-am înșelat.

— Sînt mai grăbiți decît noi, spuse Pedro, privind cenușa caldă. Din nou după ei!

Dar în momentul în care socoteam cam cît de departe pot fi dușmanii noștri, ei au ținut să ne anunțe că sînt chiar lîngă noi. Două împușcături răsunară la cel mult cincizeci de pași. Pedro se repezi și dădu bătrînului un brînci, de-l lungi la pămînt. Eu, pînă să apuc să fac ceva, am simțit cum m-a fript un foc în brațul stîng, cam în dreptul inimii. M-am aruncat și eu la pămînt. Am stat nemișcați, pîndind să vedem ce se mai întîmplă, Pedro singur ținînd pistolul gata să tragă...

— Scoate monstrul, Pedro, vor fugi, îl sfătuii eu.

Dar atacatorii noștri n-au apărut. Nu s-a mai întîmplat nimic. Cei care ne-au atacat prețuiau cartușele ca și noi, sau aveau de gînd să ne extermine așa, pe furiș? Poate se temeau și ei de o luptă deschisă...

Pedro a fost primul care a îndrăznit să se ridice în picioare.

— Hai! strigă el înspre junglă. Hai, nu mai trageți?

Dar nimeni nu răspunse la această ispititoare invitație și asta ne dădu și nouă curajul să ne ridicăm.

Prietenii noştri însă nu ne lăsară în pace, aşa cum credeam noi. Două împuşcături, care veneau dinspre mal, ne anunţară că am rămas fără luntre. Am dat fuga la mal. Intr-adevăr, răsturnată cu fundul în sus, luntrea noastră era găurită în patru locuri de două cartuşe trase dintr-o coastă în alta. In larg, cei trei vîsleau puternic, depărtîndu-se.

— Ne mai vedem noi! strigă Pedro către ei, furios şi neputincios.

— Cu plăcere, răspunse amabil lunganul.

Lucrurile noastre erau aruncate pe jos. Mărgelele cu care Pedro voia să intre în graţiile băştinaşilor erau şi ele aruncate şi rupte. Totul răvăşit.

Am pierdut o groază de timp cu reparatul luntrei. Pedro a confecţionat nişte dopuri cu care a astupat perfect găurile. In ziua aceea am hotărît să rămînem pe loc. Eu şi bătrînul ne-am apucat să pescuim, iar Pedro a plecat să vîneze. Seara am avut ospăţ bun, format din peşte fript în proţap şi papagal. Apoi, prinşi de o bună dispoziţie subită, am povestit tot felul de întîmplări. Pedro avea cel mai mult de povestit. Din nou l-am văzut plin de vervă şi pornit pe şotii. Bătrînul a profitat de acest răgaz să-i dea cea de a doua lecţie, care avea să-l facă specialist în flora tropicală.

— Ascultă Pedro — îi spuse el — tu mergi să strîngi hevea, aşa e?

— Senor, pot să vă jur că niciodată n-am făcut un secret din asta. Chiar hevea.

— După cum vezi, de la un timp, toată lumea vrea să se îmbogăţească de pe urma acestei plante.

— Chiar şi eu senor, mărturisi el cu sinceritate, punîndu-şi mîna pe inimă.

Cînd era pornit pe şotii, Pedro devenea foarte curtenitor. In aceste momente, era iar spaniolul sută la sută pe care îl găsisem în Palos. Mai ales nu admitea să răspundă prin dau sau nu.

— Chiar şi tu ai dreptate, admise bătrînul. Dar ştii tu cîte feluri de hevea există? Ştii tu din cîte

plante se extrage acest miraculos suc, după care am pornit noi ?

Pedro rămase un timp pe gînduri, dovedind că la aşa ceva nu se gîndise încă niciodată. Şi, să spun drept, chiar pe mine mă interesase foarte puţin chestiunea asta. Dintr-unul sau dintr-o sută, totul era să scoatem.

— Vezi ? Vezi ? continuă bătrînul, cînd se convinse că Pedro n-are de gînd să răspundă. Nu vrei să înveţi nimic. De ce nu vrei să ştii şi puţină teorie ?

Şi indignat de ignoranţa lui Pedro, continuă :

— Pe piaţa din Belem se vînd două feluri de seringa : „borracha" produsul plantei hevea şi „caucho", de calitate inferioară, produsul plantei castilae elastica.

Bătrînul se pasionă, aşa cum se pasiona el ori de cîte ori povestea ceva care-l interesa. In aceste momente el vorbea privind fix în gol, urmărindu-şi numai gîndurile, nemai fiind atent la cei din jur dacă-l ascultă sau nu. Se porni şi acum :

— Hevea, să ştii Pedro, este de mai multe feluri : hevea brasiliensis, cu trunchiul neted, cu frunza căzătoare, din care se scoate principala cantitate de cauciuc. Ii place să crească în terenurile umede.

Pedro se uita la bătrîn amuzat, ştia că vorbeşte în special pentru el. Dar pe el îl interesa ce spunea bătrînul, cum mă interesa pe mine ce-i în lună.

— Mai există hevea viridis huber sau puca seringa, apoi hevea benthramona, pe care o găseşti mai ales pe Yapura. Pe Rio Negro găseşti hevea mina sau seringa borrigada. Ei, şi cîte alte feluri : hevea rigidifolia, hevea perviflora, hevea ternata...

— Ah ! Auleu ! Staţi ! Staţi ! striga Pedro, ţinîndu-şi capul în mîini şi învîrtindu-se în jurul lui.

Pedro ducea mîna cînd la frunte, cînd la ceafă, cînd într-o parte, de parcă frumosul lui cap ar fi crăpat cînd ici, cînd colo, şi el îşi astupă găurile ivite. Bătrînul se opri nedumerit din lecţie. Şi eu eram destul de mirat, pentru că, la un moment dat, am fost şi eu

furat de cele ce ne spunea bătrînul. In junglă ai atîtea surprize, încît am crezut că a venit ceva de sus, dintr-un arbore, şi l-a rănit. Ne uitam amîndoi la el cum se vaită.

— Ce ai? l-am întrebat eu, mirat.

— Au! Auleu! strigă el mai departe.

— Ai păţit ceva, Pedro? sări şi bătrînul, apropiindu-se de el.

Am privit în jurul nostru să vedem de unde a venit acel ceva care l-a lovit. Dar ne spuse tot el:

— Ce am? se văicări. Vai de capul meu, bietul meu cap, numai cucuie s-a făcut. Uitaţi, uitaţi — ne arăta el cînd ici, cînd colo — hevea perviflora, hevea ternata, hevea rigidifolia... toate, toate mi-au ieşit în cap.

Şi, Pedro îşi arăta cucuiele imaginare pe care i le făcuse bătrînul.

Cînd acesta se dumiri ce-i cu Pedro, rîse şi el, începînd să-i arate cucuie pe care acesta nu le descoperise încă.

— Uite, acolo, acolo ai hevea viridis!... Cel puţin ai să le înveţi cu ocazia asta, se bucură el că jocul era cu folos.

După ce mi-au mai controlat o dată bandajul — e foarte periculos să ai o rană aici — ne-am lungit în culcuşurile noastre. Seara se apropiase pe nesimţite.

Dar parcă era un făcut să mă scol în fiecare dimineaţă în strigăte şi emoţii. Tot Pedro era acela care striga. Cînd o fi dormind Pedro ăsta?

De data asta striga şi rîdea în acelaşi timp:

— Alec! Scoală, Alec, să vezi drăcovenie!

Buimac, am sărit în picioare, gata-gata să văd iar caimani. Pedro ne arăta ceva cu mîna. La numai şaizeci de paşi de noi, un cîrd de maimuţe, tentate de mărgelele lui Pedro, care străluceau ispititor, găsiseră mijlocul cel mai original să le fure. Maimuţele fură ca omul. Nu sîntem noi neamuri?

Malul era abrupt în acel loc, așa că pădurea începea cam la cincisprezece picioare. Un palmier puternic stătea oblic înfipt în mal, întinzîndu-și coroana tocmai deasupra apei. Pentru că luntrea era ancorată la mal, iar ele nu puteau intra în apă, ca să ajungă la mărgelele care le ispiteau, zece, douăsprezece maimuțe se prinseseră una de mijlocul alteia, atîrnînd în jos, ca un lanț, pînă în barcă. Prima ținea strîns îmbrățișat copacul, iar ultima, ajunsă în luntre, fura mărgelele pe care le punea în gură și chiar după cap. Ne-am uitat curioși la tot lanțul acela viu, lăsîndu-ne jefuiți. Cînd, însă, maimuța se plictisi de mărgele și voi să ne ia unicul vas în care ne fierbeam mîncarea, ne-am alarmat.

— Sări, Pedro, ne fură vasul! am strigat eu.

Într-o clipă lanțul se rupse, maimuțele căzură, unele pe uscat, altele în apă. Apoi au dispărut în junglă, lăsînd pe mal chiar și mărgelele pe care le dăruiserăm. S-au furișat în palmierii din apropiere, privindu-ne crunt. Apoi s-au apucat să țipe la noi în așa hal, încît cred că toată viața n-am fost înjurați ca în ziua aceea. Maimuțele înjură ca omul. Nu sîntem neamuri?

— E un animal foarte răzbunător, ne informă bătrînul. Ea nu uită o ranchiună foarte mult timp, așa că, Pedro, dacă am mai rămîne aici, ai avea de furcă cu ele.

— Dar acum de ce țipă așa de tare? l-am întrebat eu pe profesor.

— Această specie de maimuțe are în laringe o gușă specială, care le îngroașe vocea și le dă o putere deosebită în glas. S-au supărat așa de tare pe Pedro, pentru că ele nu coboară pe pămînt decît în ocazii neașteptate, ca asta de acum. Cocoțate în copaci, trăiesc în grupuri mari, dînd adevărate concerte. După cum știți, concertele lor de noapte sînt înfiorătoare. Tu, Pedro, ar trebui să le numești mycetes seniculus, nu maimuțe urlătoare. Tu ești doar un specialist în faună și floră tropicală.

Şi Pedro a promis că aşa le va numi. Numai că le-a uitat imediat numele.

După ce le-am mai necăjit un timp, am socotit că putem pleca. Acest lung popas ne-a dat poftă de vîslit, aşa că am înaintat mai repede decît de obicei, cu toate că rana mea, deşi foarte uşoară, mă jena încă.

Ziua aceea a fost o zi mare pentru noi. Am intrat în apele lui Rio Jurua. Malurile sînt mai apropiate, putem să observăm tot ce se întîmplă în junglă. Sîntem încîntaţi de frumuseţile care ni se aştern în faţă. Rîul pare un drum de oglindă, pe care înaintăm cu uşurinţă. De o parte şi de alta, jungla se înalţă ca un zid continuu. De pe mal auzim strigăturile maimuţelor de tot felul: sagu, sapaju, care se strîmbă la trecerea noastră. Bătrînul ne dă continuu explicaţii, ne spune cum se numesc, vîră în capul lui Pedro cunoştinţe noi, sperînd încă să facă din el un specialist.

Cîteodată vedem la mal turme de pecari[1], care se adapă şi care privesc ţintă spre noi. Pedro, nu ştiu de ce, stă şi-i numără într-una, apoi calculează cît ar fi luat pe ei, dacă ar fi putut să-i vîneze şi să-i vîndă în Palos.

De multe ori, încîntarea noastră era spulberată de urletul unui jaguar, care înspăimînta tot ce era vietate. Atunci, Pedro înceta să mai facă socoteli şi se bucura că nu-i acolo, în apropierea animalului.

— Ei, Alec — îmi spunea el — dacă nu eram aici?

— Eram acolo. Ei şi? mă grozăvesc eu, ca omul care stă în barcă şi nu în selva.

Dar treceam şi de acest loc, şi din nou ne încînta natura minunată şi sălbatică.

---

[1] Pecar — porc sălbatec. (n. a.).

Canibalii sînt gazde primitoare

Inaintam cînd încîntaţi, cînd înspăimîntaţi, pînă ce am ajuns la o cotitură a rîului, unde ne-am trezit înconjuraţi din toate părţile de pirogi conduse abil către noi. Au apărut în faţă, la cel mult două sute de paşi. Cred că erau, nici mai mult, nici mai puţin de douăzeci de pirogi, fiecare purtînd cîte trei indieni, toţi înarmaţi cu arcuri gata să sloboade săgeata. Minunată surpriză ! Strigătele lor de luptă nu lăsau nici un dubiu în privinţa intenţiilor lor.

— Inapoi ! Inapoi ! strigă bătrînul, vîslind desperat să întoarcă luntrea.

Dar şi din spatele nostru, ieşiţi ca din apă, veneau către noi alte pirogi. Ştiu că ne-au prins bine. Ca nişte proşti ne-am vîrît singuri în gura lor. Eu am simţit deodată că mă golesc de sînge, de parcă aş fi călcat în ceva şi mi-aş fi făcut o gaură în talpă. Cu siguranţă, se va scurge tot sîngele din mine. Uite, capul meu a şi rămas gol, pentru că răsună ca o cameră goală în care fluieri a pagubă. Cred că şi bătrînului i se întîmpla acelaşi lucru, pentru că l-am auzit strigînd :

— Sîntem pierduţi !

Şi pierduţi eram. Ce nebun ar mai fi pus trei reis pe pielea noastră ?

Singurul care-şi păstra calmul, în această împrejurare, fu Pedro.

— Staţi ! strigă el. Mergeţi înainte ! Direct către ei !

Eu şi bătrînul am ezitat o clipă, dar numai o clipă.

„Bine, Pedro, direct către ei, parcă nu tot la fel vom pieri?“ gîndii eu, împăcat de acum cu soarta.

Ne-am supus. Băştinaşii se apropiau repede, ţipînd, ţinînd arcul gata să tragă. La urma urmei, nu înţeleg de ce dracu' mai şi ţipau la noi. Parcă nu eram noi destul de speriaţi! Dar ei ţipau, crezînd că mai e necesar să ne sperie şi aşa.

În viaţă cine nu ştie? ţipă cel care dă. Probabil că asta e lege şi la antropofagi.

Atunci Pedro se ridică în picioare în luntre, duse două degete la gură şi scoase un fluierat aşa de puternic, că ecoul nu se pierdu mult timp în pădure. Numai frica ştie să fluiere aşa tare, de s-au răscolit valurile Amazonului.

Băştinaşii încetaseră să mai vîslească, privind atenţi la Pedro, care le făcea semn cu mîna să se apropie. Un timp am stat aşa, lăsîndu-ne duşi la vale de apă. Şi pentru că Pedro nu dorea să fim purtaţi înapoi, spre Belem, ne spuse:

— Vîsliţi către ei.

L-am ascultat. Cînd am ajuns cam la cincizeci de paşi de indieni, Pedro a mai tras un fluier, la fel de puternic ca primul, apoi, luînd oala în care ne fierbeam mîncarea, mi-o puse în cap, iar pe fundul ei, monstrul pe care îl cioplise cu cîteva zile în urmă. Abia am ridicat-o puţin, să văd ce se petrece. Pot să jur că era prima dată în viaţa mea cînd nu m-am putut feri de sentimentul acesta urît care este curiozitatea. Cei care ne atacaseră priveau ca fascinaţi oala pe care bănuiam că acel „hopa Mitică“ se culca şi se ridica singur.

Iată-ne cu barca noastră ajunşi lîngă cea mai mare pirogă, în care era, desigur, căpetenia lor. Cred că „hopa Mitică“ a început să joace de-a binelea în capul meu, cînd am observat centura căpeteniei care ne acostase. De ea atîrnau vreo opt, zece capete de om mumificate, care se bălăbăneau, ciocnindu-se unul de altul. Vă spun drept — şi cine naiba face uşor o asemenea mărturisire — că „hopa Mitică“ a prins

viață din spaima mea. Am tras cu coada ochiului la bătrîn. Nici el nu se simțea mai bine. Singur Pedro, furat de ocupația lui, părea că nu observase nimic.

Cînd barca noastră s-a lipit de a căpeteniei, Pedro a dat mult monstrul pe spate și apoi l-a lăsat să se ridice brusc, oscilînd în cealaltă parte, către inamici. Căpetenia se dădu speriată înapoi, holbînd ochii la acel „zeu" viu pe care nu era chip să-l culci.

Pedro luă iataganul, îl repezi în capul lui „hopa Mitică", dar el reveni la loc și de data aceasta.

Apoi Pedro, ca un zeu coborît din cer, luă oala din capul meu și o puse cu evlavie în piroga indianului, după care se prosternă în genunchi, lipindu-și fruntea de luntre. Prin gest și cu o figură înspăimîntată, îl invită și pe indian să facă la fel. Acesta se uită încă neîncrezător. La un semn al lui Pedro, eu și bătrînul ne-am prosternat ca și el, luînd aceeași figură speriată. Apoi Pedro lovi cu palma cioplitura care, după ce se culcă, se ridică iar în picioare.

Cînd a văzut indianul că monstrul se ridică singur și în piroga lui, s-a speriat așa de tare, că mai, mai era să cadă în apă. Bucuros că trucul mergea, Pedro culca mereu cioplitura și ea revenea mereu în picioare. Îl invită și pe indian să facă același lucru. Aproape îngrozit, acesta luă o săgeată și împunse jucăria. Ea reveni iar în poziția dinainte. Prinzînd acest moment, Pedro se prosternă iar în fața oalei, făcînd semne că dacă ceilalți nu-l imită, cerul se prăbușește, pădurea va arde, nenorociri cumplite se vor abate asupra tribului. Nu știu ce o fi înțeles indianul din toate astea, dar știu că pînă la urmă, la un nou fluierat al lui Pedro, tras pe furiș, indianul se repezi în genunchi, bătîndu-și fruntea de pirogă, așa cum văzuse că făcusem noi. Toți ceilalți s-au prosternat și ei. În toate pirogile oamenii se închinau în fața lui Pedro.

Am răsuflat ușurat.

Iată-l acum pe Pedro purtînd la mare cinste oala cu „hopa Mitică", urmat de noi doi și toți indienii care ne ieșiseră în cale, către sălașul tribului. Tot ce

vedeam era pentru mine deosebit de important. Mai întîi m-am mirat de felul în care era împodobit luptătorul conducător. Bătrînul mi-a fost de mare ajutor în identificarea „mătăsurilor" care îl împodobeau.

In mijlocul capului, ca două coarne aplecate spre spate, se ridicau două pene roşii din coada lui ara, un soi de papagal de prin partea locului. Apoi, de jur împrejur, de parcă ar fi dorit să aibă mintea îngrădită, el îşi sădise un frumos cerc din pene roşii şi galbene furate de pe tucanul numit cui-cui, şi căruia bătrînul îi spune ramphastus vitellinus. La gît, două şiruri de coliere, unul din dinţi de tigru, altul din gheare de tamanoar ; coliere care le-ar fi concurat, vă închipuiţi, pe ale oricărei frumoase din Sevila. In loc de pantaloni, o fustă din pene albe şi roşii. Nu uitase, desigur, brăţările, care îi atîrnau în număr destul de mare de mîini şi glezne.

Acesta era amicul care ne conducea către „palatul" în care domnea, probabil, din mila cerului. Cînd ne-am apropiat, am fost primiţi de sunete de tobe şi, bineînţeles, nelipsitele fluiere.

Tribul nu era la o distanţă prea mare de malul rîului. Pe poteci bine bătătorite, am ajuns la el într-un sfert de oră. Ne-a întîmpinat vraciul tribului ; un bătrîn îngrozitor la vedere, care pe lîngă tatuajul obişnuit avea faţa toată ciuruită de găuri, în care sînt înfipte pene albe de toco strigător. Şi el, în semn de mare sărbătoare, îşi împodobeşte capul cu pene galbene-roşii de cui-cui. Pe faţă şi pe piept avea nişte desene bizare făcute cu suc de rucu, o plantă din care scot ei culoarea roşie.

De la un umăr la altul îl brăzdau trei linii de un brun închis, făcute cu suc de jenipa.

Cînd vraciul s-a apropiat, fluierele au început să ţipe înnebunitor, de parcă tot bambusul pămîntului fusese făcut fluiere.

Pedro, cînd a văzut că trucul nostru mergea, a prins un astfel de curaj, de parcă am fi fost într-o tienda [1] din Belem. In faţa acestui mare personaj sălbatec, el puse iar oala pe capul meu — dracu' să-l ia, nu ştiu de ce-şi închipuie că numai eu sînt bun de altar — apoi, după ce-i demonstră şi acestuia minunea, se apropie de el, îi trase o lovitură uşoară la încheietura piciorului, în spatele genunchiului, încît sălbaticul, cum era şi bătrîn, se trezi deodată îngenunchiat în faţa „zeului" care-l vizita. Cred că lovitura asta, care i-a înmuiat picioarele, nu l-a speriat mai puţin decît arătarea. Apoi, cu gestul cel mai firesc din lume, Pedro îşi înfipse mîna în chica bătrînului, trăgîndu-l în jos, a prosternare.

De data asta o păţisem eu cel mai rău, pentru că Pedro, punîndu-mi în grabă oala în cap, îmi turtise o ureche, care mă durea grozav, iar cea de-a doua nimerise într-o margine ascuţită, aşa că simţeam că din clipă în clipă mi-o va tăia. Mai ales dacă lui Pedro îi va da prin cap să-şi mai lovească monstrul.

— Ascultă — îi şoptii eu — ia-mi oala că nu mai pot.

— Rabdă ! îmi ordonă el scurt.

Noroc că bătrînul, auzind discuţia, se înduioşă şi îmi luă oala de pe cap, ţinînd-o în mîini.

După ce şi noi şi ei am convenit că sîntem în posesia unui mare spirit, ne-am rînduit într-un lung alai şi ne-am îndreptat spre trib. Am ajuns destul de uşor într-un luminiş unde ne aşteptam să vedem colibele lor, dar nu erau decît oameni care ne priveau. Ne-am uitat în jurul nostru miraţi, pînă cînd ne-am dat seama că indienii noştri îşi aveau colibele făcute în copaci, la mai bine de douăzeci şi cinci, treizeci de picioare înălţime. Toate erau făcute din frunzele rezistente ale palmierului boinasu, legate între ele. Aceste frunze ajung pînă la mărimea de patru picioare şi sînt atît de rezistente, încît nici ploaia, nici soarele nu le strică. Dar, uitîndu-mă la colibele agăţate acolo, ca nişte fructe

[1] Tienda — cîrciumă. (n. a.).

enorme, am simţit deodată că-mi fuge pămîntul de sub picioare.

— Priveşte ! i-am şoptit bătrînului.

— Ah ! scăpă şi el, cînd privi în direcţia în care îi arătam eu. Antropofagi !

— Ascultă, Alec — îmi şopti, în treacăt, Pedro — dacă nu te astîmperi şi te jelui ca o andaluză, să ştii că ajungi şi tu acolo.

Pedro avea dreptate, dar ceea ce vedeam, n-ar fi lăsat pe nimeni liniştit. Nu erau de ajuns capetele de la cingătoarea căpeteniei care ne prinsese. Într-un copac, separat de aceia în care erau construite colibele, atîrnau ca nişte nuci de cocos zeci de capete de om. E uşor de închipuit ce impresie îţi lasă un copac cu astfel de fructe. Mai ales cînd îl vezi în împrejurarea în care îl vedeam noi.

— De ce or fi atîrnînd capetele ? întrebai eu.

— Trofee de luptă. Nu vezi, alături, celelalte obiecte ale duşmanilor ?

— Bine, dar par nişte oameni paşnici. N-am văzut nimic fioros la ei.

— Şi mie mi se pare la fel. Poate că ar trebui să dau crezare celor spuse de acela care mi-a transmis harta.

— Ce spunea ?

— El cunoştea limba băştinaşilor de prin partea locului. A trăit destul de mult printre ei.

— Ei ? întrebai eu nerăbdător, privind ca hipnotizat spre căpăţînile spînzurate.

— Nu-i descria ca pe nişte oameni fioroşi. Nu pentru plăcerea de a-i mînca omorau ei duşmanii, ci pentru că religia îi învăţa aşa. Credinţa lor spune că nu poţi scăpa de un duşman decît mîncîndu-l. De asemenea, te păzeşti de el dacă îi conservi capul.

— Cu toate astea, nu cred că erau ei aşa de primitori dacă nu aveam cu noi jucăria lui Pedro.

La sosirea noastră, au apărut din toate părţile băştinaşii curioşi. Unii coborau de la „etaj", alţii apăreau din pădure. Ne-am oprit lîngă un altar pe care,

parcă spre liniştirea noastră, am văzut o căpăţînă proaspătă, încă plină de sînge.

— Mi se pare că i-am deranjat de la masă, spuse Pedro, bine dispus. Ce faci, Alec, dacă te invită şi pe tine?

— Eşti nebun?

— Dacă nu mănînci, înseamnă că eşti de-al duşmanului. Sau mănînci, sau te mănîncă.

Dar eu nu-l mai ascultam pe nebunul de Pedro. Mă uitam la indienii care se înghesuiau să vadă „zeul". Potriviţi de statură, nu erau de loc aşa urîţi, cum mi-i închipuiam. Sînt toţi închişi la culoare, cu părul negru şi lucios, pe care îl poartă lung. Bărbaţii poartă breton, lung pînă la rădăcina nasului cam turtit. Gura o au largă, aş spune de om bun, dacă m-aş referi la un civilizat. Buze groase, dar nu răsfrînte în afară, ca la negri. Pomeţii obrajilor, proeminenţi, fac să aibă faţa rotundă, mai ales că părul le acoperă cea mai mare parte a frunţii.

Femeile au mai toate cîte o traistă în spate, din care scot capul copii destul de urîţi. Se uită şi ei curioşi la noile animale care au apărut din junglă. Multe dintre femei au în lobul urechii găuri mari, astfel că poate foarte uşor să fie pus înăuntru un ou. Par a fi cochete, pentru că braţele lor sînt gătite cu coliere de melci, sau dinţi de maimuţă. In jurul gîtului au mărgele de colţi de maimuţă. Nu ştiu dacă s-au gătit aşa în cinstea noastră, sau obişnuit sucesc capul bărbaţilor în aceste veşminte. Dar să nu fiu nedrept cu ele şi să mărturisesc că au o graţie a lor, naturală, care le prinde al naibii. Mai ales zîmbetele lor deschise, naive, te cuceresc. Cele mai tinere te impresionează prin frumuseţea lor fizică. Subţiri, cu oasele lungi şi delicate, pe care muşchii sînt întinşi ca nişte coarde, fac să ţi se lipească privirea de ele. Talia lor poate fi invidiată de bietele andaluze, care nici strînse în corset nu o puteau avea aşa subţire. Totul la ele este bine proporţionat, echilibrat, încît am simţit la un moment dat o căldură care-mi încingea

obrajii. Observai că Pedro, cînd le arăta „zeul", cam punea mîna pe ele, fără motiv. Le lua pe după gît, le apleca spre „zeu", le bătea uşor pe spate, iar ele zîmbeau, binevoitoare şi fericite. Al dracului Pedro, cînd nu-i convine, îmi pune oala în cap, iar cînd are el ceva în gînd, o poartă singur. Şi de data asta, parcă ştiind ce gîndesc, după ce a umblat cu „zeul" pe la nasurile băştinaşilor, făcînd drept-credincioase după cum am spus, mai ales pe tinerele femei, l-am văzut că se apropie din nou de mine, cu intenţia să-mi pună iar oala în cap.

Se distra, măgarul!

— Pedro, dacă nu te astîmperi, să ştii că-ţi dau cu ea în cap, i-am şoptit eu, furios.

— Dacă vrei să-ţi atîrne căpăţîna în copac... Şi, făcîndu-mi cu ochiul, îmi puse din nou „pălăria" pe cap.

Iarăşi nu mai puteam să privesc decît în jos. Iată însă că şi aici, lîngă altar, am putut totuşi să asist la un spectacol pe care nu-l poţi vedea de două ori în viaţă.

Cîţiva copii ţineau strîns nişte papagali, pe care îi freca cu sîngele care se scursese din căpăţînă. Voiau, desigur, să-le schimbe culoarea. Această operaţie părea să constituie pentru ei una dintre cele mai plăcute îndeletniciri, cu atît mai mult cu cît o femeie din apropiere îi sfătuia cum să procedeze, părînd şi ea mulţumită de noul aspect al papagalilor. Indienii au şi ei distracţiile lor.

Pedro binevoi, în sfîrşit, să-mi ia oala de pe cap şi s-o depună pe alta, alături de căpăţînă. În acel moment, sunetul tobelor au izbucnit din imediata noastră apropiere. Patru tineri cu cîte un trunchi de arbore găunos legat de gît, loveau în el într-un ritm lent. În spatele lor, alţi patru suflau în fluiere lungi de bambus. Ei s-au apropiat de altar şi s-au aşezat, doi cîte doi, de o parte şi de alta a acestuia. Ca la un semnal, războinicii s-au rînduit într-un şir de dansatori, care au înaintat în pas mărunt, păstrînd ritmul tobelor.

Nu aveau la ei decît arcurile, probabil semn al intenţiilor paşnice. Săgeţile zăceau aruncate la rădăcina unui arbore. Toţi dansatorii erau înroşiţi cu suc de rucu din cap pînă în picioare. Dacă n-aş fi cunoscut bine culoarea, aş fi crezut că sînt vopsiţi cu sîngele celui care aştepta pe altar. Mergînd aşa, ei ridicau toţi deodată braţul sus, scoţînd un strigăt scurt, apoi aduceau braţul la piept, în tăcere. Repetînd mereu acest ritual, ei s-au învîrtit de cîteva ori în jurul nostru şi al altarului. Din spate a apărut solistul. Spre deosebire de ceilalţi, el avea în păr pene de diferite culori ; albe, galbene, negre, verzi, roşii, luate de la mai toate păsările junglei. El singur, spre deosebire de ceilalţi, purta în mînă o enormă săgeată din lemn de Jynerium, cu care făcea diferite figuri. Gesturile lui erau mai vii, expresia lui mai cruntă.

Tobele au prins să bată mai repede, strecurînd în noi un sentiment de teamă. Corul izbucni într-un cîntec de luptă, făcînd gesturile solistului şi mai zvîcnite, încruntîndu-i şi mai tare figura. Apoi, din piept îi scăpă un răget înfricoşător. Braţul lui ameninţă cu suliţa întinsă un duşman nevăzut. Ne uitam unul la altul, neştiind ce să credem. Din răspunsul corului am înţeles însă că dansul nu era decît o vînătoare de jaguar.

Melodia păru că l-a încîntat aşa de mult pe Pedro, încît, prinzînd ritmul, începu să urle şi el, de parcă ar fi fost la chef. Ne uitam cum se dirija singur cu mîna în aer şi, la un moment dat, chiar şi corul. Picioarele lui tropăiau uşor, încercînd să păstreze ritmul dansului. Am observat că cei din trib privesc cu simpatie tot ce face el, iar Marele Vraci îi zîmbea încurajator. M-a uimit întotdeauna repeziciunea cu care se adapta Pedro la orice situaţie. Dacă te uitai în aceste momente la el, nu puteai decît să spui: „un om fericit".

Solistul dansator era înspăimîntător la vedere. Penele porneau din capul lui în sus, dar şi în jos, pentru că în afară de cele înfipte în chică, avea altele înfipte

în obraz și în barbă, în niște găuri anume făcute, ca și la Marele Vraci.

La sfîrșitul dansului a urmat ceremonia prezentărilor.

Bătrînul fioros se apropie de Pedro, pe care, cu siguranță, îl socotea căpetenia noastră, și se prezentă.

— Xiroba — spuse el, împungîndu-se în piept cu degetul mare. Xi-ro-ba, repetă, cînd ne văzu puțin nedumeriți.

Pedro înțelese, în sfîrșit, și se prezentă și el, cu o eleganță demnă de un valet de casă mare.

— Pe-dro Al-va-rez, își silabisi el numele, în timp ce-și apleca din nou corpul în cea mai impecabilă reverență.

După ce Pedro termină de înșirat toate numele pe care le avea, și care-l făcură pe Xiroba să holbeze ochii, acesta se îndreptă către oamenii din jur și, cuprinzîndu-i pe toți într-un gest larg, repetă :

— Xi-ro-ba !

Asta însemna probabil că sînt supușii lui, sau că tribul poartă același nume cu el.

— Îmi pare bine, încîntat de cunoștință, îl asigură Pedro, bătîndu-l prietenește pe umăr.

Și pentru că am găsit, în fine, un moment de răgaz, Pedro scoase din buzunar darurile noastre. La vederea mărgelelor și a clopoțeilor, ochii lor se aprinseră de dorință. Pedro alese cel mai frumos șirag și-l atîrnă de gîtul bătrînului, alături de colierul lui din gheare de tamanoar, apoi altul, ceva mai mic, la gîtul feciorului și al nevestelor acestuia, care s-au prezentat ca la comandă. După felul în care s-au așezat în jurul lui și după felul cum le-a tratat, ne-am dat seama că toate erau soțiile lui, cu toate că cea mai în vîrstă avea peste patruzeci de ani, iar cea mai tînără doisprezece, treisprezece.

După aceea, Pedro a dat cîte un clopoțel dansatorilor, să și-l prindă la picior. Ultimele șiruri au fost împărțite fetelor tinere, la care chiar Pedro le legă la gît (al dracului !), poposind iar, mai mult decît tre-

buia, după părerea mea, cu mîna pe ele. Nu-i vorbă, şi eu, dacă aş fi avut un şir, tare aş mai fi împodobit o frumuseţe din asta care se uita curios la mine. Mă tot uitam la ele şi mi le închipuiam îmbrăcate în rochiile cele mai la modă, şi nu erau de loc de lepădat.

Ţin să spun că, aici, masa de seară se serveşte foarte devreme. Soarele, pe care greu îl zăreşti de sub bolta de frunze, fuge repede dincolo de orizont, lăsînd jungla să orbecăie în beznă.

Pădurea, simţind parcă întunericul, începe să-şi arate surprizele. Vietăţile slabe ies să se îndestuleze, protejate de întuneric. Selva începe să freamăte. Din nou spaima pune stăpînire pe mine. Deodată îmi dau seama că în mijlocul acestei sălbăticiuni sîntem nişte biete fiinţe neputincioase. Eu, Pedro, profesorul; şi în jur totul e sălbatic. Am impresia că unii dintre ei ne şi văd căpăţînile atîrnate în „copacul victoriei".

Dar în timp ce eu îmi făceam „filozofia de seară", după cum profesorul îşi făcea rugăciunea (gîndurile astea de seară sînt o meteahnă veche a mea, de care nu mai sper să scap), totul era aranjat pentru ospăţ. Ne-am instalat cît mai comod pe rogojini împletite din frunze de carnauba, într-o parte şi alta a Marelui Vraci, care conducea ceremonia.

Observasem, chiar de la sosirea noastră, că tribul îşi avea reşedinţa într-o regiune în care abunda acest dar al junglei care se numeşte carnauba, fără de care nu ştiu cum s-ar trăi aici. Mi-a atras atenţia prezenţa lui majestuoasă şi elegantă, frumuseţea frunzelor sale enorme, de forma unui evantai. Luciul lor cerat le fac să pară că sînt din piele. Din ele se fac aici colibele în care indigenii locuiesc, rogojinile pe care stau şi dorm, sacii în care îşi ţin nucile. Chiar rădăcina lui este un aliment foarte căutat, după ce femeile o prepară într-un anumit fel.

La lumina focului, care a fost aprins în imediata apropiere a altarului, totul părea transfigurat, încît am avut senzaţia că nu mai sînt în lumea noastră. Lumina poleia vegetaţia din jur, făcînd-o strălucitoare.

Gîzele sclipeau și ele deasupra focului, ca niște licurici. Tufele de ferigi arborescente, luminate cînd mai intens, cînd mai slab păreau aranjate de o mînă pricepută, așa cum erau de minunate buchetele pe care le formau. Acum, seara, mirosul ananasului era din ce în ce mai puternic, mai ales după ce fiecare ne-am trezit în față cu prețioasele fructe, din care Pedro, călcînd probabil datina, s-a apucat să îmbuce. Apoi, mirosul ananasului a fost și el înlocuit de mirosul tare, dar discret, al lemnului miraculos, „pan-brazil" — lemnul de brazil — așa de căutat în apropiere de Belem, unde putea fi ușor transportat. Ei, dacă am putea să-l ducem pînă în Spania, ce parale frumoase am lua pe el! Așa, ne mulțumim să ne îmbibăm doar plămînii cu mirosul lui deosebit. Îl privesc cu nostalgie. Înalt de aproape treizeci de metri, frunzele lui penate și florile lui galbene-aurii se rumenesc la lumina focului.

Pe alți arbori, pe care nu-i cunosc, la încheieturile crengilor atîrnă minunate orchidee. Orchideele sînt singurele flori care nu pot fi descrise, care trebuie neapărat văzute, pentru a cunoaște frumusețea lor. Forma variată a florilor, unele formate numai din două, trei petale mari, răsfrînte în afară ca trei limbi roșii, altele cu petalele mai dese, de culori pe care nici nu le bănuiam că pot exista, te fac să nu-ți poți lua ochii de la ele. De multe ori, pe aceeași floare vezi mai multe culori, de parcă cineva ar fi stropit-o cu nuanțe împrumutate de la alte petale. Deodată, din mijlocul lor, un colibri țîșnește în noapte, părăsindu-și culcușul de peste zi.

Alături de acești purtători de frumusețe se înalță curua, palmierul care ne atrage atenția prin nucile sale ascunse la subsuoara frunzelor de forma unor pene.

Purtînd în mîini făclii de licuri, mai mulți băștinași ne aduc încă fructe. Licurii sînt copacii cu frunzele cele mai cerate, așa că sînt folosite în special pentru a se face din ele făclii.

— Guarana! spuse profesorul mirîndu-se, cînd aceştia au răsturnat în faţa noastră fructele aduse.

— Ce sînt astea? întrebai eu curios.

— Guarana. Fructele astea sînt deosebit de bune pentru sistemul nervos.

Şi bătrînul, simţindu-şi probabil „sistemul" zdruncinat de atîtea peripeţii, se apucă să mănînce cu poftă.

Pedro era şi el încîntat de tot ce vedea. Cu ochii mari, lacomi, el pipăia fiecare frunză care lucea în bătaia focului. Îmi spuse:

— Măi, Alec, mă, dacă ar fi Juana aici, să vadă tot ce-i în jurul nostru, l-ar da dracului pe Alonso, cu averea lui cu tot!

Eu, pentru că nu-s întotdeauna deştept, mintea mea suferind adesea eclipse, n-am ştiut ce să-i spun. M-am uitat numai la el şi am spus...

— Eh! din care nu ştiu ce o fi înţeles Pedro.

Dar masa începe. În faţa mea am încă fructe de caju — pe care profesorul le recomandă ca fiind bune împotriva diareei, boală destul de periculoasă aici — apoi văd cunoscuta maracuja şi în fine mango. Dar, pentru că gazdele noastre nu erau sigure că sîntem toţi vegetarieni, au avut grijă să ne aducă peşte, friptură de tapir, carne de broască ţestoasă, care s-ar părea că le place în mod deosebit. În fine, surpriza culinară apare şi ea. Ne trezim cu bucăţi de carne friptă, pe care nu o mai identific.

— D-asta să nu mănînci, îmi şopti profesorul, prinzînd probabil intenţia mea de a mă repezi să văd ce gust are.

— De ce? îl întrebai eu contrariat.

— Pentru că ai să mănînci din fundul jupînului de pe altar, interveni Pedro, arătîndu-mi căpăţîna de lîngă „marele zeu".

Din clipa aceea, stomacul meu refuză cu încăpăţînare să mai primească ceva. Refuză chiar minunatele

ananas, pe care pînă atunci le-aş fi mîncat pătrăţel cu pătrăţel[1].

După ospăţ a început petrecerea propriu-zisă. Tobele au prins să bată mai vioi şi dansul a început din nou. Din piepturile lor răsuna din cînd în cînd un strigăt :

— Manitu ! Manitu !

Astfel că dansul se transformă curînd într-o adevărată procesiune.

— Manitu ! Manitu !

— Cine-i ăsta, Pedro ? îl întrebai eu pe amicul meu, care privea ceremonia cu deosebit interes.

Răspunsul îmi veni însă de la profesor.

— Manitu este spiritul cel mare la care se închină indienii. Ei cred într-un zeu al binelui şi altul al răului.

— Bine, dar văd că strigă la „hopa Mitică".

— Păi, pentru că este chiar Manitu. Cine altul putea să fie acest zeu bun, pe care îl doresc aşa de mult în mijlocul lor, să-i apere de nenorociri ?

Pedro se tot umfla în pene, privindu-şi jucăria.

— Ascultă, creatorule de dumnezei — îi spusei eu — ce stai aşa ţeapăn ? Încet, încet ai să crezi şi tu că l-ai adus pe Manitu.

— Să spun drept, Alec, chiar cred. Dacă ne-a scăpat el dintr-o asemenea încurcătură ! Gîndeşte-te puţin ce s-ar fi întîmplat cu noi, dacă nu eram sub ocrotirea lui. Pot să jur că e chiar Manitu.

Avea dreptate Pedro. Nu ştiu dacă am să uit vreodată că trei oameni au fost salvaţi de la moarte de o jucărie.

In fine, iată că i-a venit rîndul şi căpăţînii. Ni s-a dat de înţeles că în cinstea noastră vor efectua o procesiune de mare cinste, mumificarea unei căpăţîni de duşman.

Acela care făcu tot ce voi povesti mai jos a fost chiar Marele Vraci, care, pentru a fi mai liber în mişcări, şi-a scos penele înfipte în obraz. Faţa lui ră-

[1] Coaja fructului e împărţită în mici pătrăţele. (n. a.).

masă fără pene, numai cu găurile, era respingătoare, cum era de altfel și cu pene.

În fața lui a fost adus un vas, în care am zărit cu groază că mai erau cîteva căpățîni, puse într-un pămînt de o culoare deosebită, parcă amestecat cu cenușă.

— Nu e cenușă, e sare, mă lămuri profesorul.

— Sare? De unde au ei sare, în mijlocul pădurii?

— Din cenușa lui paripu.

— Paripu?

— Un soi de palmier.

— Și cum o prepară? Curge ca hevea, din coajă?

— Nu, Alec. Ard lemnul de paripu, iar cenușa strînsă o amestecă bine cu apă. Sarea din cenușă se dizolvă. Nu au decît să pună apa la soare, să se evapore, ca să aibă sare.

— Foarte interesant. Cine i-o fi învățat?

— Întreabă-i, mă îndemnă Pedro.

Marele Vraci luă capul de pe altar și începu să-l pregătească pentru nemurire. Mai întîi îi scoase cu grijă limba, pe care o dădu la o parte, semn că nu mai avea nevoie de ea. Apoi, cu și mai multă grijă, decupă pielea capului, scoțînd-o ca pe o perucă. Căpățîna astfel scalpată a fost înfundată în gură cu pămînt luat din vasul în care zăceau celelalte capete.

După ce această primă operație a fost terminată, el a agățat peruca de un băț, pe care atîrnau și perucile celorlalte capete.

Marele Vraci se ocupă apoi de o altă căpățînă, care stătuse probabil de ajuns în saramura de pămînt și, cu o ușurință surprinzătoare, jupui pielea de pe oase și o umplu cu pietricele înfierbîntate într-un vas de lut. După aceea a fost pusă deasupra unui foc în care erau rădăcini de plante aromatice. Fumul lor o înnegri repede.

După ce stătu deasupra focului un timp, căpățîna a fost luată din nou în lucru. I s-au scos pietricelele, punîndu-i-se în locul lor cenușă. Cu grijă deosebită a fost fixată chica scalpată și, iată, căpățîna era din

nou întreagă. Cînd a fost şi vopsită, ceremonia era terminată. Căpăţîna însă, care avusese la început mărimea normală ajunsese acum să nu fie mai mare decît un pumn, la fel cu acelea pe care le avea tînărul războinic la centură. Nasul, gura, ochii se zgîrciseră, astfel că mumia semăna perfect cu răposatul, dar micşorat. Copacul suport va primi un nou fruct.

Din piepturile asistenţei izbucniră strigăte de bucurie cînd Marele Vraci anunţă printr-un gest că operaţia a fost terminată. Inamicul nu le va putea face nici un rău, pentru că ei îi vor păstra capul.

Dar mumificarea acelui duşman nu era ultima surpriză din ziua aceea. Ultima şi cea mai îngrozitoare veni după asta. Trebuie să spun că moartea însăşi, dacă ar fi venit la mine, nu m-ar fi speriat aşa cum m-a speriat spectacolul pe care am să-l descriu.

Un fluier se auzi în apropierea noastră, dar în junglă. Nu i-aş fi dat nici o importanţă, dacă n-aş fi văzut că toţi băştinaşii se întorc înspre partea aceea, aşteptînd ceva.

Deodată, în lumina focului, am zărit capul enorm al unui boa constrictor legănîndu-se într-o parte şi alta şi apropiindu-se de noi. N-am ştiut ce să fac. Cînd m-am uitat la bătrîn, am văzut că şi el înghite repede, holbîndu-se la dihania care sîsîia spre noi. Pedro îl privea în aşa fel, încît credeam că vrea să-l sperie. Dar, cu toată spaima care ne cuprinsese, nu am dat un pas înapoi. Iată însă că un al doilea cap, al unui piton uriaş, se ivi şi el din junglă, mînat parcă de acelaşi fluier.

Atunci mi-a trecut prin cap că indienii şi-au bătut joc de noi, că s-au distrat închinîndu-se la „zeu", iar acum ne omoară, probabil, după datină, asmuţînd asupra noastră şerpii aceştia înspăimîntători.

Dar, privind capetele care se iviseră deasupra, nu observasem ce se întîmplă jos, pe pămînt. Zeci de şerpi, unul mai veninos ca celălalt, înaintau către noi. Teribilul crotal sau şarpele cu clopoţei înainta în cercuri largi, parcă amuzîndu-se că ne poate speria

puțin cîte puțin și așteptînd să murim mai întîi de spaimă ; veninosul ai-ai a cărei muşcătură cît de mică te trimite în rai ; şarpele-coral, iute în mişcări, care se plimba printre ceilalți, de parcă s-ar fi consultat cu ei; apoi am observat pielea ca de tigru, vărgată, a şarpelui-vînător ; am privit verdele închis al şarpelui-liană lung de aproape opt picioare, dar gros abia ca un deget. În fine, am văzut înaintînd către noi capetele galbene, roşii, albastre ale altor soiuri de şerpi veninoşi, pe care nu-i mai ştiam, sau pe care îi uitasem de spaimă. Zeci de şerpi ascultau de fluierul pe care nu-l văzusem încă.

Iată însă că Marele Vraci îi preluă de la acela care îi adusese din pădure... Luînd un fluier, el începu să scoată nişte sunete care însemnau probabil ceva pentru lighioane. Mînate aşa, ele se tîrîră în jurul altarului şi în jurul nostru. Un cortegiu pe care nu ştiu cum ar trebui să-l descriu, ca să şi-l imagineze cineva aşa cum arăta. Pot să spun numai că, privindu-l, sîngele nostru se îngroşa de frică, oprindu-se. După ce ne înconjură de trei ori, milostivindu-se, probabil, cortegiul porni către pădure, unde îl chema din nou fluierul care îl adusese.

Broboane mari de transpirație se rostogoleau pe fruntea noastră, ne gîdilau nasul, se opreau o clipă în vîrful lui, mai înainte să se arunce în gol.

Să ştie toată lumea, frica e umedă !

După ce am răsuflat toți trei adînc, aşa adînc că ne-au trosnit coastele, ne-am privit muți, vorbindu-ne numai din priviri. Pentru prima dată de cînd am plecat din Belem, simțeam nevoia să facem toți trei acelaşi lucru, aşa că ne-am repezit la oalele cu băutură şi le-am dat peste cap. Nu mi-a plăcut niciodată băutura de manioc, dar acum mi s-a părut minunată.

Simțindu-se obligat să bea alături de noi, Marele Vraci goli şi el o oală. Băutura îşi făcu efectul neaşteptat de repede şi de puternic. După cîteva minute, el se prăvăli la pămînt, rămînînd nemişcat. Respirația grea, şuierată, ca a unui om care trage o greu-

tate, ne-a anunţat că Marele Vraci doarme. Pentru indieni evenimentul nu era deosebit ; probabil că Marele Vraci, cu toate că nu era creştin, aprecia cum se cuvine sîngele Domnului.

— Ce facem, Pedro ? l-am întrebat eu, după ce cîţiva indieni au luat corpul vraciului şi l-au dus la culcare.

— Cred că cel mai bun lucru ar fi să-i urmăm exemplul, îmi răspunse el.

— Să ne îmbătăm ?

— Să ne culcăm.

— Într-adevăr, e cazul, se asocie şi bătrînul părerii lui Pedro. Să urcăm.

Peste puţin eram în vîrful unui copac, într-o colibă în care, legate de crengi, erau întinse trei hamacuri. Ne-am culcat imediat obosiţi.

— Pedro, am să te rog să vezi mîine, la lumină, ce culoare are părul meu. Vreau să ştiu cum mai arăt.

— Pot să-ţi spun de-acum, Alec, să nu te culci curios. Cu toate că eu am vrut să-ţi ascund...

— E chiar alb, Pedro ?

— Aşa cum l-ai fi avut peste patruzeci de ani.

— Ei, lasă băiatul în pace, nu-l speria degeaba, interveni bătrînul. Te sperie, Alec. Cu toate astea mă mir că nu arătăm într-adevăr aşa cum spune el.

Era plăcut în hamac. Deasupra noastră, în loc de acoperişul greu de frunze, zăream acum cerul de un albastru ca marea liniştită. Luna, agăţată în vîrful unui palmier, privea mirată feţele noastre albe încă de spaima pe care o trăsesem. Pădurea începuse să se mişte. Prin faţa deschizăturii, care servea drept uşă colibei noastre, se auzea din cînd în cînd fîşîitul aripilor unui liliac. Strigătul ascuţit al tucanului răsuna în noapte ca o cumpănă de fîntînă neunsă, evocînd-mi copilăria. Da, da, tucanul strigă la fel cum striga cumpăna bunicii, cînd adăpam seara caii. Dar tucanului îi răspundea imediat o altă pasăre, „boturus tigrinus", cum îi spune profesorul. Sunetele acestuia

sînt duioase şi răsună de parcă e un cîntăreţ care face vocalize în mijlocul junglei: do-mi-sol-do, răsună în întuneric.

Pedro, cu faţa în sus, priveşte şi el cerul, ascultă şi el jungla. Şi poate călătoreşte dincolo de ocean.

Nu-mi dau seama cam cît timp am ascultat noaptea, dar, cînd m-am întors, să privesc cu recunoştinţă „zeul", care ne salvase, am văzut doi băştinaşi care se furişau către altar. Mi-am dat imediat seama că vor să ne fure „zeul", să-l aibe numai pentru paza tribului lor. L-am deşteptat mai întîi pe Pedro.

— Pedro, scoală-te ! Scoală, n-auzi ?

— Ce vrei ? mă întrebă el somnoros.

— Uite, vor să ne fure jucăria.

— Ce ?!

Pedro sări alarmat în picioare.

— Încet, să nu te audă.

— Ce s-a întîmplat ? întrebă şi bătrînul, buimăcit de somn.

— Vor să ne fure „zeul", îi spuse Pedro.

— Să nu-i lăsăm !

— Dar cum ? mă interesai eu.

Pedro, însă, găsi singur soluţia. Aşteptă în linişte pînă cînd cei doi ajunseră la un pas de altar şi... cînd erau gata să întindă mîna să-l ia, un fluierat asurzitor porni dintre degetele lui.

Cu tunul să fi tras şi n-ar fi dispărut atît de repede. De-a berbeleacul, unul peste altul, cei doi se topiră în noapte. Pădurea ne trimise înapoi, de cîteva ori, fluierul lui Pedro, parcă voind şi ea să-i sperie pe băştinaşi. Era prima dată cînd ţinea cu noi.

— Bravo, Pedro ! S-au speriat rău.

— Nu cred că se îndoieşte vreunul că n-ar fi fluierat chiar „zeul". Altfel nu fugeau aşa.

— Cu siguranţă.

Eram, de asemenea, sigur că întreg tribul luase parte la acest furt. Ne-am dat seama mai ales după ce am văzut că nimeni nu s-a mişcat, cu toate că fluierul lui Pedro era cît pe ce să învie şi căpăţînile din

copac. Dar nicăieri nu s-a auzit vreo mişcare. Peste puţin, liniştea s-a lăsat grea peste sălaş.

— Ce facem acum? am întrebat eu.

— Nimic. Nu cred să se mai apropie. S-au convins, în fine, că e un zeu care ştie să fluiere.

— Dacă reuşeau să ni-l fure, n-am mai fi scăpat cu viaţă, spuse profesorul.

Ne-am culcat iar. Pînă la ziuă am făcut cu schimbul de pază, dar nimeni nu s-a mai apropiat de altar.

*

Ziua a început cu sunete de tobe, care ne chemau la masă. Marele Vraci se purtă cu noi ca şi cînd nu s-ar fi întîmplat nimic. Iar noi, de asemenea, ca şi cînd n-am fi ştiut nimic. Dar tot el a fost mai şiret.

Cînd a văzut că ne pregătim de plecare, ne-a adus la cunoştinţă că un alt vraci, de la un trib din susul rîului, care a auzit de venirea noastră, ne invită să trecem să-i facem o vizită. Mai mult din teamă de cît din plăcere, şi pentru că, de fapt, nu ne abăteam din drumul nostru, am acceptat.

Au început pregătirile de plecare. Femeile alese pentru a pregăti vicu pentru drum s-au aşezat la lucru. Dar, privindu-le cum preparau această băutură, mi-am propus să nu-mi apropii gura de ea cîte zile voi avea.

Aşezate în cerc, şase sau şapte femei, anume alese, se ocupau cu preparatul ei. Aveau toate în faţă cîte un vas cu făină de manioc, cu care-şi umpleau gura şi pe care o amestecau, îmbibînd-o bine cu scuipat. Cînd făina ajungea ca o pastă, o scoteau din gură şi mestecau altă făină. Strînsă la un loc, coca era apoi amestecată cu puţină apă şi lăsată să fermenteze. În acest timp, ea creştea ca o pîine. Nu rămînea decît să fie pusă la soare, pentru a se usca.

Indianul nu pleacă niciodată la drum fără acest aluat fermentat, din care îşi poate face numai în cîteva minute o băutură alcoolică. Cînd se opreşte, rupe o bucată de aluat, o dizolvă în apă, şi în scurt timp va avea băutura gata.

Bărbaţii pregătesc între timp sucul de kosy-kosy, al cărui miros alungă tigrul. Kosy-kosy este fiert ca să-şi lase sucul, iar ei se ung cu el. Este ciudat că un tigru, oricît de înfometat ar fi, fuge cînd simte acest miros.

— Hibiscus abelmoschus, îl învaţă profesorul pe Pedro.

În fine, după un dans de adio, am plecat. Către seară ajunsesem în tribul cunoscuţilor „capete plate", unde eram aşteptaţi de locuitorii mai multor triburi apropiate. Erau acolo şi locuitorii unui trib care vorbeau trăgîndu-şi respiraţia, de parcă gîfîiau. Ascultîndu-i, aveai impresia că vorbele lor pornesc din stomac.

— Îi auzi cum gîfîie, Pedro? Au fugit să vină, să te vadă pe tine.

— Te cred. La tine ce-ar putea vedea?

Dar Pedro fu în curînd ocupat. Repeta tocmai mascarada din ziua trecută.

Privirea mi-a fost atrasă de locuitorii unui alt trib, ale căror femei aveau nişte picioare îngrozitoare.

— De ce sînt aşa? l-am întrebat pe bătrîn.

— Un obicei stupid, mă lămuri el. Încă din fragedă copilărie, femeilor li se bandajează picioarele de sub genunchi în jos. De aceea rămîn aşa de scurte şi subţiri.

— Ce obicei!

Dar să descriu gazdele.

Capul lor părea o lună plină, aşa era de turtit. Am văzut cum procedau pentru a şi-l face astfel. Mai mulţi copii aveau fruntea prinsă între nişte scoarţe de lemn, care le-o presa, făcîndu-le-o plată.

Lucrurile s-au petrecut foarte bine. Am tras din nou un chef, am asistat din nou la impresia pe care o făcea „zeul" asupra lor. Şi totul s-ar fi terminat cu bine, dacă noi am fi fost mai prudenţi. Siguri de noi, şi liniştiţi, pentru că n-am văzut capete în copaci, ne-am culcat şi am adormit de puteai să tai lemne pe noi. Somn adînc şi liniştit.

Numai că dimineaţa n-a început la fel de liniştit pe cît am dormit noi. De data aceasta nu ne-am mai trezit în zgomotele obişnuite ale tribului.

— Ce s-a întîmplat, Pedro?

— Nimic, Alec. Avem plăcerea să fim singuri, adică noi şi pădurea.

— Nu înţeleg.

— Am avut noroc de gazde primitoare. Ne-au lăsat nouă lăcaşul, ei luînd în schimb un biet „zeu", cu ajutorul căruia speră să-şi facă altul mai norocos.

— Cum, Pedro, nu mai avem „zeul"?

— După cum vezi, Alec.

Bătrînul se dumiri şi el că rămăsesem dezarmaţi în mijlocul pădurii.

— Să plecăm cît mai repede, spuse el.

— Dar n-are cine să ne omoare, ne linişti Pedro. Vedeţi pe cineva în jurul nostru?

Într-adevăr nimeni. Băştinaşii dispăruseră toţi, pînă la unul, de parcă îi înghiţise pădurea.

Am dat fuga la mal, să văd dacă mai aveam piroga. Era. Am răsuflat uşuraţi. Cred că şi ei abia aşteptau să plecăm. De aceea ne lăsaseră piroga.

— La urma urmei, să pornim, ne sfătui bătrînul. Acelaşi lucru am fi făcut, chiar dacă nu ne-ar fi prădat.

— Şi nici nu mai avem aşa mult pînă la destinaţie, le amintii eu.

Ne-am urcat în pirogă şi am pornit. După ce am urcat o bucată, am zărit pe mal un indian care se ferea de privirea noastră. Ne spiona. Plecarea noastră liniştea toată lumea. Şi pe ei, şi pe noi.

— La revedere, amigos! strigă Pedro indianului, făcîndu-i cu mîna. Să-l stăpîniţi sănătoşi. Să vă aducă noroc.

Pedro nu era rău de pagubă. Nici de data asta nu regreta ce pierduse.

— Să vă aducă noroc! urai şi eu din toată inima.

— Să vă aducă noroc! se asocie şi bătrînul urării noastre.

Toţi trei ne-am simţit, nu ştiu de ce, mulţumiţi. Mai ales după ce i-am strigat indianului urarea noastră. În sinea mea doream sincer să le aducă noroc, deşi mă îndoiam că se va întîmpla aşa.

— Hai, Pedro, la drum! îndemnai eu.

Şi am înfipt cu nădejde lopata în apă.

Abia peste trei zile aveam să simţim lipsa „zeului" care ne scăpase de canibali.

De-ar mai fi „Hopa Mitică"

Asta s-a întîmplat pe seară, cînd, la fel ca acum trei zile, din ierburile malului au țîșnit după noi pirogi pline de băștinași. Așa cum au toți obiceiul prin aceste meleaguri, înaintau țipînd scurt și amenințînd cu arcurile.

Nu mai putea fi vorba de tratative. Ce să discuți cu niște oameni care sînt gata să-ți trimită o săgeată otrăvită mai înainte să-ți audă glasul?

— Repede! Repede! ne îndemnă Pedro, în timp ce chiar el vîslea cu mare tragere de inimă.

Ne-am grăbit cît am putut, dar distanța dintre noi și ei se micșora amenințător. Primele pirogi aproape ajunseră la distanța la care se putea trage cu arcul cu oarecari șanse de reușită.

Vîsleam cum numai frica de moarte te învață să vîslești. Țipetele lor scurte se auzeau din ce în ce mai aproape.

Pedro lăsă pentru o clipă vîsla din mînă, și scoțînd revolverul, ochi prima pirogă. Pocnetul cartușului tăie pentru o clipă elanul urmăritorilor noștri, dar numai pentru o clipă, pentru că, încurajîndu-se, se apucară iar să vîslească.

Un nou pocnet și piroga din frunte rămase în urmă. Cred că Pedro reușise să-i facă o gaură. Dar nu făcuse mare lucru, pentru că o alta îi luă imediat locul.

— Ce facem? mă neliniștii eu.

— Înainte! Înainte! strigă Pedro.

Iată că indienii începură să răspundă la cartușele lui Pedro. Primele săgeți căzură la zece picioare în

urma noastră. Va să zică numai zece picioare ne mai despart de moarte. Apoi săgeţile au început să cadă în dreapta şi în stînga noastră. Pedro, care stătea în prova luntrei, avu chiar plăcerea de a vedea o săgeată înfigîndu-se în vîrful pirogii, chiar sub nasul lui.

— Mi-au trimis-o mai întîi s-o miros — spuse el, privind săgeata care mai vibra încă din cauza vitezei cu care se înfipsese.

— O să fie mai rău cînd te-o mirosi ea pe tine, i-am răspuns eu.

Şi aşa s-ar fi întîmplat dacă Pedro, tot Pedro, n-ar fi avut o idee salvatoare.

— Senor profesor ! strigă el la bătrîn.

— Ce-i, Pedro ?

— Unde este sticla dumneavoastră de aguardiente ?

— La mine.

Profesorul avea la el o sticlă din care bea în fiecare dimineaţă şi seară cîte o înghiţitură. Cînd am plecat din Belem ne-a dat şi nouă cîte o porţie, numai că a noastră se terminase de atîta timp, că-i uitasem şi gustul.

— Daţi-mi-o ! îi ceru Pedro categoric.

Ce dracul mai vrea ? Te pomeneşti că Pedro vrea să tragă ultima duşcă înainte de moarte. Într-adevăr, cînd eşti beat, mori mai uşor. Bătrînul n-a ţinut să-şi uşureze el moartea, şi i-a dat-o.

Pedro o duse la gură, o gustă şi zise satisfăcut :

— Foc !

Ştiam şi eu că arde.

Dar n-am avut timp să ne mirăm prea mult, pentru că o ploaie de săgeţi căzură de jur împrejur, anunţîndu-ne sfîrşitul. Am împins şi mai tare în vîsle, am înaintat şi mai repede. O săgeată ar fi lovit cu siguranţă pe unul dintre noi, dacă nu se nimerea ca Pedro să fie cu oala în mînă şi s-o pareze.

— Unde-i farfuria mea ? întrebă Pedro.

— Acolo ! îi arătai eu.

El o luă, puse puțin aguardiente în ea și-i dădu foc. Toată această operație ceru însă timp, și grosul luntrelor se apropiară și mai mult de noi. Un nou foc de revolver le tăie pentru un timp elanul, o altă luntre rămase în urmă.

Prinzînd o clipă de răgaz, Pedro luă farfuria în care ardea băutura și ne spuse:

— Mai încet!

L-am ascultat.

Cu mii de precauții, Pedro puse farfuria aprinsă pe apă.

— Înainte! strigă el, cînd farfuria rămase destul de în urmă, ca să nu se răstoarne.

Efectul a fost mai mult decît neașteptat. Flacăra aceasta albastră, care ardea în mijlocul apei, acum, în amurg, făcea o impresie deosebită.

Indienii se opriră din vîslit, ca la comandă. Priveau uimiți focul care înainta spre ei, întrebîndu-se probabil dacă n-o să ia foc întreg rîul. Cînd farfuria ajunse aproape de ei, a fost de ajuns să se sperie primul și s-o rupă la fugă, că într-o clipă pirogile lor goneau la vale în așa viteză, că dispărură dinaintea privirilor noastre mai înainte să ne dăm noi seama ce s-a întîmplat.

— Ferește! Ferește! urlă Pedro în urma lor, de parcă l-ar fi înțeles.

Apoi îl apucă un rîs nervos, nefiresc.

După ce se potoli, luă sticla bătrînului, o duse la gură și pînă n-o scurse toată în pîntecul lui, n-o mai lăsa.

Dar nici bătrînul n-a zis nimic, ba, dimpotrivă, părea fericit că-i poate oferi băutura lui.

— Eh! spuse el, ștergîndu-și gura, satisfăcut.

Am tras apoi la mal, pentru a ne găsi un loc de poposit.

— Ei, Alec? îmi spuse el, cînd simți pămîntul sub picioare.

— Ei, Pedro? răspunsei eu.

Și amîndoi am simțit că scăpasem.

Angelico a fost băiat frumos

Zorile au venit în liniște, iar noi am plecat harnici la drum.

Sîntem de mai bine de patru luni pe drum, și ținta e aproape. Patru luni de cînd urcăm pe Amazon. Numai palmele noastre au păstrat fiecare zi înscrisă pe ele. Pielea lor pare tăbăcită, așa-i de groasă, din cauza vîslitului.

În a cincea zi de la această ultimă întîmplare, am ajuns în colonia pe care o căutam. Era noapte, pentru că noi, cînd am aflat că sîntem aproape, n-am mai avut răbdare să poposim.

— Să mergem, Alec. În cîteva ore sîntem acolo.

— Să mergem, Pedro.

Colonia a apărut înaintea noastră tăcută și sumbră. Numai cîteva felinare luminoase, ici și colo, în fața unor bараci. Am ajuns în dreptul unui ponton, de care mai erau legate cîteva luntre și pirogi. Nimeni pe nicăieri.

După ce am acostat, ne întrebam încotro s-o apucăm, pentru a petrece noaptea. Dar iată că se apropiă de noi o umbră care se bălăbănea într-o parte și alta, semn că băuse cam mult.

— Hei, amigo! îl opri Pedro.

— M-ai strigat? ne întrebă acela contrariat, oprindu-se în loc și bălăbănindu-se.

— Vrem să ne dai o lămurire.

— Foarte bine. Numai întreabă-mă repede — spuse el, deși nu dădea semne de om grăbit.

— Ești grăbit? îl întrebai eu curios.

— După cum vezi.
— Tocmai că nu văd.
— Eşti chior? Dacă eşti chior... Hai, repede. Mă duc să mă înec.
— Foarte bine, interveni Pedro. Te rog să-mi spui unde se poate dormi în noaptea asta.
— Ascultă, eşti mai nebun ca mine? Unde să dormi? Păi, unde vrei. Cite te opreşte?
Şi plecă, umbră beată, către debarcaderul pe care abia îl părăsisem.
— Ce crezi, Pedro, se îneacă?
— Aş... Nu vezi că-i beat? Are nevoie de o baie.
— Şi dacă se îneacă?
— Ei, Alec, mă enervezi. Lasă omul să facă ce vrea cu el. Dacă strigă ajutor, sări de-l salvează. Atunci da, te cheamă, dar aşa? Ce te priveşte pe tine?
Cînd umbra a ajuns la debarcader, s-a întors iar către noi şi ne-a strigat:
— Hei, voi de colo!
— Ce vrei? N-ai curaj de-ajuns? îl întrebă Pedro, rîzînd. Să vin să-ţi dau vînt?
— N-am nevoie. Mi-aţi spus că vreţi să vă culcaţi. Vedeţi locuinţa aia? E a mea. V-o las vouă. Nu intraţi înăuntru, că am păduchi, dar afară, la intrare, am o rogojină bună. Culcaţi-vă pe ea.
— Mulţumesc! Moarte uşoară! îi ură Pedro, recunoscător pentru locuinţa oferită.
— Adio!
El a plecat mai departe, iar noi către locuinţa pe care ne-o arătase.
Am găsit, într-adevăr, rogojina, şi, rupţi de oboseală cum eram, ne-am trîntit pe ea.
Înainte de a adormi, am uitat să mă mai gîndesc dacă stăpînul casei se va omorî. „Ei, vom vedea mîine", îmi spusei eu, ca să nu-mi alung somnul, şi adormii senin ca un prunc.

*

A doua zi, leneveam în faţa locuinţei pe care o primisem în dar.

Lîngă noi sforăie un om cam ud, în care am recunoscut repede pe darnicul nostru amic. Se răzgîndise, se vede, şi se întorsese acasă. Dar n-am timp să mă ocup de el. Stau şi mă răsfăţ pe partea mea de rogojină. Gîndul că sîntem la capătul călătoriei e cald şi dulce ca trestia de zahăr. Stăm şi ne tolănim la căldura lui reconfortantă. „La capătul drumului". Hotărît lucru, trebuie să repet însă de multe ori cuvintele astea ca să le înţeleg pe de-a-ntregul.

„La capătul drumului". Şi culmea, întregi ! Da, da întregi. Adică avem la noi toate cele cu care am plecat : mîinile, urechile, picioarele, ochii, nasul.

Stau şi mi le pipăi pe rînd, le fac socoteala şi rîd satisfăcut.

Pedro se holbează de două ore la un hevea care creşte la cîţiva metri de noi. Cred că pînă acum, Pedro a strîns cel puţin zece boloboace de suc. Ba, cred că le-a şi calculat în reişi, în mătăsuri, în salbe, în brocaturi. Şi ce bine îi stă Juanei în toate astea...

Numai profesorul nu ştiu ce gîndeşte. Ca niciodată, nici el nu se hotărăşte să sară în picioare. Priveşte frunzele de piele ale acestui hevea, de care ne despart doar cîteva picioare. Coaja lui netedă mă îmbie să mă duc s-o mîngîi, s-o sărut, să beau laptele lui, care m-a atras mai puternic ca cel mai grozav magnet, tocmai de dincolo de ocean.

Dar uitai repede toate astea şi mă bucurai iar, cu toată sinceritatea, că sînt întreg. Să treci mai bine de cinci mii de mile prin pădure şi să fii întreg, asta, vă rog să mă credeţi, nu-i de loc uşor.

— Uite, Pedro — îl strigai eu — sînt întreg ! Am ajuns aici fără să-mi lipsească nimic.

— Probabil mintea !

Se vede că Pedro n-avea chef de mine. Voia să rămînă mai departe cu gîndurile lui. Numai că astăzi nu-i era lui dat să gîndească liniştit.

Eu tocmai recăzusem în admirația mea, cînd parcă ieșiți din pămînt, sau picați din cer, ne-am trezit în față cu bunii noștri prieteni, după care fugisem cinci mii de mile. Pentru a doua oară mi-a fost dat să-l văd pe lungan de la rădăcină. Ca și pe vas, stătea cu picioarele răşchirate și se strîmba într-un rînjet care nu-mi plăcea de loc. În spatele lui, la fel de răşchirați, cei doi amigos, pe care nu-i văzusem niciodată de aproape, dar bănuiam că ei sînt.

Îndrăzneala lor mă ului. N-am mai ştiut ce să fac, aşa că îl priveam pe lungan cum mesteca tabac și zîmbea. Nici nu făcea, nici nu spunea nimic.

Am tras cu coada ochiului către Pedro, care era încă în Spania, stînd cu ochii închiși.

— Am venit, ne anunță scurt lunganul.

Pedro întoarse privirea și cred că i s-a părut că are o vedenie, pentru că se frecă repede la ochi. Abia cînd s-a convins că e chiar omul nostru, a sărit în picioare de parcă cineva l-ar fi fript cu un fier roșu. Dar...

Mai înainte ca Pedro să ajungă să stea bine pe picioarele lui, un pumn fulgerător îi aruncă bărbia într-o parte și el căzu greu în brațele mele, care tocmai mă ridicam. Aşteptam ca el să sară iar, dar Pedro stătea cuminte, cu capul atîrnînd, de parcă ar fi fost rupt. M-am speriat, și primul meu gînd a fost să fac ceva să-l aduc în simțiri. Singur nici nu-mi trecea prin cap să mă bat cu ei cu atît mai mult cu cît cei doi, din spate, îşi mîngîiau pistoalele într-un fel care nu prevestea nimic bun pentru mine. Și, la urma urmei, bună sau rea, pielea asta mi-a folosit pînă acum, de ce s-o ciurui ? Parcă tot e mai bine să se rupă de veche. Aşa că mă făcui deodată cuminte și mă apucai să-l trezesc pe Pedro.

Păstrîndu-și zîmbetul fioros, lunganul se întoarse și plecă, după ce mai întîi îmi spuse :

— Cînd se trezește, să-i spui că asta-i dobînda pentru pumnul din colibă.

— Sînteți un om de cuvînt, senor, nu mă abținui eu. Îmi plac oamenii care își achită datoriile.

— Şi să ştii de la mine, dau şi dobîndă grasă, se lăudă el cu dărnicia pe care eu o văzusem, de altfel.

— Te rog să crezi că şi noi sîntem platnici la fel de buni, îl asigurai eu.

— Foarte bine. Dacă mai vrea ceva, să vină acolo. Îl aştept.

Mi-a arătat una din barăcile mari care se prelungeau într-o magazie. Apoi au plecat, lunganul, ca de obicei, bălăbănindu-se de pe un picior pe altul, ca bătut de furtuni.

Pînă la urmă tot l-am trezit pe Pedro. Cum a făcut ochi, a sărit ca turbat.

— Unde-s ? Unde s-au dus ? ţipă el la mine, scuturîndu-mă ca un turbat.

Pedro se învîrtea în jurul lui, furios, de parcă ar fi avut o tinichea legată de coadă.

— Unde sînt ? ţipă el iar la mine, şi din nou mă zgîlţîi.

— Stai, Pedro, stai mai întîi să-ţi spun.

— Unde sînt ? se milogea el furios, bătîndu-şi pumnii.

Bineînţeles că eu nici nu mă gîndeam să-i spun. Furios cum era, se ducea acolo şi cine ştie ce se mai întîmpla.

— Pedro — i-am spus eu, ca să lungesc vorba — lunganul a zis că asta a fost numai arvuna. Pentru rest ţi-a lăsat adresa. Dacă mai vrei ceva, desigur, n-o să te refuze. Cel puţin aşa s-a lăudat el.

— Vreau ! Vreau ! ţipă el. Spune-mi unde s-a dus !

— Bine, tu ştii că am să-ţi spun, dar mai întîi te rog să numeri pînă la o sută. Numai după aia am curaj să-ţi spun. De altfel, nu ştiu ce ai mai căuta acolo, pentru că am discutat eu cu el. Ce, n-ai încredere în mine ?

— Ce le-ai spus ?

— L-am asigurat că sîntem oameni de cuvînt şi că în curînd ne vom revanşa.

— Laşule ! strigă el la mine ? I-ai lăsat să plece aşa, fără să le faci nimic ?

— Așa, Pedro, cum altfel ?

— Lașule !

— Ascultă, nu fi prost ! După ce te-am ținut în brațe, ca pe un țînc, mai ești și nerecunoscător ?

— Ah ! făcu el, dezamăgit. Se vede că nu ești spaniol. Nu știi să ții un cuțit în mînă.

Vorbele astea nu-mi plăcură de loc.

— Ei, Pedro ! mă cam supărai eu. E adevărat că la mine acasă stau mai puțini oameni cu cuțitul în mînă, dar dacă soarta le pune în mînă un ciomag te rog să mă crezi că șapte spanioli nu le ajung. Și, la urma urmei, eu nu-ți doresc să te bată un valah. Să știi tu, mă, spaniolule.

I-am întors spatele și am plecat. De fapt, voiam mai mult să găsesc un pretext ca să plec de lîngă el. Dar asta nu însemna că nu credeam povestea cu ciomagul. Ba, dimpotrivă, credeam fiecare silabă din tot ce spusesem.

Încă nu ajunsesem la rîu, cînd l-am simțit pe Pedro în spatele meu.

— Te-ai supărat ? mă întrebă el cu un glas numai miere.

— Tu ce crezi ?

— La urma urmei, Alec, trebuie să-mi spui unde s-au dus. Nu e firesc să vreau să știu ?

— Cînd ai să arăți altfel decît ca un taur în fața unui batic roșu.

— Dar m-am liniștit !

M-am uitat la el. Într-adevăr, Pedro zîmbea liniștit, de parcă nu s-ar fi întîmplat nimic. Liniștit ca o apă adîncă.

— E ? făcu el, rîzînd.

— Ascultă, Pedro, e adevărat că pielea ta nu face multe parale, dar tot nu-i bine s-o dăm pe gratis.

— În privința asta...

— Și apoi, trebuie să înțelegi unde sîntem. Aici, dacă greșim, nu stă nimeni să ne păzească.

— Ești așa enervant cînd mă dăscălești ! De ce crezi că nu știu toate astea ?

— Dacă le știi, de ce sforăi ?
— Dar ce vrei să fac ?
— Să aștepți o ocazie bună.

Profesorul veni lîngă noi, cu intenția de a ne împăca. Așa făcea mereu.

— Ei — ne spuse el, ca și cînd nimic nu s-ar fi întîmplat — cred că a sosit ceasul să socotim ce avem de făcut.

— A sosit și ceasul ăsta, dar socoteala pe care o facem nu-mi prea convine. Am început destul de prost, spuse Pedro, mîngîindu-și bărbia. Nu mă las pînă nu termin cu ei. Mai întîi asta am de făcut.

— Chiar dacă ar fi lucrul cel mai important, tot ar trebui să ne gîndim cum să facem. După cum vezi, lunganul nu-i un adversar pe care să-l pui ușor la punct. E și puternic, și destul de șiret. Asta, ca să nu mai adaug lipsa de scrupule, care îl va ajuta să te ochească mai senin decît ocheşti tu un papagal.

— Vă asigur că nici eu nu voi ezita o clipă să fac dintr-un măgar un înger... sau un drac — se corectă Pedro.

Ca să ne dovedească ce hotărît era, scoase pistolul și-l învîrti pe arătător. Discuția noastră era în toi, cînd ne-am trezit lîngă noi cu un butoi de grăsime, care îl întrebă serios pe Pedro :

— Ești nebun ?

Ne-am uitat toți trei miraţi la el, pentru că, furați de discuție, nu știam cînd venise. Și mai ales nu știam ce-a auzit din toată discuția noastră.

— Ești nebun ? întrebă el pentru a doua oară, cu toate că vedea pistolul din mîna lui Pedro.

Nebun era desigur el, dacă se adresa așa unui spaniol care învîrtește un pistol pe deget. De aceea mă uitam curios la el.

— Ce-i cu ăsta ? mă întrebă Pedro, cum avea de obicei, cînd nu știa ce trebuie să facă.

— Ce te doare, amice ? îl descusui eu. La urma urmei cred că ai tu ceva dacă te bagi așa unde nu-ți

fierbe oala. Spune repede ce te doare şi.. evaporează-te !

— Nu vreau decît să vă fac un serviciu.

— Atunci, şterge-o ! E singurul serviciu pe care poţi să ni-l faci — se răsti Pedro. N-ai auzit ?

Dar butoiul nu păru de loc impresionat de invitaţia lui Pedro. Sta mai departe cu mîinile în buzunar şi ne compătimea, dînd din cap.

— Se cunoaşte că sînteţi veniţi de curînd. Dacă aţi şti cum merg lucrurile pe aici, n-aţi vorbi aşa. Toţi, cînd vin, sînt viteji. Am să vă văd eu peste cîteva luni. Vreau numai să vă spun că dacă începeţi aşa, nu vă merge bine. În curînd voi vedea cum sufletul pleacă de sub cămaşa ta — îi spuse el lui Pedro, moţăind mai departe, enervant, din cap.

— Am să umblu cu nasturii încheiaţi, îi răspunse Pedro, tot arţăgos. E bine ? Dar eu tot nu înţeleg de unde ai apărut aici.

— Am apărut din cer.

— Şi pe acolo se mănîncă aşa bine ? întrebă Pedro, privindu-i semnificativ pîntecul şi schimbînd deodată discuţia.

— Pe acolo se mănîncă bine, după cum vezi, dar să ştii că pe aici ai să mănînci foarte prost, dacă te mai baţi cu Mario Ferras.

— Cine-i ăsta ?

— Cum, nu ştiţi ?! ne întrebă el mirat. Nu ştiţi cine e, dar vă bateţi cu el ! Mario Ferras este acela care acum cîteva minute ţi-a sucit gura la spate. Şi îţi repet că eşti nebun dacă te iei cu el la harţă. E un om al dracului. Dacă îşi pune el ceva în cap, e imposibil să nu facă. Feriţi-vă să nu-şi pună în cap să dispăreţi, că atunci, cu siguranţă, veţi dispărea.

Apoi, ca şi cînd ar fi spus tot ce avea de spus, butoiul se întoarse să plece.

— Ia stai puţin ! strigă profesorul după el. Văd că eşti un om cumsecade şi vrei să ne fii de folos.

Se vede că intervenţia bătrînului i-a plăcut, pentru că s-a oprit imediat.

— Vreau, dar dacă ăsta ţipă la mine şi face pe nebunul, îl las să rămînă prost.

— Ei, nu te supăra ! După cum ai văzut, era furios. Pedro e un băiat admirabil. Cînd ai să-l cunoşti mai bine, ai să-l preţuieşti.

— La urma urmei, de ce te-ai supărat ? îl întrebă Pedro, naiv. Ce, tu nu ştii că eşti umflat ?

— Asta-i altă mîncare de peşte, dar de ce ţipi? întrebă el, fără să se sinchisească de insulta lui Pedro adresată frumosului său pîntec. Poţi să-mi spui asta şi fără să ţipi, dacă ţii neapărat să mi-o spui.

Trebuie să recunosc că acest bizar personaj avea un farmec al lui care te făcea imediat să-i doreşti prietenia. Adus puţin spre spate, din cauza pîntecului, el părea din această pricină cam ţeapăn. Mînuţele lui se agitau deasupra pîntecului, ca pe o policioară, jucîndu-se cu o bilă de sticlă. Picioarele-i păreau la fel de subţiri, dacă le raportai la trunchiul lui solid. Nasul se bomba frumos, chiar din frunte, dîndu-i un aer deosebit, de vultur. Ochii vii te făceau să-i asemeni şi pe ei cu aceia ai unui vultur. Fruntea înaltă se întindea pînă la ceafă. Avea o personalitate deosebită ; îmi dădeam seama că orice ne-ar fi spus, n-am fi putut ridica mîna asupra lui. Cred că ne-ar fi oprit în loc numai cu privirea, dacă ne-am fi repezit la el.

Bătrînul interveni iar, împăciuitor.

— Senor — i se adresă burtosului — cred că cel mai bun lucru pe care l-am putea face ar fi să vă cerem scuze pentru tot ce v-am spus şi să vă mărturisim că sîntem încîntaţi de a vă fi cunoscut.

Eu am fost cel mai mirat de întorsătura pe care o dădu profesorul discuţiei, şi mai ales mă făcu să rîd fraza umflată, aşa de specifică spaniolilor, cînd vor să se respecte.

Vorbele profesorului îi făcură tare bine burtosului, care se înviorâ ca prin farmec, uitînd tot ce discutasem mai înainte. Primul semn pe care l-am avut că s-a împăcat, a fost mîna lui întinsă pe rînd în faţa noastră.

— Angelico ! se recomandă el.

Şi eu am rîs ca un caraghios, punînd iar în primejdie prietenia care abia se închega.

— Rîzi, da ? mă întrebă Angelico. Ţi se pare că nu mi se potriveşte numele, da ?

— De loc.

Eram cît se poate de sincer.

— Nu fi prost, doar n-am arătat aşa din faşă. Ce, de unde voiai să ştie naşul cum am să ajung ?

— Aşa e, admisei eu.

— Dar să ştii, amice, la douăzeci de ani mi se potrivea al dracului. Hei, dacă m-ai fi văzut ! Îţi suflam dulcineea cît ai fi spus peşte. Întreabă-mă cîtă puşcărie am făcut din cauza asta.

Mă uitam neîncrezător la butoiul care vorbea cu degajarea cu care vorbeşti numai despre alţii. Dar spaniolii ştiu să se laude cu atîta neobrăzare, încît vorbesc despre ei ca despre alţii. La un moment dat, chiar am început să cred că stau în faţa unui fost Don Juan.

— Dacă mergi pînă la mine, ai să mă crezi — se arătă el gata să ne convingă, dovedind astfel că ţine foarte mult să-l credem. Mergeţi la mine ?

Am profitat de invitaţia pe care ne-a făcut-o şi ne-am oferit imediat să-l vizităm. Asta ne rezolva, într-un fel, şi situaţia noastră de oameni care n-au sub ce să se ascundă în timpul ploii. Proprietarul locuinţei pe care o primisem în dar sforăia la propria lui poartă, şi nu la poarta raiului, cum am fi dorit noi. Pe drum, din vorbă în vorbă, am hotărît chiar că vom locui împreună, lucru care, aşa cum spuneam, ne convenea foarte bine.

— Am o locuinţă mai mare. Am făcut-o pe timpul cînd locuiam aici cu nevastă-mea.

— Ai venit aici cu nevasta ? se arătă mirat profesorul.

— Pînă aici n-am fost însurat. N-am avut cînd.

„Grozav de ocupat — mă gîndii eu — ce dracu o fi făcut ?“

Dar el continuă :

— Aici, pentru că timpul trece greu, mai ales în epoca ploilor, m-am însurat. Am avut un sezon plăcut. Către vară, însă mi-a luat-o altul. Mie mi-a părut bine c-am putut-o ține aproape un sezon.

Nu prea înțelegeam ce vrea să spună.

— Cum adică, ți-a luat-o ? l-am întrebat.

— Păi, ce, crezi că-i ușor să ții aici o femeie ? He, se vede că abia ai venit. Ascultă-mă pe mine, aici n-ar fi frumos să ții o nevastă mai mult de un sezon. Și, dacă nu înțelegi, un glonț, tras bine tot te divorțează, dar te și trimite în rai.

Vorbea despre toate astea firesc, ca și cînd ar fi povestit cel mai obișnuit lucru din lume.

— Bine, dar dacă ești căsătorit..., o țineam eu într-una.

— He, căsătorit ! Cine oficiază aici căsătoria ? Un călugăr nebun care a venit să creștineze localnicii. El cîntă. Ei și ? Cîte femei sînt aici, știi ?

— De unde să știu ?

— Cîteva. Le numeri pe degete. Și cîți bărbați ? Asta-i ! Aici o femeie face multe parale ! Ca să găsești una, trebuie să mergi trei mii de mile. E bine ? Și atunci te întreb, e bine s-o ții numai pentru tine ?

Argumenta așa de solid, încît a trebuit să admit și eu că nu era drept, deși...

Așa, tot discutînd despre una, despre alta, am ajuns acasă.

Locuința lui Angelico seamănă cu toate celelalte din colonie, după cum celelalte seamănă cu ea. Patru piloni legați între ei prin scînduri late formează zidurile barăcii. Peste ele, pe dinafară, sînt puse multe frunze de palmier pentru a o păzi de căldură și a nu se vedea înlăuntru. Acoperișul este făcut tot din frunze de carnabu. Interiorul întunecos nu primește lumina decît prin gaura ușii, care se înalță numai pînă la două picioare de la pămînt. Pe jos pămînt, pe pereți nimic. Într-un colț, un pat acoperit c-o rogojină, în altul, unul fără rogojină — probabil al fostei soții. De

un perete atîrnă un hamac, care ar fi putut fi întins pînă la parul din mijlocul încăperii. Lîngă uşă, o bancă de lemn, pe care sînt rînduite vase de lut pentru suc. Mi se pare că sînt făcute chiar de Angelico, pentru că sînt cam butucănoase.

În rest: un topor pe un perete şi un cuţit pentru tăiat scoarţa deasupra oalelor.

Angelico era o gazdă primitoare, cu toate că nu ne-a pus imediat de cafea.

— Uite, ăsta e patul vostru — ne arătă el, mie şi lui Pedro, patul fără rogojină. Găsim noi un aşternut pentru el.

Aşa numea Angelico rogojina, aşternut.

— Dumneata, senor — i se adresă profesorului — vei dormi în hamac. Am şi o plasă, aşa că noaptea nu te va deranja nimeni.

După această distribuire de locuri, Angelico se duse la peretele opus şi desprinse de pe el o mică pictură, pe care n-o observasem pînă atunci. O desprinse cu grijă şi ne-o arătă numai după ce-o şterse cu mîneca cămăşii.

— Uite, aşa arătam.

Şi aşteptă cu braţele încrucişate să vadă efectul pe care îl face asupra noastră.

Era o pictură în ulei, făcută de cineva care, desigur, nu era el vinovat că alţii îl luau drept pictor, şi care încercase să-l imortalizeze pe celebrul Angelico. Dacă n-aş fi recunoscut nasul lui coroiat, puteai să mă şi tai că n-aş fi spus că-i el. Mai ales, dacă m-aş fi luat după coama de păr, zbîrlită ca la un mistreţ gata de luptă. Cred că mai întîi asta a vrut să ne arate, coama.

Dar Pedro avea el darul lui de a lua omului apa de la moară.

— Ascultă, Angelico — îi spuse acestuia, după ce privi îndelung tabloul — spune drept, cît ai plătit în plus pentru părul ăsta? Îmi închipui că te-a costat parale frumoase.

Noroc că Angelico era insensibil — aşa se arăta cel puţin — la toate glumele care se adresau fizicului său.

— Nu fi prost, aşa arătam. Eram de douăzeci de ani, doar. Dacă te duci în Arino — e satul meu — ai să vezi cum se vorbeşte despre mine. Ştii cîte femei şi-au pierdut capul? Parcă de ce am fost închis prima dată?

„Prima dată? remarcai eu în sinea mea. Asta înseamnă că a fost de mai multe ori. Dracu' ştie dacă-i sănătos să dormim alături!"

— He, dacă ai ştii tu ce păr aveam!

Din cîte îmi dădusem eu seama, frumuseţea era o manie la omul ăsta, şi îmi pusei în gînd să ţin cont de ea. Mai ales dacă voi avea vreodată nevoie de prietenia lui. Mă îndoiam că i-ar fi putut cîştiga cineva bunăvoinţa, dacă nu l-ar fi apreciat mai întîi ca bărbat. Altfel părea un om normal, fără defecte în plus peste acelea de care ne bucuram noi, aşa că socoteam cu toată convingerea că sufletul lui curat nu poate să fie apăsat de mai mult de-o crimă.

Gîndind toate acestea, i-am înapoiat preţiosul portret, spunîndu-i:

— Oricum, se vede că te-ai mai schimbat. Aveai şi păr. Atunci arătai altfel.

— Aşa-i? spuse el repede, şi o străfulgerare rapidă trecu prin ochii lui.

Mi-am dat repede seama că am cîştigat un suflet numai cu patru cuvinte. Angelico păru ca prin minune mai bine dispus, mă bătu amical pe spate, arătîndu-mi din acea clipă cea mai mare atenţie.

„La urma-urmei — îmi spusei — dacă eu am mania de a mă crede cumsecade, de ce n-ar avea-o şi el pe aceea de a se crede frumos?" Şi m-am hotărît să-i cînt în strună, socotind că e o faptă creştinească să faci bine semenilor tăi. Şi bietul Angelico ce altă bucurie avea? „Eşti frumos, Angelico! Frumos ca numele tău, mă, pungaş cumsecade ce eşti!"

Gîndurile mele frumoase au fost tulburate de un foc de revolver care a răsunat la cel mult cincizeci de picioare de noi. Ne-am repezit toţi patru în drum să vedem ce s-a întîmplat.

Un om, împleticindu-se ca beat, încerca să se sprijine de un perete şi să ridice la ochi un pistol. Se vede că efortul era prea mare, pentru că mîna îi căzu de-a lungul corpului. Vru să se agaţe de ceva, dar se prăbuşi cu faţa în praful drumului, rămînînd nemişcat.

Un ţipăt scurt ne atrase atenţia în direcţia opusă.

— Ajutor! strigă o femeie, care în acea clipă era aruncată pe şa de un bărbat.

Zgomotul copitelor s-a pierdut în norul de praf.

Pedro a sărit în mijlocul drumului, muncindu-se să-şi scoată pistolul.

— Ce faci, nebunule! urlă Angelico, dîndu-i peste mînă.

— Criminalul! strigă Pedro, arătînd în direcţia în care dispăreau fugarii.

— Ascultă, fii cuminte! Tu n-ai să termini bine voiajul pe aici, dacă scoţi aşa repede pistolul.

— Dar fuge, uite-l!

— Să fie sănătos. Crezi că e cineva care nu ştie unde se duce? Se duce acasă. Du-te la el, dacă vrei.

— Bine, dar nu-l pedepseşte nimeni?

— De pedeapsă n-o să scape el, te asigur, dar va veni ceva mai tîrziu, în sezonul ploilor. Atunci ai să-l găseşti pe el cu nasul în praf şi altul o să fugă. Dacă-i prost!

Intre timp, mai ieşiseră vreo cîţiva de prin barăci.

— A! făcu unul, după ce se duse şi întoarse victima cu faţa în sus. E Ramiro! Ştiam eu că nu termină bine băiatul ăsta. A păţit-o repede.

— Dacă a fost prost! O ţinea într-una cu dragostea.

— Lasă, nici lui Blondino n-o să-i meargă prea bine.

— Blondino e cel care a fugit, ne lămuri Angelico. Al dracului, ce bine a pîndit!

— Amelita a adus numai ghinioane, îşi dădu un altul cu părerea. Toţi au păţit-o de pe urma ei. Ar trebui să-i trimitem şi ei un glonte-n cap.

— E şi frumoasă, Amerigo! Cînd ţi-o cînta Amelita... Ascultă ce-ţi spun eu.

— Hei, ce-i cu tine? îl întrebă unul mic şi îndesat. Nu cumva ţi-ai pus în gînd să...

Indesatul îl privea atent pe acela care vorbise cam pătimaş despre Amelita.

— Nu ştiu — răspunse acesta — să vedem mai tîrziu. Lasă acum să se bucure şi Blondino.

— Am să-i spun să se ferească de tine.

— Treaba ta!

Angelico socoti că tot ce fusese mai important se consumase, aşa că ne cheamă înăuntru.

— Haideţi! Vin acuma ăia şi ne pun să iscălim.

— Cine să vină? mă interesai eu.

— Ordineą! Cum cine?

— A, tot o să-l pedepsească! mă bucurai eu ca un naiv.

— Pe cine? se miră Angelico.

— Pe criminal.

— He! făcu el. Asta-i numai aşa, ştii, o formă. Ce, crezi că prin pielea lor nu trec gloanţele? Nu se pun ei rău cu oamenii pentru atîta lucru! Hai mai bine să discutăm lucruri serioase, ne invită el, trîntindu-se greoi în pat.

Dar noi îl priveam întrebător, neştiind ce putea să însemne pentru el „lucruri serioase".

— Despre Mario Ferras, ne dumiri el.

— A! făcu Pedro.

— Cred că cel mai bine ar fi să vă spun ce-i cu el.

— Un subiect care mă interesează, mărturisi Pedro.

— Dar nu înţeleg de unde îl cunoşti, îşi arătă nedumerirea bătrînul.

— Cum de unde îl cunosc ? Există cineva în colonie care să nu-l cunoască pe Mario Ferras ? Există ?

— Păi — spusei eu — mi se pare că abia a sosit. Cel mult de o zi, două.

— O zi, două ? He ! Se cunoaşte că abia aţi venit.

Angelico avea obiceiul prost de a ne anunţa la fiecare trei minute această gravă meteahnă, de a fi sosit de curînd în colonie.

— Mario Ferras este aici de la înfiinţarea coloniei, Amigo ! E adevărat că a fost plecat, dar s-a dus cu marfă. Ieri sau alaltăieri s-a întors.

Această ştire, precum şi aceea că e un individ temut, nu ne conveni de loc. Cu totul altceva crezusem noi despre el.

— Dar cine-i acest Mario Ferras, despre care vorbeşti cu atîta respect şi teamă ? mă revoltai eu.

— Spaima coloniei !

„Frumoasă carte de vizită, mă gîndii. Dacă un om ca Angelico îl prezintă aşa, trebuie că e într-adevăr al dracului".

Asta pentru că Angelico nu părea de loc omul care să se sperie prea uşor.

— Ei, Pedro, ţi-ai găsit om pe măsură, mă bucurai eu, amar. Spaima coloniei, auzi ?

— Şi ce face spaima asta ? se interesă Pedro.

— Ce face ? Ce vrea ! El e stăpînul.

— Stăpînul ? îmi scăpa mie vorba din gură, aşa cum îţi scapă un dumicat.

— Nimeni nu spune altfel.

— Dar ce face în calitatea lui de stăpîn ?

— El ne cumpără sucul. Tot ce strîngem noi toţi îi vindem lui. După ce strînge o cantitate mai mare, îl îmbarcă şi pleacă la vale. Il vinde tocmai în Belem. He, dar îi convine, ia pe el de zece ori mai mult decît dă.

Pedro calculă probabil rapid cu cît se vinde sucul în Belem şi micşoră suma de zece ori.

— Bine — se înfurie el — dacă voi îi daţi sucul aproape degeaba ! De ce i-l daţi ?

Atunci l-am văzut cu adevărat furios. Furios într-un fel în care nu l-am văzut nici cînd a primit lovitura de la Ferras.

Pedro era revoltat.

Se plimba în jurul nostru, încruntat. Privea în aşa fel, încît nu mai putui să spun nimic.

— Poate strîngeţi voi mai mult suc — se agăţă el de-o ultimă speranţă.

După ce Angelico ne spuse cam cît strîng, mi-am dat seama că aş fi cîştigat mai mult în regiunea din jurul Belemului, dacă aş fi primit invitaţia franţuzului.

— Şi atunci, voi — strigă Pedro la Angelico — de ce dracul staţi aici ? Ca să vă jupoaie Mário ?

— Ei, drăcovenie, Pedro, dar unde e altfel ? Unde ai cîştiga mai bine ? Aici, cînd am venit speram să cîştig parale şi să mă întorc bogat. Credeam gogoşile pe care le auzeam. După aceea mi-am dat seama că toate nu erau decît zvonurile răspîndite de oamenii lui Ferras, pentru a ne atrage. Şi noi am crezut. După ce am venit, am rămas, ce era să fac ? Ferras ăsta e un mare bandit, ascultă ce-ţi spun eu. Nu-i bine de loc să te-ai pus rău cu el. Şi, drept să-ţi spun, nici nu înţeleg ce aţi avut.

— Îl urmăresc tocmai din Belem.

— Pe el ?

— El şi ceilalţi doi.

— Sînt oamenii lui de încredere. Să te fereşti de ei. E de ajuns ca Ferras să ridice un deget, că ei au şi tras cu pistolul.

— Ei bine, la mine nu trebuie să ridice nimeni degetul, ca să trag, avertiză Pedro. Şi nici ţinta nu mi s-a întîmplat vreodată s-o greşesc.

— De, ştiu eu ! se arătă neîncrezător Angelico. E mai bine să te fereşti, ascultă ce-ţi spun eu. Sînt de trei ani aici. Dar tot nu mi-ai spus ce ai cu el. Poate

ai venit şi tu după avere ? Ehei, averea o strîng negustorii din Belem, nu cei care muncesc în seringale[1].

— E un bandit ! urlă Pedro.

— Asta ştiu, răspunse imperturbabil Angelico. Crezi că se îndoieşte cineva ?

— Mi-a furat un lucru pe care trebuie să i-l iau înapoi ! mai strigă Pedro. Vreau să iau ce-i al meu. Am dreptul să-i iau un lucru pe care mi l-a furat, nu ?

Bătrînul interveni în discuţie, socotind probabil că Pedro, furios, spuse cam multe.

— Lasă, Pedro, linişteşte-te. Vedem noi ce-i de făcut. Nu vom rezolva acum chestiunea asta.

— Eu n-am să-i vînd nici o linguriţă de suc, înţelegi ? Nici o linguriţă nu va vedea de la mine.

— Şi ce-ai să faci cu el ?

— Am să-l duc singur în Belem. Ce, eu nu ştiu drumul ? El de ce poate să-l ducă şi eu nu ?

— Eşti nebun, zău aşa. Cred că n-ai coborî mai mult de trei mile pînă cînd să te cureţe. Trebuie să înţelegi că sînt o bandă bine organizată.

— Îi distrug pe toţi, unul nu las ! promise Pedro, ameninţînd cu pumnul în cele patru zări.

După ce-i distruse, aşa, imaginar, el se mai potoli, dar furios tot era.

Pentru că furia lui provenea din dragoste, nu îndrăznii să-i spun nimic. Era prima dată cînd nu voiam să se liniştească.

— Şi cei de aici de ce nu se unesc cu toţii ? Ar putea să-şi ducă ei marfa la Belem. Numai în doi ani ar strînge parale frumoase. Văd că ştiţi preţurile din Belem.

— Asta aşa ar fi, dar vezi, aproape îţi garantez că nu se poate. Aici sîntem în gura lor.

— Să plecăm ! Cine te ţine aici ? Mergem peste rîu şi facem o colonie a noastră.

---

[1] **Seringale — terenuri pe care se exploatează hevea. (n. a).**

— He, se vede că abia ați venit, spuse Angelico iar, parcă pentru a mă înfuria. Cine iese din colonie nu ajunge prea departe, dacă nu-i înarmat bine. Și chiar înarmat, nu garantez de pielea lui. De după un copac vei auzi deodată un șuierat de sarbacană, care te va sătura pentru totdeauna de hevea. Ai auzit vreodată cum șuieră sarbacana?

— Cine să-l omoare?

— Localnicii. Indienii. He, băiatului, noi sîntem aici în continuă stare de alarmă! Acum un an, da, se putea, dar acum? Cel care pleacă de aici va trebui să se apere din două părți: de cei de aici și de indieni. Pînă acum un an era altceva cu indienii.

— Dar ce aveți cu ei? am întrebat eu.

— Eu nimic. Dar nu uitați că aici am venit pe locul lor. Locul pe care vezi instalată colonia fusese defrișată de ei, cine știe de cînd. Cînd au venit prima dată seringheros, ei i-au primit bucuroși. Mărgelele și clopoțeii lor îi încîntau. Numai că darurile s-au terminat repede și ei au observat că nouă ne plăcea al dracului zeama de copac. Ne plăcea așa de mult, încît i-am pus și pe ei să ne-o strîngă. La început mai în glumă, apoi din ce în ce mai serios, pînă cînd în locul clopoțeilor am început să le dăm vergele pe spinare.

— Infamie! strigă indignat profesorul. Ăștia sînt copiii naturii. Trebuie să-i protejăm!

— Asta e teorie. Poate că așa trebuie, numai că trebuie și hevea. In scurt timp, localnicii s-au trezit că ei strîng sucul, iar noi, zeii albi, îi altoim numai cu ciomagul, pentru a-l strînge mai repede. Ai văzut vreun băștinaș de prin partea locului? mă întrebă el.

— N-am avut vreme.

— Sînt foarte frumoși la trup. Și așa, cînd te uiți la ei, par foarte solizi. Au pieptul lat, ca Pedro, iar mușchii le bombează frumos pielea. Numai că sînt mai plăpînzi decît un biet flămînd din Cadiz. In scurt timp au început să se cureță unul după altul.

— Cum de-i rabdă cerul ! se indignă profesorul. Cum de-i rabdă ?

— Aici avem un cer foarte îngăduitor, senor. Numai cîte am văzut eu, şi le-a înghiţit pe toate. Aici e un alt cer.

— Şi ce-a mai fost ? se interesă Pedro, de parcă asta ar fi fost foarte important pentru el sau pentru noi.

— Ce să mai fie ? Oamenii noştri s-au deprins repede să trîndăvească. Asta-i o meserie pe care o înveţi al dracului de repede. Au împins tribul mai spre pădure, şi aici, pe malul apei, şi-au întins ei locuinţele. Apoi au învăţat tot aşa de repede să socotească numai vasele cu suc pe care le aduceau băştinaşii. Cu paralele luate pe ele au început să joace zaruri, care, după cum ştiţi, sînt un mijloc ideal de a-ţi pierde vremea. Plictiseala, aici, e un mare duşman. De la zaruri au venit primele neînţelegeri, primele omoruri. De multe ori, dacă nu întotdeauna, cîştigătorul norocos din seara asta era găsit a doua zi cu un cuţit între coaste şi cu punga goală, de parcă era nouă.

— Dar eu tot n-am înţeles ce-i cu Mario Ferras, care dispune de tot ce este aici. De ce îl socotiţi stăpîn ? îl întrebai eu.

— Mario Ferras ? Ei, Mario Ferras a fost un pungaş ca noi toţi. În timp ce noi jucam zaruri, el a strîns ceva parale, apoi a pus indienii să-i facă un fel de plută foarte mare, cu care s-a gîndit să transporte hevea, în cantităţi respectabile, către Belem.

— Dar pînă atunci, cine îl ducea ? se interesă profesorul.

— Ne strîngeam cîte trei-patru, puneam la un loc recolta şi unul pleca s-o vîndă. De multe ori se întorcea aici cu paralele. Alte ori, dacă găsea fraieri care să-i dea o cantitate mai mare, rămînea băiatul acasă şi se apuca de ceva. Poate că-şi cumpăra un petic de pămînt. Din această pricină nu trimiteam niciodată pe cineva cu prea mult suc. Vă închipuiţi

ce bine ne-a părut cînd s-a găsit cineva care să ni-l cumpere aici, la nasul nostru. Cu toate că luam pe el de trei-patru ori mai puțin, în schimb nu mai riscam ca cel trimis să nu se mai întoarcă de loc, și nici nu trebuia să așteptăm luni de zile ca să se întoarcă. Așa a început Mario să pună mîna pe noi.

În timp ce vorbea, Angelico privea cu ochii deschiși numai pe jumătate, iar cu mînuța își mîngîia gușa nebărbierită. Se vedea că, probabil acum, pentru prima dată, reconstituia istoria coloniei.

— Da, da, chiar așa s-a întîmplat, continuă el. Numai că Mario n-a fost cinstit, să vină să ne cumpere sucul, să ne tocmim cu el. Mario stătea la pîndă. Dădea tîrcoale prin locurile unde se jucau zaruri. Și cînd unul pierdea, cînd era furios și amețit de băutură și, lefter, încerca să împrumute ceva bani, Mario venea să-i cumpere sucul. Pe acela pe care îl avea, sau pe acela pe care îl va avea. În acele momente îl dădeai aproape degeaba.

În scurt timp, Mario și încă patru sau cinci compadres erau nelipsiți de la jocurile de zar. Doi dintre ei, aceia pe care i-ați văzut, nu s-au mai dezlipit de el.

— Am văzut eu că Mario e omul cu două umbre, spuse Pedro. Dar vedem noi...

— Două ai văzut tu, dar sînt mult mai multe, îl avertiză Angelico.

— Spune mai departe, îl invitai eu.

— După două sau trei transporturi, Mario s-a întors aici încărcat cu cîteva butoaie de aguardiente, cu pastramă grasă de capră și cu două tîrîturi culese de prin Belem, sau poate chiar din Spania. A făcut el așa ca să ajungă noaptea. Pe femei le-a încuiat, imediat, fără ca noi să știm ce-a adus. Am văzut că de a doua zi s-a pus pe treabă cu oamenii lui și a făcut două barăci mari, cele mai mari barăci de aici. Pînă să ne întrebăm noi ce-i acolo, ne-am trezit într-o bună zi cu o firmă pe care scria: „Bodegon". Am dat cu toți buzna înăuntru și spre mirarea, dar și spre

bucuria noastră, am văzut într-adevăr un bar. Nu vi-l mai descriu, pentru că o să-l vedeți și voi. Dar ce ne-a uluit mai mult au fost cele două femei, care, îmbrăcate în rochii decoltate, ca în port, cîntau cîntece de-ale noastre, acompaniindu-se la chitară. N-a existat un ochi care să nu scapere în noaptea aceea. Care mai de care voiam să punem mîna pe aceste femei, alese parcă intenționat cu părul ca lămîia. În noaptea aceea ne-am făcut toți de cap. Am plătit fiecare privire, fiecare dezmierdare, fiecare sărut, fiecare clipă poposită pe genunchii noștri. Femeile își cunoșteau meseria, pentru că ne-au stors ca pe niște lămîi. Ne-am îmbătat, am aruncat cu cuțitele, ne-am bătut pentru fiecare cuvînt (Mario ne arunca afară să ne batem), ne-am făcut de cap. Peronne — nu-l cunoașteți voi și nici nu-l mai puteți cunoaște — și-a mîncat paharul, Adriano — p-ăsta o să-l vedeți — ne-a dansat cu masa în gură cea mai a dracului seguedilla pe care am văzut-o în viața mea. Femeile veneau printre noi, ne ațîțau, ne lăsau să le mîngîiem, apoi ne pocneau peste mînă, lăsîndu-ne pe toți ca pe niște arcuri întinse la maximum.

În noaptea aceea n-a mai rămas un ban în nici un buzunar de seringhero. Toți s-au îndreptat către tejgheaua lui Mario.

Spre ziuă, nici n-am observat cînd una dintre femei a dispărut, numai că un pocnet de revolver a făcut, pentru o clipă, tăcere. Femeia care ne cînta a înghețat de spaimă. De afară, un țipăt înfiorător ne-a făcut să dăm buzna să vedem ce-i.

În spatele barului, la cel mult treizeci de picioare, am zărit la lumina felinarului un om căzut cu fața la pămînt. Lîngă el, femeia urla cît o ținea gura și, de îngrozită ce era, uitase să se îmbrace. L-am recunoscut imediat pe Frederico, cel mai chipeș bărbat al coloniei, care se înțelesese probabil din ochi cu ea și plecaseră afară. Altuia, nu știam cine, nu-i convenise probabil acest lucru, și-l curățase. Păcat de Frederico,

era un băiat tare bun. Şi frumos-! Avea un păr ca al meu, acela din tablou.

Intîmplarea asta ne-a cam spart nouă cheful, cu atît mai mult cu cît cele două femei n-au mai vrut să stea o clipă cu noi. Cu părere de rău ne-am dus fiecare spre casă.

Din seara aceea, noapte de noapte ne întîlneam aici, la petrecere. Nimeni nu s-a mai gîndit că dădeam hevea de zece ori mai ieftin decît în Belem şi luam băutura de zece ori mai scump ca acolo.

Pînă atunci, Mario stătea pe lîngă noi, aştepta să pierdem. De atunci noi ne-am dus la cea de a doua magazie, pe care scrisese cu litere mari : „Se cumpără suc". Aşa că tot ce se strîngea, intra în magazia lui.

— Bine, dar nimeni n-a încercat să mai ducă sucul în Belem ? întrebă Pedro, indignat de nepăsarea lor.

— Au mai încercat dar... Ţi-am spus că nu-i prea uşor. Pe primii doi, care au încercat, i-am găsit morţi pe plută, numai la o milă la vale de aici. Nimeni nu-l văzuse pe criminal, toţi îl ştiam pe criminal. Ce puteam face ? Asta a fost un avertisment pentru alţii. Cînd a mai plecat unul, nimeni n-a mai ştiut nimic despre el. Poate c-a ajuns la Belem, poate că nu.

Mario, în schimb, a mai adus băutură, pastramă şi femei. Atunci a început lanţul acela de căsătorii şi crime care se întinde pînă azi. Cu timpul, femeile frumoase au început să fie apreciate după numărul crimelor comise pentru ele. Cea mai frumoasă îşi schimbă bărbatul la cel mult trei luni. Şi, să-ţi spun drept, erau şi ele încîntate de succes, pentru că lor nu li se întîmpla nimic. Înţelegi de ce n-am vrut să am nevastă mai mult de un sezon ? Asta, nevastă-mea, se îndrăgostise de mine din tablou. M-am dus şi i l-am arătat. Cînd o strîngeam în braţe, se uita pe perete. Dar ştii, cînd i-a venit timpul să se ducă, n-am oprit-o.

— Şi cu indienii cum a rămas ?

— Cum să rămînă ? Oamenii îmbătaţi se duceau din ce în ce mai des să doarmă în colibele lor. Şi asta n-ar fi fost nimic. Indianul îţi dădea o femeie, din cele patru, cinci ale lui. Numai că de la o vreme noi dormeam înăuntru, iar el dormea afară. Cînd ei au omorît primul alb, noi am omorît toată familia. Aşa, am ajuns, în scurt timp, la cuţite.

Într-o dimineaţă ne-am trezit că trei sau patru dintre ai noştri erau morţi, iar tribul nicăieri. Fugise. Oalele au rămas goale. La magazia lui Mario nu mai sosea nimic. Pe datorie nu s-a mai vîndut. Localul a rămas gol. Era greu să ne apucăm iar de lucru dar... ce era să facem ? Viaţa dulce încetase, în schimb, faima ei abia acum ajungea în Belem, de unde au început să sosească amatorii de viaţă uşoară. Veneau, vedeau despre ce este vorba şi-i apuca melancolia. Dar nici nu plecau. Căutau hevea. Încet, încet, ne-am deprins iar cu treaba. La magazie a început să ajungă iar suc, în bodegon iar oameni, numai că acum ni se părea al dracului de scump tot ce ne vindea. Cei care ţipau prea tare că-i scump, i-am găsit cu gura în praf, şi am tăcut. Mario pusese stăpînire pe noi. Era colonia lui.

— E un bandit foarte perfid, strigă indignat profesorul. A ştiut să vă supună.

— Dar au venit şi pentru el zile grele. Într-o noapte, cînd eram la băutură, am auzit strigătul de luptă al indienilor. Veniseră ei la noi. Primii care au ieşit, au căzut cu cîte o săgeată în piept. Alţii primeau în obraz cîte o aşchie ascuţită şi otrăvită dintr-o sarbacană. Aţi văzut o sarbacana ?

— N-am văzut, mărturisii eu.

— E arma lor cea mai de temut. O bucată de lemn de bambus găurită şi netezită pe dinăuntru. Înăuntru bagă o aşchie tot de bambus, care are la capăt cîţiva fulgi de papagal. Vîrful, în schimb, e otrăvit. Suflînd aerul cu putere la un capăt, aşchia este azvîrlită la mai bine de cincizeci de picioare. Trebuie să spun că ştiu să ţintească aşa de bine, că la patruzeci de pi-

cioare ți-o trimit drept în ochi, cu toate că nu-i nevoie. Otrava din vîrf își face datoria oriunde te-ar nimeri.

Iată-ne în război cu indienii. În noaptea aceea am pierdut ceva oameni. Multe din barăcile și colibele noastre au fost incendiate. Indienii voiau înapoi pămîntul strămoșesc, primit de la zeul din care se trag. Așa cred ei.

— Sînt așa periculoși? întrebă profesorul, schimbîndu-se la față.

— De atunci toți cei care mergeau în junglă trebuiau să fie cu ochii în patru. Nici nu știai de unde auzeai suflul ușor al sarbacanei și pielea ta primea țeapa otrăvită. Seringhero se cocîrjea, se făcea ghem la rădăcina copacului, cădea cu capul în oala cu suc, din care bea pînă se sătura. Acum înțelegeți de ce nu-i ușor să pleci în altă parte? Dacă n-ar fi venit armata să ne păzească, s-ar fi terminat de mult cu colonia noastră. Noroc că de aici se trimite în Belem suc bun, așa că nimănui nu-i convine să se termine cu noi. De cînd a venit armata, e mai liniște. Acum se așteaptă ajutoare să pornească împotriva lor. Dar, cel mai bun lucru ar fi să mîncăm, spuse el tam-nesam, de parcă povestea i-ar fi făcut foame.

Pedro a mîncat tăcut, n-a comentat în nici un fel povestea lui Angelico. Desigur, aici era cu totul altceva decît ne așteptam noi. Profesorul n-a scos de asemenea nici o vorbă, iar eu, imitîndu-i am tăcut. Singur Angelico a încercat să lege de cîteva ori vorba, dar și-a dat repede seama că n-avea cu cine. El ar fi vrut să mai afle noutăți din Belem, sau chiar din țară, dar nu-și găsise oamenii.

— Nu prea v-a plăcut povestea mea, constată el într-un tîrziu, după cea de a treia tentativă de a lega o discuție.

— Tu ce crezi? îl întrebă Pedro.

— Nu v-a plăcut. Am văzut eu, dar trebuia să v-o spună cineva. De ce nu v-aș fi spus-o eu? Asta o să vă ferească de multe neplăceri, mai ales pe tine, care te aprinzi mai ușor, îi spuse el lui Pedro.

Apoi am tăcut din nou.

Angelico mînca repede, fără să mestece ; mîncarea se ducea direct în pîntecul lui mare, care se ridica la fiecare înghiţitură.

Pedro mîncă puţin, apoi se sculă de la masă şi ieşi afară. Nu i-a spus nimeni nimic.

— Nu-i place ? ne întrebă Angelico, dar şi de data asta rămase fără răspuns.

După ce termină de aruncat în el ce era pe masă, Angelico îşi vîrî degetele în gură, de-şi curăţă dinţii, scoase din stomac ultima pungă de aer, care nu lăsa să intre mîncarea, şi apoi, satisfăcut şi bine dispus, ni se adresă :

— Lasă, o să fie bine. Sînteţi băieţi buni. Am descoperit eu un loc unde hevea stă unul lîngă altul. Mergem acolo să facem treabă bună. E în sus, pe un rîuşor, dar pentru că e apa mică, nimeni nu se duce acolo. Păcat că trebuie să înceapă ploile şi nu vom mai avea ce face.

Era adevărat. Sucul se strîngea numai în sezonul secetos al anului.

Primele socoteli

Pedro s-a culcat trist în seara aceea, iar eu, gîndindu-mă la el, nu puteam dormi. Pedro cînd suferă — mi-am dat seama — suferă ca un copil, şi e cumplit cînd un bătrîn suferă ca un copil. Toată ziua nu-l mai văzusem. Cred că plecase în susul rîului, să vadă împrejurimile. Nici noi, cei de acasă, n-am mai discutat nimic. Angelico şi-a văzut de treabă, intrînd şi ieşind din cînd în cînd, lăsînd impresia că e foarte ocupat. Eu şi profesorul n-am făcut decît să ne gîndim la ghinionul nostru.

Cînd a venit, Pedro s-a aruncat în pat, a tras plasa peste el şi-a început să ofteze. Tot asta face şi acum, cînd zorile sînt aproape.

— Pedro, îi şoptii eu, hotărît să-i alung cu orice chip gîndurile negre.

— Ce vrei ? Dormi acolo !

— Ascultă ! Ieri, cînd erai plecat, Angelico ne-a spus un lucru foarte important.

— Se cîştigă parale cu ce v-a spus el ?

— Sigur. De asta spun că e foarte important.

— Atunci de ce nu cîştigă el şi trăieşte ca un păduchios ?

— Nu ştiu, mărturisii eu, surprins de justeţea întrebării lui Pedro.

La urma urmei, de ce n-o fi strîns el bani ? Dar găsii o explicaţie şi pentru asta.

— Ascultă Pedro, Angelico are dreptate că a descoperit o regiune în care hevea stă unul lîngă altul, doar s-o strîngi, dar abia acum a descoperit-o. Cînd

era să strîngă? Este undeva în sus, într-un loc pe unde nu trece nimeni.

— Angelico e un prost care-şi fură singur căciula.

— Hei, ce-aveţi cu mine? întrebă răstit Angelico din colţul lui. De ce mă faci prost, mă?

— Păi, ce, eu te-am făcut, Angelico? Eu doar am constatat. Ceartă cerul dacă eşti aşa.

— Auzi îndrăzneală, şi încă sub acoperişul meu, se minună Angelico.

Nici Angelico nu putea să doarmă.

— Ascultă, Angelico, minţi ca un măgar. N-ai descoperit nimic. D-asta sînt supărat.

— Şi chiar dacă ar fi aşa, de ce mă înjuri? Eu n-am vrut decît să vă treacă supărarea. Speranţa e foarte bună în asemenea împrejurări.

— Nu e ce-mi trebuie mie.

— Bine, dar e adevărat tot ce am spus. Mîine mergem să vă arăt... dacă am să uit că m-ai insultat.

— Copaci să fie, Angelico, memoria ta e scurtă, cu siguranţă. Noapte bună!

Aşa termină Pedro discuţia cu Angelico. Şi Angelico a acceptat s-o termine aşa, pentru că imediat după aceea l-am auzit sforăind ca un rinocer, dacă sforăie cumva rinocerii.

După ce am mai tăcut un timp, eu fiind hotărît să dorm, Pedro mă întrebă:

— Spune-mi, Alec, tu te-ai gîndit vreodată ce-o fi avînd acest Mario cu mine?

— Nu m-am gîndit, Pedro.

— Acum să zicem că mă urăşte din cauza hărţii. Dar nu înţeleg de unde auzise de mine cînd eram pe Sao Paulo. Îţi aduci aminte, a venit şi-a întrebat de mine.

— Ai dreptate, Pedro. A venit şi-a întrebat: „Tu eşti Pedro Alvarez?" Asta a fost înainte să-l pocnească pe profesor. Acuma sînt convins că tot el a fost acela care ţi-a cotrobăit în lucruri în noaptea aceea.

— Tare aş vrea să ştiu de unde mă cunoştea. Adică mă cunoştea numai după nume. La asta mă tot gîndesc şi nu găsesc un răspuns.

— Poate a auzit vorbindu-se de tine în Belem, Pedro. Îţi dai seama că directorul unei mari întreprinderi ca „Asociaţia Pentru Îmblînzirea Rechinilor Din Para", devine într-o clipă cunoscut. Faima lui ajunge înaintea lui, cînd pleacă undeva. Aşa ai păţit şi tu.

Dar Pedro n-avea chef de glumă.

— Va trebui să aflu neapărat de unde mă cunoaşte.

— Întreabă-l.

— Cînd îl întîlnesc prima dată, am eu alte întrebări să-i pun.

— Să fii foarte prudent, Pedro. Sufletele noastre atîrnă aici de un fir de păianjen. Trebuie să avem răbdare pînă îl prindem şi atunci să terminăm cu el.

— Nici eu nu-s prea grăbit. Am să încerc să aflu ceva prin Angelico.

— Angelico nu-şi pune pielea în saramură pentru tine, să ştii asta, sări Angelico să-i răspundă.

Angelico era un fenomen, auzea şi în somn. Pînă în clipa aceea sforăise ca un armăsar.

— Nici nu-ţi cer asta, Angelico. Vreau doar să-l tragi de limbă, cînd te duci pe acolo.

— Mario nu-i omul pe care să-l descoşi aşa cum crezi tu. Se cunoaşte că abia ai venit.

— Un băiat deştept ştie ce are de făcut, i-o cam zise Pedro.

— Atunci, caută un altul deştept, se supără Angelico. Un deştept ca tine căruia am să-i văd repede pielea întinsă la soare. Hei, văd eu că nu te astîmperi, Pedro.

— Ştiu eu mai bine ce fac.

— Foarte bine, atunci nu mă amesteca în mîncarea ta.

Şi mai înainte ca Pedro să audă bine ultimul cuvînt, Angelico începu iar să sforăie. Dar încetă imediat şi-i spuse :

— Şi să nu mai faci pe deşteptul.

Şi începu iar.

Un timp n-am ascultat decît sforăiturile lui. Dacă aveai ghinionul să nu adormi înaintea lui, greu mai puteai adormi după aceea. Cred că dacă Angelico ar dormi în junglă, pe-o rază de-o mie de picioare n-ai găsi o vietate. Nici jaguarul nu s-ar apropia.

Cînd sforăia mai puternic, îl auzirăm din nou:

— Şi dacă mă duc la el, ce vrei să aflu?

— Du-te dracului! îi strigă Pedro. Sau sforăi, sau discuţi cu mine!

— Şi dacă eu le fac pe amîndouă, ce te supără pe tine?

— Culcă-te! îl povăţui Pedro.

Sforăitul începu imediat. Numai că noi ştiam acum ce-i cu somnul lui Angelico, aşa că Pedro îl întrebă, fără să se mai sinchisească de sforăitul lui.

— Să afli de unde mă cunoaşte. Am eu o bănuială, şi dacă ar fi aşa, e vai de pielea lui.

— Bine, răspunse Angelico, întrerupîndu-şi numai pentru o clipă somnul.

— În afară de asta, ce mai ai de gînd să facem? mă interesai eu.

— Am gîndit un plan, Alec, dar nu-l pot pune imediat în aplicare. Trebuie să-i aşteptăm pe ceilalţi.

— Pe care ceilalţi?

— Cei care au rămas pe Sao Paulo. Sînt acolo cinci sau şase oameni de nădejde, cu care vom putea face ceva. Noi mai sîntem trei...

— Pe mine de ce nu mă socoteşti, mă? sări iar Angelico.

— Bine, cu tine patru.

— Află că am patru amici în care putem să avem încredere în orice împrejurare. Nici ei nu-l au la inimă pe Mario. Băieţi buni, ascultă ce-ţi spun eu. Mai întîi trag şi apoi se gîndesc.

— Foarte bine! se arătă Pedro mulţumit. Sîntem aproape cincisprezece oameni.

— Douăzeci — socoti Angelico.

— De ce ?

— Oamenii mei fac fiecare cît doi. Niciunul n-a stat mai puţin de cinci ani la umbră. Nu sînt nişte boboci oarecare. Ai să-i cunoşti.

— Bine, Angelico, dacă spui tu, am toată încrederea.

Cînd prezenta Angelico un om, ştia ce să spună despre el, ca să-ţi cîştige încrederea. Eram douăzeci, asta era sigur.

Liniştiţi, avînd toţi trei impresia că am pus la cale ceva, am adormit în fine. Am adormit eu, vreau să spun.

În împărăția lui Angelico

A doua zi cînd am deschis ochii, am surprins următoarea discuție între Pedro și Angelico :

— Măi Angelico — îi spunea Pedro — dar știi să dormi, nu glumă. Dacă mai stăm împreună două zile, încep să latru. Sau asta ai vrut și tu ?

Angelico părea dezamăgit. Se scărpina somnoros și nemulțumit.

— Așa spunea și nevastă-mea, Pedro. Cred că d-aia a și plecat. Zicea că o să turbeze. Altfel n-avea nici un motiv să plece. Știu sigur că mă iubea. Dacă ai știi cît m-a rugat să-i dau tabloul. A plîns.

— Și de ce nu i l-ai dat ? Te uita mai greu.

— Cum să i-l dau ? se minună el de asemenea idee. Păi, poate mă mai însor o dată. Așa, ce-mi mai rămîne mie ?

Pedro rîse cu poftă, uitînd probabil că astăzi trebuia să se scoale supărat. A uitat, și nici nu și-a mai adus aminte. Bravo Pedro ! Parcă ce, supărarea ne ajută la ceva ?

Profesorul, trezindu-se îl găsi pe Pedro rîzînd și se liniști și el. Mai ales cînd l-a văzut pornit să-l înfurie pe Angelico.

— Ascultă, Angelico — îi spuse Pedro acestuia — am să-ți iau odată tabloul să ...

— Ce ? țipă Angelico așa de nefiresc, încît Pedro rămase cu gura căscată, uitînd să mai continuie.

Angelico se uita la el crunt, se vedea că nu-i arde de glumă.

— Ascultă, Pedro, cu mine să nu te joci ! spuse el serios. Atîta-ţi spun !

Am rîs noi mult de Angelico, dar abia acum începeam să-l cunoaştem. Vocea lui suna al dracului de ameninţător, încît n-aş fi putut să recunosc în el pe acela care rîsese de propria lui burtă.

— Cu mine să nu te joci, ascultă ce-ţi spun eu, Pedro ! Dacă vrei să nu stricăm prietenia !

Profesorul, care era mare meşter în a molcomi lucrurile, se aruncă acum între ei.

— Ascultă, Pedro, tu arunci vorbele aşa, fără să te gîndeşti. Ştiu bine că n-ai de gînd să faci ceea ce spui, atunci de ce dracu' mai trăncăneşti ?

— Cu mine să nu se joace ! îl auzirăm iar pe Angelico.

Oamenii ca Angelico sînt periculoşi cînd repetă aceeaşi frază. Atunci creierul lor este îmbrobodit de o singură idee şi pînă nu-şi fac de cap, nu se lasă. Cel mai bun lucru era să-i scoatem ideea repede din cap, pînă nu prindea rădăcini.

Pedro şi-a dat şi el probabil seama că nu-i de glumă, că-i spuse :

— De ce nu mă laşi să termin ce aveam de spus ? Ştii ce am vrut să-ţi spun ?

— Ce ? întrebă Angelico scurt.

— Am vrut să spun că ţi-l iau ca să ţi-l pun sub pernă, poate aşa o să-ţi crească părul.

— Păi dacă-i aşa, de ce nu spui ? se linişti Angelico. Dacă îţi trimeteam ceva în cap ?

— Ei, lasă Angelico, prea arunci şi tu repede, interveni profesorul. Cel mai bun lucru ar fi să începem să facem ceva, decît să ne certăm pentru fleacuri.

— Să facem !

Pedro sări în picioare, deschizînd astfel şirul evenimentelor unei zile.

— Hai Angelico, vreau să-ţi văd terenurile în care împărăteşti din lipsă de concurenţi.

— Am pregătit totul. Mergem să strîngem. Nu v-am promis că astăzi vă arăt locul ?

Şi-a luat toporul şi cuţitul, i-a aruncat în spate lui Pedro un vas şi am pornit-o cu piroga în susul fluviului.

Vîslisem cîteva mile, cînd am ajuns la confluenţa unui rîuleţ cu Rio Jurua.

— Am ajuns, ne vesti Angelico. Mai avem cel mult o jumătate de milă şi debarcăm. Am eu semnele mele.

După un timp văzurăm un palmier răsturnat de-a curmezişul apei.

— Pe aici, ne arătă Angelico.

Tăind la fiecare pas lianele, sărind din cînd în cînd înapoi, speriindu-ne de cîte un şarpe bănuit, dar care nu era altceva decît tot o liană răsucită, înaintam în interiorul junglei. Umbra deasă ne lăsa impresia că sîntem în amurg. Ici, colo, razele se cerneau pînă spre pămînt, formînd coloane de lumină care se înfigeau în iarbă.

Pentru prima dată aveam răgazul să privesc jungla în linişte. Nu ştiu de ce, dar mă simţeam în siguranţă ; parcă venisem aici să fac o plimbare. Priveam încîntat tot ce se vedea în jurul meu şi mă gîndeam că aici nu eram decît patru animale între multe altele. Imi plăcu grozav că mă contopisem cu lumea asta.

In fiecare clipă atenţia mea era cerută în altă parte. Eu, profesorul şi Pedro ne zgîriam, ne loveam fără încetare. Numai Angelico mergea nepăsător, învăţat probabil cu împrejurările. Animalele mişunau la tot pasul, aşa cum mişunau probabil ideile în capul meu. Era o amestecătură de nedescris. Colo, o maimuţă prinzîndu-se cu coada de o ramură, se aruncă în gol, legănîndu-se deasupra capetelor noastre şi întinzînd labele ei lungi către noi ; dincolo, mai mulţi tucani negri sau toco, cum li se mai spune, mişcă ciocurile lor enorme, galbene, stropite cu puncte negre, şi scot sunetele cele mai curioase. Penele lor negre ca abanosul sînt rîvnite de indieni, pentru că din ele fac po-

doabe mult căutate. Lîngă ei, contrastînd, o altă pasăre, albă ca laptele şi cu silueta fină, e gata să-şi ia zborul. O egretă.

Zării în dreapta mea o pasăre ce aducea a răpitoare.

Cînd ne-a văzut, şi-a ridicat penele capului ca o coroană, manifestîndu-şi astfel, probabil, nemulţumirea.

— Vezi ce agilă e ? Uite, mai vin şi altele. Aşa trăesc ele, în cete. Indigenii o numesc „hia" sau „maimuţa înaripată". Este un deroptius, Pedro ! strigă profesorul.

— M-aţi strigat ?

— Da. Ia spune-i ceva păsării de colo. Cred că te pricepi să vorbeşti cu ea.

Pedro luă un aer serios, aşa cum iei cînd trebuie să te adresezi cuiva într-o chestiune foarte importantă şi începu :

— Chior, chior, chiorlou ! Chior, chiorlou !

Şi îşi însoţi chiorăiturile cu schimonoseli caraghioase. Dar, spre marea noastră mirare, am văzut cum cîteva păsări din grup încep să-l imite pe Pedro mai bine decît ar fi făcut-o un papagal.

— Aşa ? făcu Pedro. Foarte rău, suratelor, puteaţi să ştiţi. Să nu mă lăsaţi să mă plimbe pungaşul ăsta de Angelico pe unde vrea el.

— Ce ai, Pedro ? îl întrebă Angelico, mirat.

— Le-am întrebat unde se găseşte hevea şi m-au minţit că nu ştiu. Tot cu tine am să ajung acolo.

— Vezi ce bine imită ? spuse cu admiraţie profesorul.

Dar Pedro, în loc să-i răspundă, sări ca ars înapoi, punîndu-şi mîinile în cap.

— Fugiţi ! Ne cade-n cap !

Am rupt-o la fugă toţi patru. Pistolul lui Angelico se speriase aşa de tare, încît tremura cu braţ cu tot.

— Ce-i ? l-am întrebat eu, după ce fugisem o bucată bună.

— O fiară era gata să-şi dea drumul în capul nostru.

— Ce fel de fiară, dacă n-a urlat. Era mare?

— Destul de mare, mărturisi el.

— Cum arăta? Un animal cînd e gata să sară, urlă.

Angelico, care între timp se holbase să vadă dacă trebuie să mai tremure sau nu, strigă la noi!

— Ne-a speriat degeaba! E un leneş.

— Un lesopitru? întrebă profesorul.

— Te cred. Uite-l colo, mi-l arătă Angelico.

— Păi n-o să ne facă nimic. Hai mai aproape.

Profesorul porni înainte, iar noi după el.

— Ascultă, Pedro — îi spusei eu — dacă mi-aş atîrna cizma într-un pom, n-aş mai putea să te prind din urmă.

— Ai crede că-i jaguar, sări şi Angelico.

Dar Pedro era spaniol, aşa că fiecare vorbă de-a noastră îi ridica sîngele în obraz.

— Şi de ce te miri? îl întrebai eu. Cizma poate foarte bine să pară o gură deschisă.

Cînd am ajuns sub el, leneşul ne-a arătat un cap rotund, acoperit c-o blană cenuşie. Cu labele lui mari ţinea o creangă în braţe şi atîrna cu spinarea în jos, fără să facă vreo mişcare.

— Aşa stă mereu? Îl întrebai pe profesor.

— Mai mereu. Numai cînd îşi caută hrana se mişcă.

— E fioros?

— De loc, se hrăneşte cu fructe.

Bucuroşi că am scăpat numai cu sperietura, porniram mai departe.

După aerul pe care-l respiram, mi-am dat seama că trebuie să ne apropiem de-o regiune mlăştinoasă. Probabil că rîuleţul făcea mai sus un cot şi se întorcea. Pămîntul devenea mai nesigur sub paşii noştri. Din cînd în cînd, fîşîitul rapid al ierbii ne anunţa trecerea unei reptile. Dar n-am reuşit să zăresc niciuna.

— Am ajuns. Uitați-vă ! întinse Angelico mîna.

Într-adevăr, la cîteva zeci de picioare de noi se întindea o regiune binecuvîntată. Parcă sădiți de-o mînă grijulie, hevea stăteau unul lîngă altul, răsfățîndu-se în razele soarelui.

Pedro fu deodată apucat de ceva rău. Mai întîi a sărit într-un picior, urlînd ca un animal care nu s-a născut încă, apoi s-a repezit să pipăie pe rînd frunzele de piele ale arbuștilor. Coaja lor netedă părea că-i mîngîie obrazul, că prea și-l lipea pătimaș de ea. Apoi, bucuria lui se îndreptă către Angelico. Îl pupă, îi bătu pîntecul lui mare, îi trase cascheta pe ochi, apoi, ca încheiere, îi trase un picior în spate.

— Angelico, ești primul spaniol care nu mi-a spus o gogoașă, cînd e vorba de avere.

— Sînt andaluz ! ne informă Angelico, de parcă asta ar fi fost o garanție pentru noi.

— Un andaluz și jumătate, Angelico. Uite, na, bate laba. Să fim prieteni adevărați. Ești așa de fraier, că meriți să fim prieteni. Eu, să-ți spun drept, nu ți-aș fi arătat locul. Pentru că am nevoie de parale, înțelegi ? Am așa nevoie de parale, că nu ți-l arătam.

Pedro se duse din nou să încerce coaja copacilor.

— Senor profesor, sînt chiar hevea. Uite, dacă sgîrii, iese suc. Ah ! îmi vine să-l beau. Ce s-ar întîmpla senor profesor, dacă aș bea ?

— Te-aș putea trage de urechi fără să te rupi — îi răspunse acesta.

Angelico avea pregătit tot ce-i trebuia pentru a strînge suc. Vasele de care aveam nevoie le lăsase într-un loc ascuns. Apoi ne-a arătat cum trebuie să tăiem scoarța, cum să așezăm oala, ce avem de făcut după aceea. Pedro era pur și simplu emoționat. Pregătea totul cu cea mai mare atenție, și aș putea să jur că mîna lui tremura în clipa în care cuțitul făcu prima crestătură. Un lichid alb, un lapte gros a țîșnit de sub coajă, alunecînd în oală. Eu, privindu-l, era cît pe ce să mă apuce filozofia, dar m-am stăpînit. La

urma urmei, nu puteam să nu mă gîndesc că laptele ăsta decisese soarta multor oameni. Că mulţi aşteptau de la el salvarea, dar cîţi o găseau ? Şi, în fine, după toate aceste gînduri, ar fi trebuit să fiu trist. Dar eu nu voiam să fiu trist, aşa că nu mă gîndii la nimic.

Mă uitam numai la Pedro şi mă bucuram de bucuria lui.

Angelico îşi căscase ochii ca un caiman, holbîndu-se la el.

După ce Pedro îşi consumă timpul necesar arderii unui sentiment, se făcu om de treabă şi se apucă de lucru. Şi Pedro ştia să lucreze.

Umplurăm primele oale. Angelico se pregăti pentru cea de a doua parte a trebii. Eu am cioplit nişte pari groşi, pe care i-am înfipt cruciş, aşa cum se înfig pentru a agăţa ceaunul deasupra focului.

Intre timp, Angelico turnase în oale praf de piatră acră, pentru ca sucul să se închege mai repede. Apoi, luînd o oală pe pîntec, o aduse la mine. Lîngă pirostriile mele făcu un foc nu tocmai mare, apoi se apucă să „toarne" hevea. Această operaţie era o mare surpriză pentru noi, aşa că priveam atent tot ce făcea el.

— Ţine ! îmi spuse el, dîndu-mi mie oala. Cînd îţi spun să torni, toarnă.

El a luat un alt par, special tăiat, pe care l-a proptit cu un cap în încrucişarea pirostriilor mele, astfel că focul ardea sub el.

— Toarnă aici, îmi arătă el parul pe care îl ţinea de celălalt capăt. Vezi, cîte puţin.

Am turnat. Sucul a alunecat la vale, s-a scurs pe deasupra focului, apoi s-a oprit la capăt, formînd o măciulie. Angelico răsucea mereu băţul, ca nici o picătură să nu ajungă jos. Focul de dedesubst închega repede sucul care se depozita la cap, formînd o sferă ce creştea mereu. Ca un ou, ca o portocală, cît capul meu, din ce în ce mai mare.

Angelico nu încetă o clipă să răsucească parul şi lucrul nu părea de loc uşor, pentru că transpiraţia lui

se scurgea pe nas ca sucul din oală. Abia după ce şi-a terminat treaba şi-a şters fruntea şi a zîmbit triumfător.

— Aţi văzut ? ne spuse el, arătînd ghemul din capătul parului.

— Am văzut. Lasă-mă şi pe mine, se oferi Pedro să continuie treaba.

În curînd terminarăm prima noastră zi de lucru. Priveam fericiţi recolta, făcîndu-ne fiecare tot soiul de socoteli. Mereu făceam socoteli cînd era rost de ceva cîştig. Numai că socotelile noastre cădeau mereu baltă. Ei, dar de data asta parcă am nimerit-o mai bine.

— Mîine ne mutăm mai în sus. Avem unde. Abia peste o lună dacă va trebui să ne întoarcem aici. Ei, Pedro, ai văzut cum se taie ?

— Era de cîteva ori să tai prea adînc. Apăs prea tare şi-mi scapă cuţitul.

— Trebuie să fi atent. Dacă tai foiţa aceea subţire dintre scoarţă şi măduvă, copacul se usucă. Aşa, peste o lună, îi tăiem iar.

— În acelaşi loc ?

— Nu, Alec. Acum, după cum vezi, am tăiat cam la un picior de la pămînt şi numai pe jumătate din circumferinţa lui. Peste o lună tăiem cam la două picioare de la pămînt şi în cealaltă jumătate a circumferinţei. Şi aşa, din ce în ce mai sus. Vom strînge recoltă frumoasă, vă spun eu. Ei, Pedro, măgar ce eşti, mai spui că Angelico minte ?

— Am spus eu aşa ceva ?! se minună, ipocrit, Pedro. Atunci toate blestemele cerului să-mi cadă în cap, Angelico. Pot să jur că din gura mea n-a ieşit niciodată o minciună... singură.

Eram bine dispuşi cînd ne-am înapoiat la piroga noastră. Se înnoptase. Luna poleise totul cu lumină. În pădure, vietăţile slabe începură să iasă la vînat. Noaptea le proteja. Chiar în dreptul pirogii noastre profesorul ne arătă un tamanoar, sau furnicar, acest ciudat animal care te sperie prin mărimea lui, dar

care nu-i în stare să-ți facă nici un rău. L-am privit foarte curios. Un animal care a fost creiat de la coadă, fără doar și poate. Parcă, pe măsură ce creatorul îl făcea, i se termina materialul, astfel că l-a ascuțit din ce în ce. Lung de mai bine de opt picioare, are o coadă stufoasă al cărui păr ajunge pînă la un picior lungime. Corpul se termină printr-un cap subțire, cilindric. Limba lui lungă, de aproape un picior, sfredelește în găurile termitelor, pentru a le mînca. După ce a terminat de mîncat, el și-a șters limba enormă de blana picioarelor din față, sfîrșindu-și astfel masa.

L-am lăsat în pace și-am pornit la vale. Din nou barăcile coloniei au trecut prin fața noastră. Acum, plutind în liniște, mi-am dat seama că era destul de mare. Zeci de cabane se țineau lanț de-a lungul rîului. În mijlocul lor, Angelico ne arătă magaziile lui Mario.

— Vezi, acolo e bodegon-ul, își îndreptă el mîna către o cabană luminată prin cîteva felinare prinse în stîlpi. În magazia aceea e viața întregii colonii.

— Cînd mergem și noi acolo? întrebă Pedro.

— Trebuie să mergem. Aveți ocazia să faceți cunoștință cu toată colonia. Toți cei care sosesc vin mai întîi acolo. Numai voi n-ați venit pînă acum.

— Mîine, hotărî Pedro.

— Dar, să știi, Pedro — îl avertiză Angelico — nu te sfătuiesc să te îmbeți. Cînd vii prima dată, nu-i bine să te îmbeți. Mai ales tu, care, după cum ți-am mai spus, ești un mare prost. Cine știe ce boacănă mai faci!

— Eu nu mă îmbăt niciodată, amigo — minți Pedro cu seninătate. Ai să te convingi. Mîine aducem sucul aici și cu paralele pe care le luăm sărbătorim prima recoltă. Îmi pare rău că va trebui să-i vînd lui Mario din sucul meu, dar... Va fi pentru prima și ultima dată.

— E mult pînă începi, îi atrăsei eu atenția.

— Lasă, știu eu ce spun.

Pedro privea flămînd către felinarele care chemau de la distanţă.

— Totul miroase aici a hevea, remarcă Pedro, adulmecînd aerul încărcat cu aburi.

Angelico ne-a lăsat singuri în seara aceea. Probabil că Pedro îi făcuse poftă, pentru că plecă să bea.

— Ascultă, Angelico — îi spuse Pedro — trage cu urechea în jurul tău. Vezi ce părere are Mario despre mine, şi mai ales ce are de gînd.

Angelico era foarte bine dispus, aşa că se învoi uşor.

— Urechile mele sînt mai fine decît urechile jaguarului.

A plecat frecîndu-şi mîinile satisfăcut. Pedro înghiţi în sec, dar nu spuse nimic.

Am profitat de răgazul pe care-l avea ca să discutăm planurile noastre. De faţă cu Angelico nu puteam vorbi orice.

— Ce facem cu harta, Pedro? întrebă bătrînul, preocupat desigur de ce-l interesa pe el.

— O luăm, răspunse Pedro categoric. Vreau să văd ce răspuns ne aduce Angelico. Şi pe mine mă interesează din ce în ce mai mult această hartă.

— Trebuie să pun mîna pe ea! N-am venit pînă aici degeaba. Sînt în stare să-l împuşc chiar cu mîna mea, mărturisi profesorul.

Eu şi Pedro ne-am privit miraţi. Niciodată nu l-am văzut aşa de furios.

— Iată ce trebuie să facem, spuse Pedro. Mai întîi să găsim un mijloc prin care să-l atragem în junglă, sau să-l urmărim. Adică să am ocazia să pun mîna pe el. După aceea, am eu grijă. Ştiu ce trebuie să fac.

— Pe de altă parte, Pedro, trebuie să ne gîndim că nu ne putem pune mintea cu el mai înainte să putem pleca de aici. Peste puţin încep ploile şi va fi imposibil să pornim pe urmele hărţii. Pierim pe drum.

Am văzut imediat că vorbele mele i-a pus pe gînduri. Şi chiar aşa era. Nu aveam ce să facem cu harta acum, în pragul sezonului ploios.

— Atunci? izbucni bătrînul. Trebuie să stăm cu mîinile în sîn, în timp ce el poate căuta hevea?

— Nu cred că încearcă nici el, acum, în ajunul ploilor. Dar mai ales nu încearcă pentru că ne ştie pe noi aici, gata oricînd să ne luăm după el. Credeţi că nu se gîndeşte că-l pîndim?

— Poate trimite pe altcineva.

— În privinţa asta, n-am nici o teamă. Mario nu-i prost să dea un asemenea secret pe mîna altuia, care s-ar putea să-l lase cu buzele umflate. Se va duce singur.

— Cînd?

— Cînd va fi sigur că nu-l va costa prea mult. Poate după ce va scăpa de noi. Tot ce face acum este să ne pîndească.

Tăcurăm toţi trei. Apoi din nou am discutat, şi din nou am tăcut, pînă cînd Angelico, rezemîndu-se cînd de o casă, cînd de alta, apăru în uşă.

Faţa lui era veselă, ochii jucăuşi, nasul încins. Mîinile îi mîngîiau mecanic pîntecul, mai proeminent parcă acum decît la plecare.

Fluiera o melodie veselă pe care, din cînd în cînd, o dirija cu mîna răşchirată. Se opri în prag, apoi cu piciorul deschise uşa. După ce ne salută printr-un gest larg, se duse în colţul lui, se aşeză pe pat şi izbucni într-un rîs de credeam că în curînd patul se va prăvăli sub hohotele lui.

— Amigos — spuse el printre hohote — a fost o seară minunată. Ei bine, am rămas fără Senorita. Cine s-ar fi gîndit? Ştiţi, Senorita era o fetiţă oacheşă care cînta al dracului de frumos. Cît am mai umblat după ea! I-am dus şi tabloul să-l vadă, dar degeaba. Mi-a luat-o înainte vlăjganul de Colombo. Dar şi Colombo, cînd se credea mai sigur de el, Senorita l-a schimbat cu un francez, care ar fi strîns în braţe un tapir şi l-ar fi omorît. Aseară, ne-a cîn-

tat Senorita cît ne-a cîntat, cînd ne-am trezit că a dispărut. Să-l fi văzut pe franţuz ce se bocea şi se tăvălea pe jos. Cînd a văzut că n-o mai găseşte, şi-a mîncat paharul de necaz. Ştii cum mănîncă sticla? Ca pe-un ananas! A fost o seară grozavă! încheie Angelico fericit, răsturnîndu-se în pat cu faţa în sus.

— Ascultă, Angelico, te-am rugat ceva, îi aminti Pedro. Ai veşti bune?

— A, oamenii voştri? Chiar la masa lor am băut. M-am plasat expre. Să ştii, Pedro, nu te văd bine de loc. Am auzit aseară nişte chestii...

— A spus ceva?

— Mario are ceva cu sufletul tău. S-a jurat să-l scape de povara coastelor. Şi, dacă vrei să ştii părerea mea, cred că va reuşi. Niciodată n-a dat greş. Dar să ştii că nu pentru el te curăţă. Nu! O face pentru un tip din Spania. Unul don Alonso, cu care face afaceri. Mi se pare că ăsta cumpără sucul de la el. Tu îl cunoşti?

— Şi? întrebă Pedro, înroşit de parcă îi luase capul foc.

— Avea o scrisoare pe care o primise de la el, de la Alonso, prin care acesta îi cerea să te aranjeze. Scrisoarea o primise la Belem, nu aici. Că aici, ştii tu, nu vine aici o veste, cum nu vine în mormînt.

Deodată se făcu lumină în capetele noastre. Totul era aşa de limpede! Don Alonso îl urmărea pe Pedro cu ura lui pînă dincoace de ocean. Îi plăcea al dracului Juana, dacă voia să cureţe un om numai s-o păstreze pentru el.

Pedro nu mai spuse nimic. Lucrurile se complicau. A înţeles însă că nu va strînge niciodată avere, dacă va trebui să-i vîndă marfa lui Mario.

Cînd Pedro ne vorbi, ne spuse cu totul altceva decît ne aşteptam noi.

— Trebuie să punem mîna pe hartă. Nu-mi scapă el mie, chiar dacă îl apără satana în persoană.

Privindu-l cît era de furios, n-aş fi vrut să fiu în pielea lui Mario şi să apar în faţa lui. Profesorul interveni şi el în discuţie.

— Cred că nu vom putea face nimic, pînă cînd nu soseşte Sao Paulo.

— Asta aştept şi eu, senor, mărturisi Pedro. Sao Paulo ne aduce prieteni buni, pe care putem conta. N-am să-i las pe mîna lui Mario. Cum debarcă le spun despre ce-i vorba şi vom vedea noi ce-i de făcut.

— Şi ce vom face ?

— Vom pleca de aici. Facem o colonie a noastră. Nu ne mai lăsăm jupuiţi de el.

— Atunci, va trebui mai întîi să ne batem. Să nu crezi că poţi pleca de aici fără bătaie.

— Ne batem ! Crezi că-i prima dată ? Numai să-mi cadă în mînă...

— Nu-i de loc uşor, să ştii, Pedro. N-o să fie prea simplu să ne batem cu Mario.

— Ţie văd că ţi-e frică al dracului. Spune, vii cu noi, sau nu ? îl luă la sigur Pedro pe Angelico.

— Eu ? Vin cu voi, de ce te îndoieşti ? Dar să ştii că nu-i uşor. S-ar putea să ne pună pielea la uscat.

— Care pe care, Angelico.

După ce se mai răsuci de cîteva ori în pat, că era cam tare, Angelico începu să sforăie.

— Deocamdată să strîngem cît mai mult suc, încheie Pedro discuţia din seara aceea. Să avem ce vinde.

Peste cîteva zile, după ce strînsesem o cantitate mai mare de suc, l-am trimis pe Angelico să-l vîndă, ca să facă rost de ceva parale. Fără nici un chior nu puteam să ne mişcăm. Iată, eram de atîta timp aici şi nu vizitasem încă barul !

Dar Mario n-a vrut probabil să ne aibă clienţi, pentru că din tot ce i-a dus Angelico n-a vrut să cumpere nimic.

— Ce-a zis ? îl întrebă Pedro, mînios, pe Angelico. De ce nu l-a cumpărat ?

— A spus că are prea multă piatră în el. „Spune celor care l-au strîns că mai au de învăţat pînă să ştie ce au de făcut". N-a cumpărat nimic.

— Şi e adevărat că am pus piatră prea multă ?

— De unde ? Motiv. Nu vrea să ni-l cumpere.

— Bine, nici n-am nevoie. Am să-l vînd eu unde trebuie, n-am să-l rog.

— Şi ce vom face pînă atunci ? întrebai eu.

— Nimic. Strîngem mai departe. Ai uitat că în cel mult o săptămînă soseşte Sao Paulo ?

— Bine, Pedro, vom strînge.

Ne-am pus din nou pe treabă, şi trebuie să spun că am făcut ceva. Pedro, privind ghemurile care creşteau, se lumina din ce în ce la faţă. Cîteodată, privindu-şi recolta, discuta singur :

„Ei, Mario, frumoasă recoltă, aşa-i ? Şi ai să vezi, pungaş bătrîn ce eşti, că am s-o vînd pe preţ bun. Am să iau pe ea de şapte ori preţul pe care mi l-ai oferit tu".

Apoi mi se adresa mie :

— Ce zici, Alec ?

— Ce să zic Pedro ? Ştiu eu ?

Profesorul devenea din ce în ce mai tăcut. El nu venise aici ca noi, să strîngă hevea. Pe el îl interesa altceva. Ştiam noi ce-l interesa pe el, dar trebuia să mai aibă răbdare. Eram în împărăţia lui Mario şi fiecare pas trebuia să-l socotim de trei ori pînă să-l facem o dată.

Sao Paulo ne aduce prieteni buni

Zorile se fereau încă pe după vîrfurile palmierilor, cînd Sao Paulo ne vesti, printr-o lovitură de bombardă, sosirea sa. Bubuitura trecu fulgerător prin colonie, intră în fiecare casă, bătu la fiecare timpan, trezindu-i pe seringheros care sforăiau cu gurile căscate. Au sărit întîi buimaci, apoi au dat chiote vesele şi s-au repezit afară, s-o primească.

Era comic spectacolul pe care îl ofereau acei seringheros, cea mai mare parte în ismene, care vociferau, gesticulau, se jurau, urlau, asaltînd micul debarcader. Greoaie, de parcă era însărcinată, Sao Paulo urca pîntecoasă către noi. Pentru colonie, sosirea ei constituia cel mai mare eveniment al anului.

Dar nici pentru noi, care o părăsisem de aproape cinci luni, nu era bucuria mai mică. Numai bătrînul putea să stea liniştit şi să-şi păstreze zîmbetul care-i poposise pe faţă. Eu şi Pedro ne cam pierduserăm capul, ne ştiind cum să ne manifestăm bucuria.

Ne venea foarte greu să ne bucurăm, pentru că cei din jurul nostru erau străini. Şi cine se poate bucura fără să spună şi vecinului că se bucură ? De aceea ne-am amestecat în mulţime, făcînd noi cunoştinţe. Umblînd din om în om, ne-am trezit din nou în faţa lunganului. Pedro era aşa de bucuros, că uită ce are de făcut. Se duse direct la el şi-l bătu bucuros pe spate.

— Amigo, prima dată cînd te întîlnesc, îţi sucesc gîtul la spate, îi spuse el, pe tonul cel mai amical din lume. O să fie o zi fericită pentru mine.

— Eşti destul de curajos, dacă acum, după ce ai stat atîta în colonie, îndrăzneşti să-i vorbeşti aşa lui Mario Ferras.

— Cu siguranţă, aşa am să-ţi fac. Mă întreb numai cum o să-ţi stea.

— Cred că eşti nebun.

— Şi eu cred, dar pentru că-ţi vorbesc, în loc să te cîrpesc. Îţi dai însă seama că nu pot. Trebuie să-mi primesc prietenii aşa cum se cuvine. După aceea...

Pedro lăsă să se înţeleagă că după aceea il va aranja.

— Bine, te aştept. Vezi numai să-ţi aduci şi prietenul, să aibă cine să te ţină în braţe şi să te dădăcească.

— După cum vezi, el e tot timpul cu mine. O să fie şi atunci, te asigur.

S-au despărţit, zîmbindu-şi frumos : fiecare cu treaba lui. Dar Mario se mai întoarse o dată :

— Şi harta, cînd să ţi-o trimit ? întrebă el, pufnind într-un rîs zgomotos.

Nu ştiu cum de s-a stăpînit Pedro, de a putut să-i răspundă calm, şi încă rîzînd :

— Nu mi-o trimite, am să viu eu s-o iau, cînd mi-o trebui. Pînă atunci încălzeşte-te tu cu ea.

— Te aştept, îi promise iar Mario. Vino cît mai repede, şi dispăru în mulţime.

— Te doare capul, ascultă ce-ţi spun eu, te doare capul, îi spuse Angelico lui Pedro, după ce Mario plecă.

— Lasă, Angelico, vedem noi.

Profesorul nu era lîngă noi. El, cum am mai spus, stătea mai într-o parte, zîmbind mulţumit.

Iată, Sao Paulo aruncă ancora. Cei de pe mal se reped să-i prindă parîmele, să dea cîteva volte la butucii anume înfipţi în mal. Se ţipa dintr-o parte în alta, fiecare vrînd mai întîi să spună ceva, să facă semne unui prieten regăsit, să întrebe de un prieten lăsat acasă. În jurul tău auzi tot felul de frînturi de conversaţie ; oamenii n-au secrete acum.

— Hei, Paulo ! Am venit ! strigă unul
— Şi tu ? se mira Paulo. Ce dracu' cauţi ?
Amîndoi ştiau ce căutau, dar numai unul ştia, acum, că nu va găsi.
— Marco ! Marco ! Măi, limbă rea, nu mă vezi ?
— Ai venit ? Nu te mai aşteptam.
— Am venit.
— Credeam că te-a închis. Cum de ai scăpat ? O adevărată minune, zău !
— Chiar aşa gîndesc şi eu. Crezi că pe drum am făcut altceva decît să mă mir ? Ei, dar acum sînt aici.
Cam aşa se discuta de la Sao Paulo la cei de pe mal. Aliniaţi de la prova la pupa, de-a lungul copastiei, seringhero se salutau în felul lor.
Deodată, un urlet acoperi totul, se întinse ca un văl deasupra noastră, se pierdu în pădure. Toţi au tăcut pentru o clipă ; nu ştiau cine urlă aşa, dacă-i om sau fiară.
Dar era om. Şi era francez. Iar acela către care se îndrepta urletul, eram eu. M-am uitat şi eu o dată cu ceilalţi în direcţia din care venea urletul. Era francezul. Da, da, francezul acela pizmuit de poliţie. Era Pierre. Mutra lui veselă mi-a amintit minunata seară din Belem, şi mai ales bătaia pe care n-o voi uita pînă în ultima clipă a vieţii mele.
Francezul ţipa cît îl ţinea gura la mine şi la Pedro.
— Compadre ! Hei, compadre ! Am venit după voi.
Apoi se luptă din răsputeri să-şi facă loc printre ceilalţi, să ne sară mai repede de gît.
După ce s-au lămurit despre ce-i vorba, cei din jurul nostru şi-au văzut mai departe de treabă.
Dar surpriza cea mare era alta. Alături de el, grav şi tăcut, deşi fericit, era, cine credeţi ? Chiar omuleţul care iscase tot scandalul în noaptea aceea. Acela care nu voise în ruptul capului să mă primească în „Asociaţia Pentru Îmblînzirea Rechinilor Din Para". Era Miguel. Se ţinea în spatele franţuzului, strecurîndu-se în golul pe care îl făcea acesta cînd trecea.
Iată-i jos.

— Pedro ! urlă iar, ca o fiară, franțuzul, și se repezi de gîtul lui, dovedind astfel că stima lui se îndrepta mai ales către acesta. Ce bătaie, Pedro ! Ce bătaie ! N-am putut să mai stau o clipă. Am venit să te caut. O dată dacă mă mai bat așa, și pot să mor. Ești un compadre așa cum mi-am dorit mereu. Și ce lovituri ! Uite, ăsta nici acum nu și-a revenit.

Și ca să ne convingă, îl împinse pe omuleț în față.

— Spune, Miguel, cum te simți ?

Și apoi iar, către noi :

— O săptămînă a zăcut !

Dar Miguel avea altceva de spus, el nu urcase patru luni pe Amazon ca să-l convingă pe Pedro că l-a bătut bine în noaptea aceea.

— Ascultă, Pedro, dacă nu facem asociația, ești un nebun. Scăpăm o șansă mare, îți spun eu.

Omulețul vorbea cu atîta convingere, că mă pufni rîsul.

— Facem, facem tot ce vreți, promise Pedro. N-am discutat atunci totul ?

Omulețul se învioră ca prin farmec.

— Ceilalți nu s-au mai ținut de cuvînt, dar tu ești om serios.

— Sigur, Miguel, cel mai serios.

Dar Miguel mai avea ceva.

— În privința aceea — spuse el, referindu-se, desigur, la bătaia noastră — cred că nu mai ești supărat. Îl luăm și pe prietenul tău. Nu ne mai certăm pentru un fleac.

— Nu mai sînt supărat, Miguel. Nici n-am fost vreodată. A fost o seară pe care n-o voi uita niciodată.

— Bravo ! Îmi placi ! Să fim prieteni.

— În privința ăstuia — spuse Pedro, arătîndu-mă pe mine — te asigur că ai avut dreptate. Nu-l luăm cu noi. M-am convins și eu că-i un măgar, cu care nu-i bine să te prinzi într-o afacere.

Dar omulețul părea că chibzuise mult la planurile lui, așa că interveni pentru mine.

— Nu, Pedro, să-l primim. E prietenul tău. Uite, nici el nu mai e supărat. Mai eşti supărat ? mă întrebă.

— Am uitat totul.

— Dar staţi, nu vă cunoaşteţi, îşi aminti Pedro deodată că a uitat să facă prezentările. Ăsta este Angelico. Un băiat şi jumătate.

— Cum, cum ? întrebă neîncrezător franţuzul.

— Angelico.

— Ha, ha, ha, ha ! rîse zgomotos acesta, ca de cea mai bună glumă.

Dar se opri deodată.

— Bine, dacă aşa te cheamă, ce să faci ? Dar, să ştii, nu prea merge. Bate palma.

Angelico îl cunoscu şi pe omuleţul serios care discutase cu Pedro.

— Ăsta e un mare crescător de rechini din Belem, îl prezentă Pedro. Un asociat de-al meu.

— Ce îmblînzeşte ? întrebă Angelico neîncrezător.

— Rechini. E cunoscut în toată lumea, îl asigură Pedro.

Angelico nu mai ştia ce să creadă.

— Zău, aţi venit numai nebuni — trase el concluzia, după ce-i cunoscu pe cei doi.

— Păi, e tocmai ce aveam noi nevoie, spuse Pedro. Care e sănătos aici ?

Bătrînul îi cunoscu şi el pe cei doi, şi păru mulţumit de noii noştri amici.

— Haideţi acasă, ne invită Angelico. O să locuiţi şi voi la mine, nu-i aşa ?

— Unde-o fi.

Cînd tocmai voiam să pornim, sunetele unor trompete ne-au făcut să ne oprim în loc. Protejat de trompetişti, Penni cobora grav pe uscat. Era imposibil să nu-şi facă el o intrare triumfală. Privea mai fix, mergea mai ţeapăn. Ostaşii, încolonaţi, mărşăluiau în urma lui.

— Ei, Alec — îmi spuse Pedro — treci în faţă să te vadă. Cred că după tine se uită.

Apoi am plecat spre locuința lui Angelico. Încercînd să scăpăm din înghesuială, ne-am trezit iar față în față cu lunganul. Pedro a ținut să-l arate noilor veniți.

— Uite, ăsta e omul căruia trebuie să-i sucim gîtul. Îl vedeți ?

Franțuzul interpretă în felul său vorbele lui Pedro, pentru că l-am și văzut cum își bagă capul între umeri și înaintează masiv.

— Stai, franțuzule, nu acum ! Ăsta are un chichirez. Trebuie să-l bat cu pompă.

Așa s-a făcut că Pierre a trăit prima dezamăgire din clipa în care păşise în colonie.

— Ați prins curaj — ne spuse lunganul — dar aveți tot timpul să-l pierdeți. Au fost alții mai viteji decît voi, și s-au potolit pînă la urmă.

Era a doua întîlnire din ziua aceea. Pe drum ne-am întîlnit cu încă zece seringheros, prieteni de pe Sao Paulo.

— Salutare, Alec, ce faci mă, mai ai icre ? mă întrebă unul.

— Băieți, uitați-l pe Pedro.

— Salutare Pedro, ați mai ajuns ?

— Nu vezi ?

— Să te ia dracu', ai șapte vieți.

— Ei, și crezi că-mi strică ?

— Unde mergeți ?

— Acasă.

— V-ați făcut una ?

— Nu, stăm la el. E un băiat tare bun. Mergeți și voi ?

— S-a făcut !

Am pornit în ceată spre casă. Angelico i-a sfătuit ca mai tîrziu să-și facă locuințele lîngă a noastră, să fim cu toții la un loc.

— Cît vom mai fi pe aici, îl avertiză Pedro că șederea aici era provizorie.

A fost o zi minunată. Veniseră numai băieți unul și unul, cu care știam că vom face treabă bună. Pedro le anunță de la început situația.

— Dacă-l lăsăm să-şi facă de cap, va fi rău de noi. Nu vom strînge un reis.

— Păi, să-l curăţăm, Pedro, propuse unul.

Seara, tîrziu, aţîţaţi de băutura pe care cei sosiţi o mai aveau de pe Sao Paulo, ne-a venit chef de petrecere. Dar cu ce? Băutură nu găseam decît la Mario.

— Haideţi la Mario! Să-i luăm băutura! ţipă Pedro cam afumat. Cine vine cu mine?

Toţi au vrut.

Mie nu prea mi-a convenit că Pedro vrea să mergem la Mario beţi. Ştiam eu ce înseamnă asta. Dar cine poate să-l ţină pe Pedro cînd miroase a băutură? Franţuzul a fost gata, adulmecînd că acolo e rost de încăierare.

Profesorul îmi tot făcea semne să-l opresc, dar n-a fost chip. Toţi cei de pe Sao Paulo nici nu concepeau să nu meargă să bea; cît despre cei patru prieteni ai lui Angelico, să nu mai vorbim.

Iată-ne, aşa dar, încolonaţi către bodegon. O ceată veselă, dornică de petrecere, cu pumnii strînşi.

Cînd am intrat înăuntru, ne-am dat imediat seama că şi aici se sărbătorea sosirea lui Sao Paulo. Fumul gros care se înălţa din vîrful ţigărilor redusese vizibilitatea la zero. Senzaţia de ceaţă a fost aşa de puternică, încît toţi am avut impresia că sîntem pe mare.

— Atenţie babord! strigă unul dintre noi, arătîndu-ne nişte mese libere.

Ne-am îndreptat către ele, zgomotoşi, făcînd tot felul de glume deochiate.

— Domenico, vreau să văd dacă mai poţi să bei o sticlă fără să înghiţi, i se adresă lui Domenico un individ făcut numai din oase puse cap la cap.

Domenico, într-adevăr, cînd eram pe Sao Paulo făcea adesea această scamatorie. Îşi punea mîinile în şolduri, arunca pe spate capul şi deschidea gura lui enormă.

— Gata, bolborosea el.

Un altul îi turna vinul din sticlă, care se ducea direct în stomac, Domenico neînghiţind niciodată.

Asta ne producea nouă o mare bucurie, așa că lunganul ar fi vrut să înceapă petrecerea prin această scamatorie. Mai ales că pentru el era un prilej să golească o sticlă.

Dar planurile noastre au fost răsturnate de un glas de femeie care începu să cînte o melodie marinărească cunoscută de prin porturi.

Melodia ne îmblînzi pe toți, ne mîngîie urechile, ne deschise gurile pe care le uitarăm așa. Cînta al dracului, fetița!

— Asta-i Fiomela, ne șopti Angelico. E bine să nu-i faci ochi dulci.

— De ce? mă interesai eu, care tocmai asta voiam.

— O păzește Mario. Nimeni n-a îndrăznit pînă acum să se lege de ea. E fetița lui.

— Ei, cu atît mai mult îmi place, mă făcui eu deodată viteaz, așa cum aveam obiceiul cînd răsturnam în mine ceva mai multă băutură decît trebuia.

Am băut la repezeală, grăbiți, de parcă tot ne era teamă că nu ne îmbătăm. Dar ne-am speriat degeaba, pentru că limbile noastre au început să vorbească altă limbă decît noi. Ceva care aducea, e adevărat, a spaniolă, dar care se deosebea mai ales prin aceea că avea cuvintele mai scurte, scurte de tot, și adesea chiar două, trei la un loc. Vă dați seama că așa ne înțelegeam mai repede, mai ales că nu trebuia să pronunțăm decît un cuvînt, alte patru le spuneam în gînd, și iar un cuvînt, și așa mereu, din patru în patru, tot să vorbești. Ba, unul de lîngă mine vorbea din zece în zece și, drept să spun, începuse să nu-mi convină, pentru că asta cerea un mare efort de gîndire din partea mea. Dar tot înțelegeam. Mă lua de gît și-mi spunea mereu aceeași frază. Poate și de aceea înțelegeam atît de bine.

— Amigos... cu Sao Paulo... hevea... avere.

Cine nu l-ar fi înțeles?

Cred că la un moment dat numai profesorul mai vorbea ca în fiecare zi, el supraveghindu-ne să nu facem boacăne. Ne supraveghea degeaba pentru că noi, cînd

vrem să le facem, tot le facem, chiar cînd sîntem dădăciți. Și acuma voiam.

Pedro explica iar, în gura mare, pus de omuleț, cum a prins trei rechini. Miguel asculta pentru a nu știu cîta oară povestea, sorbind-o parcă și cu ochii.

— Așa, Pedro, așa ! spunea el, fără nici un rost. Vedeți mă, vedeți ? Și el, ca un nebun, nu vrea să profite de așa născocire. Ne umpleam de bani, vă spun eu.

Unul, Rivera, cu o mutră de țăran sadea și care se vedea de la o poștă că-l urmărea de la spate sărăcia, de care cred că și fugise de acasă, înțelese în felul lui îmblînzirea animalelor făcută de Pedro.

— Ascultă, dacă am pune niște jaguari la plug ? Voi ce credeți ? Mamă-mamă, cred că ar zbîrnîi plugul. Ce ziceți, au putere ?

— Jaguarul ? Cît șapte cai, îl asigură un altul. Asta se vede după cum rage. Spune, rage jaguarul de șapte ori mai tare decît calul, sau nu rage ?

Toți au fost de părere că jaguarul rage de șapte ori mai tare decît calul.

— Măi, dar e periculos al dracului să lași nevasta lîngă el. Eu unul, să spun drept, nu m-aș încumeta.

— Nu fi prost, mă, că doar nu-l iei din junglă și hai cu el la jug.

— Eu tot n-aș avea curaj, susținu mai departe fricosul.

— Și la urma urmei, are el dreptate că jaguarul e periculos. Dar cine te obligă să pui un jaguar ?

Într-adevăr cine îl obliga ?

— Cred că cel mai bun ar fi un tapir. Nici nu știți voi ce putere are un tapir.

— Așa e. Și tapirul nu mănîncă decît iarbă. Poți să-l trimiți la păscut fără să te coste nimic.

Din nou melodia a pus stăpînire pe urechile noastre. Vocea tărăgănată a fetei ne luă paharele de pe masă, le ciocni unul de altul, ni le răsturnă pe gît. Apoi, de acolo, din gîtlejuri, scoase oftaturi grele ca plumbul. Nu erau oftaturi triste, erau oftaturi așa, de chef, ca să fie, pentru că la chef se oftează.

Lui Federico, uriașul, îi plăcu mult cîntecul ; nu se putu abține și se apropie de Fiomela.

Federico era un uriaș din care ai fi făcut doi ca oricare altul dintre noi, chiar și ca Pedro, care, slavă Domnului, nu era de loc mititel. Cît timp am fost pe Sao Paulo, ne-am distrat frumos al naibii cu el, pentru că, de cîte ori lua băutură în gură, ne dădea un ordin foarte ciudat. Căuta pe la paturi o scîndură căzută și venea cu ea la noi. „Na, ține-o" spunea el primului care îi ieșea în cale. „Acum lovește-mă cît poți". La început n-am știut ce se cred, cînd m-am trezit cu scîndura în mînă. M-am uitat la el, m-am uitat la scîndură... scîndura groasă al naibii ! „Lovește !" mi-a ordonat el, strîngînd pumnii. De frică am început să-i dau cu scîndura în cap, dar mai cu economie. „Lovește, mamelucule, că te arunc în apă !" urlă el, scuturîndu-mă de piept. Cei de pe margine au făcut mult haz văzînd încurcătura mea. Dar cînd am văzut că e rost s-o iau pe coajă, numai pentru că nu-l pocnesc, lasă pe mine. Am ridicat scîndura cu nădejde și... am rămas cu ochii crucișî cînd am văzut o parte din scîndură rupîndu-se și sărind cît colo, iar pe Federico rîzînd satisfăcut.

Acum, privindu-l așa, uriaș, cum se apropie de micuța cîntăreață, îmi aduc aminte de toate astea.

Dar, pînă să mă trezesc din amintirea mea, Federico a făcut cel mai neașteptat gest pe care putea să-l facă. S-a aplecat deodată în jos, iar cînd s-a ridicat, o ținea în palmă, ca pe o jucărie, pe micuța cîntăreață, care, cînd s-a văzut în chip de statuie, dar cu un fundament care ei i se părea puțin solid — palma lui Federico — a început să țipe.

— Nu striga, o sfătui mătăhălos Federico. Din mîna mea nu scapi, să știi.

— Dă-mi drumul, mi-e frică !

— N-ai teamă. Cîntă !

— Nu pot, mi-e frică !

— Cîntă ! urlă Federico, de vibră vinul în paharele noastre. Hai, cîntă !

În palmă, deasupra capului lui Federico, micuța tremura de credeam că-și dă duhul. Melodia îi înghețase de frică undeva, în gît, pentru că toate sforțările ei de a scoate un sunet au rămas fără rezultat.

— Cîntă ! urlă iar Federico.

Înțelegînd că n-are încotro, micuța făcu o sforțare și începu. Dar nu mai era melodia frumoasă de adineauri. Din gîtul ei curgea ceva subțire, firav, cam gîlgîit, care se întretăia, de parcă micuța ar fi cîntat în cămașă pe zăpadă.

Cînd am auzit-o a izbucnit toți în rîs, distrîndu-ne din cale afară. De fapt rîdeam noi, cei care veniserăm cu Federico, pentru că ceilalți, care se retrăseseră în partea cealaltă a localului, erau cam neliniștiți și trăgeau mereu cu coada ochiului către ușă. De cînd am intrat ne-am cam uitat chiorîș unii la alții, dar am socotit, se vede, că n-a sosit încă timpul pentru păruială : nu ne grăbeam.

Am văzut cum unul dintre ei se strecoară spre ușă și o șterge afară.

— Să știți că se duce după Mario, i-am spus lui Pedro.

— L-am văzut. Eu ce aștept ? Numai de l-ar găsi repede, să vină să-și vadă păsărica zburînd.

Apoi Pedro s-a sculat și s-a postat lîngă ușă, cam în spatele ei, așteptînd.

Între timp, Federico rîdea cît îl ținea gura și striga printre hohote :

— Cîntă ! Așa ! Vezi că poți ?

Noi, ceilalți, nu mai ascultam cîntecul, ne tăvăleam pe jos de rîs.

Și cînd petrecerea noastră era în toi, ușa se izbi cu putere de perete și în prag apăru Mario. Cînd văzu spectacolul pe care îl dădea iubita lui, și îl auzi pe Federico strigînd : „cîntă", rămase pironit locului, probabil nevenindu-i să-și creadă ochilor. Cînd s-a lămurit totuși că micuța lui zboară, și-a dus repede mîna la pistol și l-a tras afară. Numai că Pedro fu mai repede decît el. În momentul în care Mario ri-

dica arma să tragă, o lovitură năprasnică de picior făcu să-i sară arma din mînă.

Auzind zgomotul, Federico se întoarse brusc, dînd drumul micuței, care se prăvăli. Apoi se întoarse grăbit și se apropie de Mario, care stătea și-l aștepta. Era al dracului de curajos Mario ăsta, sau poate nu-l cunoștea pe Federico? În orice caz, salvarea lui i-a venit tocmai de la acela de la care se aștepta mai puțin, de la Pedro.

— Nu, nu, Federico, te rog să nu te atingi de el, spuse grăbit Pedro, și se așeză între ei.

— Lasă-l! urlă roșu la față Federico.

— Te rog, nu! Dacă vrei să-mi faci o plăcere, nu te atinge de el.

Federico nu înțelegea ce l-a apucat pe Pedro.

— E omul meu! Eu trebuie să-l aranjez.

În fine, după încă puțină tocmeală, Federico s-a învoit să i-l lase. Și cînd te gîndești că Mario a ascultat toată această tocmeală fără să clipească măcar!

— Ei, Mario, acum să-ți dau ce ți-am promis, i se adresă Pedro. Să-mi spui numai dacă vrei să ți-l sucesc pe stînga, sau pe dreapta. Cum crezi că te aranjează mai bine? Vezi, sînt gata să-ți fac pe plac!

— Indiferent, îi răspunse flegmatic Mario, zîmbindu-i în nas. Dacă poți...

— Indiferent? se întrebă naiv Pedro. Cum vine asta? Voi știți? ne întrebă el pe toți ceilalți. Știți cumva cum se sucește capul „indiferent"?

— Adică, așa cum poți, Pedro, îl lămuri unul.

— Atunci e clar.

Din asistență am auzit o voce care strigă:

— Cine trage cu pistolul, e vai de el. Și nici cuțite n-aveți voie.

Nu știu dacă era un obicei să se anunțe înainte armele permise.

Dar iată-l pe Pedro și pe Mario în mijlocul sălii. La repezeală s-au dat cîteva mese la o parte. Numai că Pedro avea ghinion de cîte ori se lua la harță cu Mario. Și acum, mai înainte ca el să se repeadă, o

lovitură năprasnică l-a trimis, culmea culmilor, chiar în braţele mele. Tocmai voiam să mă apuc să-l dădăcesc, cînd, scoţînd un muget care ar fi zbîrlit şi blana jaguarului, Pedro se repezi. Totul s-a petrecut fulgerător. Pumnul lui a lovit cu atîta ură — strînsă de patru luni — că, într-adevăr, capul lui Mario s-a învîrtit în jurul gîtului. A doua lovitură l-a îndoit de mijloc, cît era el de lung. Dar minune, lunganul nu s-a prăvălit. Un taur da, ar fi căzut, dar el nu. Dimpotrivă, cu o lovitură scurtă de cap îl făcu pe Pedro să sară, icnind, înapoi. Din nou, faţă în faţă, se priveau crunt. Şi-au dat roată o dată, de două ori, apoi Mario s-a repezit din nou, prin surprindere, aşa cum avea obiceiul. Numai că Pedro ştia acum la ce trebuie să se aştepte. Aplecă fulgerător capul în jos, aşa că Mario poposi cu plexul chiar în el. L-am văzut cum se clatină. Au observat şi oamenii lui că se clatină şi au crezut c-a sosit vremea. Sosise timpul să trecem la treabă!

— Acum, Pierre! strigai eu la franţuz.

Strigam însă prea tîrziu, pentru că Pierre trimesese deja doi la pămînt şi cu hărnicia care-l caracteriza în astfel de împrejurări, se apucă mai departe de cosit. Era o frumuseţe să-l vezi cu cîtă pricepere se învîrtea prin local. Numai că nu mi-a fost dat să stau mult timp căzut în admiraţie, pentru că o masă şi-a găsit locul chiar în capul meu, reuşind astfel să-mi dovedească ceea ce a încercat fără nici un rezultat maică-mea: că sînt tare de cap. Mai tare decît credeam eu, pentru că masa a căzut pe duşumea în bucăţele. Cînd am văzut ce armă teribilă mi-e capul, l-am aplecat înainte şi m-am repezit.

Şi din nou a fost minunat! Numai ţipetele femeilor ne-au stingherit un timp, pînă cînd au reuşit să fugă, pentru că apoi am rămas între noi, bărbaţii. Nu s-a tras cu arma, n-a sclipit nici un cuţit.

Bătrînul, cocoţat pe un butoi, într-un colţ mai retras, făcea pe marele general.

— Colo, Pedro ! Așa ! Alec, vezi la spate ! Derbedeii ! Banditii ! Criminalii !

Și cînd mă întorceam, într-adevăr, unul se apropia de mine, gata să mă altoiască.

— Federico ! Aici, Federico ! îi arătă bătrînul un loc în care ai noștri stăteau mai prost.

Și cît ai clipi din ochi, forțe serioase se deplasau într-acolo.

Între timp, cum vă închipuiți, dădeam un pumn, primeam un pumn, dădeam un picior, primeam un picior, pocneam un cap, primeam un cap. Pentru că știam că la bătaie cîștigă cel care știe să primească, și nu acela care știe să dea, am primit totul gîndindu-mă încontinuu la acest adevăr, care m-a făcut să primesc ușor multe lovituri neplăcute. Cel mai mult mi-a plăcut Angelico. El găsise probabil o ocazie minunată să răzbune un renghi al soartei. Ținea doi indivizi de chică și-i tîrnuia de colo colo, sperînd, probabil, să le-o smulgă, să aibă astfel colonia doi cheli în plus.

Angelico suporta orice la altul, și averea și frumusețea, numai părul nu-l suporta.

Omulețul crescător de rechini își găsise o ocupație de-a dreptul plăcută. Nu știu de unde făcuse rost de un picior de masă, cu care se plimba printre noi, fiindu-i de mare folos. Dacă doi adversari se priveau fix, neștiind încă ce să facă și cum să se repeadă, el se strecura în spatele dușmanului și, c-o lovitură scurtă dată peste picioare, chiar în spatele genunchiului, îl așeza drept în fund. Mai înainte să-și dea seama de ce s-a așezat ca un boboc de rață, el primea o a doua lovitură în cap, care-l trimitea în lumea viselor.

— Închideți ușa ! Stați la ușă ! țipă deodată franțuzul, prinzînd de veste că oamenii lui Mario o găsesc cam des și uită să se mai întoarcă.

Avea dreptate. Cu cine să ne mai batem ? Și tocmai acum, cînd ne-am încins !

Federico a fost din cîțiva pași la ușă, hotărît să nu treacă nimeni de el.

Numai așa am putut să ne mai distrăm un timp.

Pedro și profesorul aveau treabă cu Mario. Îl tîrîseră într-un colț și-l scotoceau prin buzunare.

— Banditul! Criminalul! Derbedeul! se auzi bătrînul. Le-a avut la el, așa-i?

Am văzut că Pedro avea în mînă două bucăți de hîrtie, pe care încerca să le pună cap la cap. După zîmbetul lui satisfăcut și după chițăiturile bătrînului, am înțeles că harta era din nou în mîinile noastre.

Dar, mai departe. Cineva a spus odată despre mine că aș fi zgîrcit. Cea mai mare prostie pe care am auzit-o la adresa mea! Și acum, deodată, nu mai suport insulta și mă apuc să dovedesc contrariul. Împart cît pot. Na și ție, na și ție, ține și tu, primește și tu, încasează și matale, primește și matale, înghițiți și dumneavoastră, încasați și dumneavoastră de parcă sînt cel puțin proprietar de casă de import-export. Unii sînt așa de fericiți de gestul meu, că îi văd imediat răsturnîndu-se, mulțumiți, pe dușumea, alții, dimpotrivă, buni platnici, își plătesc imediat datoriile, așa că mă învîrt de multe ori în jurul meu, fericit că cerul a lăsat printre noi și oameni ca ei. Primesc, Doamne! Chiar tu ai spus că omul trebuie să dea ca să aibă de unde primi. Și, iată, dau din nou. Dar cine a spus că cel care cerșește, obosește, stînd cu mîna întinsă, n-a știut că obosesc și cei care dau. Așa că din mine a început să țîșnească fiecare picătură de apă pe care o conțineam. Mă tot gîndeam că, golit de tot, voi începe probabil să zbor, ca un balon fără lest. Noroc că aveam tavan bun.

Pășeam, gîndindu-mă în sinea mea: „Doamne, ce bine că m-ai făcut darnic. Parcă tot e mai bine să dai, decît să primești".

Gîndurile mi-au fost deodată întrerupte de cea mai neașteptată imagine. Azvîrlit pe dușumea, cu fața în sus și picioarele și mîinile rășchirate, franțuzul zăcea țeapăn. Țeapăn și fericit, pentru că gura lui fericită înghețase, zîmbind satisfăcut. Un om leșinat din plăceri. Ei, franțuzule, n-ai urcat degeaba Amazo-

nul. Soarta ţi-a dat din prima zi ce căutai. Aşa sînt unii, doar deschid gura şi providenţa le şi caută în coarne, cum să zice, şi le face pe plac.

Am fost trezit din gîndurile mele de vocea lui Federico, care întreba mirat:

— Nu mai e niciunul?

Într-adevăr, nu mai era niciunul! În jurul meu se aşternuse o linişte ca-n rai, dacă în rai o fi cumva linişte şi nu sunete de castaniete.

Va să zică, tot s-au terminat. Unii erau bătuţi, alţii nu mai îndrăzneau să se scoale de jos.

Mi-am rotit ochii în jur şi am avut senzaţia că sînt în bostana bătrînului, înainte de cules. Pe jos, numai dovleci legaţi la vrejurile lor. Cîte unul mai clipea, cîte unul mai scîncea, cîte unul, prea copt, se vede, crăpase şi mustea al dracului de tare. Cei copţi prea rău erau mai ales în partea păzită de nebunul de Federico.

Pedro şi bătrînul îl terminaseră pe Mario, care şi acum ţinea să stea tot răscrăcărat. Mi-am dat seama că-i un încăpăţînat şi face numai ce-i trăsneşte prin cap.

— Ei, ce facem? ne întrebă Federico.

— Să ne odihnim, propuse omuleţul, care părea destul de surmenat şi care, din greşeală, sau pentru că nu se îndura să-şi lase piciorul de masă din mînă, sau pentru că acesta i se lipise probabil de palmă, de atîta strînsoare, se ştergea cu el pe frunte, de parcă ar fi fost cearşaf.

— Cred că cel mai bun lucrul pe care îl avem de făcut este să plecăm, spuse Pedro. Am terminat aici tot ce aveam de făcut.

Uitîndu-ne în jurul nostru, a trebuit să admitem că terminasem într-adevăr tot ce aveam de făcut.

— Unde mergem, Pedro? întrebă omuleţul.

— Facem o colonie a noastră. Cred că nu vrei să te laşi jupuit de ăla de colo.

— Să facem colonia noastră! urlă Federico.

— Unde-i Angelico?

Intrebarea ne surprinse pe toți. Unde era Angelico? Am căutat destul de mult pînă să dăm de el. Se ascunsese, băiatul, tocmai în spatele tejghelei, unde stătea îmbrățișat cu un altul din tabăra dușmană. Se țineau unul pe altul de beregată, dar probabil că nu mai avusese putere să strîngă, așa că leșinaseră amîndoi, potolindu-se.

— Angelico! strigai eu, lovindu-i ușor cocoașele de sub șale. Scoală-te!

Dar a trebuit să lovească destul de tare pînă ce Angelico să prindă viață.

— Ce-i? întrebă el buimăcit.

— Ce să fie, hai să te decorăm!

— De ce-i așa liniște? mai întrebă el, nedumerit.

— Se cunoaște că n-ai fost în rai, prostule. Așa-i pe aici. Poate vrei să-ți cînte Senorita, nu?

— Cum, am murit? întrebă încă buimac Angelico, speriindu-se cu adevărat.

— Ești chiar în rai.

Dar el privi în jur și-l văzu pe acela pe care îl iubise cu atîta patimă. Zăcea lîngă el.

— Nu-i raiul aici. Asta n-are ce căuta acolo. Tu să nu mă duci pe mine!

Și Angelico sări fericit în picioare, de unde se văzu că măgarul n-ar fi vrut să dea viața de seringhero de aici pentru aceea minunată din rai.

— Te-ai deșteptat? îl întrebă Pedro.

— Bună dimineața, îi dovedi Angelico.

— Hai atunci, condu-ne la locul nostru. Știi, acolo unde ți-am arătat eu că vreau să ne facem colonia.

— S-a făcut, Pedro. Dar mai e ceva. Trezește-i pe toți ai noștri.

Pedro trezise cîțiva, dar mai erau destui lipsă. Mai ales franțuzul dormea cam greu, așa că o băgasem pe mînecă, temîndu-ne să nu adoarmă de tot. Mai erau trei care nu se deșteptaseră încă.

— Pe ăștia luați-i în cîrcă și duceți-i la debarcader, ordonă Angelico. Iar voi mergeți cu mine. Trebuie să luăm muniții și tot ce ne trebuie. Magazia

lui Mario e alături. Voi doi stați aici. Care se trezește înainte de timp, aranjați-l.

Am rămas surprins cînd am văzut ce om energic e Angelico. Eu am plecat cu cei patru spre debarcader. Pedro, bătrînul și Federico au rămas să-i păzească pe cei bătuți, iar Angelico se puse în fruntea cetei și plecă la treabă. Abia la debarcader, după ce i-am lăsat jos și am turnat apă pe ei, am reușit să-i trezesc și pe ceilalți. Primul care a sărit în picioare a fost franțuzul, care, cînd s-a dumirit unde e, a făcut niște ochi de caiman.

— Cum am ajuns aici? Întrebă el, aiurit.

— V-am adus cu un cupeu, excelență. Ne-am gîndit că aerul de aici e mai prielnic pentru excelența voastră.

— Am fugit? strigă el alarmat de o asemenea rușine posibilă. Spune drept!

— Nu, excelență... am terminat. Cînd termini trebuie să pleci, nu? Altfel ne plictiseam.

— Va să zică tot noi, da?

— Tot noi.

— Eee! făcu el și se întinse satisfăcut.

— Dar dumneavoastră, excelență, cum s-a făcut de ați ațipit înainte de vreme?

Voiam să știu cum de s-a întîmplat această minune, pe care nu mi-o puteam explica.

— Nici nu-mi aduc aminte — se înfurie brusc Pierre, acest suflet pe care nu credeam că-l poate tulbura ceva. Nu-mi aduc aminte. M-a luat prin surprindere.

— Nici nu se putea altfel, îl crezui eu fără nici o rezervă. Nici nu se putea altfel.

— Tocmai aruncasem cu unul din cei doi, care sosise cu Mario, în capul celuilalt, cînd am simțit deodată că ceva se ciocnește cu capul meu. Ceva care a început să fluiere în clipa în care m-a lovit, pentru că eu, din acel moment, n-am mai auzit decît fluieratul lui.

— Cel puțin, era la modă melodia? întrebai eu, curios ca întotdeauna.

— Să spun drept, Alec, n-am mai auzit-o niciodată pînă acum, de unde se vede că era una abia lansată. Şi, dacă sînt atent, şi acuma o mai aud puţin.

— Nu-i nimic, Pierre, trece — îi spusei, mîngîindu-i un cucui cît toate zilele. Iţi garantez că ai să fii mai deştept, pentru că în el cred că ai creier încă pe atîta cît aveai. Şi cine nu ştie că nimeni nu se plînge de creier prea mult ?

Zorile ne-au prins discutînd tot despre bătaie, Pierre nevoind nici în ruptul capului să discute şi despre altceva decît despre aceste minunate clipe. Numai că acum, la lumină, s-a cam împrăştiat puţin poezia, aşa că ne vedeam cum eram de fapt. Capul meu, oglindit în apa rîului, avea o formă pe care eu n-o ştiam. Puţinele mele cunoştinţe de geometrie nu mă ajută să-i definesc forma, dar cred cu toată sinceritatea că profesor să fi fost şi tot n-aş fi putut. E ceva foarte ciudat, oval în partea dreaptă, două ridicături în frunte, iar în mijloc îi crescuse, pe locul unde avusesem înainte nasul, ceva ca o prelungire a feţii, care începea de la o ureche şi se întindea pînă către cealaltă. Dacă aş fi fost în Spania, aş fi făcut parale frumoase în bîlciuri, declarîndu-mă „născut dintr-un animal necunoscut".

Au apărut şi ceilalţi, mai înainte ca soarele să fi luminat din plin. Toţi purtau poveri grele, aşa cum îşi fac oamenii poverile cînd nu cară din hambarul lor. Împleticindu-se ameţiţi de băutură şi bătaie, au ajuns la noi. Ne-am instalat repede în toate pirogile pe care le-am găsit şi, încolonîndu-ne în spatele pirogii lui Angelico, am pornit.

Vom avea colonia noastră ! Nu ştiu dacă vom avea şi soarta noastră. Dar asta era mai puţin important acum. Cel mai mult mă bucura faptul că-mi voi schimba locul. Vîntul a suflat şi ne-a luat iar seminţele să le arunce aiurea. Vom da şi acolo rădăcini, dacă va fi de noi. Dacă nu, trebuie să mai bată vîntul o dată şi atunci nu vom pregeta să ne aruncăm înainte.

Suflă vîntule, suflă !

Partea a III-a

RHUM-FIUL PĂDURII

Colonia noastră

— Alarmă ! Alarmă !
— Unde sînt ?
— Acolo !
— Săriți ! Pedro ! Alec !

Ne-am năpustit cu toții afară, pregătiți de luptă. Pedro a organizat imediat apărarea.

— Miguel ! Federico ! Treceți spre rîu !

Cei doi s-au repezit la parapete.

— Tu, Alec, vezi acolo !

M-am oprit lîngă Pierre și am început să trag.

Pedro s-a repezit și el în partea opusă, respingînd cîțiva indivizi care se strecuraseră pînă aproape de noi. Împușcăturile oamenilor lui Mario răsunaseră deodată, cînd ne așteptam mai puțin.

Din toate părțile veneau către noi plumbi flămînzi de carne, dar numai unul a găsit ce căuta, acela care a mușcat din piciorul lui Miguel.

De data asta, Mario nu se mulțumește să ne trimită numai plumbi.

Din cîteva locuri au plecat spre noi săgeți care au la capăt cîte o legătură de frunze de licuri aprinsă. Săgețile trec pe deasupra capetelor noastre și se înfig în acoperișuri sau în lemnul întăriturilor.

— Lăsați cîțiva armele ! strigă Pedro.
— Aici, aici la mine ! strigă profesorul.

Trebuiau să stingă o săgeată care reușise să aprindă niște iarbă uscată. Focul amenința să ia proporții.

Cîțiva s-au repezit să-i ajute. Dacă focul s-ar fi întins, am fi ars ca niște șoareci. Iar dacă am fi fugit,

gloanţele lui Mario ar fi făcut ceea ce n-ar fi reuşit să facă focul.

Rămăsesem singur să păzesc drumul care ducea spre rîu, ceilalţi fiind ocupaţi.

O săgeată veni însă şi se înfipse chiar în trunchiul de deasupra capului meu. Focul adus de ea sări în toate părţile. O frunză aprinsă îmi căzu în cap. Am avut norocul formidabil că Rivero tocmai ducea apă să adape o săgeată înfiptă în acoperişul lui, cînd a văzut ţîşnind flăcări din capul meu, ca din capul unui zeu indian. Uitînd de drumul lui, îmi răsturnă apa în cap, salvîndu-mă.

— Ce-i cu tine, Alec, vrei să ne luminezi ? rîse Pedro.

Numai că mie îmi pierise cheful să mă iau la harţă cu el şi l-am lăsat în pace.

Atacul a fost scurt, Mario retrăgîndu-se după ce a socotit că ne-a amintit de existenţa lui. Nu suferea gîndul că s-ar putea să-l uităm. Dar, cred eu, nu suferea nici gîndul că într-o noapte o ştergem, călăuziţi de hartă, să căutăm ceea ce ar fi dorit să caute el. Voia, desigur, să se asigure mai întîi că sîntem aici, în colonie. Dacă la împuşcăturile lui n-ar fi răspuns nimeni, cu siguranţă că şi-ar fi luat oamenii şi ar fi plecat după noi. Acum, de cînd ploile au încetat, ne controla mai des.

Era al treilea atac pe care îl dădea în ultimele cîteva zile, şi toate s-au terminat rău pentru el. Ascunşi în spatele întăriturilor, tragem fără teamă. Noroc că avusesem grijă să ne ridicăm colonia într-un loc deschis, aşa că e foarte greu să fim luaţi prin surprindere. Pînă cînd să înceteze ploile, Mario nu ne-a deranjat, pentru că ştia că nu puteam pleca nicăieri. Numai că, iată, au trecut patru luni din seara în care ne-am despărţit de iubitul Mario, încercînd să trăim pe picioarele noastre. Patru luni de cînd mă lupt cu oamenii noştri să-i fac să reziste mirosului de alcool care vine din butoaiele lui Mario. Nu-i de loc uşor să stea nouăsprezece oameni cîteva luni într-un ţarc, ca nouăsprezece oi la iernat. Plictiseala i-a împins de multe

ori, pe mulți, către colonie și numai Federico și profesorul au reușit să-i țină pînă acum. Primul — arătîndu-le pumnul, al doilea — spunîndu-le povești frumoase, în care ei apăreau plini de bani și poleiți cu aur.

Între timp, cerul trăgea nori grei deasupra noastră și ni-i storcea în cap cît era ziua de mare, luni de-a rîndul. Am stat aciuiți în cabanele noastre și am fumat pipa răbdării, omorînd vremea numai cu planuri.

După luptă, viața intra repede în normal, numai că găseam din ce în ce mai puțini oameni care să plece după mîncare. Se temeau să iasă din bîrlog. Afară, în pădure, Mario îi putea aștepta după o tufă și să le dea aripioare.

Federico se apropie de mine și-mi vorbi tocmai despre asta :

— S-a terminat haleala, șefule.

De la început Federico mi-a spus „șefule", cu toate că nimeni nu i-a cerut-o. Dar se vede treaba că, din obișnuință, simțea nevoia unui șef, și și-a făcut unul. Eu și Pedro sîntem „șefii". Profesorului îi spun toți „senor", arătîndu-i un respect deosebit.

Vorbele lui Federico m-au cam înfuriat, mai ales că le știam adevărate. Dar de ce-mi spune mie ? Ce sînt eu, dădacă ? De aceea îi răspunsei acru :

— Bine că s-au terminat. De mîine intrăm în post.

— Ascultă — mă preveni el — să știi că prietenia merge pînă la burtă. Într-o noapte o șterg toți la Mario, dacă n-au ce mînca.

— Ei și ?

— După ce mai întîi îți vor lăsa un cuțit între coaste, ca să aibă o scuză în fața lui și să-i ierte. Nu te juca.

Federico avea dreptate, nu e bine să te joci cu burta oamenilor.

— Dar ei nu înțeleg că Mario urmărește să ne înfometeze ?

— Și dacă văd ? Asta nu ține de foame.

Mi-am dat seama că Federico îmi face un serviciu spunîndu-mi toate astea, şi de aceea mă potolii. Nu era omul vinovat cu nimic.

— Bine, Federico, am să văd ce-i de făcut. Deseară plecăm după mîncare.

— Cine ?

— Eu şi Pedro.

— Luaţi de la Mario ?

— Nu. Avem noi alt plan. Nu vă plac ouăle ?

— Ba bine că nu.

— Ei bine, ne ducem să aducem ouă. Spune oamenilor ce ai auzit de la mine.

Dar tocmai atunci un cor de voci se auzi pînă la noi. Una urla mai ales, şi nu mi-a fost de loc greu să-mi dau seama a cui era.

— Nu mai vreau, înţelegeţi ? Să mă lăsaţi în pace ! Numai minciuni.

Bătînd aerul cu mîna şi urlînd cît îl ţineau bojocii, omuleţul, Miguel al nostru, îşi tîra piciorul lovit, către mine.

— Vreau să plec ! îmi comunică el hotărît. M-am săturat de voi şi de gogoşile voastre.

— Unde, Miguel ?

— La Mario ! Nu mai rămîn o clipă aici. Nu mă puteţi opri. Îl fac bucăţele pe ăla care se apropie de mine.

Se uita aşa de fioros, că nimeni nu se îndoia că ar face ceea ce spunea. M-am gîndit că n-am nici un motiv să-l opresc.

— Nu te opreşte nimeni, Miguel, dar nici acolo n-o să-ţi meargă mai bine, te asigur. Aici, cel puţin, eşti cu noi. De patru luni stăm împreună.

— Şi dacă am stat, ce-am cîştigat ?

— Nimic. Dar nici la Mario n-ai să cîştigi ceva.

— Dacă nu-mi merge, plec acasă. Nu mă mai ţin după ăsta, spuse el, arătîndu-l pe Pedro. Mi-a vîndut gogoşi. M-a făcut să vin pînă aici degeaba. N-a prins nici un rechin.

— Am văzut eu cînd l-a prins.

— Gogoşi ! o ţinu una Miguel. Am venit degeaba. Cine dracu, a mai văzut rechini înhămaţi ? se întrebă deodată Miguel, de parcă furia suflase peste ceaţa care-i acoperea mintea. Nu sînt prost să înghit aşa ceva.

— Noi vom fi primii, încercai eu. Vom fi primii îmblînzitori de rechini.

— Aiurea ! Lasă, Miguel nu e prost, cum îl credeţi voi. M-am săturat. Adio !

Şi mai înainte ca noi să-i mai putem spune ceva, sări întăriturile şi plecă.

— Îl curăţ strigă Federico, ducînd mîna la revolver.

— Nu, Federico, lasă-l. Nu-l ţinem cu forţa. La urma urmei, e un băiat bun, îţi spun eu.

Vorbise Pierre. Acesta-l privea înţelegător pe Miguel, care se depărta şchiopătînd.

Pentru că se strînseseră cu toţii, am profitat şi le-am spus ce aveam de gînd să facem.

— Uitaţi despre este vorba. Deseară, eu şi Pedro plecăm după mîncare. Mîine seară, cel mai tîrziu, sîntem înapoi. Ne aşteptaţi ? Care nu vrea să mai aştepte pînă mîine să spună. Poate să plece de pe acum după Miguel.

— Vă aşteptăm, vorbi Pierre în numele lor.

— Pînă atunci voi terminaţi de făcut pluta. Încărcaţi marfa pe ea şi, în două zile cel mult, o luăm la vale. Avem ceva suc.

Aveam, într-adevăr, marfă. Speram să facem o treabă bună şi să luăm atîtea parale cîte ne-ar fi trebuit pentru sezonul pe care îl începeam.

— Cine se ocupă de plută ?

— Eu, şefule, se oferi Federico.

După ce am hotărît ce are de făcut fiecare în timpul cît vom lipsi noi, oamenii s-au dus la treburile lor, adică la zaruri sau la cărţi.

Eu, profesorul şi Pedro am rămas mai departe să discutăm problemele care ne priveau numai pe noi.

— Dumneavoastră, senor — se adresă Pedro bătrînului — rămîneţi aici să supravegheaţi lucrul ?

— Nu la mine trebuie să vă gîndiţi voi.

— Întreprinderea noastră nu-i prea periculoasă. Numai să găsim ce căutăm.

— V-aţi pregătit totul? Aveţi căngi bune?

— Am pregătit.

— Acum, pentru că tot urcaţi, am să vă rog să trageţi cu coada ochiului în jurul vostru, poate descoperiţi semnul pe care îl vedem pe hartă şi care ne indică locul unde vom găsi tribul deţinător al copacului pe care îl căutăm. Iată ce spune harta.

Profesorul scoase din buzunar scrisoarea pe care ne-o luase Mario şi, folosind un alfabet cifrat, dezlegă cele scrise în josul hărţii.

„De la cea de a treia cotitură a rîului, urci aproximativ patru, cinci ore şi ajungi într-un loc în care rîul a spălat o stîncă albă, dezgolind-o de vegetaţie. Cînd ai ajuns aici, să ştii că eşti la sfîrşitul călătoriei tale. Aşază-te cu spatele la stîncă, în aşa fel încît să vezi ceva mai sus un imens cuib de termite. Ridică braţul drept lateral şi porneşte în direcţia pe care ţi-o arată el. Ai să mergi mai puţin decît te aştepţi şi ai să dai de tribul nubu-ilor. Ei sînt deţinătorii copacului pe care îl cauţi".

Era prima dată cînd bătrînul se încumeta să ne traducă acest text. Terminase descifrarea şi aştepta să vadă ce spunem.

— Pînă acum nu ne-aţi spus că există şi un cifru secret, se arătă Pedro nemulţumit că bătrînul n-a avut încredere în noi.

— Pedro, nu fi supărat. Am jurat să nu-l spun decît în clipa în care voi găsi că e necesar.

— Bine, dar nu ne-aţi spus niciodată că e aşa de aproape de aici.

— Abia de curînd am calculat, Pedro. Şi apoi, de ce să vă spun, dacă ştiam că nu puteam pleca într-acolo. Pînă mai ieri a plouat. Şi, să-ţi spun drept, mai era ceva. Mă temeam că, vreodată, la beţie, n-ai să-ţi ţii gura. Tu ştii cît te preţuiesc, dar la băutură ştii cum e omul.

Bătrînul avea dreptate.

— Aşa e, Pedro, mă amestecai şi eu în vorbă. Cînd avem nevoie să ştim, iată că ştim.

— Mario era prea aproape, Pedro, continuă bătrînul să se dezvinovăţească. O vorbă să fi aflat şi ar fi pornit la drum. Norocul nostru că el n-a cunoscut cifrul, sperînd să găsească locul numai după semnul de pe hartă. Dar şi pe ăsta n-a ştiut să-l determine exact, pentru că n-a ştiut să-i afle coordonatele. Din toată lumea de aici, numai eu am un sextant [1] în traistă.

Pedro părea că, în sfîrşit, înţelege rezerva bătrînului!

— De aceea nu eraţi chiar aşa de alarmat că harta stă la Mario?

— De aceea, Pedro. Mă temeam totuşi să nu se încumete să o arate vreunui marinar. Dacă printre ei găsea un marinar în care Mario să aibă încredere? Acesta ar fi ştiut ce să-i spună şi de ce avea nevoie ca să determine locul.

— Bine, senor, vă rog să mă iertaţi, dar dacă un glonţ ar fi nimerit pînă la urmă sub cămaşa dumneavoastră, cum rămînea cu harta? Noi n-am fi ştiut ce să facem cu ea.

— M-am gîndit şi la asta, Pedro. Să nu crezi că te lăsam fără dezlegare.

Şi, spunînd acestea, profesorul scoase din buzunar o foaie de hîrtie, pe care o despături sub nasurile noastre curioase.

— Iată, Pedro, ai fi găsit în buzunarul meu această foaie în care am dezlegat cifrul şi cu ajutorul căreia ai fi ştiut ce ai de făcut.

---

[1] **Sextant** — aparat cu ajutorul căruia se determină latitudinea şi longitudinea unui punct de pe hartă.

Vînătoare de țestoase

Cînd soarele s-a ascuns dincolo de rîu, în spatele pădurii, noi eram gata de drum.

În după-amiaza aceea am zărit pe malul celălalt doi oameni de-ai lui Mario care se furișau să ne spioneze. Să fi trăncănit Miguel ceva ? Nu cred. Și apoi ce știa el ? S-ar putea să le fi spus că ne culcăm cu muzică de stomac și ne trezim cu muzică de stomac, altceva nu avea ce să le spună. Iar asta, cu siguranță, știa și Mario. Poate încearcă banditul să ne înfometeze, pîndindu-i pe toți cei care ar merge după mîncare.

— Trebuie să plecăm pe furiș, spuse Pedro, privindu-i pe cei doi.

— Nu m-am gîndit nici o clipă că voi pleca în sunete de marș, îi mărturisii eu.

Iar bătrînul, care era lîngă noi, ne descreți frunțile, strigîndu-le furios :

— Derbedeilor ! Banditilor ! Criminalilor !

Numai că cei doi stăteau mai departe în spatele tufișurilor de ferigă și ne pîndeau.

Mai înainte ca luna să urce deasupra capetelor noastre, eu și Pedro ne-am furișat către rîu. Purtam cu noi două cîngi lungi și cîte o oală de pămînt.

Am mers destul de repede, pentru că frica ne mîna de la spate. Eu, cel puțin, n-am lăsat o clipă revolverul din mînă. Tot curajul meu se strînsese în vîrful gloanțelor. Dar, pentru că există probabil și un dumnezeu al fricoșilor, am mers fără să pățim nimic.

Cînd am avut luna în vîrful capului, l-am auzit pe Pedro că-mi spune :

— Cred că am ajuns.
— După ce vezi, Pedro ?
— Mi-a descris Angelico locul.
— El a vînat aici ?
— Te cred. Altfel nu ne trimitea.

Am căutat un loc mai ferit şi ne-am aşezat la pîndă. Fumam ţinînd ţigările în pumn, să nu fim văzuţi. Îl întrebai pe Pedro :

— Nu mi-ai spus ce trebuie să fac.
— Să aştepţi în linişte. De ce urli aşa ?

Nu urlasem, dar Pedro voia să vorbim în şoaptă. Repetai, de data asta şoptind :

— Ce trebuie să fac ?
— Îţi spun atunci, Alec. Numai să vină ele. De altfel, va trebui să faci ceea ce am să fac eu. Nu-i de loc greu, dar trebuie să fii foarte iute. De asta depinde totul.
— De repeziciune ?
— Te cred. Altfel fug. Dar ai să vezi tu.

Am stat încă mult timp în linişte, pînă cînd Pedro îşi cam pierdu speranţa.

— Nu mai vin în noaptea asta.
— De ce ?
— E cam tîrziu.
— Atunci ce facem ?
— Aşteptăm.
— Nici o iubită n-am aşteptat-o atîta.
— Iubita nu-ţi aduce ouă, mi-o tăie scurt Pedro. Uiţi că stomacul tău e ca o pungă goală ?

Tăcurăm o bucată bună de vreme pînă cînd Pedro îmi puse, aşa cum avea de obicei, cea mai neaşteptată întrebare :

— Ascultă, Alec, de mult voiam eu să te întreb. De ce ai venit tu aici ?
— De ce mă întrebi ?
— Uite aşa. Mi se pare curios. Tu nu semeni cu noi.
— Nu te înţeleg.
— De multe ori pari un biet om cumsecade. Tu nu bei ca noi, nu-ţi place să te baţi, nu-ţi place prea mult

în local, nu spui minciuni, nu-ţi place să iei de la altul, aşa că, de multe ori, îmi vine să cred că eşti un om cumsecade, aşa cum am să fiu eu, cînd voi fi însurat cu Juana.

— Eu am început să mă antrenez de pe acuma pentru cînd voi fi însurat. Să nu-mi vină prea greu, cum cred că o să-ţi vină ţie. N-o să-ţi vină greu ?

— De loc. Juana e o femeie care cumineşte şi un taur înfuriat. Nici nu ştii ce femeie e Juana, şi mai ales cînd iubeşte. După ce m-a cunoscut şi s-a îndrăgostit de mine, şi cînd a văzut ce fel de om sînt, m-a luat într-o zi de-o parte şi mi-a tras două palme, de nu le uit nici azi. Ştii, are o mînă mică şi catifelată, că e o plăcere să te pălmuiască, te rog să mă crezi. Ah, ce palme trage Juana !

— Ei, şi ce ţi-a zis ?

— Juana e o fată dintr-o bucată. Mi-a spus : „Ascultă, puşlama, eu te iubesc, dar vreau să ştiu dacă o să iasă ceva din tine. Am nevoie de un om cumsecade, nu de un fluieră-vînt.

— Oho !

— Şi mă iubea, auzi ? Să fi văzut ce mai plîngea de bucurie cînd i-am promis că mă fac om serios. Ştii, Juana credea tot ce-i spuneam. Credea atît de mult în vorbele mele, că nu-mi venea s-o mint de loc. Ei, şi dacă i-am promis că mă fac om cum vrea ea, a trebuit să mă fac.

— Şi de atunci n-ai mai mințit niciodată ?

— Ei, n-am mai mințit-o pe ea. Dar zău, Alec, m-am făcut om cumsecade, cu toate că mă plictiseam al dracului. Numai că nu uitam eu că în seara aceea, cînd m-a pălmuit, tot ea m-a sărutat. M-a sărutat ea, auzi, şi Juana nu-i o fată de care să te apropii cu una, cu două.

Faţa lui Pedro lucea ciudat în bătaia razelor de lună. Exprima admiraţie, satisfacţie, regret, nostalgie. Apoi, deodată, mă întrebă lucrul cel mai neaşteptat :

— Nu mi-ai spus, Alec, dacă ai iubit şi tu. Ştiu că e ciudat să discutăm asta aici, în situaţia în care sîn-

tem noi, dar vreau și eu să știu ce fel de om ești. Cîteodată cred că ai fost îndrăgostit.

— Scrie pe fruntea mea ?

— Cîteodată. Cînd îți vorbesc despre Juana. Acum, de exemplu. Dacă ai putea să te privești într-o oglindă, mi-ai da dreptate. Arăți altfel.

Al dracului, Pedro, avea ochiul mai ascuțit decît credeam eu. Și, în clipa aceea, acolo în mijlocul naturii infinite, am vorbit prima dată despre mine.

— Am iubit și eu, Pedro. Numai că eu n-am avut noroc ca tine. Vezi, Juana te așteaptă, ți-a promis că doi ani nu se mărită. Te iubește și dacă se va mărita peste doi ani, știi că nu din dragoste se va mărita. O fată săracă nu se mărită întotdeauna din dragoste, nu-i așa ?

— Așa-i, Alec. S-o ia dracu' de treabă, dar așa e. La tine cum a fost ?

— Eram la Neapole. Am văzut-o prin vitrina unui atelier de mode. Dar, știi, Pedro, parcă m-a pocnit cineva drept în creștetul capului.

— Așa e ? Și pe mine la fel.

— Mi-a plăcut cum am zărit-o. Și mi-a plăcut așa de tare, că am rămas în fața vitrinei de parcă eram de paie. Am rămas așa pînă cînd s-a închis atelierul și a plecat spre casă.

— Cînd ai început să-i cotcodăcești ? anticipă Pedro.

— Cînd am început să-i cotcodăcesc, Pedro.

— Și ea ? Ți-a făcut mutre, nu-i așa ? Așa fac toate la început, dar dacă te ții tare...

— Nici nu s-a uitat la mine. Nu-i vorbă, nu arătam nici eu prea grozav. Am urmărit-o mai mult ca să văd unde stă. N-am îndrăznit să-i spun nimic.

— Și ai fugit acasă să-ți schimbi hainele.

— N-aveam ce schimba, dar am plecat hotărît să găsesc. Știi tu că dragostea scoate parale și din piatră seacă. Sau, cel puțin încearcă să scoată.

— Și din hevea scoate.

— Din orice. Numai că eu n-am găsit nimic. Pentru prima dată a avut însă soarta grijă de mine.

— Mai are și ea din cînd în cînd. Păcat că-i cam rar, nu-i așa?

— Prea rar, Pedro. Supărat, am umblat în noaptea aceea pînă în zori. Am bătut străzile. Cînd voiam să plec spre casă, a apărut omul meu. Se vedea de la o poștă că are aur la el.

— Și l-ai pocnit.

— Ei, Pedro, ce-ți închipui? mă revoltai eu.

— Nu te supăra, Alec. Eu, pentru Juana...

— Și eu l-am furat, într-un fel. Cum ți-am spus, era beat. Fără nici o intenție, dar împins de la spate de-o presimțire, m-am luat după el. Ce s-o mai lungesc, la un colț, în dreptul unui felinar, a vrut să-și privească ceasul. Atunci i-a căzut din buzunar punga cu bani.

— Și tu l-ai strigat să i-o dai.

— Asta ar fi trebuit să fac. Dar n-am făcut-o. Am tăcut cu inima cît un purice, de teamă să nu observe. Dar a plecat. Mult timp m-am gîndit că, de fapt, i-am furat-o, din moment ce știam a cui e...

— De ce? Tot i-o lua altul. Dacă nu erai tu, nu o găsea altul?

— Asta a fost gîndul cu care mi-am adormit conștiința. A doua zi, uitînd pățania, eram în fața vitrinei. Elegant ca scos din cutie. Îți închipui că am fost primit mai bine.

— Te cred.

— Cînd am ajuns acasă, a deschis fereastra și mi-a zîmbit. Peste două zile, am observat că-și pierde mănușa și am înțeles că voia să mă cunoască. M-am repezit, i-am ridicat-o și am intrat în vorbă.

— Iar i-ai cotcodăcit.

— Și ce cotcodăcit, Pedro! Parcă aveam trei guri. Peste o săptămînă ne-am declarat amor, numai că peste încă o săptămînă punga mea se golise, iar ea a început să-și dea seama cu cine are de-a face. Fetița a început să fie din ce în ce mai rezervată, pînă

ce, într-o seară, ducîndu-mă să-i cîrîi ca de obicei, am văzut pe geam două umbre în loc de una.

— Fiuit ! fluieră Pedro a pagubă.

— Şi se strîngeau atît de tare una de alta, că mi-am dat seama că nu vor să fie deranjate.

— Şi ce le-ai făcut ? întrebă nerăbdător Pedro.

— Nimic, ce să le fac. Am făcut la stînga şi am plecat.

— Phii, ce bostan ! se revoltă Pedro. Nu l-ai omorît ? Aveai tot dreptul.

— Ce era el vinovat ?

— Atunci pe ea.

— Am plecat. Şi nu mai face tu pe grozavul, mă enervai eu fără să vreau.

Dar mă calmai imediat :

— Am plecat în alt oraş. Mi se pare că în Veneţia. N-am mai vrut să mă opresc nicăieri. Dacă n-ai bani, nu-i bine să te opreşti, pentru că o duci rău. Aşa, cînd mergi, tot o duci rău, dar cel puţin mai vezi cîte ceva.

— De-aia ai plecat peste ocean ?

Tăcurăm amîndoi, fiecare cu gîndurile lui.

Cînd am simţit ziua aproape, ne-am căutat un adăpost unde să ne ascundem şi să ne odihnim după această noapte de aşteptare. Am urcat încă puţin în susul rîului, unde ni se părea că zărim un loc bun. Dar am zărit deodată, după un cot al rîului, stînca pe care ne-o descrisese bătrînul. Albă, dezgolită de verdeaţă, părea o căciulă uitată de un uriaş pe malul apei. Era singura pată albă pe fondul verde al pădurii. În prima clipă am vrut să ne repezim la ea, să ne aşezăm cu spatele, să mergem imediat să descoperim acel copac deosebit. Dar judecata, sau, poate, frica, au învins pînă la urmă. Am găsit atîta voinţă în noi, încît ne-am culcat, hotărînd ca abia pe înserat să ne apropiem de stîncă.

— Şi vînătoarea ? întrebai eu.

— Avem destul timp. Aici venim numai să observăm şi ne întoarcem la locul nostru.

Cînd ne-am trezit, era într-adevăr seară, dar destul de liniște în jurul nostru.

— Cred că e pe aproape un trib, îmi spuse Pedro.

— De unde știi ?

— Animalele se feresc de focul taberei lor, se îndepărtează. Nu auzi că e mai liniște ca de obicei ?

Ne-am apropiat de stînca albă, care reflecta razele lunii. Pedro se așeză în fața ei, așa cum era scris în bilet, și plecarăm în direcția arătată de brațul lui întins.

Cred că n-am mers mai mult de o jumătate de oră, cînd am auzit primele bătăi de tobă.

— Ce o fi însemnînd ? mă întrebă Pedro.

— Nu știu precis, Pedro, dar pare o chemare la luptă.

— Sper că nu i-am speriat noi.

— Nu cred. Au ei un alt motiv. Dar poate e altceva.

— Să înaintăm.

Am pornit atenți, să nu facem cel mai mic zgomot, și iată-ne ajunși în apropierea tribului. Ne ascunserăm în spatele unor tufe de ferigă.

— Privește ! șopti Pedro, apucîndu-mă de mînă. Vezi ce-i acolo, în mijloc ?

— Cred că ceea ce căutăm noi.

Chiar în mijlocul tribului creștea un hevea deosebit puțin de aceia pe care îi cunoșteam noi. Frunzele lui erau ceva mai lungi, iar coaja, din cîte ne puteam da noi seama, era mai aspră decît la hevea obișnuit. Era adevărat, nu văzusem niciodată un astfel de copac.

— Pedro, ăsta-i ! spusei eu în șoaptă, cînd mă convinsei că nu poate fi decît acel grozav hevea.

— Și eu cred, Alec. După felul cum e sădit, se vede că e socotit arbore sfînt. Nimic în jurul lui, singur se înalță în mijlocul luminișului care adăpostește tribul.

Admirația noastră nu contenise încă, fericirea de a-l fi zărit nu se consumase pe de-a-ntregul, cînd am înțeles de ce se băteau tobele și de ce era atîta animație în trib. Dintr-o colibă, legat feleleș, fu scos un alb. Era

împins către pomul din mijloc, probabil locul unde va respira pentru ultima dată.

Primul nostru gînd a fost să-l salvăm. Amîndoi puseserăm mîna pe revolver cînd, întorcînd faţa către noi, am văzut că cel prins nu era altul decît una din cele două umbre care îl escortau pe Mario.

— Vezi cine e? mă întrebă Pedro.

— Crezi că-i pot uita mutra?

— Hai să mergem, spuse Pedro, hotărît, şi îndesă pistolul în teacă. Am aflat ce trebuia să aflăm.

O luarăm înapoi pe poteca pe care veniserăm. În curînd eram din nou lîngă căciula de piatră. Numai bubuitul tobelor ne condusese prin junglă, bubuitul tobelor care anunţa sfîrşitul unui ticălos.

Ne-am aşezat din nou la pîndă, bucuroşi amîndoi că făcuserăm un drum cu folos.

Miezul nopţii ni l-a anunţat tot luna, care ne privea în creştet. Deodată, de parcă acest moment l-ar fi aşteptat, un fîşîit ajunse pînă la urechile noastre ciulite. Zgomotul crescu, părînd că zeci de înotători s-ar fi apropiat de noi.

— Ascultă! îmi atrase Pedro atenţia.

— Aud. Parcă ar clocoti apa.

— Se apropie.

Ochii noştri priveau fix spinarea liniştită a rîului în care se reflecta luna. Numai zgomotul se auzea din ce în ce mai tare, apa rămînea mai departe liniştită.

— Sînt multe, Pedro, dacă se aud mai înainte să se vadă.

— Te cred. Trebuie să apară acum.

Intr-adevăr, în josul rîului, sclipiră primele carapace.

— Le vezi? mă întrebă Pedro în şoaptă.

— Acum da. Ce multe sînt!

— Te cred.

Pedro mă enerva spunînd mereu „te cred", de parcă pînă acum ar fi vînat de cel puţin de o sută de orî broaşte ţestoase.

Clipocitul apei deveni în scurt timp aşa de mare, că părea o maree care creşte.

Se apropiau pe două coloane lungi într-o ordine perfectă. Iată, sînt în dreptul nostru. Cele din capul coloanelor cotiră brusc către mal. Spinările lor bombate păreau nişte băşici enorme, crescute pe faţa apei. Capetele negre cercetau atent în jur, se roteau, spionau incontinuu. Cred că le-ar fi speriat şi suflarea noastră, dacă ar fi simţit-o. Iată-le ajunse la mal. Păstrînd cele două coloane, ele începură să sape în nisip şanţuri nu tocmai adînci. Muncesc repede, din cînd în cînd privind în jurul lor. În noapte par şi mai mari decît sînt. O cochilie ajunge pînă la lungimea de patru picioare şi lată de aproape trei.

Cînd le-am văzut pe mal, eram gata să sar. Dar Pedro, parcă ghicindu-mi gîndul, mă opri.

— Nu-i gata încă. Mai aşteptăm.

— Să nu plece.

— N-ai teamă. Să aşteptăm să ouă. Abia sapă şanţurile de care au nevoie.

Trecuse mai bine de un sfert de oră. Liniştea cuprinse totul. Niciuna nu mai mişca. Nu ştiu cît am mai aşteptat în ascunzătoarea noastră ; Pedro mă preveni :

— Fii atent, Alec. Cînd ai să vezi că vor să le astupe, sărim. Acuma !

Cu cîngile în mînă, ne-am repezit în mijlocul lor. Apucam cu cîrligul dintr-o parte cîte o carapace şi, cu o smucitură scurtă, o răsturnam cu picioarele în sus. Abia întorceam una şi ne repezeam la alta. Broaştele au fost cuprinse de panică, încercînd să fugă înapoi, în apă. Am fugit să le ieşim înainte, dar tot n-am apucat să răsturnăm prea multe.

După ce am terminat treaba, mai bine de treizeci de broaşte dădeau din picioare, fără să se mai poată întoarce. Ne-am apucat să strîngem ouăle şi să le punem în oalele pe care le pregătisem mai dinainte.

Dar am fost întrerupţi de un fîşîit scurt şi de o lovitură. O săgeată se înfipse în apropierea noastră.

Ne-am trîntit amîndoi la pămînt, ţinînd revolverele gata de tras. Am aşteptat să se mai întîmple ceva, dar nimic nu s-a mai mişcat. Săgeata însă, pe care o vedeam lucind la lună, ne arăta că nu eram singuri. Probabil că băştinaşii păziseră şi ei broaştele să le vîneze şi intervenţia noastră le-a stricat socotelile.

— Vezi ceva, Pedro?

— Nimic.

— Şi cît timp mai stăm aşa?

— Să vedem ce se mai întîmplă.

Dar indienii cunoşteau probabil armele albilor şi erau prudenţi. Aşteptau şi ei.

— Ai o batistă? mă întrebă Pedro.

— Ai făcut guturai?

— Dă-o-ncoace!

I-am dat batista, curios să văd ce năzbîtie i-a mai trecut prin cap.

Pedro a înfipt cîrpa în vîrful căngii, apoi, întinzînd-o cît mai departe de noi, ca şi cînd ar fi ieşit din spatele unei carapace, începu s-o ridice, mişcînd-o.

În aceiaşi clipă cinci sau şase săgeţi au şi lovit carapacea broaştei, una înfigîndu-se chiar în partea de dinăuntru a piciorului acesteia. Aproape imediat broasca a încetat să mai mişte.

— Vezi ce puternică e curara?

— Văd, Pedro. O să pierim uşor. Asta o să fie singura noastră mîngîiere.

— Plecăm noi de aici, dar n-o să fie de loc uşor. Ai văzut din ce parte au venit săgeţile?

— După felul cum sînt înfipte, cred că din stînga noastră. Tu ce crezi?

— Aşa socotesc şi eu. E foarte bine că e aşa. La dreapta, la numai patruzeci de picioare, începe rîul. Dacă reuşim să ajungem pînă la mal, sîntem salvaţi. Trebuie numai să găsim un mijloc ca să putem trece nevăzuţi.

— Să ne tîrîm. Dacă ne lipim una cu pămîntul...

— Cum vor vedea că mișcă ceva, cum vor trage. Ce crezi că așteaptă ? Uite dovada.

Și începu să agite batista. O ploaie de săgeți ricoșară din carapacea broaștei.

— Te-ai convins ?

— Atunci ?

Pedro gîndi un timp, privind roată în jur.

— Vezi cele două broaște de aici ?

— Ei ?

— Trebuie să le împingem pînă la rîu, așa cum sînt ele cu fața în sus. La adăpostul lor vom putea ajunge la mal. E tot ce putem face.

— Cred că e imposibil, Pedro. Uită-te la ele. Îți dai seama ce greutate au ?

— Pe nisip alunecă.

— Tot nu vom putea. Poate că ar fi mai bine dacă ne-am adăposti în spatele uneia mai mari, pe care am împinge-o amîndoi.

— Fie și așa, se învoi el.

Ne-am apropiat tîrîș de broasca pe care o alesesem să ne servească drept scut. Ajunsesem tocmai în dreptul ei, cînd Pedro strigă deodată :

— Atenție, Alec !

Chiar în aceeași clipă răsunară două împușcături și un indian, care încercase să se apropie tîrîș, sări înapoi, pierzîndu-se în spatele copacilor.

— Să ne grăbim, Alec, am impresia că s-au plictisit să ne tot aștepte. Mi-e teamă că ne atacă.

— După cîte văd eu, cam știu ce înseamnă un revolver, și vor sta cuminți.

— I-a învățat Mario.

Iată-ne împingînd din răsputeri la broasca grea care nu voia să se miște din loc. Picioarele ei se agitau în aer, căutînd un sprijin. Avea atîta putere în ele, încît, cînd l-a prins pe Pedro de pantalon, l-a tîrît ca pe un fulg înainte, scoțîndu-l în bătaia săgeților. Nici nu știu cînd a sărit înapoi.

— E de-a lor, constată Pedro, arătînd broasca.

Am înfipt cuțitele în nisip și punînd umărul în carapace, am urnit-o din loc. Paznicii noștri au înțeles probabil ce aveam de gînd, pentru că o adevărată ploaie de săgeți zburau pe deasupra capetelor noastre. Rămaserăm lipiți de nisip, în spatele broaștei.. O săgeată însă se înfipse chiar în pantalonul lui Pedro, prinzîndu-i-l de pămînt.

— M-a lovit? se sperie Pedro.

— Stai liniștit! E înfiptă în pantalon. Ți-o scot imediat.

— Fii atent, Alec. Otrava asta nu iartă.

I-am desprins cu multă atenție săgeata, slobozindu-i piciorul.

Continuarăm să împingem broasca. Mai aveam numai un pas pînă la apă, cînd am simțit că nu mai pot. Eram de-a dreptul epuizat.

— Pedro, să ne odihnim.

— Ești nebun? Vrei să te prindă ziua aici? Noaptea e salvarea noastră.

— Dar nu mai pot, înțelegi?

— Hai Alec, încă o dată și gata.

Cu toate acestea, am fi rămas acolo, dacă nu descopeream o rădăcină de care să-mi pot propti picioarele. Sprijinit în ea, m-am întins o dată, împingînd broasca în apă. Ura! eram salvați. Pe iarba de pe mal am împins-o mai ușor.

Ținînd oalele strîns cu o mînă și sprijinindu-ne de ele ca de niște plute, ne-am avîntat în rîu. Curentul era foarte repede, așa că ne-a luat imediat și ne-a împins înainte. Inotînd numai cu picioarele, trebuia să sprijinim și scutul nostru viu. Broasca, mișca speriată din picioare, amenințînd să ne lovească.

Cînd ne-au văzut în apă, indienii au lăsat prudența la o parte și s-au repezit după noi. Țipetele lor scurte de luptă au răsunat în noapte. Arcurile au slobozit săgeți care cădeau în toate părțile, dar mai ales în biata broască. Am scăpat numai protejați de întunericul umbrei lăsată de vîrfurile palmierilor. Curînd am dispărut din ochii lor.

— Dă-i drumul, Alec, îmi spuse Pedro, desprinzîndu-se de broască.

Amîndoi rămaserăm numai cu oalele noastre în braţe. La prima cotitură a rîului, am putut ieşi la mal.

— Ei, Alec ? făcu Pedro, în timp ce-şi storcea cămaşa. Bună baie !

— Bună Pedro !

Şi amîndoi izbucnirăm într-un hohot de rîs.

Primele raze de soare abia ţîşniră din spatele palmierilor, cînd am ajuns în tabără.

Numai că ceea ce nu păţisem la vînătoare, era să păţim acum. Amerigo, care făcea de pază, probabil că abia se trezise, pentru că în clipa cînd a dat cu ochii de noi, a sărit speriat şi, într-o clipă, a ridicat revolverul şi-a tras.

Nici nu ştiu cînd ne-am trîntit la pămînt. Zîmbetele noastre bucuroase ne-au îngheţat pe faţă.

— Ce să fie, Pedro ?

— Să sperăm că nu-i Mario înăuntru.

Acest gînd mă săgetă ca un pumnal. „Oare să fi reuşit Mario să ne omoare oamenii ?“

Am stat un timp aşa, neîndrăznind să ridicăm capul. Dar nici pe cel care trăsese nu-l vedeam.

Probabil că am mai fi stat încă mult timp, speriaţi şi noi şi el, dacă pocnetul revolverului său n-ar fi dat alarma în tabără şi nu i-am fi văzut pe băieţi sărind în spatele întăriturilor.

— Hei, sînteţi nebuni ? ţipă Pedro la ei.

— Care-i acolo ?

— Noi ! Daţi-vă dracului ! Lăsaţi-ne să ne apropiem.

— Pedro ?

— Sfîntul Pedro, Federico, numai că voi vreţi să-l trimiteţi înapoi în cer, mai înainte să vedeţi de ce a venit.

— Hai, veniţi !

— Ura ! A venit şeful, ţipă Federico.

Toţi s-au strîns în jurul nostru, bucuroşi că ne-au văzut.

— Na, mîncați, le spuse Pedro, dîndu-le oalele.

— Ouă ! strigă Amerigo, bucuros.

— Șefule, ai picat la timp. Postul nostru se cam lungise. Nici dracul nu mai îndrăznește să iasă din tabără.

— De aceea nu trebuie să mai stăm aici. Chiar mîine plecăm spre Belem. Ce mai așteptăm ?

— Ai dreptate, șefule. Oamenii s-au cam plictisit să aștepte. Mario ne vizitează în fiecare zi.

— Mîine plecarea.

Toți s-au împrăștiat, ducîndu-se să mănînce. Abia am rămas singuri, că bătrînul ne și luă la întrebări.

— Ei, ați găsit ?

— Senor profesor, l-am văzut cu ochii mei, l-am mirosit cu nasul meu.

Pedro iar spunea gogoși, probabil din dorința de a fi mai convingător.

— Chiar l-ai mirosit, Pedro ? îl tachinai eu.

— Află că l-am mirosit, susținu mai departe, cu neobrăzare, Pedro.

— Lăsați fleacurile ! se arătă nerăbdător bătrînul. Spuneți-mi adevărul. Ați găsit stînca ?

— Nu vă spun că am văzut și copacul ?

— Nu minți ?

Pedro se ofensă într-o clipită.

— Senor !

— Ei, Pedro, îți dai seama că nu vreau să te supăr, dar e așa de mare vestea ! E mare, nu-i așa ? E o veste foarte mare pentru mine.

— Și pentru noi, senor, amintii eu.

— Și pentru voi. Dar tu, Pedro, nu te bucuri ?

— Mă bucur, senor, dar dacă nu mă credeți că l-am și mirosit, nu vă mai spun nimic.

Pedro făcu o mutră de copil bosumflat, care ne făcu să rîdem.

— Bine, Pedro, bine, l-ai descoperit cu nasul, admisei eu.

— Senor, numai să știți că nu-i de loc ușor să-l luăm. Am văzut asta cu ochii mei. Dacă e adevărat

că n-am mirosit hevea, e adevărat, în schimb, că am mirosit friptura unuia care voise înaintea noastră să ia copacul. E adevărat, Alec?

— Sută la sută.

— Ce vreți să spuneți?

— Că era cît pe ce să mai amînăm o zi întoarcerea noastră, fiind invitați să ospătăm la trib. Și încă o friptură care mi-ar fi plăcut, cu siguranță.

— Ce tot spune?

— Are dreptate, senor. În clipa în care ne-am apropiat de sălaș, am văzut pe unul din cei doi amigos ai lui Mario legat fedeleș și invitat să i se taie capul.

— Și voi ce-ați făcut?

— Am făcut la stînga și am șters-o.

— Nu i-ați sărit în ajutor?

— Ba da, senor, l-am ajutat să moară mai repede, netulburîndu-l. Și încă am făcut prea mult pentru un individ ca el.

Profesorul nu ne mai întrebă nimic. Se mulțumi să moțăie din cap. După un timp, ne vorbi despre cu totul altceva.

— Singuri nu ne putem încumeta. Dacă ei nu ne-ar fi urît așa cum ne urăsc, ar fi fost ușor, dar așa... Unde zăresc un alb, nu au decît un gînd, să-l omoare.

— Mie-mi spuneți? zise Pedro. Nici nu mi s-a lăsat părul în cap, senor.

— Vedeți? Iată, însă că norocul ne dă de data asta o mînă de ajutor. Ieri a venit la noi un trimis al comandantului din colonie.

— S-a interesat de sănătatea noastră?

Dar bătrînul continuă, fără să-l audă:

— Au nevoie de oameni pentru atacul pe care îl plănuiesc împotriva băștinașilor.

— Ce? se revoltă Pedro. Să mă duc la vînătoare de oameni? Să aștepte, senor. Pedro nu face așa ceva. Dacă m-ar ruga să-i salvez sufletul lui Mario, trimițîndu-l în rai, da, cu plăcere, dar ce am eu cu băștinașii?

— De ce nu vrei să mă asculţi ? De plecat împotriva lor, tot vor pleca.

— Să fie sănătoşi !

— Dacă ne înscriem şi noi, avem astfel ocazia să ajungem la ei. Nu-ţi cere nimeni să omori. Socotesc că ăsta ar fi un mijloc de a ne apropia de ei şi, într-un fel, o ocazie să-i protejăm.

— Dar ce i-a apucat.

— Acum cîteva zile indienii au atacat colonia, incendiind-o aproape toată. Dacă albii nu iau nici o măsură, vor arde cu toţii.

— Dă, doamne ! psalmodie Pedro.

— Numai că lor nu le convine treaba asta, aşa că s-au gîndit să pornească odată expediţia proiectată încă de pe timpul cînd eram noi acolo. Pentru asta au venit să ne angajeze.

— Eu, senor, vă spun drept că n-am de gînd să fac nimic mai înainte să ajung în Belem, cu sucul strîns. Mai întîi şi mai întîi am nevoie de bani.

— Ai perfectă dreptate, Pedro, dacă mă gîndesc la planurile tale. Dar eu voi pierde totul acum cînd sînt la capătul drumului. Alec, tu nu vrei să mă însoţeşti?

— Nici eu, senor, nu aş putea face altceva decît să mă duc cu Pedro în Belem. Eu nu am mai puţină nevoie de bani decît el.

Profesorul se posomorî, dar nu putea să nu ne dea dreptate. La drept vorbind, nu prea vedeam cum am putea lua altoiul pe care îl dorea el, acum cînd am avut ghinionul să sosim aici după ce albii s-au învrăjbit cu indienii. Pe timpul exploratorului care ne-a transmis harta, cu siguranţă că indienii ne-ar fi dat tot ce doream, dar acum ? Am văzut cu ochii noştri cum sînt primiţi cei care se rătăcesc în tribul lor. Şi nici nu ştiu dacă individul pe care-l văzusem legat s-a rătăcit, sau a fost răpit de ei.

Bătrînul nu se aştepta, probabil, să întîmpine atîtea greutăţi, aşa că se întristă.

Mario se răzbună

N-am putut amîna nici o zi pornirea către Belem. A doua zi, seara, totul era pregătit. Pluta ne aştepta la malul apei, încărcată pînă la refuz. Băieţii erau toţi veseli ; se şi vedeau bogaţi.

— Ascultă, Pedro — îl rugă Federico — vreau să-mi aduci o pereche de revolvere ca lumea. Auzi ? Dacă mi se mai cuvine ceva, vezi tu ce faci cu restul. Dar revolverele să nu le uiţi în nici un caz.

— Bine Federico. Îţi mai iau ceva de băut.

— Asta, bine-nţeles.

Fiecare avea o comandă pentru Belem. Pierre era cel mai modest.

— Să nu uiţi baticul meu, Pedro. Dacă n-am batic la gît, nu mă simt bine. Ăsta, vezi şi tu...

Baticul lui Pierre ajunsese o cîrpă murdară de care n-ar fi fost rău să scape.

Îşi spuseră aproape toţi dorinţele, cînd se apropie şi Angelico.

— Ei, Angelico ? îl întîmpină Pedro.

— Ascultă, Pedro, tu te pricepi la artă ?

Am rămas cu toţii surprinşi.

— Poate că nu ştii că am fost artist, îl informă Pedro, minţind, cu siguranţă.

— Da ?! se miră, dar se şi bucură, Angelico, plin de speranţă.

— Te cred. Trei ani la rînd am luptat la bîlciuri.

— E ! făcu dezamăgit Angelico.

— Stai mă, tu ştii ce faimă aveam? Curajul meu ajunsese de pomină. Au fost cît pe ce să ajung toreador.

— Eu te întrebam dacă te pricepi la artă. La pictură.

— Poate vrei să te pictez şi să-ţi duc tabloul la Belem?

— Du-te dracului! Vreau să-mi cumperi ceva din Belem. Un lucru la care ţin mult.

— Hai, spune odată.

— Vreau să-mi cumperi o ramă frumoasă pentru tabloul meu.

Nu exista o glumă care să-l facă pe Pedro să rîdă în halul în care a rîs cînd a auzit ce doreşte Angelico.

— Ascultă, ce vrei să faci din ea, icoană la care să te închini?

— Tu să nu faci pe nebunul, auzi? Spune dacă vrei să-mi cumperi, sau nu.

— De cumpărat îţi cumpăr, cum să nu? Am să caut una suflată în aur, demnă de chipul tău zbîrlit. Nu vrei şi un pieptene, să-ţi frezezi tabloul? Are părul cam zbîrlit.

Angelico dezlănţui un şir de înjurături de rămaserăm toţi cu gurile căscate. Am aşteptat să termine, apoi Pedro păru convins, în fine.

— Ei, bine, dacă mă rogi aşa frumos, s-a făcut. Am să-ţi aduc cea mai frumoasă ramă din Belem.

Fericit de promisiunea primită, Angelico se jură că dacă îi va place rama, o să dea ceva de băut.

— Dar tu, Alec, ce vrei să-ţi aduc? mă întrebă Pedro, hîtru.

Numai că eu eram supărat pentru că, în ultima clipă, hotărîsem să rămîn aci cu bătrînul. Trebuia să încerc să fac ceva pentru el. Eram furios mai ales pe Pedro, care fusese aşa de deştept încît admisese.

— Hei, ce să-ţi aduc? se ţinu el de mine.

— Adu-mi o traistă bună din piele.

— O traistă? Ce vrei să faci cu ea?

— Să ţi-o fac cadou, să-ţi pui înăuntru prisosul de

minte pe care-l ai, să nu-l mai risipeşti aiurea. Uite, pe urechi îţi curge mintea, care dospeşte ca o pîine.

Pedro şi-a dat seama că sînt cam furios, aşa că lăsă gluma şi veni la mine.

— Eşti supărat, Alec ?

— Ba bine că nu.

— Pentru că nu mergi şi tu ?

— Tu de ce crezi ?

— Mergem împreună atunci. Ştii că mi-ar părea mai bine să vii şi tu. Numai că rămînînd tu aici, avem şanse să cîştigăm pe două căi. Poate că, între timp, faceţi o treabă bună.

— Vom vedea, răspunsei eu, şi plecai.

Cînd umbra copacilor de pe malul nostru s-a întins pînă pe malul celălalt, am socotit că e timpul să plecăm. În tabără nu rămîneau decît doi oameni, ceilalţi plecam să escortăm pluta pînă dincolo de colonie. Ne aşteptam la o festă din partea lui Mario. După ce vom trece de zona periculoasă, o mare parte din noi ne vom întoarce şi ne vom apuca de treabă. Pînă la întoarcerea lui Pedro trebuia să strîngem recolta din acel sezon.

Iată-ne în plută o parte, altă parte îmbarcaţi în pirogi legate de ea. Pedro se opinti în mal şi curentul ne luă. Cei care conduceau înfigeau lopeţile în apă, ţinînd cîrma. Toţi trăiam o stare sufletească ciudată, care ne încleştase fălcile. Gurile noastre, aşa de bine învăţate cu flecăreala, tăceau de parcă ne erau lipite. În schimb înăuntru, în capetele noastre, se discuta intens. Totdeauna în aceste regiuni sălbatice plecarea sau sosirea cuiva face să crească gînduri pînă şi în capetele care n-au mai rodit aşa ceva de ani şi ani. Era un făcut. Minţile sterpe prind deodată sămînţă şi dau rod sub impresia despărţirii sau revederii. Cu atît mai mult a rodit capul meu, cultivat cu buruiana asta a gîndurilor de cînd mă ştiu. Phii, dacă s-ar putea lua parale pe ele, nu eram azi aici !

Cuiva îi trecu prin cap să cînte. Vocea lui dogită cînta o dragoste uitată. Nouă nu ne prea plăcu, dar

pădurii, care probabil că nu înțelegea cuvintele, îi plăcu foarte mult, pentru că o repeta de două și de trei ori. Pierre strigă totuși la el :

— Hei, ăla care cîntă, altceva nu mai știi ?

— Vino tu și învață-mă.

— Tacă-ți botul !

— Mă oprești tu ?

— Eu !

Pierre striga de parcă ar fi fost cel puțin prefectul poliției, dacă nu chiar dumnezeu. De altfel, nu știu cînd ar fi avut dreptul să strige mai tare, eu personal avînd o mare considerație pentru prefecții de poliție. Și pot să iau cerul martor, nu din dragoste înnăscută.

Vocea amuți, dar plictiseala puse stăpînire pe noi. Priveam scîrbit malurile pustii care ne străjuiau. Peste tot, înainte, numai pata neagră a pădurii. Nu distingi nimic după cum nu distingi nimic cînd îți privești viitorul. Aceeași pată neagră, prevestitoare de pericole. Ce vedeam eu înaintea mea ? Nimic. Zile și iar zile, toate goale. Pentru prima dată mi-am dat seama că dacă m-ar întreba cineva ce văd în viitorul meu, ar trebui să-i spun : zile. Adică ceva alb și negru, care alternează de-a lungul unui drum. Da, da ! Mi-a venit să rîd singur gîndindu-mă că astă-seară am făcut o mare descoperire.

— Ascultă, Pedro, vreau să-mi aduci ceva din Belem.

— Tot vrei ceva !

— Tot ! Să-mi aduci tuburi de culoare. Auzi ?

Dacă i-aș fi cerut luna de pe cer, tot n-ar fi făcut mutra asta.

— Ce te uiți ca un idiot ?

— Ce vrei ? se miră el, de parcă nu auzise ce-i cerusem.

— Tuburi pentru pictură. Dar numai albe și negre.

— Ce să faci cu ele ?

— Să pictez ! Ce pot să fac ? Am să pictez viața.

Toți ceilalți tăceau, fie că nu înțeleseseră ce vreau, fie că nu voiau să se amestece.

— Cum ai să pictezi viața ? mă întrebă într-un tîrziu profesorul, privindu-mă curios.

— Foarte simplu, senor. E o descoperire pe care am făcut-o în seara asta. Am să trag o linie albă și una neagră, ca pe un cordon. E viața mea, viitorul meu. La urma urmei, numai Angelico să aibă un tablou ? Te rog să-mi iei și o ramă.

— Lungă cît viața ? mă întrebă ironic Pedro.

— Cît pictura mea, i-o retezai eu.

In orice caz foarte lungă, dacă ar fi după capul meu.

— Numai că ai s-o iei după cum ți-o cer eu, și asta înseamnă două picioare.

— S-a făcut, Alec. Dacă nu voi putea să-ți aduc culoare, voi pune pe cineva să tragă liniile și ți le aduc făcute gata. Cred că ar fi mai avantajos pentru tine.

Nu i-am mai spus nimic. Din discuția asta și din faptul că nimeni nu intervenise, mi-am dat seama că toți eram nervoși. Și aveam de ce. Peste puțin, cînd vom trece cotul din fața noastră, colonia ne va apare înaintea ochilor.

— Stingeți țigările !

Nu auzeam decît clipocitul lopeților, dar și ele erau astfel mînuite, încît se facă zgomot cît mai puțin.

— Ușor ! Nu plescăi, Rivera !

Pedro era mai grijuliu decît mă așteptam. Trecu în față și scrută în noapte. Iată, pluta ocolește repede cotul. E trecut de miezul nopții.

— Am ajuns ! anunță cineva.

Dar era de prisos, pentru că toți zăriserăm primele lumini ale coloniei.

Nimeni nu mai scoase o vorbă. Numai respirația noastră se auzea șuierătoare, de parcă noi am fi tras pluta, nu ar fi dus-o apa. După un sfert de oră, treceam prin dreptul primelor locuri. Totul era învesmîntat într-o tăcere suspectă. Poate pentru că treceam prin partea care fusese distrusă de incendiul de acum o săptămînă, pricinuit de indieni.

— Pregătiţi-vă armele! ordonă Pedro.

Spun „ordonă" pentru că vocea lui suna categoric; nimănui nu i-ar fi trecut prin cap să facă altceva.

Toţi ne-am scos revolverele şi ne-am apropiat de parapetul înălţat anume înspre partea coloniei, de unde ne aşteptam la un atac. Peretele de scîndură fusese căptuşit de bilele de cauciuc prin care n-ar fi putut trece gloanţele.

Dar nimeni nu păru că se sinchiseşte de fantoma care alunecă pe lîngă colonie, chiar dacă avea în pîntecul ei cincisprezece suflete.

— Să fim atenţi cînd ieşim. Acolo e pericolul mai mare, ne povăţui profesorul.

Încordarea noastră crescuse degeaba. Nimic nu se mişca în colonie. Părea că cei de acolo se interesau prea puţin de soarta noastră.

— Cred că am scăpat, spuse cineva, în timp ce treceam prin dreptul ultimei magazii.

— Poate, răspunse o voce, îndoindu-se.

Dar atunci, parcă voind să le răspundă, cineva strigă la noi:

— Adio, compadres! Vă căraţi? Ha, ha, ha, ha!

Şi rîsul lui răsună sinistru în noapte.

— Adio, amigos! îşi repetă salutul cel de pe mal.

Abia acum am recunoscut vocea lui Mario. Înfiorător răsuna vocea lui. Dar unde era el? Cineva îl zări în dreptul unui palmier şi ni-l arătă. Răscrăcărat, cu mîinile în şolduri, Mario se uita la noi.

„Va să zică n-are de gînd să ne facă nimic" mă gîndeam eu, văzîndu-l cum stă liniştit şi ne priveşte.

Mă bucură foarte acest gînd. Înseamnă că am scăpat.

„Poate că şi el socoteşte că a scăpat de noi".

Cineva ridică furios pistolul şi ochi, dar Pedro sări de la locul lui şi-i dădu peste mînă.

— Eşti nebun?

— Vreau să-i vin de hac.

— Nu e timpul potrivit. Mai întîi să trecem de aici.

Toţi am sărit în capul nesocotitului care ţinea să ne complice situaţia. Cel mai important era să scăpăm.

Mario rămăsese o umbră răscrăcărată. Dar abia scosesem primul oftat de uşurare, cînd un urlet ne îngheţă sîngele în vine.

— Feriţi !

Toţi priveam în urma noastră, nimeni nu se uita înainte. Niciunul nu ne-am dat seama că Mario este acolo o momeală care să ne atragă atenţia.

Cel care strigă se repezi înspre pupa. Urmărindu-i privirea îngrozită, ne-am uitat şi noi în sus. Un vîrf de palmier se clătina ameninţător. Dacă am fi înaintat cu aceeaşi viteză, ca pînă atunci, cu siguranţă că l-am fi primit în cap.

Panica pe care a produs-o acest pericol neaşteptat n-o pot descrie. Ştiu numai că toţi au fugit spre spatele plutei, pregătindu-se să sară în apă.

— Staţi ! urlă Pedro.

Dar cine să-l asculte !

— Staţi la vîsle ! Rivera ! Te împuşc ! îl ameninţă Pedro pe acesta, căci voia să fugă şi el.

Văzînd că nu mai e chip să-i oprească, Pedro strigă la mine :

— Sări, Alec !

Am fost într-o clipă la lopeţi, încercînd să oprim pluta. Dar era zadarnic. Curentul era prea puternic. Numai noi doi nu puteam face nimic. Ceilalţi, înghemaţi de spaimă, nu ne puteau fi de nici un ajutor. Pierre se dumiri, în cele din urmă, şi veni lîngă noi, numai că cei care fugiseră lăsaseră lopeţile şi acestea căzuseră în apă. Eforturile noastre au făcut să ne scurgem mai încet, dar tot ne apropiam de pericol.

Cînd au socotit că nu mai avem ce face, calculînd viteza noastră, oamenii lui Mario au dat drumul copacului. Un scîrţîit prelung ne zgîrie urechile ; îl auzirăm din ce în ce mai ascuţit.

— Înainte, viteză ! urlă Pedro, lopătînd deodată invers.

Planul lui l-am înţeles într-o fracţiune de secundă. Îi făcusem pe cei de pe mal să creadă că încercăm să oprim, pentru ca ei să aştepte răsturnarea pomului, şi atunci, deodată, să ţîşnim înainte şi să trecem pe sub el.

Şi am fi reuşit să le tragem clapa, dacă fricoşii noştri n-ar fi înţeles şi ei şiretlicul lui Pedro. Şi-au dat imediat seama că dacă pomul va prinde pluta în căderea lui, partea ameninţată va fi cea din spate. Din nou începu pe plută o goană nebună, care îi aduse pe toţi în spatele nostru, împiedicîndu-ne mişcările.

Scîrţîitul din ce în ce mai gros se amestecă repede cu ţipetele îngrozite ale oamenilor, şi mai înainte ca noi să putem schiţa un gest, ne trezirăm înălţaţi deodată în slăvi, apoi repeziţi în apă. Un zgomot asurzitor făcu să nu mai auzim nimic pentru o clipă.

Pluta, lovită în partea din spate, a fost întoarsă cu fundul în sus, aruncînd tot ce avea pe ea. Prin apă au început să mişune oamenii noştri care încercau să se apuce de ceva. Unii s-au prins chiar de copacul care ne lovise. Cei răniţi cereau ajutor, dar nimeni nu putea să li-l dea.

După ce am ieşit la suprafaţă, primul meu gînd a fost la bătrîn. El era cel mai neputincios dintre noi. Dar stătea bine. Pedro îl ţinea la subsuoară, încercînd să-l prindă de trunchiul care ne izbise. Cred că era leşinat.

— Pedro să te ajut?

— Ai grijă de el!

Dar cînd să mă apropii, pe lîngă mine trecu Pierre, care urlă desperat:

— Alec, scoate-mă, Alec!

Sîngele i se prelingea şiroaie pe faţă. M-am repezit spre el.

Ceilalţi mişunau în jurul nostru.

Dar ne înşelasem cînd am crezut că trecusem greul. De pe mal răsunară primele pocnituri de pistol, care

ne vînau. Şi printre ele, ca un glas de drac, rîsul lui Mario ne ajunse la ureche :

— Drum bun, amigos ! Drum bun, dar în rai !

— Staţi pe loc ! strigă Pedro: Staţi lipiţi de trunchi ! Unde-i Federico ? Federico !

Nimeni nu răspunse. Pentru prima dată simţeam moartea chiar în cîrca mea.

— Federico ! strigă din nou Pedro.

Dar iarăşi nu răspunse nimeni.

Am stat un timp sub ploaia de gloanţe, fără să facem nimic. Cîţiva din noi am reuşit pînă la urmă să ne scoatem armele şi să răspundem celor de pe mal. Dar nu pot să spun că făceam mare lucru.

— Ce facem ? îl întrebai pe Pedro.

— Să aşteptăm ca vîrful palmierului să ne apropie de mal.

Într-adevăr din cauza curentului, vîrful se apropia de mal, dar acolo, cu siguranţă, ne vor aştepta ei.

— Cîţi mai sîntem ? întrebă Pedro.

— Şase, îi numărai eu.

— Ceilalţi ?

— Nu ştiu.

— Cei din luntre poate s-au dus la vale.

— Trebuie să-i transportăm şi pe ei, spuse Pedro, arătîndu-i pe bătrîn şi pe Pierre, amîndoi leşinaţi.

— Eu îl duc pe Pierre. Pot să înot cu el cîteva sute de metri. Vezi mai jos umbra aceea ? Acolo vom putea ieşi.

— S-a făcut. Eu îl iau pe bătrîn.

Rivera urlă atunci ca scos din minţi :

— Pedro, caimanul !

Trei guri de crocodil se deschideau ameninţătoare, înaintînd spre noi.

— Aici, Alec !

Nu ştiu de unde am luat atîta curaj, dar ştiu că m-am repezit, alături de Pedro, în faţa celorlalţi, pentru întîmpinarea caimanilor. Cu mîna tremurînd am tras primul foc, care nu avu nici un efect. Gurile înain-

tau, simțind prada. Pedro reuși să tragă două focuri eficace și să oprească una. Încurajat, făcui la fel și am avut bucuria să văd că se mai oprește una...

Din nou am dus revolverul la ochi și din nou am apăsat pe trăgaci. Ultimul foc zbură degeaba. Nu mai aveam timp să încarc. Să fugim a fost gîndul care ne-a trecut la amîndoi în același timp prin cap.

Ne retrăgeam, privind totuși la caiman. Într-o clipită mă gîndii că, în momentul în care va fi lîngă mine, îi voi vîrî adînc mîna în gură, pînă în gît, și cu siguranță va icni, nu va putea să muște. Cînd eram copil, așa făceam cîinilor răi care se repezeau la mine.

Numai că soarta ținu să nu mă lase să experimentez astfel de procedee periculoase. Un revolver răsună și caimanul se întoarse cu burta în sus.

Vă spun cine a tras, dar nu veți crede, cum nu cred nici eu, care l-am văzut. Bătrînul, cu arma încă la ochi, era gata să leșine din nou... de bucurie.

Hotărît lucru, nu mai știi în cine să ai încredere în viață. Niciodată nu știi de unde îți vine salvarea.

Cei de pe mal încetaseră să mai tragă. Asistaseră probabil la lupta noastră, amuzîndu-se. Dar imediat ce și-au dat seama că am scăpat, ne-au trimis din nou moartea pe cap.

Eram în fața lui Rivera, cînd am văzut înflorind deodată pe fruntea lui o floare roșie care crescu, prelingîndu-se. Mîinile lui au dat drumul trunchiului, lăsîndu-l pradă adîncului.

— Pedro, Rivera!

Dar Pedro nu mai apucă să-l vadă. Rivera dispăruse.

Nimeni nu avea timp pentru regrete. Trebuia să ne salvăm.

— Alec, cînd ajungem la umbră, ne dăm drumul.

Și așa am făcut.

Pedro îl susținea pe Pierre, care, rănit, nu putea să înoate; eu aveam grijă de bătrîn. Cu noi nu mai era decît Carlos, un băiat de treabă, căruia nu-i auzi-

sem gura de loc, de cînd îl cunoşteam. Şi acum îşi trăia singur frica, nu striga la nimeni, nu cerea ajutor nimănui. Şi-a dat drumul lin pe lîngă noi, înotînd alături de Pedro, cu intenţia de a interveni, dacă va fi nevoie.

În linişte, mai mult călcînd apa, am plutit pînă în dreptul petei de întuneric pe care mi-o arătase Pedro. Dar spre desperarea noastră, cînd am vrut să ieşim, am fost primiţi din nou cu focuri de revolver.

Pedro trînti o înjurătură care ridică valuri, de cruntă ce era.

— Înainte, Alec !

— Ne urmăresc. Cît crezi că mai putem merge aşa ?

— Mai bine la fundul apei, decît omorît de ei.

— Bandiţii ! Criminalii ! Derbedeii ! le strigă bătrînul, mai furios ca întotdeauna.

Probabil că n-aş mai fi scris niciodată toate astea dacă dinspre mal n-ar fi răsunat două detunături, dar nu către noi. L-am văzut pe unul din cei care apăruseră la mal cum se răsuceşte şi cade în iarbă.

— Ura, Alec ! Băieţii noştri !

Focul neaşteptat îi opri pe urmăritori, derutîndu-i.

— Acum, Pedro !

Înotarăm din toată puterea spre mal.

— Aici, amigos ! ne invită o voce.

— Tu eşti, Emilio ? întrebă Pedro.

— Eu.

— Singur ?

— Cu Benvenuto.

— O, Benvenuto, niciodată n-ai fost binevenit ca acum, îl asigură Pedro.

— Să ne ascundem, spuse Emilio.

Ne-am retras cu toţii în întuneric şi nu ne-am oprit decît atunci cînd am fost siguri că nu mai sîntem urmăriţi. Nici nu mai aveau de ce să ne urmărească. Îşi ajunseseră scopul. Marfa noastră era la fundul apei, iar pluta cine ştie unde, la vale.

Am făcut un foc straşnic, să ne apărăm de lighioanele care mişună noaptea în pădure. În timpul acesta, bătrînul şi Pedro dispăruseră, aşa că m-am dus după ei să văd ce fac. Pe bătrîn l-am văzut în apropiere. Cînd am ajuns lîngă el, a dus degetul la gură, făcîndu-mă să tac, apoi m-a luat de mînă şi m-a dus înapoi, lîngă foc. Am aruncat o privire către Pedro care, trîntit în iarbă, cu faţa la pămînt, plîngea.

Iată-ne militari

A doua zi, Pedro era mai liniştit. Pe figura lui poposise un zîmbet vag care nu trăda de loc starea sufletească pe care o arată în general un zîmbet.

Nu se mai trezi ca de obicei sărind drept în picioare, n-a mai dus mîna la gură în chip de trompetă, n-a mai sunat din deget deşteptarea. Acum, zîmbindu-mi vag, mi-a spus, cînd a văzut că am făcut ochi:

— Pregăteşte-te Alec, mergem în colonie.

— De ce? întrebai eu alarmat.

— Nu-ţi fie teamă, nu fac nici o prostie.

— Nu cred ca Mario să ne aştepte.

— Dar n-am nevoie de el. Ţi-am spus că nu fac nici o prostie. În noaptea asta m-am născut din nou, Alec. Şi m-am născut mult mai cuminte. Sau cel puţin aşa mi se pare mie, adăugă el după un timp, parcă punînd singur la îndoială cele ce-mi spunea.

— Să mergem, Pedro, dar ce fac ceilalţi?

— Bătrînul merge cu noi. Voi ce aveţi de gînd? îi întrebă Pedro pe Emilio şi Benvenuto.

— Eu mă întorc în tabără, spuse Emilio. În regiunea aceea sînt mulţi hevea. Am să strîng suc şi am să i-l duc lui Mario. Pe mine nu mă cunoaşte. Aşa, tot am să strîng ceva parale.

— Ai dreptate, Emilio. O să ţi-l cumpere cu siguranţă. Numai mie nu-mi cumpără banditul ăsta nimic. Şi nu-mi cumpără din cauza unui alt bandit, mai mare, care-i mult mai departe de aici. E dincolo de ocean. Numai că acolo toată lumea îl cunoaşte ca pe un om de onoare, ca pe un negustor de vază, nu ca

pe un bandit, aşa cum îl cunosc eu. Ei, dar asta contează mai puţin. E foarte bine că nu veniţi aici, în colonie.

— Vreau să plec cît mai repede, Pedro. Dacă am un sezon bun şi pun ceva la o parte, mă duc acasă. Tu nu ştii că eu am nevastă?

— Da?! se miră Pedro.

— Şi doi copii. Dacă strîng cît îmi trebuie mie, deschid un han. He, am aranjat eu totul acasă. Numai să vedem ce fac aici.

— Ai să strîngi, Emilio, îl asigură Pedro. Tu nu eşti certat cu Mario. Îmi pare rău că am fost aşa nebun încît te-am luat cu mine. Dacă ai fi rămas aici, aveai ceva pînă acum.

— Lasă, Pedro, la urma urmei noi am vrut să facem ceva. Dacă n-am reuşit, asta-i altă chestie. Tu nu eşti vinovat cu nimic. Şi nici Alec.

— Ceilalţi pe unde or fi? Întrebă Pedro. A mai scăpat careva? Sînt undeva la vale, sau sînt înghiţiţi de apă? Nu s-a interesat nimeni de soarta lor?

Tăcurăm. Era gîndul de care fugeam toţi.

— Lasă, Pedro — spuse Benevenuto — o să plătească Mario odată pentru toate astea. Să nu crezi că scapă.

— Hai să mergem! interveni bătrînul. După cîte văd eu, ne despărţim, nu-i aşa? Voi mergeţi în tabără, iar noi în colonie.

Noi patru am pornit către colonie, iar ceilalţi au plecat la pirogă, să treacă pe celălalt mal. Era mai sigur drumul pe acolo.

Angelico, căruia nu-i auzisem pînă atunci gura, pentru că dormea ceva mai încolo, strigă după ei.

— Benvenuto! Vezi, te rog, la mine, deasupra patului, e un tablou. Ai grijă de el. Am să trec pe acolo să-l iau.

Au fost primele lui vorbe din noaptea aceea. Figura îi era trasă, pîntecul mai puţin avîntat, iar buza de jos răsfrîntă, astfel că trăda un imens dispreţ pentru

tot ce exista pe pămînt, în lună şi în el. Apoi a amuţit din nou.

Ajunşi în colonie, am asistat la scena cea mai dureroasă la care puteam asista şi care m-a impresionat mai mult decît tot ce se întîmplase în noaptea aceea. L-am văzut pe Pedro din nou vesel. Şi mi s-a părut aşa de tristă veselia lui, că puţin a rămas să nu-i trag vreo cîteva, să termine o dată cu glumele lui false.

Mai întîi începu să fluiere un cîntec vesel, apoi să-l cînte schimonosindu-se în toate felurile, ca o cîntăreaţă proastă. Dacă întîlnea o mutră cunoscută, chiar dacă era una dintre acelea pe care le cotonogisem altă dată, el o saluta vesel, făcîndu-i cu mîna, ca să nu-şi întrerupă cîntecul.

Cred că eram foarte caraghioşi toţi patru, mergînd unul în spatele altuia, cu Pedro în frunte.

Pedro nu s-a întrerupt decît pentru a întreba unde îl putea găsi pe comandantul ostaşilor din colonie.

— Păi, Pedro, eu nu voiam să mă înrolez, mărturisi Angelico, după ce ne ghici gîndurile.

— Lasă, Angelico, o să fie mai bine.

— Dar m-aţi luat pe neaşteptate. Nu sînt pregătit.

— Trimite valetul să-ţi facă bagajele pînă vine timpul plecării, îl sfătui Pedro. Să-ţi împacheteze cu grijă tabloul şi să ţi-l aducă.

Pedro rîse vesel şi-l bătu pe Angelico pe spate, încurajîndu-l.

— Ce zici, pînă în două zile va reuşi să-ţi strîngă toate bagajele de care ai nevoie? Dacă e un băiat harnic, o să reuşească. Cred că argintăria n-o iei cu tine.

Angelico rîdea şi el, mirîndu-se, dar a mers mai departe, intrînd cu noi la comandant.

N-am bănuit niciunul surpriza care ne aştepta cînd am deschis uşa pe care scria: „El Comandante".

Cînd ne-a văzut, senor Penni a sărit de pe scaun, la fel de speriat ca noi.

— Ce căutaţi aici ? întrebă el aspru, şi mustaţa începu să-i joace mai repede decît atunci, în cabina comandantului, pe Sao Paulo.

Cred că i-a părut imediat rău că a sărit speriat, mai ales cînd a văzut că stăm smirnă, netrădînd nici un gînd rău. Se vede că Penni, de cînd venise în colonie, învăţase să se teamă chiar cînd era înconjurat de oamenii lui.

— Senor comandant — îndrăzni Pedro, după o pauză cam lungă — am venit să ne înrolăm.

— Ce ?!

Întrebarea îi scăpase, fără doar şi poate, fără să vrea, după cum sînt sigur că n-ar fi vrut să sară iar de pe scaun, ca atunci cînd am intrat.

— Am auzit că se poate înscrie oricine doreşte. Dacă-i aşa, vrem să ne înscriem şi noi, continuă Pedro cu glasul cel mai firesc din lume.

— Care noi ? întrebă Penni, după ce făcu cîţiva paşi în spatele mesei la care stătuse.

— Adică el — mă arătă pe mine — ăsta — îl arătă pe Angelico — şi eu.

Prezentarea lui Pedro era o frumuseţe.

— Eu, senor comandant — simţi nevoia bătrînul să explice prezenţa lui acolo — voi vorbi cu dumneavoastră după ce veţi decide soarta acestor tineri.

Se păru că vorbele bătrînului îi plăcură al naibii, şi sînt convins că în sinea lui şi-a repetat de cîteva ori „după ce veţi decide soarta acestor tineri". Oameni ca Penni se simt tare bine cînd pot face acest lucru. Îl ghicise bine profesorul nostru. „Va decide soarta acestor tineri".

— De ce vă înrolaţi ? Aveţi nevoie de bani ? ne întrebă Penni, cam pe neaşteptate.

— Cine n-are nevoie de ei, senor comandant ? întrebă Pedro. Numai că noi ne mulţumim cu puţin.

— La mine vă anunţ că nu veţi face avere. Eu am nevoie de ostaşi care să lupte.

— Nici nu ne-ar sta bine, senor comandant. Ca să ai avere trebuie să ai mutră pentru ea, dar noi ? Ia

priviţi-l p-ăsta şi spuneţi dumneavoastră dacă va avea vreodată avere.

Dar Penni nu se uită la mine, şi nici nu-i plăcu prea mult vorbăria lui Pedro.

— În armată se vorbeşte puţin şi se face mult, îi dădu el prima lecţie de militărie.

— Cine nu ştie asta, senor comandant? Dar toţi sîntem oameni în care puteţi avea...

— Cu toate astea, văd că te lungeşti cam mult la vorbă, i-o reteză iar Penni.

— Am înţeles, senor comandant, se cuminţi Pedro ca prin farmec, amuţind.

După ce ne dădu o hîrtie scrisă către un altul, Penni ne concedie cu un gest scurt. Rămase la el numai profesorul. Peste cîteva minute iscăleam angajamentul şi luam şi arvună din banii care ni se cuveneau.

Angelico deveni deodată vorbăreţ, cum nu era nici cînd l-am cunoscut. „Banii ăştia fac minuni, cum nici cerul nu face!“ mă gîndeam eu, privindu-l.

— Ascultă, Pedro, ascultă! chicotea el, învîrtindu-şi pîntecul în jurul nostru. Asculţi?

Angelico ţinea banii în pumn şi-i scutura la urechile noastre.

— Asta-i muzica ce-mi place Pedro, nu fluierăturile tale răsuflate. Auzi?

Din nou clinchetul banilor ne mîngîiă timpanele. Şi ne plăcu şi nouă sunetul lor plin de promisiune.

— Acum te rog să-mi spui unde mergem. Hai, răspunde-mi tu, care ai minte şi-n buzunare.

— Am, se lăudă Pedro, bătîndu-şi buzunarele cu palma. Şi am buzunare adînci.

— Unde mergem? insistă Angelico.

— Să golim o sticlă, mă chelbosule!

— E deştept, trebuie să recunoaştem! strigă Angelico, fericit că Pedro l-a ghicit.

— Nu-l aşteptăm pe bătrîn? încercai eu să-i opresc.

— Să vină după noi! strigă Pedro, plecînd.

Noroc că profesorul tocmai ieșea de la comandant, așa că ne-am luat după ei. Primul om de care am dat cu ochii, cînd am intrat în bodegon, a fost Miguel.

— Hei, Miguel! strigă Pedro, făcîndu-l pe acesta să rămînă cu paharul la gură.

S-a repezit la el vesel, dar Miguel a dus mîna la centură, unde știam că are cuțitul. Numai că Pedro părea, într-adevăr, fericit că-l vede.

— Ce mai faci, mă, potaie, ai strîns avere? Am auzit că te-a luat Mario părtaș la cîștig.

— Ascultă, Pedro, nu face pe nebunul! Să știi că aici nu-ți merge, îl avertiză el.

— Dar n-am de gînd să mă bat cu voi! Hai să golim o sticlă împreună.

Miguel nu părea prea încîntat să bea cu noi. Întotdeauna cînd începi să bei știi care îți sînt prietenii și ce gînduri au, dar nu poți să știi ce gînduri au cînd termini de băut. Iar Miguel, care pierduse mult timp prin localuri, știa foarte bine toate astea.

Fără prea multe ifose, Pedro l-a luat aproape pe sus și l-a adus la masa la care ne instalasem noi.

— De băut! strigă el.

— Aguardiente! ceru Angelico.

— Spune, Miguel, ai fost și tu aseară acolo? Acum poți să-mi spui sincer, că nu-ți mai fac nimic.

— Pedro! sări Miguel ca ars.

— Ei, lasă, lasă, te cred. Dacă n-ai fost, n-am nimic cu tine.

— Cum îți închipui?

— Am întrebat doar așa, Miguel. Știu că tu nu faci de-astea. Ai venit aici după parale. Bravo! Și eu caut același lucru. De ce să mă supăr pe tine? Mai ales acum, cînd plecăm.

— Unde?

— Ne-am înscris în armată. Mîine dimineață pornim. O să-ți fie dor de noi?

— Să mă înscriu și eu? Merg cu voi.

— Nu face, pe cinstea mea, mărturisi sincer Pedro. Noi avem alte chestiuni, de-aia ne convine. De parale

nu-i rost. Este, Alec? Iar ţie îţi trebuie mai întîi parale, nu?

— Plecăm în zori, ne anunţă profesorul.

— Aşa devreme?

— Mi-a spus comandantul. Astăzi după-amiază vă echipaţi. Eu voi merge pe lîngă voi, dar nu ca militar. E un om cam ciudat Penni ăsta. Voi ce ziceţi?

— Mie-mi spuneţi? Sîntem cunoştinţe vechi.

— Va trebui totuşi să ne împăcăm cu el. Mi-a spus şi el că vă cunoaşte.

— Şi încă ce bine! Am să vă povestesc eu. E foarte bun prieten cu Alec. Din copilărie.

— Nu cred să staţi mult sub ordinele lui. După ce găsim ceea ce căutăm, plecăm toţi trei spre Spania. Găsesc eu un loc şi pentru voi. Sînteţi nişte băieţi tare de treabă.

— Ştiu eu, senor... se îndoi Pedro.

— De treabă, îţi spun eu, încercă profesorul să ne convingă, cu tot dinadinsul.

Discutam cu el, în timp ce Pedro, pălăvrăgea verzi şi uscate cu Angelico şi Miguel, zorind cam mult la golitul paharelor.

Pedro îl tot întreba fără rost pe Miguel:

— De ce ai plecat, mă?

— Pedro, ce să-ţi mai spun? Parcă tu nu ştii, toţi căutăm ceva aici. Am plecat şi eu...

Înduioşat deodată, Pedro îi întinse paharul:

— Aşa e. Cauţi şi tu. Hai noroc!

Profesorul mă întrebă iar despre hevea.

— Şi Alec, aţi văzut chiar voi copacul?

— Vă îndoiţi?

— Nu, nu, Alec. Dar cum era aşezat? Îl vom putea noi lua? Vreau să ştiu toate astea.

— Ar fi foarte uşor, dacă i-am lua prin surprindere. Altfel nu cred. Dacă reuşesc să fugă, vor lua mai întîi copacul.

— Dar cum?

— Într-un vas mare de lut. Alături de cel mare, care creştea în mijlocul sălaşului, mai erau doi puieţi în două vase mari. Cred că le vor lua cu ei.

— Vedem noi.

Pedro şi Miguel se cam îmbătaseră. Din nou erau prieteni la cataramă. Din cînd în cînd, indiferent de ce discutau, despre lună sau despre soare, Miguel îi spunea lui Pedro :

— Mă Pedro, mă, să ştii tu, mare prostie că n-am făcut noi nimic cu rechinii, mă. Phii ! ce parale am fi făcut, mă. Nici nu mă mai gîndesc, că-mi vine rău. Am scăpat o pleaşcă cu care nu ne mai întîlnim a doua oară. Ne umpleam de parale, să ştii.

— Facem, Miguel, facem şi crescătoria. Dar cînd ne întoarcem.

Şi Pedro îl bătea pe umăr, asigurîndu-l.

Ofensiva

Iată, sînt două luni de cînd rup hainele militare.

E tot ce facem, de altfel. „Mici" plimbări de cîte zece mile adesea, „lungi" popasuri de cîteva ceasuri, întrerupte de primele raze ale soarelui. Nu e de loc uşor, aşa că repede ne-am dat seama că făcusem o mare prostie cînd am iscălit angajamentul lui Penni. Mai ales că el nu făcea nimic prin care să ne împrăştie regretele, ba dimpotrivă. Dar nu mai aveam ce face.

Cu toate că deveneam din ce în ce mai indiferenţi faţă de tot ce se întîmpla în jurul nostru, eram totuşi din ce în ce mai nervoşi, mai puşi pe harţă. Cînd Penni a văzut că în fiecare zi trebuie să fie cineva bandajat, a interzis jocul de cărţi şi de zaruri, care de cele mai multe ori se terminau cu bătaie.

Penni s-a purtat cu mine şi Pedro în aşa fel, că pînă acuma i-am promis o sută de bătăi; cînd vom ajunge acasă. Numai că noi doar promiteam, în timp ce el ne freca de scotea unt din noi.

Pedro asculta cuminte tot ce i se cerea şi executa fără să crîcnească. El nu trăia decît pentru copacul pe care spera că vom pune mîna, pînă la urmă. Numai că indienii erau de altă părere. De cîte ori ne simţeau foarte aproape, o ştergeau la repezeală, lăsînd numai cenuşa vetrelor. Fuga lor făcea ca mustaţa lui Penni să joace comic, ridicîndu-şi pe rînd marginile.

— Am sosit prea tîrziu, constata el de fiecare dată.

Şi din nou la drum.

Războiul împotriva „invizibililor" băştinaşi ne măcina nervii, întinşi şi aşa ca o coardă de chitară. Lupta

se ducea incontinuu, ziua şi noaptea, în orice loc. După fiecare copac, după fiecare tufiş putea să fie un băştinaş care să-ţi trimită în piept ţeapa sarbacanei muiată în curara necruţătoare. Iar la pericolele care ne aşteptau din partea băştinaşilor se adăugau acelea ale pădurii neprimitoare, vizibil de partea localnicilor, care o cunoşteau şi cu care se înţelegea. Aşa se explică faptul că de două luni n-am reuşit încă să-i înconjurăm, să-i prindem, şi astfel să ne încheiem misiunea. Două luni de cînd orbecăim prin pădure, înjumătăţiţi mai mult de ea decît de indieni.

În noaptea asta ne odihnim după un nou eşec.

— Dacă veneam cu un ceas mai devreme, îi prindeam în sălaş, îşi dădu cu părerea Angelico.

— Dacă veneam cu două ceasuri, îi prindeam la masă, îi răspunse Pedro arţăgos.

— Iar dacă veneam cu zece — mă amestecai eu — îi prindeam dormind şi-i luam chiar din pat. Ar fi fost bine, nu? Ciocăneam la uşă şi intram să-i legăm.

— Nu ştim ce să facem, asta-i, continuă Angelico furios. Mergem aiurea. Penni e un tîmpit cu care nu poţi discuta.

— Şi pentru că el e un tîmpit, pîntecul tău scade văzînd cu ochii, nu-i aşa? îl zeflemisi Pedro.

— Ba-i chiar aşa.

— Cred că în curînd ai să arăţi aşa cum arătai la douăzeci de ani, Angelico, îmi dădui eu cu părerea.

— De unde ştii?

— Îmi închipui.

— Şi peste o lună ai să arăţi ca la optsprezece şi n-ai să mai ai nevoie de tablou.

— Iar peste două luni — ca la doisprezece, şi va trebui să aştepţi să mai creşti, ca să poţi să te legi de-o femeie — sări Pedro să-l necăjească.

— Duceţi-vă dracului!

Se strînseră mai mulţi roată în jurul nostru, făcînd şi ei haz de Angelico.

Cu toate că eram frînţi de oboseală, găseam din cînd în cînd putere să mai rîdem unul de altul. De

data asta însă, n-am putut să continuăm, pentru că Penni s-a apropiat de noi.

— Hei, voi de colo, ia veniţi la mine !

Cu degetul mă alese pe mine şi pe Pedro, aşa că ne-am apropiat.

— Voi nu lăsaţi niciodată oamenii să se odihnească. Ce aveţi de rîdeţi aşa ?

— Rîsul ne ţine de foame, senor comandant, îndrăznii eu. Facem economie.

— Du-te-n junglă şi rîzi cît vrei, dar lasă oamenii în pace. Să nu vă mai aud.

— Am înţeles, senor comandant, spusei eu în aşa fel că Penni, cu siguranţă, s-a simţit jicnit.

Numai că el, considerînd terminat incidentul, trecu să discute cu noi ceea ce avea de fapt de discutat. Observaţia cu privire la rîs o făcuse numai aşa, ca să ne zică ceva şi să-şi arate încă odată antipatia pentru noi.

— Mîine aveţi o misiune importantă. Veţi porni amîndoi în recunoaştere. Trebuie să ştim încotro s-au retras.

Recunoaşterile astea erau mijlocul prin care Penni credea că va scăpa într-o zi de noi. De fiecare dată, cînd ajungeam prea tîrziu într-un loc şi nu ştiam încotro s-o apucăm, Penni ne trimetea în recunoaştere. Era o treabă al naibii de periculoasă. Ne puteam foarte uşor trezi chiar în mijlocul indienilor, care nu şi-ar fi făcut nici o problemă din a ne încerca trăinicia bluzelor şi a pielei.

— Vă trimit pe voi pentru că aveţi mai multă experienţă, îşi motivă el ordinul.

— Experienţa se capătă, senor comandant, zise Pedro. Dacă ar încerca şi un altul, cu siguranţă ar reuşi. Avem în tabăra noastră mulţi băieţi deştepţi care...

— Tu vorbeşti întotdeauna mai mult decît trebuie. Dă-mi voie să ştiu mai bine decît tine ce am de făcut. Mîine, cu o oră înainte de răsăritul soarelui, plecaţi. Vă aşteptăm aici. Veţi porni în direcţia sud-

sud-vest. Cred că într-acolo s-au îndreptat. Sînteţi liberi!

După ce făcurăm cîţiva paşi, Penni ne strigă.

— Am să socotesc misiunea voastră pe deplin îndeplinită dacă veţi reuşi să aduceţi un prizonier pe care să-l faceţi să vorbească. Asta ne-ar scuti de multe marşuri de prisos.

— Am înţeles, senor comandant.

Bătrînul ne aştepta curios:

— Ce-a vrut cu voi?

— Ne-a propus să ne decoreze, dar am refuzat, spuse Pedro plictisit, trîntindu-se în hamacul lui.

I-am spus profesorului şi lui Angelico despre ce a fost vorba şi toţi au fost de părere că Penni ne-a pus gînd rău.

În timp ce Angelico discuta cu altcineva, îl întrebai pe bătrîn:

— Credeţi că acel hevea merită toată osteneala noastră, senor profesor?

El a rămas un moment pe gînduri.

— Ştiu eu, Alec? S-ar putea să nu facă Asta pentru simplul motiv că nimic nu valorează cît viaţa. Iar pe voi s-ar părea că e posibil să vă coste chiar viaţa. Am făcut o mare prostie cînd v-am luat aici. Dar credeam că totul se va lămuri mult mai repede.

— Trebuie să punem mîna pe hevea, senor profesor, spuse Pedro, deschizînd ochii. Cu orice preţ.

— Dacă-l vom găsi, măi băieţi, toată viaţa vom putea trăi de pe urma lui.

— Ce mai vrei, Alec? Nu-i lucru uşor să trăieşti o viaţă de pe urma unui copac.

Şi parcă pentru a ne da de înţeles că hotărîrea lui e luată şi că nu mai are ce discuta, Pedro începu să sforăie uşor.

Cei din jur au adormit şi ei numaidecît. Numai de mine fugea somnul. Poate că-l speriase Angelico cu sforăiturile lui. Am adormit tîrziu, după ce privisem mult cerul albastru, senin.

Garda ne-a trezit cu o oră înainte de apariţia soarelui. Tot timpul Pedro a bombănit şi a înjurat nemulţumit, şi făcea acelaşi lucru chiar după ce pornisem din tabără şi-o apucasem la vale, pe malul rîului.

— Ei, dar termină odată ! strigai la el.

— Mi-e somn, înţelegi ?

— Foarte bine, de ce-l sperii cu înjurături ?

— Ca să nu-l sperii, mă şi opresc aici, spuse Pedro ochind un loc ferit, unde s-ar fi putut dormi.

Şi, mai înainte ca eu să spun ceva, el se şi lungise pe muşchiul moale, dîndu-mi de înţeles că n-are de gînd să se scoale curînd.

„La urma urmei, dacă Penni e nebun, trebuie să fim şi noi ?" am gîndit eu, lăsîndu-mă să alunec lîngă el. Cine nu ştie că cel mai bine se doarme atunci cînd nu trebuie să dormi ?

Am adormit ca doi prunci după baie. Şi somnul meu s-ar fi prelungit încă, dacă Pedro n-ar fi sărit, urlînd :

— Alec ! Ce-i asta ? Drace !

Pedro sărea într-un picior, dădea din mîini de parcă voia să zboare, scuipa şi sufla ca o foală.

— Mă ciupeşte ! Mă muşcă !

Am sărit ca ars, dar cînd mi-am dat seama că nu era nici un pericol şi că Pedro nu fusese atacat de nici o fiară, ci de nişte furnici flămînde, m-am liniştit şi m-am apropiat de el să-i ajut să scape de ele. Mii de furnici roşii, mari, urcau şi coborau pe el, se cuibăreau în urechile lui, în nasul lui, îi intrau în gură cînd el o deschidea să ţipe.

După ce a reuşit să scape de aceşti musafiri neaşteptaţi, am crezut că mor de rîs cînd am văzut că părţi destul de importante din pantalonii lui Pedro nu mai existau. Aceste rozătoare teribile, care sînt furnicile, îl lăsaseră pe bietul Pedro astfel îmbrăcat, că dacă n-am fi fost în junglă, ci în Belem, n-ar mai fi putut să iasă în stradă, mai înainte de a se cîrpi. Abia cînd am plecat am observat muşuroiul lîngă

care ne aşezasem. Din cînd în cînd Pedro se oprea, înjura, şi după ce se cotrobăia pe sub haine mai scotea cîte o furnică pe care, de ciudă o mînca.

— Eşti nebun ? îi spusei eu, cînd am văzut ce face. Ce te-a apucat ?

— Nu-s nebun de loc. Băştinaşii mănîncă furnicile astea ca pe ceva foarte delicios. Şi te asigur că au dreptate. Nu vrei să guşti şi tu ?

Spunînd acestea, el vîrî fuga mîna la subsuoară, scoase o vietate şi mestecă plescăind din gură, semn că-i place în mod deosebit.

N-a fost o zi prea fericită pentru noi. N-am descoperit nici o urmă de băştinaş, cu toate că umblasem fără să facem măcar un popos. Pedro glumea, mirosea în cele patru zări, dar nasul lui nu descoperea nimic.

— Ce facem, Pedro ? l-am întrebat eu, cînd am văzut că soarele e gata să cadă dincolo de vîrfurile copacilor.

— Ne oprim. Numai vezi să nu fie vreun muşuroi pe aproape. Nu de alta, dar nu mai am pantaloni să le dau să mănînce.

Ne pregăteam tocmai să îmbucăm ceva, cînd Pedro se opri şi-mi arătă cu mîna.

— Priveşte, Alec !

La mai puţin de trei sute de picioare, pe malul rîului apăruseră indienii.

Incolonaţi unul în spatele celuilalt, ei mergeau pe marginea apei, căutînd un loc bun pe unde să treacă pe malul celălalt.

— Se apropie de noi, spusei eu, trîntindu-mă la pămînt şi bucurîndu-mă că n-am făcut încă focul. Ne-ar fi descoperit.

— Se vor opri la vadul acela.

Pedro a avut dreptate. Ajunşi în dreptul unui vad, au discutat un timp şi apoi s-au avîntat în apă. Femeile duceau în spate copiii, în traiste special împletite, iar pe cap vasele pentru pregătit manioc. Tot ce aveau purtau pe cap. Bărbaţii pîndeau să nu fie

atacați. Cortegiul era jalnic, oamenii se vedeau că-s flămînzi.

Cu multă atenție, cîțiva din ei duceau un vas mare în care era sădit un arbust numai de cîțiva metri.

— Hevea ! nu mă putui eu stăpîni.

— Numai bătrînul nu l-a văzut.

Ne-am uitat lung la el, și cred că ochii mei scăpărau.

— Ce bine ar fi să ne dea copacul și să-i lăsăm în pace. Eu n-am nimic cu ei.

— Nici ei cu noi. Copacul e toată averea lor, și noi vrem să le-o luăm.

Pot să și jur că mi-a fost rușine în clipa aceea. Și lui Pedro. Numai că desperarea nu știe de rușine, și cu siguranță că dacă nu mi-ar fi fost frică, m-aș fi repezit la ei și le-aș fi luat această unică avere.

După ce au trecut cu toții, ne-am apropiat de locul vadului, să vedem în ce direcție se duc. Niște bolovani ne-au ajutat să rămînem nevăzuți.

Abia pierdusem coloana din ochi, cînd pe același drum pe care veniseră ei, am văzut urcînd grăbit un singur indian. Mergea șchiopătînd, semn că pățise ceva și că ceilalți nu i-au observat probabil lipsa.

— Îl prindem ?

— Nu. Am să-l întreb numai de sănătate și îi dau drumul, îmi răspunse Pedro.

Indianul privea atent în jur, căutînd urmele lăsate de ceilalți. S-a apropiat mult de noi, astfel că din două salturi am fi fost lîngă el. Dar nu ne-am grăbit.

— În apă îl prindem mai ușor, îmi șopti Pedro.

Ajuns la vad, indianul se culcă pe burtă și luînd apă cu mîna din rîu, începu să bea.

— Acum, Alec.

Tiptil, am ieșit din ascunzătoarea noastră și ne-am apropiat de el pe la spate.

Un vreasc plesni sub piciorul meu și indianul se răsuci imediat spre noi. Dar noi ne și aruncarăm asupra

lui. A fost o luptă scurtă, în care am întîmpinat mult mai puțină rezistență decît ne-am așteptat.

Atunci i-am observat piciorul. O rană destul de mare, sîngerîndă, se deschidea puțin mai sus de glezne.

Pedro rupse din cămașa lui cîteva fășii cu care-i legă piciorul imediat sub genunchi, pentru a opri sîngele. Indianul, deși părea mulțumit, nu ne privea de loc mai puțin crunt ca la început. Pedro se purtă cu el ca de obicei, cînd făcea o nouă cunoștință :

— Ei, amigo — îi spuse el, bătîndu-l pe umăr — de ce te uiți așa urît ? La urma urmei, nu-ți facem nimic rău, așa-i ?

Indianul se uită la el și mai crunt, pentru că nu înțelegea ce spune.

— Și să-ți mai spun ceva, amigo, continuă Pedro. Ce tot fugiți cu hevea ? N-o să fie foc dacă-mi dați și mie un altoi. Nu-i așa ? Nu-i frumos ca tu să ții tot și mie să nu-mi dai nimic.

Și că să-i arate că nu-i frumos, Pedro se lovi cu degetul peste obraz.

— Dacă mi-ai da un altoi, amigo, l-aș da dracului pe senor Penni. Înțelegi ? L-aș da dracului ca pe un pungaș ce e.

Pedro a mai sporovăit mult și bine, cu toate că și eu și indianul ne uitam la el curioși. Aveam impresia că Pedro încerca să-i explice indianului și astfel să se scuze. Dar mai știu eu ce o fi fost în capul lui ?

Pînă la ziuă ne-am păzit pe rînd prizonierul. De-abia așteptam primele raze de soare, să scăpăm de cazna acelei nopți.

— Acum, amigo — spuse Pedro indianului — să mergem să te prezint lui senor Penni. Nu-l cunoști? Vai de mine, amigo, să nu faci astfel de mărturisiri în fața lui, că-i jale. Oricine trebuie să fi auzit de faima acestui mare comandant, care va face nemaipomenite fapte de arme. După ce-l vei vedea, cu siguranță ai să strigi : De acum pot să mor !

— Mai taci odată, Pedro !

— Trebuie să ştie omul cu cine face cunoştinţă, nu ? Să ştii, amigo — i se adresă iar indianului — că acest Tempesta, acest Bombardone, acest Spaventa este tot ce a dat Spania mai falnic de la Cid încoace.

Pedro ar fi continuat încă mult să toace la prostii, dacă indianul nu s-ar fi smucit brusc şi n-ar fi încercat să fugă spre apă, trăgîndu-mă şi pe mine după el, pentru că eram legaţi unul de altul. Am sărit amîndoi alarmaţi, crezînd că vrea să ne scape, dar figura lui înspăimîntată ne făcu să înţelegem primejdia. În aceeaşi clipă un sforăit de jaguar ajunse la urechile noastre, furnicîndu-ne din cap pînă-n picioare.

Am întins armele să tragem, însă am văzut că jaguarul nu mîrîia la noi. Dar asta nu ne-a liniştit prea mult.

Faţă în faţă cu un boa, jaguarul mîrîia fioros, parcă presimţind un mare pericol. Şarpele şuiera, plimbîndu-şi capul într-o parte şi alta, de parcă-şi pregătea atacul, observînd de unde să apuce. Era un boa constrictor de cel puţin treizeci de picioare.

Jaguarul mîrîia dîndu-se înapoi, pocnind din coada făcută baston.

Noi am rămas nemişcaţi, aşteptînd desfăşurarea luptei.

Iată, boa alunecă uşor spre dreapta, parcă socotind că de acolo poate apuca mai uşor. Dar jaguarul îşi cunoaşte adversarul, se întoarce şi el în aşa fel, ca să fie continuu cu faţa la inamic. Probabil că s-a întors totuşi mai încet decît ar fi trebuit, pentru că deodată, desfăşurîndu-şi inelele, şarpele se aruncă. Nu ştiu cum a reuşit să se înfăşoare în jurul lui, pentru că, deodată, am văzut că de la picioarele din faţă şi pînă la cele din spate, jaguarul era înconjurat de două inele.

Urletul jaguarului era mai mult un urlet de desperare decît unul de atac. Zvîrcolirile lui erau neputincioase, pentru că picioarele nu mai atingeau pămîntul. Ridicîndu-l sus, şarpele învîrti trupul jaguarului de

parcă voia să-l ameţească. Urletele acestuia au devenit repede horcăituri, apoi se făcu linişte. La pămînt a căzut un corp moale, probabil rupt de strînsoarea şarpelui. Rămase nemişcat.

Abia atunci ne-a fost dat să trăim spaima noastră. Lîngă noi, aproape de am fi putut pune mîna pe el, un tapir ieşi de sub apă.

Pot să jur că şi lui i-a părut la fel de puţin bine cînd a văzut lîngă cine se află. Şi pentru a nu lăsa nici un pic de îndoială asupra sentimentelor lui, el aruncă iarba pe care o avea în vîrful trompei şi o rupse la fugă.

Corpul greoi se repezi înainte, masiv, şi cred că ar fi dărîmat şi un munte, sau ar fi ieşit în partea cealaltă prin el, aşa părea de dur. Picioarele lui scurte alergau atît de repede, că nu-mi venea să cred. Am văzut mai ales că aleargă drept, nu-l abate din drum nici un obstacol. Totul cădea sub izbitura lui. Şi totuşi se opri deodată, ca paralizat, cînd în fuga lui se trezi chiar în faţa şarpelui care, cu o clipă mai înainte, trîntise jaguarul de pămînt.

Din nou am asistat la scena aceea ciudată cînd fiarele se privesc fix, apoi din nou am văzut capul reptilei balansîndu-se pentru atac. Cred însă că-i era destul de greu, pentru că tapirul, probabil de frică, se făcuse aşa de mic, că nu vedeam cum s-ar strecura şarpele pe sub burta lui, pentru a-l încolăci. Tapirul parcă se subţiase, se lăsase cît mai aproape de pămînt, dar nu făcea nici o mişcare. Nici atunci cînd şarpele se dădu mai într-o parte.

Fatală prostie, gîndeam eu, cînd am văzut că nu-l urmăreşte, şi mi se păru că am dreptate, cînd, în clipa următoare, şarpele sări. La fel de iute îl încolăci. Dar... am văzut atunci una din minunile pădurii. Ca fulgerat, şarpele, tocmai cînd mă aşteptam să văd cum ridică tapirul în aer şi-l trînteşte de pămînt, l-am văzut pe el căzînd ca un ciorap şi rămînînd nemişcat. Tapirul parcă crescuse dintr-o

dată, se îngroşase mai mult decît fusese cînd ieşise din apă. Ce s-o fi întîmplat ?

Ne uitam unul la altul, aiuriţi, numai indianului i se părea totul firesc şi privea calm. Se vedea că lui îi fusese frică de şarpe şi de jaguar, iar acum, cînd aceştia erau morţi, se liniştise. Tapirul, ştiam şi eu, nu se repede la om, el fiind un animal ierbivor, care se hrăneşte cu plantele acvatice de pe malul rîurilor. Ştiam, de asemenea, că el poate merge foarte uşor pe sub apă şase, şapte minute, rupînd iarba pe care o mănîncă, dar nu-mi trecuse niciodată prin cap că e mai tare decît un jaguar.

L-am văzut cum se scutură de şarpele încolăcit pe el şi cum o rupe din nou la fugă, dărîmînd tot ce apărea în faţa lui, de parcă era orb.

— Ce crezi, Pedro, e viu ?

— Nu cred.

— Dar ce dracu' a păţit ? Nu l-a muşcat, nu i-a făcut nimic ! Dacă se preface?

— Să ne apropiem. Uite, indianul vrea să facă acelaşi lucru.

Într-adevăr, băştinaşul se trăgea către şarpe. Ne-am dat şi noi seama că şarpele-i mort de-a binelea.

În schimb, nici un semn nu trăda că fusese rănit, sau că primise vreo lovitură. Doar, către mijloc, mi se păru mai puţin rotund decît în restul trupului. Vertebrele lui pocniseră una cîte una sub presiunea tapirului care se umflase brusc.

Apoi am pornit spre tabără, considerînd că ne-am îndeplinit misiunea. Ne întorceam, aşa cum ne ceruse Penni, aducînd un indian.

Un glonţ zlobozit de noi ne-a anunţat sosirea. Ca de obicei, băieţii ne-au ieşit în cale, să afle veşti. Numai Angelico nu era printre ei.

— Ce-i cu Angelico ? întrebai eu alarmat, convins că s-a întîmplat ceva de nu apare şi el în întîmpinarea noastră.

— Tremură, ne anunţă cineva în treacăt.

Bietul Angelico, îi venise rîndul.

Cu toate că Penni ne-a trimis vorbă să mergem imediat la el, l-am lăsat numai pe Pedro cu indianul, iar eu m-am repezit să-l văd pe Angelico. Frigurile ne cam toceau și ele în ultimul timp.

Indianul se uita speriat la oameni, toată ființa lui fiind numai ochi.

Depărtîndu-mă, am auzit cum ceilalți rîdeau de bietul Pedro.

— Ce-i Pedro — spunea unul — v-a fost foame, ți-ai mîncat nădragii?

— Te cred. Niciodată nu mi-a trecut prin cap că sînt așa gustoși. Te sfătuiesc să faci la fel.

Lungit în hamac, Angelico îmi făcu vesel cu mîna.

— Sînt aici, Alec.

— Ce-i, Angelico?

— Nu vezi? Tremur.

Fața lui era albă, cu trăsăturile adîncite, cu cearcăne de om nedormit.

— Cînd dracu'? întrebai eu.

— În dimineața în care ați plecat. M-a pocnit deodată. E rău al dracului, Alec. Tremuri ca un tîmpit, fără nici un motiv. Tremuri fără să-ți fie frică.

Angelico încercă să zîmbească, dar gura lui se strîmbă numai. Arăta rău Angelico, și numai după o zi și-o noapte de boală. Te pomenești că ne face bucata.

— Tîmpită climă! mă revoltai eu.

— Multe gîngănii, Alec. Nu vezi ce-i în jurul nostru? Tot ce vrei și ce nu vrei. Și toate vor să ne ciupească. Nu-i aici locul nostru, Alec. Aici e locul lor.

— Lasă, Angelico, trece, îl încurajai eu prostește, fără convingere.

Dar el își continua gîndurile, fără să țină cont de ce-i spun.

— Cred eu așa, Alec, că fiecare gînganie are locul ei. Poate că așa a hotărît dumnezeu cînd ne-a făcut: „Tu să stai aici, tu să te duci dincolo, acolo e locul vostru". Așa cred că ne-a spus. Dar noi sîntem la-

comi şi ne ducem peste locul altuia, Alec, nu-i aşa? Sau poate flămînzi, nu lacomi. Dracu' să mai ştie? Ştiu numai atît că am intrat în locu. lor şi ele ne pedepsesc. Uite, mie mi-au dat friguri. Vezi să nu-ţi dea şi ţie ceva.

— Ce-s cu gîndurile astea, Angelico?

— Numai de ieri am început să gîndesc. Pînă ieri n-am gîndit niciodată în viaţa mea. N-am avut nevoie. Şi credeam că sînt un om vesel, auzi? Aşa credeam eu. Dar de cînd am început să gîndesc, capul meu scoate nişte gînduri negre că mă sperii şi eu. Auzi tu, şi toată viaţa am crezut că sînt vesel. Să fie al dracului dacă mai ştiu ce să cred despre mine.

Angelico îşi lăsă colţul buzelor în jos şi ridică sprîncenele, semn că se miră de ceva.

— Uite, simt că iar mă apucă. O să fie rău de tot. Hai pleacă, Alec. Nu-mi place să mă privească cineva cînd tremur.

— De ce să plec? Stau cu tine.

— Du-te, Alec. Nu-mi place să mă vezi aşa. Ştii, de cînd nu mai arăt ca-n tablou, nu mă mai sufăr nici eu. Ei, altfel eram atunci. Tu ai văzut cum eram atunci şi ţi-ai dat seama. De ce să mă vezi tremurînd? Zău Alec, dacă vrei să-mi faci pe plac, lasă-mă singur. Uite, începe.

Am simţit că Angelico doreşte într-adevăr să plec şi i-am făcut pe plac. Îmi părea rău de el. Oricum, e un băiat bun. Aş putea să jur că nu-i mai rău ca noi.

M-am îndreptat către cortul lui Penni, în partea cealaltă a taberei. Pedro tocmai ieşea de la el.

— Ei? l-am întrebat.

— Penni e mulţumit că i-am adus un om, dar mi se pare că degeaba. Indianul nu vrea să spună nimic.

— E acolo şi Falla.

— Cine să-i traducă? Numai el cunoaşte limba indienilor.

— Nu-mi place să las omul nostru pe mîna lui.

Omul nostru era, desigur, indianul, cu care simţeam că ne împrietenise clipele acelea de groază.

— Nu-i face nimic. Dacă ar îndrăzni...

Profesorul se apropie de noi.

— Ei, băieţi, aţi văzut ceva?

— Ba bine că nu, senor. Pentru a doua oară hevea trecu pe la nasul nostru. Al naibii mirosea, dar mi-a fost frică să întind mîna pînă la el.

— L-aţi văzut iar? Ah, fir-ar să fie! Numai eu n-am avut norocul să-l văd.

Din spatele nostru am auzit nişte înjurături crunte şi o lovitură de pumn teribilă. Falla profita de situaţia indianului şi lovea în el cu pofta unei brute care n-a avut pe ce să-şi descarce furia. Pumnii au început să cadă iar în capul bietului indian, care se chirci la pămînt de durere.

Nu ştiu cînd a sărit Pedro de lîngă mine, dar ştiu că l-am văzut lîngă Falla şi, mai înainte ca acesta să-şi dea seama că este cineva lîngă el, un pumn năprasnic îl aruncă pînă în uşa cortului lui Penni.

— Bestie! urlă Pedro la el, tremurînd tot.

Dar Falla nu mai auzea nimic. Cu gura plină de sînge, zăcea la pămînt.

— Ce-i aici? întrebă Penni din uşa cortului său. Sînteţi nebuni? Tot tu?

— Îl bătea fără nici un motiv, explică Pedro.

— Ce te priveşte pe tine? Eu i-am dat ordin să-l interogheze. Misiunea ta s-a terminat în momentul în care l-ai adus aici.

— Dar ăsta nu-i interogatoriu. Şi, senor comandant, ăsta e indianul meu şi al lui Alec. Noi l-am adus.

— Al tău?

Penni spumega de furios ce era.

— De unde este al tău? Ce, l-ai cumpărat din leafa ta?

— Eu l-am prins şi am să-l apăr. Pînă acuma cel care prindea un indian nu-l păstra să lucreze pentru el?

— Ai să vezi imediat ce indian îți dau. Trebuie să te învăț că armata nu-i joacă. Am dreptul să pedepsesc pe oricine trece peste ordinul meu.

— Este indianul lui, senor comandant, spuse cineva de lîngă mine. Și Falla nu trebuie să dea așa în el.

Cînd am întors capul, am văzut că cel care vorbise era chiar Angelico. Înviase.

— Are dreptate, se auzi o altă voce din cercul de oameni care se strînsese.

— Falla e un monstru! strigă altcineva.

Eu și Pedro ne înfruntam cu Penni. Acestuia îi era frică să zică ceva. În pădure nu-i ca în cazarmă. Mai ales că o mare parte din oamenii lui pierise și rămăsesem mai mult dintr-ai noștri.

Spumegînd de mînie și aruncîndu-și mustața într-o parte și alta, am văzut că Penni caută o ieșire onorabilă din situația în care intrase singur. O lumină îi fulgeră prin ochi și, privindu-ne tăios, ne spuse:

— Bine, dacă spuneți că-i omul vostru, al vostru să fie. Numai să aveți grijă de el. Acum sîntem în război. Dacă va reuși să fugă și să spună tribului cum sîntem organizați, veți plăti cu viața. Intreaga tabără va fi atunci amenințată din cauza prostiei voastre.

— Primim orice condiție, spusei eu, fără să-mi dau seama că-mi pun pielea în joc pentru un băștinaș care va încerca, fără doar și poate, să fugă, la prima ocazie.

— Treaba voastră!

Penni intră furios în cortul lui.

Știam că indianul n-ar avea ce să spună, dac-ar ajunge la ai lui și că Penni a găsit un prilej să ne dea jos capul de pe umăr.

Angelico s-a dus la indian, l-a luat de mînă și l-a adus în cortul nostru, care era în cealaltă parte a taberei.

— Ascultă, Alec, să ai grijă de indian. El nu știe

ce angajament ţi-ai luat şi prima lui grijă va fi, aşa cum e şi firesc, s-o ia din loc.

— Am să am grijă, senor profesor. Iar Falla n-a plătit încă tot, vă asigur.

În cort, Angelico l-a tot îmbiat pe indian cu mîncare, dar acesta a refuzat cu încăpăţînare.

— Nu vrea să mănînce, auzi ? Păi, altceva ce să-i fac ?

— Să-l laşi în pace, spuse Pedro, încă arţăgos.

Cînd m-a văzut pe mine, indianul a venit fuga în faţa mea, s-a aşezat în genunchi şi, ridicînd braţele în sus, a început să bolborosească tot felul de vorbe, toate la fel de neînţelese. După fiecare serie de cuvinte se apleca şi lovea pămîntul cu fruntea.

— Ce face, Pedro ?

— Îţi jură credinţă, mă lămuri profesorul. Nu cred că a văzut cine l-a lovit pe Falla, pentru că era trîntit la pămînt, dar te-a văzut pe tine certîndu-te cu Penni.

După cîteva închinăciuni de acest fel, indianul s-a dus de s-a aşezat într-un colţ al cortului.

Seara, bătrînul veni şi-mi spuse :

— Alec, trebuie să legăm indianul lîngă noi, să-l supraveghem. Penni nu aşteaptă decît să ne scape.

Am socotit că are dreptate, aşa că m-am hotărît să-l duc pe indian lîngă hamacul meu. Dar probabil că tot eram îngrijorat, că n-am putut să adorm de loc. Sau poate dormeam un fel de somn în care eşti şi treaz şi dormi în acelaşi timp. Tîrziu, aproape de ziuă, mi s-a părut că o umbră se apropie de mine, mai bine-zis de indian. Parcă visam, parcă era o realitate, dar nu puteam să fac nici o mişcare. Umbra s-a apropiat de indian, i-a tăiat legăturile şi l-a luat de mînă, trăgîndu-l spre pădure.

„Unde-o fi garda ?“ ştiu că am gîndit, dar nu m-am putut scula.

A doua zi, înainte să deschid ochii, mi-am adus aminte de visul pe care îl avusesem şi am sărit brusc în capul oaselor, tăiat de-o presimţire.

Stîlpul de care fusese prins indianul era gol. Am simțit atunci cum mă răcesc din creștet pînă-n tălpi. Va să zică n-a fost vis ?

Într-o străfulgerare am înțeles că fuga fusese pusă la cale de Penni, că un om de-al lui îl eliberase pe indian, ca să-mi poată pune șireangul de gît. E uimitor ce repede pot să alerge cîteodată gîndurile în capetele noastre. În aceeași clipă am înțeles ce-a făcut Penni, în aceeași clipă mi-a trecut prin cap să fug, în aceeași clipă m-am gîndit să abandonez căutarea heveii, în aceeași clipă m-am gîndit că bătrînul și Pedro nu vor ști unde am fugit și că nu mai am timp să-i anunț că fug, pentru că oricînd se poate trezi cineva să dea alarma, dacă nu cumva un om de-al lui Penni mă pîndește și așteaptă numai să fac un pas din tabără ca să mă vîneze. Toate astea și încă multe altele le-am gîndit într-o secundă, în clipa în care am dat cu ochii de stîlpul gol. Dar în momentul în care voiam s-o pornesc spre junglă, un sunet neînțeles veni pe șoptite pînă la urechea mea.

Cînd am întors capul, doar că n-am țipat de surpriză și bucurie. În spatele meu, stînd jos, cu picioarele încrucișate în față, așa cum obișnuiesc să stea indienii, omul meu se uita la mine și-mi zîmbea.

— Ce faci acolo ? îl întrebai eu, ca să spun ceva, pentru că știam doar că nu înțelege nimic.

Numai că el a priceput. Prin gesturi și tot bolborosind vorbe neînțelese pentru mine, îmi arătă cum cineva îi dezlegase mîinile și îl împinsese în pădure. Apoi, ca să mă asigure probabil că nu va pleca niciodată, se așeză în genunchi, ridică brațele în sus, așa cum făcuse în ajun, și dîn nou repetă formule magice, atingîndu-și capul de pămînt. Din nou îmi jura credință.

M-am dus la el, i-am dat de înțeles că sîntem prieteni și, de asemenea, că poate să umble pe unde vrea, numai să nu plece. Nu știu ce o fi înțeles, dar dădea mereu din cap, în semn că așa va face. Am ajuns amîndoi la înțelegere că mai putem dormi încă, așa

că mă urcai în hamacul meu şi adormii ca un prunc.

A doua zi am fost curios să ştiu ce va spune Penni. Dar el se purtă în aşa fel, că nimic nu dădea de înţeles că ştie ceva. N-a întrebat nimic nici cînd l-a văzut pe indian plimbîndu-se prin tabără. Cei mai miraţi au fost bătrînul şi Pedro. După ce le-am povestit cele întîmplate, bătrînul mi-a atras din nou atenţia că mă joc cu focul.

— Fii atent, Alec, fii atent. Cu Penni nu-i bine să te joci.

— Nu pleacă indianul, nu va pleca, susţineam eu, fără să-mi dau seama de ce am atîta încredere în el.

— Ştii cum îl cheamă ? mă întrebă Pedro.

— Nu.

— Rhum. L-am întrebat eu. Ce vom face cu el ?

— Nu ştiu. Vom vedea.

— E băiat cumsecade, Alec, interveni Angelico. Trebuie să-l învăţăm să joace zaruri. Ce fel de băiat cumsecade fără să ştie să joace zaruri ?

Discuţia noastră a fost întreruptă de trompeta care suna adunarea. După ce ne-am strîns, Penni ne-a anunţat o nouă tactică.

— Indienii au trecut rîul, îndreptîndu-se către sud. Dacă le-o luăm înainte şi-i învăluim din patru părţi, îi închidem în această regiune mlăştinoasă, unde foamea şi frigurile îi vor determina să se predea. În cel mult două săptămîni misiunea noastră se va termina. Pentru reuşita ei însă va trebui să plece imediat două grupe de oameni care să meargă de-a lungul rîului şi să le iasă în faţă. Celelalte două îi vor învălui pe la dreapta şi stînga.

Apoi Penni numi grupele, dînd ordin cînd să plece şi ce drum să apuce. Pe noi, ne-a oprit în tabăra principală.

— N-are încredere în noi, remarcă Pedro. Vrea să ne aibă sub ochii lui.

— Să nu credeţi că dacă nu i-a reuşit planul din noaptea trecută, a renunţat să mai facă ceva, ne aver-

tiză bătrînul. Dimpotrivă, mi se pare foarte semnificativ că v-a oprit aici.

Din ziua aceea am început să acționăm după planul lui Penni și am reușit să închidem cercul în jurul tribului. Trecuseră însă două săptămîni din momentul în care Penni ne anunțase noua tactică, fără ca misiunea noastră să se termine, așa cum promisese el. Și mai trecură două săptămîni.

Cercul pe care îl închisesem în jurul indienilor era perfect, numai că lupta începuse să se ducă aproape corp la corp. Dacă pînă atunci indienii fugeau de noi, mulțumindu-se numai să ne atace ici-colo, prin surprindere, pentru ca iar să dispară pentru un timp, acum încercau atacuri directe, pentru a scăpa din pungă. Cu toată superioritatea noastră militară, rezistam destul de greu atacurilor lor deznădăjduite. Desperarea e capabilă de lucruri mari, iar indienii erau desperați. De cîte ori împușcam cîte unul, ne miram mai ales de înfățișarea lui. Toți erau înfometați; arătau de parcă erau uscați la soare. Ochii le intraseră în orbite, nasurile erau mai lungi și mai subțiri. Figurile, din cauza slăbiciunii, arătau speriate. Brațele păreau acum enorm de lungi, iar mușchii lor, pe care adesea îi admirasem cît de frumos le bomba pielea, nici nu-i mai observam acum.

Mi se întîmplase de mai multe ori să fiu cu Pedro departe de tabără și să văd un băștinaș trecînd pe lîngă noi. Nu făceam decît să-l privim cum își duce sulița sau sarbacana, fiindu-ne milă să-l lovim.

Știam de mult că sătulul nu crede flămîndului, numai că eu aveam toate motivele să-l cred.

Și în tabăra noastră se simțea lipsa hranei. Noi însă, adică eu, profesorul, Pedro și Angelico o duceam bine cu mîncarea; asta mai ales datorită lui Rhum, care avea grijă de noi.

Toți cei din tabără se învățaseră cu Rhum; îl considerau ca pe unul de-ai noștri. Dar Rhum nu se simțea al tuturor. Pe ceilalți îi ura.

Grija lui cea mai mare era să ne aducă nouă fructe

și mîncare. În fiecare zi dispărea în junglă și se întorcea cu un soi de poame pe care nu le cunoșteam, dar care erau așa de gustoase, încît le mîncam și fără nume, știut fiind că numele ține mai puțin de foame decît fructul.

Cîteodată, Rhum ne aducea însă mîncare de care noi nu ne apropiam. Ne trezeam cu cîte o oală de furnici, sau cine știe ce larve pe care el, după ce le refuzam noi, le mînca c-o poftă de invidiat.

De multe ori, Rhum umbla pe foarte departe după mîncarea noastră, așa că venea obosit, abia tîrîndu-și picioarele. Cum intra în tabără ne căuta cu privirea și, cînd ne vedea, se apropia fericit, întinzîndu-ne fructele aduse.

Pentru unii Rhum era o surpriză, neînțelegînd de ce n-o șterge la ai lui. De aceea mulți mă socoteau cel puțin nebun, dacă aveam încredere să-l las să plece în junglă. Rhum cîștigase însă încrederea mea. În timpul liber simțeam o plăcere deosebită să stau de vorbă cu el, abia înțelegîndu-ne, să-l pun să-mi povestească ceva despre tribul sau despre unele taine ale pădurii.

După un timp, am învățat foarte multe cuvinte ale graiului său, putînd să mă înțeleg destul de bine cu el. Despre un singur lucru a refuzat să-mi vorbească, despre acel hevea pe care îl căutam noi. Cînd i-l descriam, se cutremura din creștet pînă în tălpi și nu mai scotea un cuvînt.

— Hai, amigo, nu vrei să ne faci oameni bogați? îi spuse Pedro odată, glumind cu el.

— Trimite-o pe Juana să-l roage. Cred că i-ar da un altoi.

— Cred și eu. Cine poate să-i refuze ceva Juanei? Ce zici, Rhum, băiatule, o refuzi și pe Juana?

Numai că Rhum tăcea, nu știa ce să-i răspundă. E adevărat că nici n-o cunoștea.

Alte ori, cînd jucam zaruri, Rhum se așeza lîngă noi, privindu-ne amuzat. Mai ales cînd pierdea Angelico și

se înfuria. Îi plăcea mult să-l vadă pe Angelico înjurînd furios.

— Ce facem, măi Rhum, nu merg oasele astea de loc, nu-i așa ?

Rhum vedea și el că ceva nu merge, dar ce putea să facă ?

Alteori Angelico îl punea pe Rhum să arunce zarurile în locul lui. Și dacă se întîmpla să cîștige, să vezi scandal !

— Ce vor ăștia ? Le e teamă că-i radem, așa ? Bine, mă, dacă faceți pe nebunii, va juca Rhum.

Și Pedro îl așeza în locul lui, punîndu-l să arunce zarul.

— Angelico — intervenea atunci bătrînul — lasă băiatul, vrei să-l strici ?

— Aveți dreptate senor, sărea Angelico să-și reia locul, nu atît din teama de a nu-l strica pe Rhum cît din cauza mîncărimii din palmă, care nu-l lăsa să nu arunce el zarul.

Rhum se amuza teribil, făcînd tot ce-i spuneam noi, dar mai ales ce-i spunea Angelico, asociatul său.

Aceste seri de răgaz erau foarte plăcute pentru noi și au făcut să-l îndrăgim mult pe Rhum.

Dar iată ce s-a întîmplat într-o seară. Indienii s-au apropiat tiptil de tabăra noastră. Abia cînd am văzut că santinela se cocîrjește la pămînt, zbătîndu-se, ne-am dat seama că undeva, în apropiere, cineva suflase în sarbacană. Alarma s-a dat imediat, dar mulți dintre noi nu mai apucară să pună mîna pe arme. Proiectilele sarbacanelor sau săgețile arcurilor îi trimiteau la pămînt. Unii au fost omorîți în hamacuri, alții în jurul focului de tabără.

Țipetele scurte care se auzeau din toate părțile au produs și ele o panică de nedescris. Cu cine să te lupți ? Armele noastre trăgeau aiurea, împungeau întunericul fără speranța că vom lovi pe cineva. Indienii, în spatele trunchiurilor, trimiteau moartea în tabăra noastră.

In panica produsă, nimeni nu știa ce are de făcut, de aceea făcea tot ce n-ar fi trebuit să facă.

Rhum se repezi la mine, mă apucă de mînă și mă trase, speriat, spre coliba pe care o făcuse încă de cînd ne instalasem aici. M-a împins înăuntru, apoi s-a lungit la pămînt, arătîndu-mi astfel ce trebuia să fac. L-am ascultat, găsind și eu că e lucrul cel mai bun.

Sărind în picioare, Rhum merse de-l aduse înăuntru pe bătrîn, apoi făcu semne desperate lui Pedro și Angelico. Eram toți patru în colibă, lungiți la pămînt. Așteptam să se termine odată toată afacerea asta. Țineam armele pregătite pentru orice eventualitate.

Deodată, glasul lui Penni răsună în noapte.

— Apă ! Aduceți apa la mine !

Cine o fi fost pe lîngă el, la cine o fi strigat, nu-mi dădeam seama. Nu știam nici de ce are nevoie de apă. Dar Penni urla mereu :

— Apă ! Tu, de colo, împinge aici butoiul !

Am auzit zgomotul butoiului purtat, apoi vocea lui Penni.

— Toarnă aici ! Ceilalți să tragă mereu !

Un foc susținut se porni atunci de prin celelalte colibe. Am început să tragem și noi, la întîmplare. Focul din mijlocul taberei se stinse. Întunericul cuprinse tabăra, salvîndu-ne. Am înțeles de ce voia Penni apă. Săgețile indienilor nu ne mai puteau găsi.

Aceștia, după ce au văzut că nu ne mai pot face nimic, s-au retras.

S-a lăsat o liniște pe care nimeni n-a îndrăznit s-o tulbure, în afară de Penni, care a strigat adunarea.

Aproape zece dintre noi scăpaseră de povara sufletelor. Mulți alții erau răniți. Aceasta fusese cea mai reușită incursiune a indienilor.

Penni a urlat mult, înjurîndu-ne pe noi și pe indieni, dar n-a mai putut pedepsi santinela care își plătise neatenția.

★

A doua zi plecam. Atacul l-a hotărît pe Penni să dea ultima lovitură. Furia lui și-o îndrepta mai ales

asupra noastră, dar nu avea ce să ne facă, în afară de zecile de sîcîieli de fiecare zi, pe care trebuia să le executăm. La Rhum se uita în așa fel, încît mă miram că acesta nu paralizează. Și dacă nu i-a făcut totuși nimic, am înțeles abia peste două zile de la atacul acela nocturn. Tot de dragul meu nu-i făcuse nimic.

În ziua aceea Rhum plecase, ca de obicei, să ne caute fructe, în locuri pe care numai el le cunoștea. Seara se lăsase, dar el nu apăruse încă în tabără. La început n-am fost intrigat de întîrzierea lui, dar cînd am văzut că întunericul devine opac, am început să mă neliniștesc. Ceilalți din tabără, care se învățaseră cu Rhum așa cum te înveți cu un sunet care se repetă la nesfîrșit, observaseră și ei lipsa lui.

— Ei, Alec, unde-i Rhum? mă întrebă bătrînul.

— Nu l-am văzut. Trebuie să se întoarcă.

Dar nici eu nu credeam ce spuneam.

Eram destul de neliniștit și în sinea mea mă întrebam dacă Penni a aflat că Rhum nu s-a întors încă.

— Într-o zi vei atîrna ca un fruct copt de creanga unui copac, îmi spuse Angelico. Și era băiat bun Rhum ăsta... Dracu' să mai știe...

— Mă enervezi, Angelico, ți-am spus că se întoarce.

— Te-ai sinucis ca un prost, susținu el. Iar noi te-am ajutat. Păcat de tine, ai un păr așa frumos...

Angelico spunea toate prostiile astea ca să mă mai însenineze.

— Cînd se întoarce, îl trimit mai întîi la tine să te anunțe c-a venit, îi răspunsei, mohorît.

— Îl aștept, mă asigură el.

Penni a ținut să-mi aducă la cunoștință că știe de întîrzierea lui Rhum. Un trimis al lui veni și-mi spuse să mă duc pînă la el.

Cînd am intrat în cortul lui, Penni patrula nervos, așteptîndu-mă. În loc de răspuns la salut, îmi vorbi grăbit:

— Sînt informat că indianul protejat de dumneata a fugit din tabără, după ce și-a îndeplinit misiunea.

Penni vorbea de parcă Rhum ar fi venit în tabăra noastră ca un trimis special al unei armate instruite, „După ce şi-a îndeplinit misiunea". Desigur, nu credea nici el ce spunea.

— Acum, după ce a dispărut, îmi dau seama că atacul din noaptea trecută n-a fost întîmplător. A fost primul efect al toleranţei mele.

Penni mă privi în aşa fel, încît părea că spune: „Nu cred nimic din tot ce spun, dar poftim de mă contrazice".

Îi era foarte greu să-şi stăpînească aerul triumfător. Ochii lui scăpărau mulţumiţi. Uitîndu-mă la el, mi-am dat seama că inima lui s-a răcit ca un vulcan stins şi că nu trăieşte decît pentru a-i stîrpi pe băştinaşi, pentru liniştea regiunii şi gloria lui. Ura lui, care dospise atît de mult în el, se putea, în fine, revărsa.

— Eu — continuă el — după cîte îmi amintesc, te-am prevenit la timp în legătură cu consecinţele pe care le-ar putea avea îngăduinţa dumitale, dar nu m-ai ascultat. Iată, a sosit clipa în care va trebui să dai socoteală.

— Senor comandant, nu înţeleg de ce vă alarmaţi. Chiar eu l-am trimis pe Rhum într-o regiune mai îndepărtată, pentru a-mi aduce nişte fructe care lipsesc de pe aici.

— Nu am dovezile necesare pentru a crede tot ce-mi spui. Ce fructe?

— Eu nu fac decît să vă aduc la cunoştinţă faptele. Fructele nu ştiu cum se numesc, dar vă asigur că-s foarte bune.

— Voi avea în curînd prilejul să verific tot ce-mi spui.

— Nu mă îndoiesc că-mi veţi da dreptate. Dar va trebui să ţineţi cont că în pădure i se poate întîmpla orice. De unde vom şti noi că n-a fost răpus de cine ştie ce fiară şi că, dimpotrivă, a fugit la tribul său? Dovada vinii lui o vom avea abia după ce vom prinde tribul.

— Pe mine nu mă interesează ce s-a întîmplat cu el. Pentru mine important este numai faptul că nu s-a întors în tabără. Cum îmi dovedeşti dumneata că a fost rănit sau omorît în junglă ?

Iată o întrebare care mă punea în grea încurcătură. Într-adevăr, cum ?

— Va trebui să-mi daţi răgazul să-l caut. Altă posibilitate nu am.

— Nu cred să mai fie timp pentru aşa ceva. Dacă dai de urma lui Rhum pînă în zori, vei fi salvat.

Numai un nebun ar fi crezut c-aş fi putut găsi noaptea urmele unui om dispărut în pădure. Ştia şi Penni că este imposibil, dar îşi pusese în gînd să mă piardă.

— Noaptea va fi imposibil să fac ceva, i-am mărturisit eu. Mîine însă...

— Nici o amînare nu va fi posibilă. Dacă pînă mîine, în zori, Rhum nu va fi în tabără, vei fi judecat.

Am vrut să mai spun ceva, dar zîmbetul lui satisfăcut mi-a arătat că-i inutil.

Calm, cît am putut de calm, am salutat şi, întorcîndu-i spatele, am plecat.

Profesorul, Angelico, Pedro s-au strîns în jurul meu imediat ce am ieşit de la el. Pe figurile lor vedeam îngrijorarea.

— Ei, Alec ? mă întrebă Pedro, luîndu-mă pe după gît, parcă pentru a mă asigura de sentimentele lui.

— Un măgar !

— Dar un măgar care poate lovi cu copita, îmi atrase Pedro atenţia.

— Din păcate, chiar aşa e, Pedro. Dar ce să fac ? Vrea să-mi vină de hac.

— Asta n-o să poată ! Şi-apoi, cine-i Penni ăsta ? Nu uita că mai sînt şi eu aici.

— Şi eu, aminti Angelico.

Angelico tremura de-i clănţăneau dinţii, dar venise să afle ce-i cu mine. Mă înduioşă.

— Nu cred să mai putem face ceva, Angelico. Numai soarta să ne ajute... sau Rhum.

— Ei, am spus eu mereu că rişti să-ţi pierzi su-

fletul, dacă-l păstrezi în desaga altuia, spuse Angelico filozofic, scărpinîndu-şi chelia. Sufletul trebuie să ţi-l păstrezi în buzunarul tău, băiatule.

Ciudat era Angelico la supărare. S-ar fi certat mai ales cu acela pe care îl compătimea.

S-au adunat toţi trei în jurul hamacului meu, discutînd, făcînd tot felul de calcule.

După mai multe socoteli, Pedro încheie discuţia, dîndu-mi o idee care-mi trecuse de altfel şi mie prin cap, încă din prima clipă.

— Trebuie să fugi, Alec.

— Unde, Pedro ?

Nu mă îndoiam că Penni avea deja un om sau doi care stăteau cu ochii pe mine. Dar, pe lîngă asta, unde să fug ? Dacă m-aş fi dus înapoi, în colonie, aş fi fost prins acolo. Dacă aş fi plecat pe cont propriu la Belem, aveam de asemenea destul de puţine şanse să ajung.

— Mergem împreună, Alec, sări Pedro.

M-am uitat la el ca trăsnit. Cum, Pedro era gata să lase totul baltă, acum cînd se apropiase atît de mult de ţintă, numai să mă salveze pe mine ? Renunţa el la frumoasa Juana ?

M-am uitat la Pedro şi-mi venea să-i sar de gît, nu pentru că aş fi vrut să vină cu mine, să mă salveze şi să piardă el totul. Nu, asta n-aş fi admis nici în ruptul capului. Dar mă mişca sinceritatea lui.

— Eşti nebun, Pedro. Nu ştii că în cel mult două săptămîni veţi avea hevea ?

Pedro tăcu însă, dînd uşor din cap, semn că nu mai credea în copacul pe care de atîta vreme îl căutam. Incercă să mă consoleze în felul lui :

— Lasă Alec, mergem în Belem şi deschidem crescătoria de rechini.

— Pedro ! Fii serios !

— Are dreptate Miguel, e o afacere bănoasă, pe care îmi pare rău c-am neglijat-o.

— Ascultă, cred că nu vrei să te minţi şi pe tine.

— Şi unde ar fi răul, Alec ? Pînă aici n-a fost totul o minciună ?

Încercam să descifrez zîmbetul acela vag de pe chipul lui, dar nu ştiam ce să mai cred.

— Aşa vom face, Alec. Trecem prin colonie şi-l luăm şi pe Miguel. E un băiat bun, nu-i aşa ? Chiar tu ai spus despre el că-i un băiat bun. Şi mai ales cred că se pricepe la rechini.

— Senor profesor, scoteţi-i din cap toate prostiile astea. Pedro trebuie să meargă mai departe.

— Ştiu eu, Alec, ce-ar fi mai bine să facă ? Cîteodată gîndesc ca Pedro. Eu, să spun drept, am să mă duc mai departe după hevea, deşi nu ştiu ce-o să se mai întîmple. Voi, însă, puteţi să vă întoarceţi. Am să vă las adresa unde să mă căutaţi cînd ajungeţi acasă. Veţi fi totdeauna bine veniţi. Mai ales, tu, Pedro, care eşti un specialist în floră ecuatorială şi tropicală. De tine avem mare nevoie la grădină.

— Dar eu, Alec ? Merg şi eu, nu-i aşa ? se alarmă Angelico, văzînd că el nu intră în planurile noastre de viitor. Merg şi eu cu voi !

— Mergi şi tu, îl asigură Pedro.

— Atunci ce mai stăm ?

Dar lucrurile nu erau chiar aşa de simple. Mai ales pentru că mie nici nu-mi trecea prin cap să-l fac pe Pedro să-i scape norocul din mînă. Prea era la doi paşi de el. De aceea le-o tăiai scurt :

— Nici nu mă gîndesc să fug, asta s-o ştiţi de la început. Nu mi-e teamă de Penni.

— Ce înseamnă asta, Alec ? sări bătrînul. Ce înseamnă că nu ţi-e frică ? Aici el e legea. Cred că-ţi dai seama ce va fi judecata din zori. O mascaradă. Ar putea foarte simplu mai întîi să te spînzure şi apoi să te judece. Ar fi tot una.

— Dar tot nu voi fugi. Nu vreau să fiu laş. Eu mi-am făcut-o, eu o plătesc.

— Ce nebun ?! se minună Angelico, şi plecă în tabără, să mai afle veşti.

— Hai, Alec, lasă gogoşile. Trebuie s-o ştergem. Rămîne senor profesor să meargă mai departe. Ştie el ce are de făcut.

— Nu mai insistaţi, că nu voi fugi. Haideţi, mai bine ne culcăm, să fim mîine odihniţi.

Şi ca să le arăt că asta era ultima mea hotărîre, m-am sculat din hamac şi am început să mă plimb.

Am observat atunci un individ care ne privea şi mi-am dat seama că trebuie să fie omul lui Penni. Am fost şi mai sigur că este aşa atunci cînd am văzut că el schimbă santinela. Ştiam că ăsta era pretextul sub care ne putea spiona în voie.

— Uite, Pedro, ăsta va fi santinelă la noapte. Să nu crezi că Penni l-a pus fără nici un motiv.

— L-am tot văzut eu că se zgîieşte la noi. I s-a urît cu binele!

Angelico venea spre noi aproape în fugă.

— Ce-i, Angelico?

— Ascultaţi! L-am văzut pe Falla intrînd în tabără.

— Acuma?

— Da. Mi s-a părut că se apropie tiptil.

— De unde să vină la ora asta?

— Ştiu eu?

Tuturor ni s-a părut ciudată apariţia lui Falla acum, cînd de mult trebuia să fie în tabără.

— Crezi că e în legătură cu Rhum?

— Asta aş vrea să ştiu, am mărturisit eu.

— Unde s-a dus Falla? întrebă profesorul.

— La început a lăsat impresia că se duce la el, dar după puţin l-am văzut furişîndu-se către cortul lui Penni.

— Atunci e clar, se lămuri Pedro.

— Banditul! Criminalul! Derbedeul!

Bătrînul era furios. Nici noi nu eram mai liniştiţi, dar nu aveam ce face. După ce eu am refuzat mai multe planuri de fugă, am ajuns la concluzia că nu trebuie să stăm toţi la un loc, pentru a nu trezi bă-

nuiala. Şi aşa, acela care fusese numit santinelă se cam uita chiorîş la mine.

— Atunci ce ai de gînd să faci ?

— Ştiu eu, Pedro ? Deocamdată să aştept. Încă mai sper ca Rhum să fie înapoi înainte de revărsatul zorilor.

— Ascultă, Alec, dacă pînă după miezul nopţii nu vine, trezeşte-mă. Vedem noi ce-o să facem.

— Bine, Pedro.

Bătrînul şi Angelico s-au întins şi ei să doarmă. Peste puţin, Angelico, obosit probabil şi de emoţiile de peste zi, începu să sforăie îngrozitor.

Eu m-am aşezat pe marginea hamacului şi am rămas aşa, golit de orice gînd şi sentiment. Ba mint, mai trăia în mine un sentiment, curiozitatea. Era singurul care supravieţuise. Nu-mi păsa de pericolul care mă păştea, mă urmărea gîndul să mă salvez, în eventualitatea că nu se va întoarce Rhum, şi, culmea, nu aveam nici un gînd urît pentru el. Îl aşteptam din clipă în clipă să apară, cu toate că raţiunea îmi spunea că aştept în zadar.

Am aprins o ţigară şi am rămas încă mult timp în tovărăşia ei. Mă gîndeam că numai condamnaţii la moarte ştiu cu adevărat ce înseamnă o ţigară. Nici moartea n-ar mai fi aşa de veşnică, dacă am putea fuma pe lumea cealaltă.

Apoi mă gîndii la o mulţime de alte fleacuri, la viaţă, la fericire, la avere, la iubire, adică la ceea ce nu aveam şi nici nu speram să am. Cînd le ai, nu mai gîndeşti la ele, şi eu aş fi preferat să nu mă gîndesc, dar iată că stau aici şi fumez aşteptînd zorile. În definitiv aveam nevoie să mă gîndesc şi la nimicuri, acum cînd sînt în pragul morţii...

M-am gîndit apoi la Pedro, la Angelico, la profesor. La Pedro, mai ales, pentru că pe el îl iubeam mai mult.

Mi-a venit apoi să rîd cînd am văzut că am devenit sentimental, dar mi-am revenit imediat. Am început să mă gîndesc la fel de fel de „cuvinte din urmă". Mă

gîndeam că oamenii mari, înainte să moară, se îngrijesc să spună ceva care să rămînă în istorie. Citisem odată, într-o carte, ultimele cuvinte ale unor oameni celebri. Aşa ceva ar trebui să spun şi eu mai înainte ca funia să se strîngă prea tare în jurul gîtului meu. Cred că am pierdut o bucată bună de timp căutînd „vorbe celebre", dar capul meu uscat n-a scos niciuna. Am să mor ca un păcătos, nimeni n-o să audă c-a existat vreodată un seringhero care a venit aici după avere. Probabil că pămîntul va continua să se-nvîrtească, chiar dacă nu se va afla că am fost un om mare. Şi ce, nu sînt un om mare numai pentru că nu pot să scot „vorbe celebre" ? Parcă nu voi spune ceva deosebit şi al dracului de folositor dacă voi striga băieţilor :

„Plecaţi acasă, seringhero ! Aici nu vă aşteaptă nimic bun. Nu vedeţi cine strînge averea ? Voi umblaţi prin junglă pişcaţi de muşte, ameninţaţi de fiare, pîndiţi de reptile, urîţi de băştinaşi, în timp ce negustorul stă la Belem şi face avere. Acasă, băieţi ; hevea e o iluzie !"

Zău, astea vor fi vorbe mari, şi dacă ele vor ajunge la Belem, poate vor salva mulţi nenorociţi care sînt gata să pornească pe Amazon, în căutarea acestei iluzii care se numeşte hevea.

Liniştit şi convins că voi pieri ca un om mare, am început să moţăi, răzbit de oboseala zilei. Dar nu mă hotăram să adorm. Odihnă voi avea destulă...

Dar mai aveam un motiv pentru care nu voiam să mă culc. Nu ştiu de ce îmi intrase în cap că Rhum, chiar dacă avea intenţia să fugă, nu se poate să nu se întoarcă să pîndească din pădure ce se întîmplă cu mine. Văzîndu-mă — speram eu — nu va mai putea pleca şi se va întoarce. Probabil că întotdeauna condamnaţii au asemenea speranţe.

M-am gîndit apoi la purtarea lui Rhum din ultimul timp şi am început abia acum să interpretez fapte şi gesturi peste care trecusem uşor. Abia acum îmi aminteam că era din ce în ce mai trist, că după fiecare întoarcere din pădure era tăcut şi mă ocolea. Plănuise

să fugă şi avea remuşcări ? Îl durea că avea să-şi calce jurămîntul ?

Pe măsură ce descopeream toate astea, gîndul că Rhum nu se va mai întoarce punea stăpînire pe mine. Suferam, şi nu pentru ce avea să mi se întîmple peste cîteva ore, cît pentru credinţa mea înşelată. De ce îşi călcase jurămîntul ? Doar el nu avea nevoie de bani. Asta mă ardea rău de tot.

Gîndul morţii nu mă mai speria. Ne învăţasem, probabil, unul cu altul, ea să mă tot pîndească, eu s-o tot înşel. Mi se pare că pînă la urmă tot o să mă prindă. Nu mă aştepta ea în spatele fiecărui copac sau tufiş ? Mă învăţasem cu prezenţa ei, aşa cum te înveţi cu un junghi.

În noaptea aceea nu mă deranja decît privirea iscoditoare a santinelei care mă păzea mai mult pe mine decît tabăra. Era un zbanghiu cu care nu mă puteam suferi. Asta ştia probabil şi Penni, de l-a pus tocmai pe el să mă păzească. M-a îndîrjit totuşi grija cu care mă urmărea să mă piardă. Eram sigur că o dată cu prima rază de soare care va străbate perdeaua pădurii, voi fi arestat. Şi cum judecata nu avea aici o procedură prea complicată, numai după cîteva ore voi atîrna de braţul copacului din mijlocul taberei. Ce simplu ! Parcă îi vedeam pe ceilalţi plecînd cu mîinile în buzunare să-şi ia masa de dimineaţă, uitînd de cadavrul care se va clătina în adierea vîntului. Pentru mine nu vor avea decît cuvinte ironice, sau vor discuta aşa cum discuţi despre un nebun. Mi-am lăsat pielea la discreţia unui băştinaş... Şi nebunii nu trebuie regretaţi decît cît sînt în viaţă. Masa îi aşteaptă, zarurile trebuie aruncate, ordinele îndeplinite. Numai Pedro stă trist şi discută cu Angelico despre mine. Tocmai el, care aş vrea să uite primul. Are şi aşa prea multe, bietul Pedro.

Mi s-a părut apoi că zăresc ceva mişcîndu-se în cortul lui Penni. Mă spiona chiar el ? Asta m-a înfuriat mai mult ca tot ce-mi făcuse pînă atunci. Îmi venea să mă duc la el şi să-i spun : „Ai învins". Mai ales mi-ar

fi plăcut să-l fac să treacă peste simulacrul de judecată la care trebuia să fiu supus în zori. Să fiu spînzurat fără ceremonie.

Şi aşa aş fi făcut pînă la urmă, dacă n-aş fi auzit în spatele meu un foşnet de frunze. Uşor, ca o părere, aşa cum numai fiarele sălbatice şi băştinaşii ştiu să-l facă. Am privit încordat în pădure, dar n-am putut să văd nimic. În faţa mea era o pată neagră, de nepătruns. Un timp nu s-a mai auzit nimic, dar nişte ciocănituri ciudate la vreo treizeci de paşi mi-au atras iar atenţia. Am rămas nemişcat, trăgînd cu urechea. Santinela se oprise din mers şi se aşezase în apropierea focului. Din nou au răsunat în noapte acele ciocănituri pe care n-aş putea să le compar decît cu zgomotul ciocănitoarei. Bătăi repetate în scoarţa unui copac.

Sunetele erau discrete, parcă scoase numai pentru mine. M-am bucurat că santinela nu auzise nimic, sau nu dădea importanţă sunetelor care se mai repetară încă. Mi-am zis că erau un semnal. Cui i se adresau, dacă nu mie? Să fi venit, într-adevăr, Rhum? Atunci de ce nu se apropia? De ce nu venea la mine? Nu vede că-l aştept?

M-am gîndit dacă să mă duc, sau nu, după semnalele care mă chemau. Dacă era o cursă? Ei şi? Acum sau în zori nu va fi acelaşi lucru? Şi încă în zori va trebui să privesc rînjetul satisfăcut al lui Penni.

M-am apropiat tiptil de locul unde dormea Pedro.

— Pedro! l-am mişcat eu, încet.

— Ce-i? Fugim? mă întrebă el, încă buimac.

— Nu. Ascultă!

Am ascultat amîndoi ciocăniturile.

— Ce crezi că sînt? Or fi pentru mine, sau e o pasăre oarecare? Nu cunosc nici o pasăre care să scoată astfel de sunete.

— Şi la ora asta?

— Atunci? Ce să fac?

— Du-te! Dacă nu vrei să fugim, nu văd ce ar fi putut fi mai rău. Merg şi eu.

— Nu se poate. Tu trebuie să-mi ajuţi să plec.

— Cum ?

— Mă duc şi mă aşez la locul meu ; în locul în care am stat pînă acuma.

— Ei şi ?

— Cînd am să-ţi fac semn, faci un salt şi vii să te aşezi în locul meu. Eu am să mă trîntesc la pămînt. Santinela nu vede în întuneric cine este. Se va mulţumi să vadă un om şi va crede că-s eu. Stai pînă cînd dispar, apoi te duci şi te culci.

— Bine, Alec. Să spun drept, nu-mi place de loc combinaţia asta. Trebuia s-o ştergem frumuşel toţi trei. Uite, pe aici, prin spatele colibei mele. E foarte uşor.

— Nu vreau, Pedro. Hai, pregăteşte-te !

M-am aşezat iar la loc, făcînd puţin zgomot, aprinzîndu-mi ţigara, scăpărînd tare amnarul.

Am prins un moment prielnic şi atunci i-am făcut semn lui Pedro, care dintr-un salt era în locul meu. Eu m-am trîntit pe burtă la doi paşi de el, în umbra pădurii. Am stat un timp nemişcat, cu inima bătînd să-mi spargă pieptul. Pedro mi-a luat repede ţigara de jos şi a început să pufăie, stînd în aceeaşi poziţie în care stătusem eu.

Semnalele au răsunat şi mai aproape, şi mai insistent. Probabil că cel care le trimitea observase manevra noastră şi ne înţelesese planul.

Trebuia să plec.

— Adio, Pedro, i-am şoptit eu.

— Adio, Alec.

Era prima dată cînd mă încumetam să plec singur în pădure şi, trebuie să recunosc, cu inima strînsă de emoţie. Iarăşi zgomotele acelea mărunte ale pădurii ! Am ezitat o clipă, dar apoi m-am hotărît : „Înainte sau înapoi este acelaşi lucru pentru mine“ mi-am zis. Şi-am pornit.

Cred că bătăile răsunau destul de aproape, dar mi-am dat repede seama că pe măsură ce mă apropiam de ele, se îndepărtau. Semnalul se auzea din ce în ce mai tare, dar din ce în ce mai departe.

„Ce urmăreşte ?“

M-am îndreptat iar către locul unde se auzeau, dar din nou le-am auzit mai departe.

„Cred că nu-şi bate cineva joc de mine".

Îmi trecuse prin cap că Penni, pentru a-şi justifica şi mai mult condamnarea, mă atrăsese aici ca să poată dovedi că am încercat să fug. Ce puteam să gîndesc altceva? Căci dacă m-ar chema Rhum, de ce s-ar ascunde de mine? Sau dacă vrea să mă piardă, de ce n-o face şi aici? Ar putea s-o facă acum, cînd strigătul meu s-ar pierde în pădure, ar ajunge în tabără din atîtea părţi, că oamenii n-ar şti încotro s-o apuce. Şi asta ştia şi Rhum, acest fiu al pădurii, care îi cunoştea toate tainele.

Am înaintat cu încăpăţînare, indignat chiar că cel care mă atrăgea în noapte nu se arăta. Tare aş fi vrut să-l privesc odată în faţă. Să-l privesc în ochi atunci cînd m-o lega să mă ducă în faţa tribului.

Cu toată hotărîrea mea de a înfrunta orice pericol, de la un timp mi-a fost frică şi am scos revolverul. Sunetele mi se păreau din ce în ce mai stranii, din ce în ce mai ameninţătoare. Era totuşi clar pentru mine că acela care ciocănea vrea să mă ducă undeva. Unde? Vom vedea.

Locul îl cunoşteam oarecum, pentru că mergeam înapoi, pe drumul pe care îl deschisesem prin pădure, în înaintarea noastră. Ştiam că în curînd voi ajunge într-un luminiş în care altădată poposisem.

Nu mă înşelam. După un arbore puternic, în faţa mea se deschise luminişul pe care îl cunoşteam.

Mi-a fost teamă să intru direct în el, să stau deschis în bătaia razelor de lună. Cel care bătea s-a oprit şi el, nu s-a mai depărtat, dar ciocănea într-una. Aveam senzaţia că aici se va întîmpla ceva cu mine, şi asta mă făcea să ezit. Atent, mergînd mai întîi în umbra copacilor din lizieră, am înaintat puţin, scrutînd încordat în jur.

Dar ciocăniturile amuţiră. Acum încotro? Am aşteptat în zadar să reînceapă. Pădurea rămase tăcută,

parcă era şi ea curioasă să ştie ce se va întîmpla cu mine.

Dar iată, la cincizeci de paşi de mine în marginea cealaltă a pădurii s-a mişcat ceva. Un fior brusc m-a săgetat.

„O fiară ?"

Mogîldeaţa se mişca în direcţia mea, făcîndu-mă să ridic grăbit revolverul.

Dar n-am apucat să trag. Cineva mi-a sărit în spate, paralizîndu-mi orice mişcare şi, mai înainte să-mi dau seama ce se petrece cu mine, m-am trezit la pămînt. Deasupra mea era un corp greu, care cu o putere excepţională îmi prinsese mîinile la spate. Nici n-am încercat măcar să scap. Simţeam că cel care mă doborîse era atît de puternic, că n-aş fi putut face nimic. Adio viaţă !

Dar cînd a văzut că sînt cuminte şi-a slăbit puţin strînsoarea şi mi-a şoptit :

— Nu frică... fraţi. Rhum... Rhum aici, repetă el, ridicîndu-se în picioare şi arătîndu-mi cu mîna în direcţia mogîldeţei care se mişcase.

— Unde e ? am sărit ca ars.

Ce bine că în timpul cît stătuse Rhum la noi învăţasem cîteva cuvinte din limba lui !

— Rhum aici, arătă iar uriaşul spre umbra care se mişca.

M-am repezit într-acolo.

— Rhum rănit !... Rhum rănit !... strigă el după mine.

Din cîteva salturi am fost lîngă el.

— Rhum !... Rhum !... am ţipat eu cît am putut.

M-am aplecat asupra lui, l-am mişcat, cred că i-am adus înapoi sufletul care tocmai voia să-l părăsească.

— Rhum !

Respiraţia lui grea, obosită, m-a anunţat că n-o mai duce mult. L-am tîrît puţin în bătaia lunii, ca să-i văd faţa. Am văzut însă şi altceva, care m-a făcut să înţeleg tot ce se întîmplase. Din umărul drept, dintr-o rană de glonţ, se mai scurgea încă sînge. Rhum era

rănit, fusese atacat. În mînă avea încă ramura cu poame pe care voia să mi-o aducă.

— Rhum! Rhum! am strigat iar.

Ochii lui s-au deschis numai o clipă, m-au văzut şi apoi s-au închis pentru totdeauna. Da, i-am văzut închizîndu-se pentru totdeauna, şi erau fericiţi, pentru că mă văzuseră.

Pentru prima dată în viaţa mea am înţeles că arsura aceea care te frige şi te străbate pînă la inimă, făcînd-o să se strîngă ca un şoric pe jăratic, e durerea.

„Ah, Falla, îmi plăteşti tu!"

★

După ce m-am mai liniştit, primul meu gînd a fost să găsesc un mijloc pentru a scăpa trupul lui Rhum de foamea fiarelor. Pentru că nu aveam cu ce să-i sap o groapă, m-am gîndit să fac un foc şi să-l ard. Am plecat după lemne, care se găseau destule pe jos, uscate sau putrezite. Dar, cînd m-am întors cu braţul de uscături să pregătesc rugul... dumnezeule! Rhum nu mai avea cap. Cineva i-l tăiase şi-l furase. Vă închipuiţi ce plăcut a fost să-l găsesc aşa, în mijlocul pădurii.

Nu mă îndoiam că acela care îi luase capul era chiar uriaşul care mă doborîse.

M-am uitat în toate părţile, dar n-am văzut pe nimeni. Probabil că-şi luase ce-i trebuia şi se dusese.

Am continuat totuşi să fac ceea ce-mi pusesem în cap, aşa că după o jumătate de oră flăcările rugului rupeau din corpul lui Rhum.

M-am aşezat pe un trunchi, privind rugul care se încingea din ce în ce.

E imposibil să ştiu cît am stat aşa, pînă cînd din spate, fără ca eu să aud ceva, s-au apropiat indienii. A fost foarte uşor să pună mîna pe mine, să mă facă

---

[1] **Piaçoba — palmier care creşte în special în bazinul lui Rio Negro. Englezii făceau mult comerţ cu acest păr, care dădea o funie elastică şi rezistentă la putrezit. (n. a.).**

pachet şi să mă ducă unde au voit. De altfel, n-am făcut nici un efort să mă apăr.

Mersesem o bucată bună, cînd mi-a venit în cap să încerc să scap din legăturile care mă cam strîngeau. Numai că mi-am dat repede seama că totul ar fi în zadar. Eram legat cu o funie groasă din păr de piaçoba [1], şi asta ştiam că nu se rupe cu una cu două. Am stat cuminte pînă cînd am ajuns în tabără. La lumina primelor raze de soare am văzut cel mai tragic tablou pe care-l poate vedea un om.

M-am trezit în mijlocul unor schelete parcă atunci înviate şi care abia se mişcau. M-am trezit în mijlocul acelora pe care noi i-am înfometat şi atunci, în clipa aceea, am avut deodată, în faţa ochilor, consecinţa lăcomiei noastre.

Nu cred că am fost vreodată mai îngrozit ca atunci cînd priveam acele cadavre care se zgîiau la mine cu ochii înfundaţi în cap şi aproape stinşi. Mă gîndeam că nu există foc în iad care să ne poată arde păcatele noastre creştineşti.

Ştiam că va trebui să mor în curînd şi am simţit o mare bucurie, gîndindu-mă că pot să fac prima faptă mare din viaţa mea, să hrănesc cu mine burţile lor supte care li se lipeau de şira spinării. Da, da, voi fi folositor! prin asta simţeam că voi răsplăti, în fine, vina de a fi pornit la vînătoare de oameni.

Cînd cădeau cîte unul, doi, nu-mi dădeam seama ce facem, dar acum, văzînd în ce stare i-am adus pe bieţii indieni, numai ca să le luăm blestematul acela de suc, îmi venea să urlu. De-ar termina mai repede cu mine! Aş scăpa de gîndurile astea negre. De ele mă temeam mai mult ca de orice acum. Numai că ei nu voiau să mă scape, şi nici nu voiau să se satur e cu mine.

M-au dus şi m-au legat de un trunchi, în apropierea arborelui pe care îl căutam, dar la care nu m-am uitat, ca la ceva blestemat. Două lucruri mi-au atras atenţia. Mai întîi lipsa copiilor, care sînt foarte numeroşi în triburile băştinaşilor. Cînd intri într-un trib, printre

alte lucruri care-ţi atrag atenţia sînt şi copiii, care atîrnă în traiste prinse de gîtul femeilor şi din care te privesc curioşi. Probabil că pieriseră cu toţii. Apoi m-am mirat văzîndu-i pe toţi mestecînd într-una nişte frunze pe care nu le cunoşteam, şi pe care le smulgeau dintr-o tufă. Mi-am adus aminte mult mai tîrziu că trebuie să fie frunze de coca[1], pe care mi le recomandase bătrînul odată, cînd mă durea stomacul.

Mi-au atras apoi atenţia nişte tînguiri de jale, însoţite de bătăi de tobă care nu se mai terminau. Toba o bătea un indian tînăr, care punea mare zel în treaba asta. N-am înţeles despre ce era vorba şi nici pe cine bocesc, pînă cînd n-a apărut uriaşul purtînd capul lui Rhum. Am rămas amîndoi foarte surprinşi cînd am dat cu ochii unul de altul. Mi-am dat seama că indienii care m-au prins nu erau înştiinţaţi de el şi că au dat pur şi simplu de mine în pădure. Prima lui grijă a fost să-mi arate capul pe care îl adusese în tabără, dar m-am îngrozit. Nu puteam să concep că acela era capul lui Rhum. Am asistat cu această ocazie la înmormîntarea lui.

Înmormîntarea nu s-a deosebit cu nimic de aceea a unui om întreg, ei considerînd probabil că înmormîntînd capul, înmormîntează şi trupul.

Capul lui Rhum a fost pus pe un fel de targă din crengi. Indienii urlau şi băteau tobele, învîrtindu-se în jurul lui. Credeam că n-o să se mai termine procesiunea asta, dar am văzut imediat de ce se prelungea atîta. Între timp, cîţiva săpaseră într-o colibă o groapă, în care a fost depus capul. M-a surprins că ei au socotit procesiunea terminată, fără ca să fi aruncat măcar un pumn de pămînt peste el. Tot ce s-a pus în groapă au fost armele lui Rhum, pe care le adusese uriaşul. În uşa colibei au pus frunze mari de pal-

[1] Coca — arbust care creşte ca o tufă şi ale cărui frunze conţin cocaină. Indienii îi mestecă frunza pentru a-şi potoli foamea. (n. a.).

mier, semn că acolo este un mormînt. Am observat mai multe asemenea colibe.

Tot timpul cît a durat înmormîntarea lui Rhum, bubuiturile tobei şi strigătele celui de la uşa colibei n-au încetat o clipă.

— Ce-i acolo? l-am întrebat pe uriaş, mai mult din ochi şi prin gesturi decît prin cuvinte.

— Marele Vraci bolnav. Marele Vraci bolnav, îmi spuse el, văicărindu-se.

Am înţeles atunci că indianul din uşa colibei nu făcea altceva decît să gonească boala vraciului, adică spiritul rău cuibărit în acesta.

El era viitorul vraci, pregătit în mod special de vraciul bătrîn ca să-i ia locul după ce va pieri. Aş putea să jur că tînărul viitor vraci nu avea carne pe el nici cît o broască. Oase înşirate îmbrăcate în piele. Mă miram de unde are putere să mai ţipe şi să mai lovească în toba pe care o ţinea între picioare. Nici o clipă n-a încetat să facă acest lucru, pînă către seară cînd Marele Vraci a murit şi cînd tot tribul a fost cuprins de o jale de nedescris. Ţipetele şi urletele de durere te înfiorau, iar tobele şi fluierele de bambus făceau atîta larmă, încît mă miram că nu se aude pînă în tabăra noastră.

Uriaşul meu se tăvălea pe jos, îşi tăia faţa, urla cuprins de-o durere de nedescris. Şi ca el, toţi ceilalţi. Uitaseră de ei, de durerea lor.

Cu mare cinste l-au scos şi l-au întins într-un hamac, lăsîndu-l acolo.

N-am văzut niciodată un tată să-şi plîngă aşa de dureros copilul, sau un copil tatăl, cum îl plîngeau ei pe Marele Vraci. Umbrele astea, în care nu credeam că mai poate sta durerea, sufereau mai mult decît pentru orice altă suferinţă a lor.

Dar dintre toţi cei care îşi arătau cel mai mult durerea erau cîţiva indieni tineri, la care am observat mai tîrziu multe ciudăţenii şi de care am aflat să sînt tot ucenici de-ai vraciului. Erau vreo patru.

Cînd a venit timpul prînzului, am văzut la unul

din ei un fel foarte ciudat de a mînca. Lua făină de manioc şi o punea pe picior, apoi îşi lua piciorul cu mîinile şi îl ducea la gură. În loc să mănînce cu mîna ca toţi ceilalţi, el mînca făina lingînd-o de pe picior. Era o treabă destul de grea pentru că, slăbit cum era, dusul piciorului pînă la gură era pentru el un efort deosebit. De aceea mînca rar, răsuflînd greu după fiecare „îmbucătură".

L-am întrebat pe uriaş ce-i cu el.

— Luna... Luna...

El spunea mai multe, dar din gesturi şi din cuvintele pe care le prindeam din cînd în cînd am înţeles că luna trebuie să crească şi să descrească de şase ori pentru ca el să nu mai mănînce aşa. Mîncatul manioculuí cu piciorul era una din probele pe care trebuia să le treacă un tînăr care voia să ajungă vraci. În tot acest timp de şase luni, el nu mînca decît manioc.

Uriaşul se uita la cei patru învăţăcei cu un respect deosebit.

Am observat mai apoi că un altul mînca în acelaşi fel, dar nu manioc, ci peşte. Nu ştiu de unde îl avea. Acesta n-a mîncat, cît timp am stat cu ei, decît peşte.

Uriaşul mi-a povestit că cel care mînca peşte mîncase mai întîi, şase luni, manioc, aceasta fiind cea de a doua treaptă a probei.

Ceilalţi doi mestecau incontinuu frunze de tabac şi înghiţeau sucul acestora.

Probabil că din cauza asta erau ca narcotizaţi, îşi bălăbăneau capetele în dreapta şi în stînga şi bolboroseau cuvinte de neînţeles. Starea lor era cea mai jalnică. Eram convins că nu vor trăi decît o zi, cel mult două.

Masa la care am asistat a fost plină de surprize pentru mine. Tot ce au făcut acei tineri indieni era ciudat şi mă uimea. Dar nu am rămas mai puţin mirat, cînd la ceilalţi, la indienii de rînd, ca să-i numesc aşa, am observat o ciudăţenie şi mai mare.

După ce au mîncat cele cîteva fructe pe care le aveau şi cîte o bucăţică de carne, am văzut că toţi aveau nişte bile de mărimea unei alune pe care o înghiţeau. În primul moment am crezut că sînt chiar alune, dar mi-am dat seama că nu-s, după ce mi-au dat şi mie să mănînc. Erau, nici mai mult nici mai puţin decît bile din pămînt, pe care le mîncau. Nu-mi dădeam seama dacă era pămînt special preparat sau luat din locuri unde el are o anumită compoziţie. Mai tîrziu am aflat că ei îşi completau anumite minerale care le lipseau din corp şi pe care nu le găseau în nici o plantă, mîncînd pămînt.

Seara, uriaşul a venit la mine să-mi spună că m-a salvat.

— Spus tu bun Rhum. Tu bun Rhum.

Nu ştiam cui i-a spus, dar îmi dădeam seama că cei din trib ştiau cum m-am purtat cu Rhum. Asta m-a convins că bănuiala mea mai veche era adevărată. De mai multe ori am avut motive să cred că Rhum, plecînd după fructe, poposea cîteodată în tribul lui şi le povestea cele întîmplate. Mi-am dat seama mai ales cînd, odată, Rhum mi-a adus făină de manioc preparată, pe care n-ar fi putut-o pregăti în junglă. Acum a fost de ajuns să le spună uriaşul cine sînt, ca să-i oprească să-mi facă vreun rău.

— Spus tu bun Rhum — repeta mereu uriaşul, însoţindu-şi cuvintele cu gesturi largi.

— Eu vreau plec, îi spusei şi eu, cînd am văzut că mă bucur de simpatia lor. Vreau plec.

— Nu pleci tu, îmi spuse el. Tu văzut mort Nubu.

N-am înţeles ce vrea să-mi spună decît mai tîrziu, peste vreo săptămînă.

— Nubu moare tu văzut. Tu văzut, spus diavol alb, Nubu mort.

Va să zică ăştia eram noi, diavoli albi. Bine cel puţin că ne-au spus pe nume. „Diavoli albi", nici că ni se potrivea altceva mai bine decît „diavoli albi".

Am dormit în seara aceea gîndindu-mă la cuvin-

tele uriaşului care-mi spusese „Nubu moare", dar tot n-am putut dezlega înţelesul lor.

A doua zi, am asistat la o nouă probă a viitorilor vraci. Cei doi tineri care se alimentau cu frunze de tabac trebuiau să suporte două încercări deosebite.

Încă din zori, un rug imens ardea în mijlocul tribului. Indienii au început să danseze în jurul lui, mişcîndu-se greoi şi cîntînd uşor, fără putere, căci erau vlăguiţi. Tobele băteau şi ele tragic, lipsindu-le parcă vioiciunea pe care le-o cunoşteam. Dansul şi cîntecul a ţinut pînă cînd rugul a ajuns o grămadă imensă de jar, pe care au împrăştiat-o într-o dîră lungă de treizeci de picioare cel puţin.

Mă uitam curios la toate astea, cînd un gînd ascuţit mi-a trecut prin minte. Dacă procesiunea era pentru mine? Dacă „diavolul alb" va trebui să moară, ispăşindu-şi astfel vina de a-i fi omorît? Trebuie să mărturisesc că din clipa în care fusesem prins mă obişnuisem cu gîndul morţii, dar mi s-a părut îngrozitor, totuşi, să pier aşa, tăvălit în jar.

Numai că indienii nu m-au lăsat mult timp în tovărăşia acestui gînd rău. Victima nu eram eu, ci unul din cei doi mîncători de tabac.

Însoţiţi de strigăte vesele şi încurajatoare, el se apropie de pîrtia de foc ca un halucinat.

Paşii lui şovăiau, dar nu de teamă, ci de slăbiciune.

Mi-am dat seama imediat ce va urma şi m-am îngrozit. Eram sigur că această umbră nu va putea să treacă pe jar pînă în partea cealaltă.

Cînd acesta a făcut primul pas pe jeratic, tobele au prins să bată mai puternic, ei să cînte mai repede, iar fluierele de bambus să ţipe şi ele cît puteau de tare.

Un pas, doi, trei, şi iată că tînărul vraci ezită o clipă să mai facă încă unul, se clătină în loc, apoi căzu jos, fără să se mai mişte. Era mort.

Cei din jur nu s-au repezit să-l ridice. L-au lăsat

acolo îmbătaţi probabil şi de mirosul de carne friptă care începu să se ridice.

Tînguiri desperate, gesturi care exprimau o durere imensă au însoţit căderea lui. Toate astea exprimau nenorocirea lor de a nu avea un om care să reziste tuturor probelor şi să ajungă astfel vraci.

După eşuarea acestei probe, cel de al doilea indian care se hrănea cu tabac a încercat să treacă un altfel de examen.

Un vas foarte mare, din pămînt ars în foc, a fost adus în mijlocul tribului. Greutatea lui mi-am explicat-o imediat, cînd am văzut că mai bine de jumătate era plin cu apă. Era foarte mare; un om încăpea cu uşurinţă în el.

Din nou dansuri, strigăte, bătăi de tobe. Cel de al doilea mîncător de tabac se apropie de vas, cu pas şovăielnic, ca şi primul, căci era la fel de slăbit. A fost luat cu uşurinţă şi băgat înăuntru, apoi împins la fundul apei.

Am aşteptat să iasă imediat la suprafaţă, crezînd că ceea ce fac este ceva asemănător cu un botez care îi va da anumite drepturi.

Dar m-am înşelat.

Cred că a trecut mai bine de un minut, în care nici eu n-am respirat, dar cel băgat la fundul apei nu ieşi. Nu-l ţinea nimeni şi nici apa nu se mişca, semn că sta cît se poate de liniştit.

Am tras pentru a doua oară aer în plămîni şi mi-am ţinut respiraţia, ca să-mi dau astfel seama dacă cel supus probei mai poate rezista, dar în curînd am simţit că mă sufoc şi a trebuit să respir.

Dansul din jur a continuat în tot acest timp, numai tobele încetaseră. Singur fluierul însoţea această scenă.

Mă gîndeam că cel băgat în vas a trebuit să moară astfel, ispăşind cine ştie ce pedeapsă.

Iată, pentru a treia oară mi-am ţinut respiraţia şi pentru a treia oară simt că trebuie să respir, dar cel dinăuntru nu dă măcar ultimele zvîcniri dinaintea

morții. Probabil că era o mare cinste pentru el să moară fără a schița nici un gest de spaimă.

Cînd îmi luasem orice speranță de a-l mai vedea în viață, iată că fu scos afară din vas. Nu, nu murise. Cînd l-au așezat în picioare, a rămas așa, n-a căzut la pămînt. A rămas nemișcat, de parcă era făcut din lemn.

Țipete de bucurie au țîșnit din piepturile indienilor. Un dans viu se încinse în jurul lui, iar tobele bătură cum nu le mai auzisem de mult, viu și puternic.

Cel scos din apă arăta, e adevărat, înfiorător. Ochii îi erau aproape ieșiți din orbite, din urechi i se prelingeau două fire de sînge. Se vedea însă că nu înghițise nici un pic de apă.

Tîrziu și-a revenit în fire, începînd să se miște. Fiecare gest de-al lui era sărbătorit. După ce s-a așezat pe o rogojină, stînd cu picioarele încrucișate, i-au adus tot ce considerau ei că e mai bun : pește, carne friptă, turtă de manioc, ananas erau așezate în fața lui.

★

Zilele pe care le-am petrecut la ei au fost umplute mai ales de aceste evenimente care urmăreau să asigure tribului un vraci. Cu toate că cel care strigase și bătuse toba la ușa vraciului mort era aproape gata să-și ia funcția în primire, ei se grăbeau să inițieze și alții cu care să-l înlocuiască în eventualitatea că acesta ar dispare și el. Lupta pe care o duceau și foamea continuă la care erau supuși puteau să le aducă multe surprize.

Vraciul mort a rămas acolo în hamac, nimeni nu s-a mai interesat de el, fiind furați de preocupările pe care le-am descris. Sub hamacul lui a fost așezată o oală de pămînt, al cărei rost l-am înțeles abia în a treia zi, cînd mortul a început să se descompună și un lichid mirositor a început să se scurgă în ea.

Nu bănuiam încă pentru ce le trebuia scursura aceea, dar am aflat pînă la urmă și stomacul meu

reacţionează şi acum, după mulţi ani, cînd îmi aduc aminte ce s-a întîmplat. Dar asta abia în a opta zi de la moartea vraciului.

Pînă atunci am asistat la alte suplicii suferite de cei care îşi luau mîncarea de pe picior.

În a cincea zi de la sosirea mea la ei, am văzut cum acela care mînca numai peşte este luat şi cusut într-un hamac, lăsîndu-se liberă numai o mică deschizătură prin care, credeam eu, va intra mai în voie aerul. Dar nu pentru asta era făcută.

Apoi am văzut cum unul dintre ei, şi anume acela care păzise pe vraciul mort, se apropie de hamac, avînd în mînă o oală mică de pămînt, pe care o tot clătina într-o parte şi alta. Nu-mi dădeam seama ce are înăuntru, şi poate n-aş fi aflat niciodată dacă în momentul în care a vrut s-o răstoarne în sac, n-ar fi căzut pe jos cîteva furnici flămînde. M-am cutremurat cînd mi-am dat seama că toată oala era plină cu asemenea gîngănii.

Ştiam că înţepătura lor e îngrozitoare, că gîlcile care se formează sub piele după ce te muşcă sînt dureroase şi-ţi dau o temperatură care te face să aiurezi.

Mă aşteptam să-l văd sărind, să strige de durere. Dar nimic nu se mişcă în hamac, de parcă ar fi fost gol.

Indienii erau foarte bucuroşi că cel dinăuntru suporta aşa de bine înţepăturile.

Cînd l-au scos, era de nerecunoscut. Capul, mîinile, picioarele, pîntecul erau pline de umflături, care ajungeau pînă la mărimea unei nuci. Faţa era aproape desfigurată, ochii aproape nu i se mai vedeau. Gura, de asemenea, o bănuiai numai, pentru că buzele umflate nu puteau fi dezlipite. Dîrdîind din tot corpul, dar fără să scoată cel mai mic scîncet, el fu depus pe o rogojină în faţa unei colibe şi lăsat fără nici un fel de ajutor. Nu i-au adus nimic de mîncare, probabil şi pentru că nici n-ar fi putut mînca.

Bucuria indienilor nu a fost mai mică decît atunci

cînd, cu cîteva zile mai înainte, celălalt învăţăcel ieşise viu din apă.

Dar, între aceste demonstraţii mă plictiseam, şi gîndul fugii încolţi puternic în capul meu. Mai ales că nu ştiam ce aveau de gînd cu mine. Nu mi-ar fi convenit nici să fac o plimbare pe o pîrtie de jar, nici s-o fac pe broscoiul la fundul apei. Cu atît mai puţin mi-ar fi convenit s-o termin cu viaţa sărutat de acele îngrozitoare furnici flămînde. Şi cine ştie ce-ar mai fi născocit mintea lor... Te pomeneşti că, omorîndu-mă, vor avea şi pretenţia că-mi fac o favoare în virtutea prieteniei mele cu Rhum. Spun încă o dată că nu-mi păsa dacă aş fi murit, dar nu-mi convenea să mor oricum.

Într-o zi, cînd ei îşi pregăteau săgeţile, îmbibîndu-le capetele cu otravă curara, îmi veni în gînd să mă reped să mă înţep într-una. Dar ăsta a fost un gînd care a poposit numai o clipă în capul meu. Cred că n-aş fi făcut-o şi din curiozitate. Voiam să ştiu ce au de gînd cu mine. Nu mă omorau, nu-mi făceau nimic, mă ţineau numai ca spectator la tot ce se întîmpla în tribul lor.

— Eu vreau plec, m-am adresat iar uriaşului, cînd l-am prins în preajma mea.

— Tu vezi Nubu moare. Vezi Nubu moare, susţinu el din nou că e necesar să mai rămîn.

Şi cum cunoştinţele mele de limba „nubu" erau limitate, n-am putut nici de data asta să mă lămuresc ce vor să facă cu mine.

Pînă la urmă am ajuns la concluzia că nu vor să-mi dea drumul pentru a nu trăda „diavolilor albi" locul unde îşi aşezaseră sălaşul. Era, într-adevăr, un loc pe care nu ştiu cum l-ar fi descoperit Penni. De aceea nici nu mă gîndeam că voi putea fi „salvat" de el, dacă salvare se va putea numi întîlnirea mea cu el. Asta cu atît mai mult cu cît nu voi putea să-i dovedesc niciodată că Rhum fusese împuşcat chiar de omul lui. Penni nu mă va crede desigur pentru că astfel se va demasca mai întîi el.

Locul unde se refugiase tribul era greu de descoperit. Rîul făcea aici o meandră largă, închizînd în mijloc un loc mlăştinos, plin de pămînturi, din care storcea apă la fiecare pas, şi bîntuit de tot felul de gîngănii. Muşte veninoase, ţînţari aducători de friguri, tot felul de gîngănii, una mai periculoasă ca alta.

Mîncarea era o adevărată problemă aici, pentru că niciunul din arborii buni nu rezistase în această regiune cu mlaştini stătute.

Penni îşi dădea probabil seama că ce nu putea face el va face clima şi vietăţile junglei. Nu-i mai ataca, înconjurase probabil locul şi aştepta ca indienii morţi de foame şi roşi de boli să vină la el să-i ceară iertare în genunchi. Nu bănuia probabil că a înconjurat numai nişte umbre, cu care n-ar avea ce face şi pe care nu le-ar mai putea pune să strîngă suc pentru el. Iată, ei piereau fără să se ducă să îngenunche în faţa lui! Piereau, într-adevăr, pentru că în timp de opt zile a murit aproape în fiecare zi cîte unul. Au ajuns că de abia se tîrăsc, dar nu merg la Penni să i se supună. Cînd prind un peşte, doi, îmi aduc mai întîi mie să mănînc, numai că eu refuz şi-l dau celor cîtorva femei care au mai rămas.

Astăzi am asistat la un act deosebit pentru viaţa tribului, pe care probabil că în alte împrejurări l-ar fi sărbătorit îndelung şi zgomotos. Dar aşa, strigătele lor slabe, tobele lor anemice n-au putut să dea amploare sărbătorii.

Indianul care strigase la uşa vraciului a dat astăzi ultimul examen. În mijlocul băştinaşilor agitaţi, el luă oala de sub hamacul vraciului mort, în care se scursese un lichid greu mirositor. El a vărsat puţin lichid într-un vas mai mic, pe care l-a amestecat cu tabac şi batato. Toate aceste operaţii au fost făcute în cîntece şi fluiere, ca un lucru foarte important. Dar surpriza cea mare a venit abia cînd viitorul vraci a dus oala la gură, golind-o din cîteva înghiţituri. În clipa aceea, strigăte nebune de bucurie au izbucnit şi toţi cei de faţă au căzut în genunchi, implorîndu-l.

Mi-am dat seama că din clipa aceea tribul avea un vraci, că acela care băuse oala avea drept de viaţă şi moarte asupra tuturor.

Cu mare pompă i s-a înfipt în ciuf două pene negre şi două galbene. De mijloc i s-a atîrnat un şorţ din imense pene roşii smulse din coada papagalului ava. În fine, în jurul gîtului i s-a pus un şirag de ghiare de tamanoar, sau cum îi mai spunem noi — furnicar.

Astfel gătit, noul vraci îşi luă funcţia în primire, el conducînd din ziua aceea tribul. Sărbătoarea a ţinut pînă noaptea tîrziu.

Dar tînărul vraci nu şi-a luat postul în primire într-o zi bună. Moartea îşi făcuse culcuş bun în sălaş şi n-o puteau alunga cu ţipetele şi tobele lor. După o săptămînă, arătau jalnic. Nu cred că rămăseseră mai mult de treizeci. Tribul se apropia de sfîrşitul lui.

Ziua din urmă a început ca toate celelalte. Nimic nu prevestea ceea ce a urmat. Poate numai rugul imens care a ars de dimineaţă pînă noaptea. Ce bine ar fi fost dacă m-ar fi ars pe rug, dacă m-ar fi tăiat şi mi-ar fi pus cenuşă în rană, dacă m-ar fi legat lîngă hevea pe care îl căutam şi mi-ar fi dat foc! Ce uşor ar fi fost pentru mine să mă fi omorît astfel! Dar ei n-au vrut aşa. Poate, în simplitatea lor, au vrut totuşi să trimită „diavolilor albi" un mesaj. Au vrut să le arate cum ştiu ei să moară, păzindu-şi averea transmisă din generaţie în generaţie, copacul din mijloc pe care îl salvaseră pînă atunci cu preţul vieţii lor. Da, probabil că de aceea nu mi-au făcut nimic. M-au lăsat să privesc, n-au vrut să-mi scoată ochii.

S-au adunat în jurul focului, schelete pe care cineva întinsese piele. Ce ajunseseră oamenii aceştia frumoşi, în faţa cărora rămăsesem adesea entuziasmat? Admirasem de atîtea ori linia zveltă a corpului lor, muşchii formaţi, rotunzi şi proporţionaţi! Şi acum...

M-au lăsat să privesc, n-au vrut să-mi scoată ochii.

Am privit faţa suptă a vraciului, care, ridicat pe

un fel de estradă, își purta ochii peste rămășițele tribului său. Apoi s-a întors către mine și în ochii lui am văzut ură. Ochii lui au scăpărat cînd m-au privit.

Am înțeles prea bine cine eram noi, cei care am venit să le furăm arborii pe care ei îi păzeau din strămoși.

Aș fi vrut să le cad în genunchi, să le cer iertare în numele „diavolilor" care îi prigoneau, să-i rog să mă facă să ispășesc eu păcatele tuturor, să mă taie și să-și astîmpere cu mine foamea care-i leșina. Cred că numai opiumul din frunzele de coca, pe care le mestecau incontinuu, îi mai ținea în picioare.

Nu-mi era de loc frică. Voiam numai să se termine odată cu mine

Vraciul s-a hotărît în sfîrșit să înceapă tragica ceremonie.

Brațele lui scheletice plutiră o clipă, făcînd o liniște desăvîrșită. Toți îl priveau ca halucinați — și poate așa și erau — toți urmăreau fiecare gest al lui. Și în liniștea care se prelungea, am auzit cuvinte îngrozitoare, încă neînțelese pentru mine.

— Nubu moare!... Nubu moare!

Vraciul strigase aproape această teribilă amenințare. Mi s-a părut că e o amenințare teribilă, mai mult privindu-l pe el.

Umbre sinistre jucau prin tabără, dansau parcă. Flăcările focului nășteau umbre ciudate pe care le puneau să dănțuie în jurul lor.

Limbile lui erau hrănite mereu cu trunchiuri aduse din junglă. Și în acest fantastic decor a răsunat din nou vocea vraciului.

— Nubu moare!... Nubu moare!

Tobele au prins să bată sinistru, sau cel puțin așa mi se părea mie. Băteau încet, rar, urmărind cîntecul mormăit al femeilor — patru la număr — care, ținîndu-se pe la spate, dansau în pași mărunți.

Pe mine m-au legat de un stîlp, într-o parte a taberei; probabil că îi stingheream în treaba lor.

Au început să facă pregătiri, pe care le înțelegeam la fel de puțin ca și vorbele vraciului.

În jurul focului, pe două rînduri, stăteau înfipte în pămînt, cu vîrful în afară, suliițe lungi cu capetele muiate în curara. M-am uitat mirat la ele. Toate făceau cu pămîntul un unghi de aproximativ 60°.

Un dans pe care nu-l mai văzusem? O procesiune? O vrăjitorie? Nu înțelegeam, cu toate că rîvna cu care lucrau m-a făcut să-mi dau seama că socoteau foarte importantă treaba lor.

Ei, dacă aș fi știut ce vor să facă, dacă aș fi știut... M-aș fi repezit să le iau suliițele, m-aș fi luptat cu ei...

Uriașul a venit la mine și mi-a înapoiat revolverul pe care mi-l luaseră în ziua în care mă prinseseră în pădure.

— Ce-i asta? Ce-i asta? l-am întrebat, arătînd cu mîna în jur.

— Nubu moare... Nubu moare... repetă el cuvintele vraciului, care nu mă lămureau încă.

Tobele au prins să bată mai puternic, dansul femeilor era din ce în ce mai repede. Întreg tribul a început să danseze în jurul suliițelor cu vîrful otrăvit.

Prinși pe la spate, dansatorii se aruncau un pas înainte, apoi săreau la loc, apoi iar înainte și iar înapoi, astfel că dansul nu avea decît această unică mișcare. Numai că devenea din ce în ce mai repede, pe măsură ce bătăile de tobă se accelerau; era o adevărată țopăială obositoare, căreia nu știu cum îi rezistau aceste schelete. Sau poată că tocmai asta urmăreau ei?

Cînd, din cauza dansului, a muzicii și a țipetelor pe care le scoteau, frenezia a ajuns la culme, vraciul s-a apropiat de arbore și, dintr-o smucitură, l-a aruncat în mijlocul focului. O, pierea sub ochii mei! Nimeni nu va mai cultiva vreodată acel bogat hevea care ne atrăsese aici. Dar am simțit o ușurare cînd am văzut mistuindu-se ispita care ne împinsese la atîtea fapte necugetate.

Tînguiri jalnice au izbucnit în acea clipă, dar dansul n-a încetat o clipă.

— Nubu moare... Nubu moare!... repeta vraciul. Şi hevea ardea.

Dansatorii săreau într-un ritm spasmodic, parcă înnebuniţi şi ei de zgomotul infernal făcut de tobe, fluiere şi ţipete. Şi peste toată această hărmălaie se auzeau şi mai puternic vorbele ţipate ale vraciului:

— Nubu moare!... Nubu moare!...

Ca la un semnal, dansatorii se îndepărtară de suliţe şi apoi... apoi am auzit urletul acela neomenesc, care ar fi băgat groaza şi într-un jaguar. Urletul cu care se aruncau în braţele morţii. Piepturile lor s-au repezit cu sete în suliţele pe care le pregătiseră cu atîta grijă.

Apoi nici un zgomot. Niciunul. Trupurile se mai zbăteau, dar gîtlejurile amuţiseră.

Priveam ca un halucinat.

N-am făcut nimic. Am privit numai, năuc, trupurile pe care le voi vedea zbătîndu-se pînă voi intra în pămînt.

O, dacă aş fi închis măcar ochii...

Un timp, poate o veşnicie, s-a lăsat o linişte mare, nefirească. Credeam că pămîntul se va linişti, va rămîne sterp de viaţă, cînd un urlet neomenesc sparse tăcerea aceea grea.

— Nubu moare!... Nubu moare!...

Şi, făcîndu-şi vînt, tînărul vraci se aruncă în mijlocul flăcărilor.

Atunci am început să mă zbat, să ţip, să încerc să-mi rup legăturile care mă ţineau de stîlp. Eram singura fiinţă vie şi voiam să fug, să scap de coşmarul groaznic pe care-l trăiam.

Să fug, să fug, să fug cît mai departe, să uit totul, să uit.

Dar puterile m-au părăsit, capul a început să-mi ţiuie ca un fluier de bambus şi n-am mai ştiut de mine.

Cînd mi-am revenit, era lumină.

Primul meu gînd a fost să mă întorc cu spatele la

sălaș, apoi, după o oră de sforțări, am reușit să mă desprind de stîlpul de care eram legat.

Am fugit drept înainte, unde m-au dus ochii, ca un tapir speriat.

Abia după două zile am reușit să găsesc rîul pe care urcasem, și mi-am dat drumul la vale. Speram să ajung înapoi în tabără — nu-mi mai păsa de Penni și de pedeapsa lui — sau dacă nu-i voi găsi, să ajung în colonie. După cinci zile, încă nu ajunsesem în tabără. Înaintam încet, mai mult noaptea, pentru că ziua mă temeam.

În cea de a șasea zi, mi-au atras atenția mîrîiturile unui jaguar. Mi-am scos revolverul și atunci am văzut la cel mult două sute de picioare un alb care se retrăgea ușor, fixînd cu privirea un arbore. Albul era cu spatele la mine, așa că nu mă vedea.

M-am apropiat în fugă, dar tiptil, temîndu-mă că în clipa în care îl voi striga și va întoarce instinctiv capul, fiara se va repezi la el.

Se priveau fix.

Ajunsesem la cel mult treizeci de picioare, cînd urletul jaguarului m-a oprit în loc.

Fulgerător am dus pistolul la ochi și am tras în fiara care se curba în aer, sărind asupra omului. În aceeași clipă a tras și el, dar n-a mai reușit să facă și un pas în lături, pentru a se feri de ghiarele fiarei. Un strigăt străpunse jungla. M-am repezit spre el. Prinzînd un moment bun, am descărcat al doilea plumb drept în capul fiarei. Zmucindu-se de sub ea, omul reuși să sară în lături și...

— Alec! strigă el cînd se întoarse și mă recunoscu.

— Pedro! țipai eu, ca un nebun.

Dintr-un salt m-am repezit și l-am tras într-o parte.

— Pedro! Pedro! strigam desperat, vrînd să-l mai văd o dată deschizînd ochii.

Sîngele îi gîlgîia din două răni mari, și nu puteam să i-l opresc. Jaguarul își înfipsese ghiarele în gîtul lui, rupîndu-i vinele.

— Pedro! Pedro!

Numai urletele mele desperate i-au adus pentru o clipă sufletul înapoi. Incet, ochii lui s-au deschis să mă privească. Buzele s-au mişcat abia şoptind vorbele.

— Alec!

— Da, Pedro, am venit. Mergem acasă Pedro.

— Alec, du-te singur.

— Nu, Pedro, amîndoi. Hevea pe care îl căutam noi nu mai e. L-am văzut arzînd.

Ochii lui mă priveau din ce în ce mai stins.

— Alec! mă strigă el, făcînd un efort. Am fugit de la Penni. Nu se mai putea.

— Şi eu am fugit, Pedro. Plecăm acasă.

Aş putea să jur că Pedro a zîmbit. Un zîmbet amar, dureros, care mă duru mai rău ca orice cuvînt.

— Minciună, Alec. Du-te acasă. Adio...

Capul îi căzu moale pe capul meu.

— Pedro! Pedro!

Dar Pedro nu mă mai auzea.

Culcat deasupra lui, am plîns pe cel mai bun prieten al meu. De ce nu venea un jaguar acum, să-mi sară în spate, să termine şi cu mine? Ar fi fost un jaguar binecuvîntat.

Nu-mi venise încă rîndul. Trebuia să mai ispăşesc.

Dar, în timpul cît am săpat groapa lui Pedro, şi după aceea, cît am stat zdrobit pe marginea mormîntului său, un gînd mi s-a înfipt în creier. Trebuia, mai înainte de a pleca acasă, să lichidez aici o datorie a lui Pedro şi a indienilor.

Am pornit hotărît să ajung cît mai repede în colonie.

Epilog

„Pedro nu mai este".

Iată gîndul care m-a stăpînit din clipa aceea. Mergeam ca un halucinat, nu ştiam precis unde, nu mă feream de nimeni şi de nimic. Moartea ar fi fost binevenită, aş fi vrut s-o momesc chiar, s-o fac să vină la mine, să uite un altul care doreşte încă viaţa şi pe care ea îl pîndeşte.

„Pedro nu mai este".

Acum văd ce-a însemnat el pentru mine. Nu mă mai interesează bătrînul, nici ceilalţi, nu vreau să-i mai văd. Eu am venit cu Pedro aici, şi dacă el nu mai este...

Nu mai vreau avere, nu mai vreau suc. Vreau numai să fug, să dispar din locurile astea blestemate.

Numai că moartea nu vine cînd vrei. Cît timp m-am ferit de ea, era mereu în preajma mea, iar acum nu întîlnesc nici un sol al ei, de parcă pădurea n-ar mai avea jaguari, parcă rîul n-ar mai avea caimani.

Tîrziu, mi-am dat seama că picioarele mă duceau totuşi undeva... în colonie. Da, da, picioarele au ştiut înaintea mea ce mai am de făcut.

Pedro nu mai este, dar ce trebuie să fac? Iată, acum ştiam. Trebuia să mă duc în colonie să plătesc o poliţă veche. Să achit o datorie faţă de acela pe care îl consideram vinovat de tot ce ni s-a întîmplat.

Trebuia să mai stau o dată faţă în faţă cu Mario.

Pe înserate eram la marginea coloniei. Am aşteptat ca noaptea să mă ascundă bine de orice ochi. Primul

om care mă va vedea, mă va achita. Dacă m-ar vedea ferindu-mă, ar pricepe imediat de ce am venit.

Mergînd numai prin locuri umbrite, am reuşit să ajung la bodegon.

Cheful era în toi. Parcă cei de aici aflaseră nenorocirea noastră şi-o sărbătoreau.

Am căutat cu răbdare un nod sărit din scîndura peretelui şi mi-am strecurat privirea înăuntru.

Mario petrecea înconjurat de ai lui. Una din fete cînta din chitară, unduindu-şi şoldurile ispititor. Bărbaţii ciocneau paharele, rîdeau zgomotos, îşi plimbau mîinile pe şoldurile cîntăreţei.

Nu, nu puteam să-l împuşc acum. Trebuia să aştept. Nu ştiam ce, dar mi se părea că nu-i momentul. Încă nu era cheful în toi.

După o oră petrecerea ajunsese orgie. Mario era beat, îşi făcea de cap. Dădu un picior unei mese, aruncînd-o cît colo, Sărind apoi pe o alta, el mătura cu piciorul tot ce era pe ea. Cînd masa rămase goală, ceru să i se cînte un dans drăcesc. Una dintre femei fu luată de subsuori şi urcată lîngă el.

Beţi de ritm şi de whiski, Mario şi cîntăreaţa făceau tot felul de gesturi erotice, deşănţate.

Acum, acum e momentul. Nu trebuie să scap momentul ăsta.

Mi-am strecurat ţeava revolverului prin gaura găsită, am ochit atent şi am tras.

Cei dinăuntru au rămas ca trăsniţi, şi n-au înţeles ce se petrece decît cînd Mario se îndoi şi se prăbuşi peste capetele lor.

Nu-mi tremurase mîna.

Am fugit cît am putut.

Cînd am ajuns la rîu, aproape că nu-mi mai puteam trage sufletul. Am găsit o pirogă a unui seringhero care se pregătea probabil să plece în zori, în pădure. In ea era un butoiaş cu apă, o oală, un cuţit. N-am stat mult pe gînduri. M-am repezit în ea

şi din cîteva vîsle eram în mijlocul apei, unde curentul e mai puternic.

— Hei! Eşti nebun? E piroga mea!

Proprietarul apăruse.

— Dacă nu stai, trag!

Revolverul a pocnit, dar eram prea departe. Auzeam numai înjurăturile celui de pe mal, care, neputincios, se răcorea astfel.

După patru luni eram în Belem. O arătare. Aproape mort de foame, aproape dezbrăcat. Aici mi-ar fi rămas oasele, n-aş fi putut să mai rezist, dacă nu l-aş fi întîlnit pe Miguel, acest Miguel pe care îl întîlneşti cînd te aştepţi mai puţin. A venit la mine, m-a luat de gît, m-a cules de pe stradă. Cînd i-am spus ce s-a întîmplat, a plîns cu lacrimi grele.

— Pedro, ştii, bun băiat! Mai rar ca el.

Am plecat amîndoi în ţară. Peste încă trei luni eram în Palos.

Totul mi se părea minunat, totul mi se părea schimbat. Palosul era în sărbătoare.

Miguel întîlni un prieten cum am pus piciorul pe chei.

— Ei, Miguel te-ai întors? Unde-ţi ţii averea? Să-ţi car eu lada?

— Du-te dracului! Dar ce-i, sînteţi în sărbătoare?

— Mîine bem pe gratis.

— Unde?

— La nunta lui don Alonso. Boloboacele vor sta în pieţe, să bea cine vrea. A pus mîna pe frumoasa Juana şi i s-a urcat bucuria la cap. Ascultă, n-ai auzit prin Belem de unu' Pedro? Numai el ar mai putea să-i încurce socotelile.

— N-am auzit de nici un Pedro.

— Se zice că era iubitul Juanei. Nu-i vorbă, dacă pică azi, mîine, îl curăţă don Alonso încă din port. Nu mai scapă el acum bucăţica. Are iscoade care scrutează incontinuu zarea.

Am plecat de lîngă ei, n-am vrut să mai aud nimic.

Din Palos am fugit chiar în ziua aceea, să nu mă prindă ziua nunţii acolo.

Mă chema patria. M-a lăsat să-mi fac de cap şi acum mă chema acasă.

Mă voi duce acasă. Bătrînul meu are o limbă de pămînt. Voi rămîne lîngă el, voi lucra pămîntul şi voi uita, poate, tinereţea mea plină de păcate.

CUPRINSUL

Partea I

Sao Paulo

Sus pînzele ! 15
În larg 21
Botezul mării 24
Gînduri negre 32
La vînat 45
Haiti miroase bine 54
Asociația Pentru Creșterea Rechinilor Din Para . . . 57
Profesorul 75

Partea a II-a

Pe Amazon

Prima lecție 87
Bătrînul are o taină 91
Primire caldă 99
Un caiman se prezintă 122
A doua lecție 128
Canibalii sînt gazde primitoare 134
De-ar mai fi „Hopa Mitică“ 157
Angelico a fost băiat frumos 160
Primele socoteli 186
În împărăția lui Angelico 191
Sao Paulo ne aduce prieteni buni 205

Partea a III-a

Rhum — fiul pădurii

Colonia noastră 227
Vînătoare de țestoase 234
Mario se răzbună 250
Iată-ne militari 262
Ofensiva 270
Epilog 323

Dragi cititori,

Vă rugăm să ne transmiteți părerile voastre despre această carte, scriindu-ne pe adresa EDITURA TINERETULUI, Piața Scînteii Nr. 1, raionul I. V. Stalin, București.

Nr. 3006

Redactor de carte: C. Gheorghiu
Tehnoredactor: C. Guluță

Dat la cules: 29 VII 957; Bun de tipar 23 X 957; Tiraj 18.150 exemplare; Hîrtie de tipar de 52 gr. m p. Coli de tipar 20,5; Coli de editură: 15,2; Format 32×84/108; Com. editurii 2605; Ediția I; A 02292. Pentru bibliotecile mici indicele de clasificare 8(R)

Tiparul executat la Intreprinderea Poligrafică nr. 2 Str. Brezoianu 23—25 București R.P.R.

C. 2590

EDITURA TINERETULUI
LEI 6